

215 година

 УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

ИМПРЕСУМ

наслов: 215 · УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ: ЉУДИ И ПРОСТОРИ

уредник: ВЛАДАН ЂОКИЋ

издавач: УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

за издавача: ВЛАДАН ЂОКИЋ, ректор

графички приредили: тим за обележавање јубилеја 215 година УБ

штампа: ЈП Службени гласник

место: Београд

тираж: 1000

година: 2023

ISBN 978-86-7522-069-5

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

ЉУДИ И ПРОСТОРИ

САДРЖАЈ

УВОДНА РЕЧ

- 6 **Владимир Костић**, председник Српске академије наука и уметности
7 **Владан Ђокић**, ректор Универзитета у Београду

ГРАЂЕЊЕ ИНТЕГРИТЕТА

- 17 215 ГОДИНА ОД ОСНИВАЊА УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ
18 РЕКТОРИ УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ
Марија Богдановић
20 ЕВРОПСКИ ПУТ УЗ ПОШТОВАЊЕ ТРАДИЦИЈЕ УНИВЕРЗИТЕТА
Дејан Поповић
21 РЕФОРМА ПРЕМА БОЛОЊСКОЈ ДЕКЛАРАЦИЈИ
Бранко Ковачевић
22 ИНТЕГРАЦИЈЕ И КОНТИНУИТЕТ ВЕЛИКЕ ШКОЛЕ
Владимир Бумбаширевић
23 ИНОВАЦИЈЕ, ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗАЦИЈА И НОРМАТИВНА ПРОДУКЦИЈА
Иванка Поповић
24 ИНТЕГРИТЕТ И АКАДЕМСКА ЧЕСТИТОСТ
26 ГЕНЕЗА И РАЗВОЈ СТРУКТУРЕ УНИВЕРЗИТЕТА

НАСЛЕЂЕ УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

Зоран С. Мирковић

31 БЕОГРАДСКА ВЕЛИКА ШКОЛА 1808 – 1813. ГОДИНЕ

Маја Маринковић

36 ЗАДУЖБИНСКО НАСЛЕЂЕ УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

Владимир Лојаница

39 СИНТЕТИЧКИ ПРЕГЛЕД АРХИТЕКТОНСКОГ НАСЛЕЂА
УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ: ОБЈЕКТИ ФАКУЛТЕТА

Горан Минић

73 УСТАНОВЕ СТУДЕНТСКОГ СТАНДАРДА

Марија Обрадовић и Мила Паунић

75 ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА СТУДЕНАТА

ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА УБ

78 ФАКУЛТЕТИ

84 ИНСТИТУТИ

Александар Јерков

87 УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА „СВЕТОЗАР МАРКОВИЋ”

НАСТАВНА ДЕЛАТНОСТ

Дејан Филиповић

91 НАСТАВА НА УНИВЕРЗИТЕТУ У БЕОГРАДУ

93 СПЕЦИФИЧНА ПОЗИЦИЈА ФАКУЛТЕТА НА УНИВЕРЗИТЕТУ И ВАН ЊЕГА

117 СПЕЦИФИЧНА ПОЗИЦИЈА ИНСТИТУТА НА УНИВЕРЗИТЕТУ И ВАН ЊЕГА

НАУЧНА ДЕЛАТНОСТ

128 УНИВЕРЗИТЕТ У СВЕТУ

130 НАУЧНИ ПРОЈЕКТИ И ИСТАКНУТИ НАУЧНИЦИ

135 СПЕЦИФИЧНА УЛОГА ФАКУЛТЕТА У НАУЦИ

147 СПЕЦИФИЧНА УЛОГА ИНСТИТУТА У НАУЦИ

СТУДЕНТСКА ДЕЛАТНОСТ

153 СТУДЕНТСКО ОРГАНИЗОВАЊЕ, МОБИЛНОСТ И НАГРАЂИВАЊЕ

165 СТУДЕНТИ ПРОРЕКТОРИ

ПРИВРЕДНА ДЕЛАТНОСТ

173 УЛОГА УНИВЕРЗИТЕТА У ПРИВРЕДИ

ДРУШТВЕНА И КУЛТУРНА ДЕЛАТНОСТ

183 УЛОГА УНИВЕРЗИТЕТА У ДРУШТВУ

191 УЛОГА УНИВЕРЗИТЕТА У КУЛТУРИ

ИСТРАЈНОСТ УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

др Владимир КОСТИЋ,
председник
Српске академије наука и уметности
у периоду од 2015 до 2023. године

Срећом, још увек нема разбуктане кризе, али се она наслућује и треба јој креативно поћи у сусрет. За некога ко већином својих активних година већ припада свету прошлости лако је и потпуно несврнисходно препустити се жаљењем за "добрим, старим временима" – ниједна носталгија неће изменити правац промена! Сведоци смо све непријатнијег убрзања које захвата готово све сфере живота, носећи промене које се не уклапају у класичне појмове еволуционих или револуционарних промена. Још тачнијом ми се чини констатација да је време таквих прелаза и промена све краће и краће, да не дозвољава успостављање дистанце и озбиљнији предах за промишљање и разумевање онога што нам се догађа – једноставно, измештени смо у време инстант ставова и експрес одлука, које такође, чак и када се покажу катастрофалним, углавном не подлежу анализи. Управо та брзина једна је од одредница популизма и анти-интелектуализма, које карактеришу савремени свет (нешто попут "ово није време мислећих, ово је време делујућих", као да се органска веза између ова два нивоа, промишљања и деловања, више не подразумева). Таква ситуација подрива и темељне позиције универзитета.

У том смислу се поставља питање која је улога националних академија, бар у првој половини 21. века, а да се не бавимо футуристиком јер немамо способности ни за ових следећих 25 година. Не само Академија, већ чини ми се цела цивилизација.

Кључни елемент је да би ми, као национална институција, требало да дефинишемо шта бисмо у том завежљају нашег идентитета, културе, историје, уметности, науке, морали да пренесемо преко брисаног простора глобализације. И нека то буде минимални отпор, да понесемо оно што ће нас подсећати ко смо, где смо и куда желимо да идемо. То не подразумева изолацију, напротив, подразумева свест о томе да и ми, тамо где идемо, можемо понешто да дамо.

Један од страхова који кружи јесте страх од глобализације као фундаменталног изазова са којим се у својој дугој историји Универзитет срео. Дијапазон реакција иде од тога да ће она омогућити нове врхунце универзитета, до тога да ако уопште преживи глобализацију, универзитет више никада неће бити оно што је у својој дугој историји био. У оквиру тих кључних изазова које глобализација поставља пред универзитет, стоји чињеница да је универзитет, без обзира што се ми везујемо за лепе приче о универзитетима у оквиру градова, заправо био у већини случајева чедо националног романтизма, уроњен је у амалгам националних култура. Са друге су стране изазови стандардизације процеса учења путем комуникационих и информационих технологија и развој глобалне истраживачке културне мреже.

Конечно, глобално тржиште без велике наклоности, то је бар мој утисак, гледа на високе јавне трошкове такозване државе социјалне правде, од којих универзитети у великој мери зависе. Радикално је промењена парадигма. Уочљива је тежња да се високо образовање стави у контекст нечега што би било приватно добро, приватни интерес и приватна одговорност, а не јавне одговорности колективитета у коме оно делује.

Пред Вама је монографија приређена у част 215 година трајања Универзитета у Београду. Уважавајући досадашње резултате и напоре Универзитета, његових чланица и личности које су му поставиле и очувале темељне вредности, у овој монографији су приказани кључни ресурси – људи и простори, не у пуном обиму, али на начин који омогућава да се сагледа карактер и потенцијал који ова истрајна институција поседује и данас. Ректори који су водили Универзитет у новијој историји помогли су да се, на бази њиховог личног искуства и временске дистанце, укаже на вредности које је Универзитет очувао за време њиховог мандата. У духу отворености за сарадњу, позвани су да у изради монографије учествују сви декани факултета и директори института, како би на једном месту били изнети ставови и погледи о појединачним и заједнички улогама на Универзитету и изван њега, посебно у науци, привреди, друштву и култури. Студенти проректори су питани да осветле специфичности проблема студената који су актуелизовани и решавани у време њиховог ангажовања. Распожив материјал организован је на начин да се укаже на потенцијал којим Универзитет у Београду располаже за будући развој, као академска заједница 21. века, али и за очување академске културе и идентитета.

Данас, Универзитет у Београду представља јединствени центар за очување и организовање интелектуалног и културног наслеђа нашег друштва, у оквиру ког академски живот ствара простор за интелектуалну дебату и заштиту академске слободе. Ако универзитет престане да се бави друштвом и растућим научним развојем једне ере, он има тенденцију да изгуби доследност својој суштинској улози центра за интелектуални и културни развој, а чланови универзитетске заједнице се удаљавају од своје позиције самосвесних друштвених аналитичара и критичара.

Питања узора и адекватних простора образовања, од значаја су за нашу културу данас као и раније. Усмерити и мотивисати студенте за бескомпромисно деловање у професионалној пракси и научном раду, али и омогућити да се у расположивим просторима подстичу, развијају и деле креативне идеје и иновације, представљају свакодневни изазов са којим се суочавају чланови универзитетске заједнице.

Универзитети се данас, у целом свету, налазе и пред изазовима које поставља тржиште – да буду финансијски самоодрживи и тржишно вођени. Ово је посебно захтеван изазов за универзитете финансиране од стране јавног сектора и улогу коју они имају у обезбеђивању приступа све већем броју студената. Од универзитета се очекује да преузму више нових активности, често са значајно мање ресурса. Тако промењен однос улога и ресурса за последицу може имати некохерентност академске мисије, а тиме умањен квалитет рада и дискутабилну релевантност највише образовне институције. Овако измењене околности подразумевају преиспитивање основних функција и улога универзитета.

Према Европској агенди за високо образовање, процена је да ће у периоду до 2025. године половина постојећих занимања и послова захтевати високе квалификације, те се трага за новим просторима и приступима у процесу едукације и стицању вештина у оквиру високог образовања. Под утицајем

Та врста промене заправо креира од универзитета једну полуку генератора нечега што бих назвао новом неједнакошћу, јер је чињеница да бисмо у овом простору морали поново детаљно да сагледамо шта се догодило са могућностима вертикалне пролазности у нашем друштву.

Учени смо да је универзитет кључно место синтезе образовно истраживачке активности. Међутим, постоји стрепња да будућа претња долази не од нове врсте универзитета, већ од губљења потребе за било каквим универзитетом. Или бар за универзитетом у којем складно живе образовање и истраживање. Зато је неопходно да приоритет добију изузетни појединци и отвори питање како да се са фокуса на *brain drain* окренемо на *brain circulation*, из којег би овако осакаћене средине могле да имају извесне користи. Морам овде да поставим питање свима нама: могу ли друштва да остану социјално кохезивна упркос сталној експанзији овог феномена?

Нови концепт економије знања наглашава неопходност едукације студената, усмерене ка стицању способности и вештина за глобално радно место, било где у свету. Они морају бити образовни и спремни да се континуирано адаптирају на свет рада у коме су технолошке иновације готово свакодневне, да се припремају за радно место у коме се одговорности константно мењају, где се вертикално управљање замењује умрежавањем, где информација пролази кроз бројне и често неформалне канале.

Није неважно, у контексту глобализације, и питање у којој је мери пожељно да универзитет буде препуштен градским агломерацијама и регионалним аспирацијама, на којима се просторно налази? Подсећам да је постојала идеја о савезу регионалних школа, факултета, универзитета у Србији, која је покушала да регионализује и просторно подели утицај појединих универзитета у оквиру свог високошколског простора. Лично мислим да је то јако погрешно.

Шта значи политизација универзитета и у ком смислу је допустива, а у ком функционише убиствено по њега? Све са чиме се суочавамо кроз високе технологије и глобализацију, промена је традиционалног концепта времена и места. Међутим, ја бих рекао да је још важније да је универзитет не само везан за асоцијацију места, већ је он сам истовремено и простор – релативно аутономан и независан од свеукупних спољних звукова политике, у коме се може неговати критично мишљење, формирање и провера идеја. Да ли је то тако? Да ли се релативна аутономија универзитета компромитује појавом нових парадигми и продукције знања? Ако бисмо се осврнули на оно што се догађа на нашем највећем, Универзитету у Београду, чак је његова структурна организација таква да, чини ми се, ми као професори међусобно не познајемо, немамо, неку врсту озбиљне размене мишљења. Моје је мишљење да су факултети, заправо, конфедеративне јединице једног доста слабо устројеног система и на тај начин нисам сигуран да ми можемо, у мери да би то било друштвено релевантно, да искажемо своје критично мишљење.

У којој мери је пожељно учешће студената или неких других, директно или индиректно заинтересованих група о одлукама које доноси Универзитет? Мислим да је та врста релативизације у смањењу достигнутог степена аутономије начета последњим Законом о Универзитету.

бројних аспеката који укључују друштвену трансформацију, климатске промене, глобализацију, урбанизацију, угрожавање животне средине, као и раст и афирмативно позиционирање информационих технологија, дигиталну транзицију и све присутнију тему вештачке интелигенције, различити професионални домени постају флексибилнији и сложенији. Такве околности захтевају да будући стручњаци у различитим областима буду предузетнички оријентисани, да управљају сложеним информацијама и системима, да размишљају креативно и проблемски, да развијају свест о одрживом планирању и развоју, здрављу становништва и животне средине, да паметно и одговорно користе ресурсе и ефикасно комуницирају, отворено износећи своје мишљење које се темељи на знању.

Такође, Национална стратегија одрживог развоја Србије препознаје примењено знање, образовање и науку као доминантне чиниоце развоја савремене економије и друштва, због чега континуирано унапређење система образовања представља примарни циљ. Универзитети се тако усмеравају не само ка образовању за одрживост, већ у својој пракси постају узор и у погледу питања одрживости. Зато се у главне функције универзитета интегришу образовни и истраживачки процеси, различите оперативне активности универзитета и његове заједнице, као и повезивање са другим институцијама и организацијама у земљи и иностранству. Такође, носиоци промена и развоја из других сектора препознају се као важни партнери институција високог образовања у савладавању бројних изазова данашњице, због чега је значајно кроз будуће активности Универзитета афирмисати мултисекторску сарадњу. У том смислу, овде су изложена виђења декана факултета и директора института о специфичним улогама и заједничкој мисији у привреди, науци, култури и друштву. Ово је прилика за сагледавање полазних позиција за будуће активности.

У предстојећем раду на унапређењу образовне улоге Универзитета у Београду, значајно је узети у обзир две равни деловања. Прву, у којој се Универзитет у Београду развија у контексту европске универзитетске алијансе *Circle U.*, и другу, у којој се Универзитет развија унапређујући и проширујући просторе за учење, образовање, сарадњу и интеракцију свих чланова универзитетске заједнице.

Алијанса *Circle U.* је формирана и развија се у оквиру иницијативе европских универзитета и развоја европских интеруниверзитетских кампуса коју спроводи Европска комисија. Чланице алијансе су, поред Универзитета у Београду и следећи престижни универзитети: Хумболтов Универзитет у Берлину (Немачка), Универзитет у Бечу (Аустрија), Кингс Колеџ у Лондону (Велика Британија), Католички универзитет у Лувену (Белгија), Универзитет у Орхусу (Данска), Универзитет у Ослу (Норвешка), Универзитет у Пизи (Италија) и Универзитет Париз-Сите (Француска). Визија алијансе огледа се у тежњи да *Circle U.* постане инклузиван, истраживачки интензиван и интердисциплинаран европски универзитет у оквиру којег би студенти, особље и партнери из цивилног друштва, предузећа и јавног сектора, сарађивали и заједнички развијали компетенције и решења за очување здравља, мира, демократије и просперитета на европском нивоу. Сви универзитети укључени у алијансу, укључујући и наш, чврсто су изграђени на академској слободи и интегритету као основним вредностима. Сваки од универзитета чланова поседује важну улогу у обликовању националних и

Која врста контакта између професора и студента је оптимална са тачке гледишта задатака Универзитета? Ја морам, са годинама како ми приличи, конзервативно, да кажем да се слажем да је најгори начин владања универзитетом смањење захтева, са племенитом намером која унесређује људе. Рекао бих и да се суочавамо са нечим што је експоненцијална експанзија волумена знања, због чега ми на Универзитету морамо да направимо стратегије вештина заборављања и прекомпоновања, стратификације и даље уситњавање раније компактних области.

Миграције унутрашње и нарочито емиграције из Србије у директној су бази са универзитетским образовањем. У односу на број лица са вишом и високом школском спремом давне 1971. године, удео најобразованијих у спољном мигранском контингенту Србије на крају прве деценије 21. века увећан је чак 11 пута. Јасно је, ради се о врло селективном одливу, према свим доступним подацима. А суочили смо се у делу нашег окружења са неразумном експанзијом високошколских установа, но истовремено и мањком правих универзитетских учитеља, око којих би се кристализовале групе, истраживачки правци, едукативни процеси. Мислим да је недостатност о којој би требало у будућности да размишљамо евалуација квалитета процеса наставе.

Дакле, шта радити? Без намере да хијерархизујем задатке, навео бих неке, свестан да сам многе изоставио:

1. Даљи рад на реформама финансирања, управљања и реформама курикулума;
2. Превенција осипања у предуниверзитетском образовању које је још увек недопустиво велико;
3. Преиспитивање димензија система, укључујући државни;
4. Поклонити посебну пажњу потенцијалним кандидатима из социјално маргинализованих група, јер немамо људе за одбацивање ни у једној групацији;
5. Спречити расипање наших младих, делом изазвано погрешним усмеравањем;
6. Подизање квалитета увођењем оптималних метода што објективнијег тестирања знања и компетенција, током и по завршетку студија;
7. Увести систем националног рангирања свих високошколских установа, лично верујем да би дугорочно то било корисно и за демуетрополизацију, односно уравнотежење квалитета који је у овом тренутку асиметричан, без обзира на географско одредиште високошколске установе;
8. Изоштрити стандарде за акредитацију свих релевантних установа;
9. Подићи квалитет докторских студија;
10. Радити на принципима уједначавања критеријума за избор наставника независно од установе;

регионалних система високог образовања и истраживања, због чега, као узор, деле свест о посебној одговорности према инклузивности и друштву у целини.

У наредном периоду, Универзитет у Београду, у складу са свим својим ресурсима, настојаће да обезбеди нормативне и материјалне услове да наше високо образовање буде све ближе и уједначеније са европским стандардима образовања. У томе се свакако препознаје неопходност даљег јачања и подстицања сарадње на свим пољима заједничког деловања - кроз иницирање и неговање културе дијалога, засноване на међусобном поверењу и поштовању у којој се сваки члан академске заједнице осећа слободним и мотивисаним да изнесе иницијативе, предлоге и проблеме, у циљу њиховог благовременог и ефикасног решавања, као и развоја и унапређења рада Универзитета у целини.

У настојању да остане водећа регионална образовна и научно-истраживачка институција, поштована у иностранству, неоспорни извор поузданих, професионалних и компетентних младих стручњака, саветник привреде и подршка носиоцима образовних политика, Универзитет у Београду ангажује се и у пољу обезбеђивања адекватних простора за нове активности и приступе у образовању и науци. У прилог томе, већ су реализована проширења Стоматолошког факултета и Факултета организационих наука, планови за креирање екстензије техничких факултета и изградње нових објеката Географског факултета, Факултета безбедност и Био 4 кампуса. Био 4 кампус је заснован на идеји окупљања више факултета и института који у свом раду обједињују информационе технологије и природне науке. Институту Торлак, Фармацеутском факултету и Агенцији за лекове придружиће се Биолошки факултет, део Пољопривредног, Медицинског, Технолошко-металуршког и Хемијског факултета и девет научних института, формирајући тако нови центар иновација - Био4 кампус. Поред водећих образовних и научних институција, у овом комплексу биће присутне велике и средње компаније, како би се укључиле у реализацију експертских пројеката или у складу са временом, учествовале у проналажењу нових решења. Изградњом музеја и других јавних садржаја у овом кампусу биће омогућено промовисање науке, технологије и нових приступа у областима биомедицине, биотехнологије, биоинформатике и биодиверзитета.

Поред нових простора, Универзитет настоји да врати и очува задужбинско наслеђе. Најстарији регистровани фонд код нас је Фонд за подизање Ботаничког врта, основан 1890. године. У складу са важећим законским прописима, Универзитет је од 1997. године до данас обновио рад 11 задужбина и 3 фонда и наставља да улаже велике напоре за враћање својих задужбина. У циљу афирмације задужбинарства, Универзитет је 2011. године покренуо часопис "Задужбинар", како би се одржале вредности задужбинарства и обновила сећања на добротворе који су своју имовину даровали Универзитету и тако помогли јачању националне и грађанске културе. Поред враћања традицији задужбинарства у Србији, Универзитет у Београду ради на ширењу и сарадњи са другим фондацијама у свету, подржава појединце и корпорације да се активно укључе у заједнице у којима живе или раде (у сарадњи са белгијском Фондацијом Краља Бодуена КБФ), најбољим дипломираним студентима пружа могућност стручне обуке у Јапану (ИТО фондација) и препознаје и награђује будуће лидере

11. Укључивање иностраних универзитета или универзитетских асоцијација у систем евалуације на различитим нивоима; уопште умрежавати се, умрежавати, умрежавати;
12. Вођење прогресивне одговорније образовне политике, не очекујући да ће сами механизми тржишта бити делотворни. Можда то буде чак инструмент буџетског финансирања или можда чак и наручивање студијских програма итд.;
13. Омогућити реципрочну миграцију из и у универзитет, као и мобилност наставника и студената унутар Србије. То говори Болоња, ми не морамо да идемо само у иностране универзитете, хајде да се крећемо између сопствених и хајде да демистификујемо - који је значај београдских професора на крагујевачком и нишких професора на београдском универзитету. Тај мали државни програм може да се уради.

И на крају, вратити поверење у универзитет!

|

У Београду, јануара 2023. године

академик, проф. емеритус Универзитета у Београду др Владимир Костић

међу најбољим дипломираним студентима факултета друштвених наука, који ће уложити интегритет и мотивацију да помогну својој земљи да се оријентише на глобална питања и решава специфичне локалне проблеме користећи друштвено-политичке инструменте и механизме (*Sasakawa Young Leaders Fellowships Fund*).

Заснивајући будући развој на новим технологијама и иновацијама у складу са европским принципима и агендама, важно је заузети се, са посебним сензибилитетом, за људе и просторе. Другим речима, важно је обезбедити адекватан амбијент за квалитетно образовање и изградњу толерантних личности, како у европском простору високог образовања, тако и у нашем друштву, те очувати релевантност највише образовне установе, што јесте Универзитет у Београду.

Ову вредносну орјентацију одражава и овако припређена монографија. Људи који су запамћени као великани наше националне науке и културе присутни су у овој публикацији као неоспорни узорци у развоју научног рада и професионалног деловања на Универзитету, који је од свог оснивања настојао да иде у корак са европским стандардима и принципима. Личности које су у скоријој прошлости водиле Универзитет, помогле су да се сагледају вредности на којима се истрајава последње три деценије, упркос бројним изазовима које пред нас, као чланове академске заједнице, ставља динамичан контекст рада и деловања Универзитета. Изнети ставови у прилозима чланица Универзитета уверавају нас да постоји расположење и посвећеност у заједничким настојањима да обезбедимо највише стандарде образовања, за хуманије и толерантније друштво у којем ће будуће генерације живети и стварати као самосвесни појединци привржени универзитетској и академској заједници.

Испред Универзитета, захваљујем се свима који су у претходних 215 година личним примером и ангажовањем омогућили да Универзитет буде препознат у свету, поуздан партнер у међународним пројектима и сигуран ослонац у стасавању поузданих будућих стручњака неопходних овом друштву и академској заједници.

У Београду, маја 2023. године

проф. др Владан Ђокић

„Идућ' учи, у векове гледа!“

Споменик Доситеја Обрадовића
на Студентском тргу у Београду,
рад Рудолфа Валдеца

ГРАЂЕЊЕ ИНТЕГРИТЕТА

УНИВЕРЗИТЕТ
У БЕОГРАДУ

UNIVERSITET
U BEOGRADU

промена статуса у оквиру Еразмус+ програма Србија је из статуса партнерске прешла у статус програмске земље (2019. г.)	European University Alliance Circle U од 2020. г. и од 2023. г.	2023 2019	Усвојен Закон о студентском организовању 2021. г. Интернационализација, мобилност и могућност координације међународних пројеката
ванредно стање 2020. г. (пандемија COVID-19)	Institutional Network of the Universities from the Capitals of Europe UNICA од 2013. г.	2016	Адаптирање на промењене услове, пружање здравствене заштите студентима и запосленима и организовање комбиноване наставе у складу са мерама против пандемије. Универзитет рангиран у првих 300 универзитета на Шангајској листи
преговори о закључењу Споразума о стабилизацији и придруживању ЕУ	Conference of the Universities of Serbia CONUS од 2005. г.	2005	Умрежавање и међународна сарадња Универзитета обезбеђује препознатљивост и респектабилност УБ у Европи и свету. Универзитет почиње рад према Болоњској декларацији
ванредно стање 2003. г.	The European University Association EUA од 2001. г.	2002 2000	Усвојен закон о универзитету Универзитет враћа аутономију. Укидање санкција и повратак Универзитета у међународну академску заједницу
оквирни споразум ЕУ са СРЈ	The European University Association EUA од 2001. г.	2002 2000	Усвојен закон о универзитету 1998 који је укинуо аутономију Универзитета - Влада је била неограничени управљач Универзитета - постављала је ректоре и декане, без обавезе да размотри предлог факултета. Масовно отпуштање и дисциплинско кажњавање наставника и студената факултета, довело је до тога да око 200 наставника и сарадника буде удаљено против своје воље или је напустило Универзитет не пристајући на одредбе Закона и његову бруталну примену.
ратно стање 1999. г.	1998	1998	Усвојен закон о универзитету 1998 који је укинуо аутономију Универзитета - Влада је била неограничени управљач Универзитета - постављала је ректоре и декане, без обавезе да размотри предлог факултета. Масовно отпуштање и дисциплинско кажњавање наставника и студената факултета, довело је до тога да око 200 наставника и сарадника буде удаљено против своје воље или је напустило Универзитет не пристајући на одредбе Закона и његову бруталну примену.
почетак рата у Југославији и увођење међународних санкција антиратни протести студената УБ	1991	1991	Усвојен закон о универзитету 1998 који је укинуо аутономију Универзитета - Влада је била неограничени управљач Универзитета - постављала је ректоре и декане, без обавезе да размотри предлог факултета. Масовно отпуштање и дисциплинско кажњавање наставника и студената факултета, довело је до тога да око 200 наставника и сарадника буде удаљено против своје воље или је напустило Универзитет не пристајући на одредбе Закона и његову бруталну примену.
студентске демонстрације у целом свету и у Београду митинг против рата у Вијетнаму (1966)	1966 1868	1966 1868	Титула магистра постаје предуслов за докторске студије
Други светски рат	1941	1945 1941	Универзитет обнавља рад
антифашистички протести студената на УБ	1919	1919	Универзитет обуставља рад
Први светски рат	1914	1914	Универзитет обуставља рад
Усвојен закон о устројству Велике школе Капетан-Мишино здање постаје седиште Велике школе	1863	1905 1863	Усвојен закон о универзитету Универзитет је стекао аутономију и био је средиште научног, образовног и културног живота, центар отпора сваком тоталитаризму. Сав наставни кадар Велике школе био је распуштен, а избор новог кадра био је препуштен највећим стручњацима које је имао Универзитет у Београду тада: Јован Жујовић, Сима Лозанић, Јован Цвијић, Михаило Петровић Алас, Андра Стевановић, Драгољуб Павловић, Милић Радовановић и Љубомир Јовановић.
Основа Лицеј у Крагујевцу	1838	1838	Основана Велика школа у Београду (1808-1813)
Темељи стабилне правне и државне организације и оснивање институција националног идентитета	1808	1808	Донета три уставна закона

Велика школа (1808 - 1813)

Оснивачи и управници

Доситеј Обрадовић	1808
Иван Југовић	1808 - 1809
Миљко Рагонић	1809 - 1813

Лицеј (1838 - 1863)

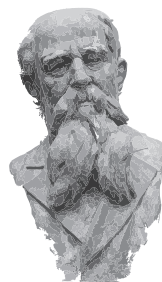
Ректори

Атанасије Николић	1839/40
Исидор Стојановић	1840/41, 1845/46
Константин Бранковић	1841/42, 1846/47, 1851/52-1852/53
Гаврило Поповић	1842/43
Игњат Станимировић	1843/44
Сергије Николић	1844/45
Јанко Шафарик	1847/48
Сава Јовшић	1848/49
Емилијан Јосимовић	1849/50
Вук Маринковић	1850/51
Коста Цукић	1851 (1850/51)
Рајко Лешјанин	1853/54 - 1855/56
Вук Маринковић	1856/57 - 1858/59
Константин Бранковић	1859/60-1862/63

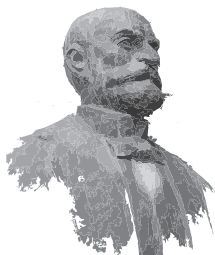
Велика школа (1863- 1863)

Др Слободан Јовановић
1869-1958

Др Милан Јовановић Батут
1847-1940

Др Јосиф Панчић
1814-1888

Др Јован Цвијић
1865-1927

Доситеј Обрадовић
1739-1811

РЕКТОРИ УБ

Ректори

Константин Бранковић	1863/64 - 1864/65	Велика школа 1863 - 1905
Сергије Николић	1865/66	
Стојан Марковић	1866/67 - 1867/68, 1878/79 - 1880/81	
Јосиф Панчић	1868/69 - 1874/75	
Алимпије Васиљевић	1875/76	
Емилијан Јосимовић	1874/75, 1876/77	
Стојан Бошковић	1877/78	
Димитрије Нешић	1881/82 - 1883/84, 1892/93 - 1893/94	
Пантелија-Панта Срећковић	1884/85, 1890 (1889/1990)	
Коста Алковић	1885/86, 1891/92, 1894/95	
Јован С. Бошковић	1886/87	
Светомир Николајевић	1888/89 - 1889/90	
Сима Лозанић	1890/91, 1905/06	
Светислав Вуловић	1893/94	
Војислав Бакић	1895/96, 1897/98	
Јован Жујовић	1896/97	
Глигорије-Глиша Гершић	1898/99	
Никола И. Стаменковић	1898/99-1899/1900	
Коста Главинић	1900/01	
Милан Јовановић-Батут	1901/02	
Марко Т. Лeko	1902/03-1903/04	Универзитет 1905
Сава Урошевић	1904/05, 1908/09-1909/10	
Сима Лозанић, хемичар	1905/06	
Јован Цвијић, географ	1906/07, 1919/20	
Андра Ј. Стевановић, архитекта	1907/08	
Сава Урошевић, минералог	1908/09-1909/10	
Богдан Гавриловић, математичар	1910/11-1912/13, 1921/22-1923/24	
Слободан Јовановић, правник и историчар	1913/14, 1920/21	
Ђорђе Станојевић, физичар	1913/14-1918/19	
Јован Цвијић, географ	1919/20	
Слободан Јовановић, правник и историчар	1920/21	
Богдан Гавриловић, математичар	1921/22-1923/24	
Павле Поповић, историчар књижевности	1924/25-1926/27	
Чедомил Митровић, правник	1927/28-1929/30	
Владимир П. Митровић, инжењер хигротехнике	1930/31 - 1931/32	
Владимир К. Петковић, геолог	1931/32 - 1932/33	
Александар Белић, филолог	1932/33 - 1933/34	
Иван Ђаја, биолог и физиолог	1933/34 - 1934/35	
Владимир Ђоровић, историчар	1934/35 - 1935/36	
Драгослав Б. Јовановић, правник	1935/36 - 1938/39	
Петар Мицић, грађевински инжењер	1939/40 - 1941/42	
Никола Поповић, филозоф и историчар филозофије	1941/42 - 1943/44	
Стеван Јаковљевић, биолог	1945/46 - 1949/50	
Илија Ђуричић, ветеринар	1950/51 - 1951/52, 1954/55	
Вукић Мићовић, хемичар	1952/53 - 1953/54	
Илија Ђуричић, ветеринар	1954/55 - 1955/56	
Борислав Т. Благојевић, правник	1956/57 - 1962/63	
Божидар С. Ђорђевић, лекар	1963/64 - 1966/67	
Драгиша Ивановић, инжењер електромашинске технике	1967/68 - 1970/71	
Јован Глигоријевић, ветеринар	1971/72 - 1974/75	
Драгослав Јанковић, правник	1975/76 - 1976/77	
Мирослав Печујлић, правник	1977/78 - 1980/81	
Војислав М. Петровић, ендокринолог	1981/82 - 1984/85	
Зоран Пјанић, економиста	1985/86 - 1986/87	
Слободан Унковић, економиста	1987/88 - 1990/91	
Рајко Врачар, инжењер металургије	1991/92 - 1992/93	
Драгутин Величковић, биохемичар и ензимолог	1993/94 - 1996/97	
Драган Кубуровић, стоматолог	1997/98	
Јагош Пурић, физичар	1998/99 - 1999/2000	
Марија Богдановић, социолошкиња	2000/01 - 2003/04	
Дејан Поповић, правник	2004/05 - 2005/06	
Бранко Ковачевић, инжењер електротехнике	2006/07 - 2011/12	
Владимир Бумбаширевић, лекар	2012/13 - 2017/18	
Иванка Поповић, инжењер технологије	2018/19 - 2020/21	
Владан Ђокић, архитекта	2021/22 -	

Марија БОГДАНОВИЋ,
ректорка Универзитета у Београду
у периоду од 2000 до 2004. године

ЕВРОПСКИ ПУТ **УЗ ПОШТОВАЊЕ ТРАДИЦИЈЕ УНИВЕРЗИТЕТА**

Доношењем Закона, ма колико он био привременог карактера и са недостацима, створени су услови за поштовање правила академског студирања; живот је, уз све тешкоће, враћен у нормалне токове. А то значи да више не би смели да се појављују протести у којима се траже додатни рокови, спуштање црте за упис или услова за прелазак у следећу годину. Пристајање на то би значило - празне учионице и учење само за испите које поприма аматерски карактер.

...

Професор није само човек који младима предаје знање, већ и човек који мора да развија високе моралне стандарде, јер друштво мора да почива на високопрофесионализованој и високоморалној личности. Не можемо стварати генерације које ће већ у овом периоду бити корумпирани, јер се плашим да ће тако наставити да се понашају и као носиоци прогреса друштва. Универзитет је последња инстанца у образовном систему где се ти морални стандарди морају јасно дефинисати и бескомпромисно одржати.

...

Ми јесмо део Европе и желимо да се младе генерације не осећају само равноправно већ и суверено у Европи. Основна премиса је наравно квалитетна настава али и квалитетно учење.

Верујем да ће то пре свега прихватити студенти, јер то иде у њихову корист. Они су будући носиоци овог друштва, а надам се да ће и довољан број наставника и сарадника такође прихватити промене. Остаје нам да се договоримо које ће то промене бити и којом ће се брзином уводити.

...

*Кључна вредност Универзитета
која је очувана у овом периоду*

НА КРАЈУ КРАЈЕВА, НАМА НИКАД НЕЋЕ НЕДОСТАЈАТИ ОШТРЕ РЕЧИ, ДА БИ САЧУВАЛИ **ДОСТОЈАНСТВО** СВОГ УНИВЕРЗИТЕТА.

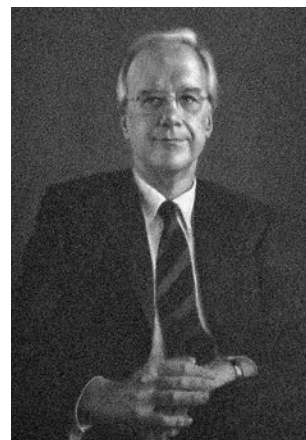
РЕФОРМА | ПРЕМА БОЛОЊСКОЈ ДЕКЛАРАЦИЈИ

Дејан ПОПОВИЋ,
ректор Универзитета у Београду
у периоду од 2004 до 2006. године

У овом периоду донет је Закон о високом образовању, којим су постављени основи да се у српско високо школство уведе болоњски систем. Наставници Универзитета у Београду имали су водећу улогу у изради Нацрта закона, који је, уз маргинална усклађивања, усвојен као Предлог закона од Владе и затим изгласан у Народној скупштини. Закон о високом образовању из 2005. године је садржао решења којима је гарантована аутономија универзитета и онемогућено да представници оснивача у савету, супротно ставовима академске заједнице, одлучујуће утичу на одлуке тога тела од којих зависи функционисање високошколских установа.

Органи Универзитета донели су затим план имплементације, у чијем су састављању учествовали сви факултети и институти. Постигнут је договор да се кроз нови Статут Универзитета обезбеди функционално јединство Универзитета, уз очување статуса правног лица саставних високошколских јединица. Формирана су и нова тела по групацијама наука на Универзитету. Паралелно је текао рад по факултетима и на Универзитету како би се реформисали наставни планови и програми и увела болоњска“ схема: основне студије – мастер – докторске студије. Веома је важно било и активно учешће студената у спровођењу тих реформи. Уведени су механизми обезбеђивања квалитета у високошколским јединицама, а Универзитет је дао суштински допринос код конституисања Националног савета за високо образовање, Комисије за акредитацију и Конференције универзитета Србије.

Промену односа већине на Универзитету у Београду према Болоњском процесу – од почетног одбијања или скепсе, до прихватања – сматрам једним од значајних достигнућа у току мандата. Задржано је оно вредно у нашој традицији, а прихваћена су решења која су обезбедила пуноправно припадање Универзитета јединственом европском академском и истраживачком простору. После изолације током деведесетих година 20. века и периода гушења академских слобода, Универзитет у Београду се тако вратио на место које му је припадало од оснивања модерне српске државе.

*Кључна вредност Универзитета
која је очувана у овом периоду*

АУТОНОМИЈА УНИВЕРЗИТЕТА КАО ПРЕДУСЛОВ ОБЕЗБЕЂИВАЊА КВАЛИТЕТА НАУЧНОГ И НАСТАВНОГ РАДА.

Бранко КОВАЧЕВИЋ,
ректор Универзитета у Београду
у периоду од 2006 до 2012. године

ИНТЕГРАЦИЈА И КОНТИНУИТЕТ ВЕЛИКЕ ШКОЛЕ

У периоду од 19. 12. 2006. до 31. 11. 2012. године дужност ректора Универзитета у два узастопна мандата вршио је проф. др. Бранко Ковачевић. Основни изазов за високошколске установе у том периоду односио се на спровођење Закона о високом образовању, донетог 2005. године. Закон се заснивао на стандардима за реформу европског образовног система, који су усвојени у оквиру Болоњске декларације и подржани од стране 46 земаља. Свака од европских земаља спроводила је самостално реформу у складу са особеностима свог система високог образовања и материјалним могућностима. Акредитација установа и студијских програма спроведена је по први пут у историји нашег образовања, а велики изазов за државне универзитете представљала је њихова неинтегрисаност, где су и универзитет као и факултети у његовом саставу били правни субјекти. Проблем је превазиђен увођењем Функционалне интеграције, где су одређене ингеренције факултета у саставу Универзитета проширене и на Универзитет. Акредитација Универзитета и 31 факултета и 11 научних института у његовом саставу, са више од 350 акредитованих студијских програма, представља једно од најважнијих постигнућа у наведеном периоду. Од великог број значајних постигнућа, наведена су следећа: одржавање континуитета са Великом школом у Београду, коју је основао 1808. године први министар просвете Доситеј Обрадовић; обележавање два века високог школства у Србији и Универзитета у Београду; учешће у организацији летње Универзијаде у Београду; организовање Светске ректорске конференције у Београду; чланство у Европској асоцијацији универзитета, Дунавској ректорској конференцији и Црноморској ректорској конференцији; сарадња са више од 100 реномираних светских универзитета; учешће на више десетина пројеката финансираних из фондова Европске Уније; рангирање на пре-стижну Шангајску листу међу 2% најбољих светских универзитета; учешће у оснивању Технолошког парка у Београду; реновирање Свечане сале у Капетан-Мишином здању; завршетак изградње две зграде у Универзитетском насељу; организовање студентске праксе у сарадњи са градом.

*Кључна вредност Универзитета
која је очувана у овом периоду*

УНИВЕРЗИТЕТ ЈЕ ОЧУВАО **АУТОНОМИЈУ**, КОЈА ЈЕ ПОВЕЗАНА СА ТРАДИЦИОНАЛНИМ ЕВРОПСКИМ СИСТЕМОМ ВРЕДНОСТИ.

ИНОВАЦИЈЕ | ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗАЦИЈА И НОРМАТИВНА ПРОДУКЦИЈА

Владимир БУМБАШИРЕВИЋ,
ректор Универзитета у Београду
у периоду од 2012 до 2018. године

Интернационализација, квалитет организације студија и иновације били су у том периоду примарни циљ активности ректорског колегијума који се пре свега реализовао кроз нормативну продукцију Универзитета. У том смислу установљени су нови правни акти, укључујући Статут и правилник о докторским студијама, као и у нашој средини нови правилник о правној заштити интелектуалних добара. Такође, значајно је нагласити да су први пут усвојени прописи за подстицање поштовања етичких начела и академског интегритета на Универзитету, као што су Правилник о поступку утврђивања неакадемског понашања у изради писаних радова, Правилник о поступку провере оригиналности докторске дисертације и други.

Доношењем низа докумената и одредби у Статуту Универзитета, омогућено је веће уједначавање активности факултета и института у саставу Универзитета. Овоме је много допринело и успостављање процедура за централизовано издавање диплома на свим нивоима студија, али и оснивање Информационог система универзитета (ИСУ) као централне базе података.

Активности на међународном позиционирању универзитета подразумевале су активно учешће у свим најважнијим европским и регионалним универзитетским асоцијацијама, као и сарадњу кроз билатералне споразуме са партнерским универзитетима и истраживачким институцијама, укључујући и ЦЕРН, што је све допринело повећаној видљивости као и значају нашег универзитета. Тако је, између осталог, Универзитет у Београду препознат од престижне асоцијације ЛЕРУ (Лига европских истраживачких универзитета) као један од водећих универзитета Источне Европе. Важно је поменути да је у том периоду Универзитет у Београду био успешан домаћин бројних скупова европских и регионалних универзитетских удружења. И поред познатих проблема везаних за финансирање истраживања, настављен је тренд раста броја публикација наших истраживача у међународним часописима, што се одразило и на високо позиционирање универзитета на многим међународним ранг листама.

*Кључна вредност Универзитета
која је очувана у овом периоду*

ДОСТОЈАНСТВЕНО И АКТИВНО СУПРОТСТАВЉАЊЕ ДОНОШЕЊУ НЕАДЕКВАТНИХ ЗАКОНСКИХ РЕШЕЊА.

Иванка ПОПОВИЋ,
ректорка Универзитета у Београду
у периоду од 2018 до 2021. године

ИНТЕГРИТЕТ И АКАДЕМСКА ЧЕСТИТОСТ

У периоду од 2018. до 2021. године, Универзитет у Београду се суочавао са више изазова од којих се најкомплекснији односио на обезбеђивање редовног рада свих делова Универзитета у време пандемије Covid-19. Такође, у овом периоду Универзитет се суочавао и са изазовима заштите интегритета и академске честитости кроз преиспитивање оригиналности докторских дисертација, обезбеђивања видљивости и доступности научних резултата – кроз стварање репозиторијума публикација чланица УБ, враћања универзитетске имовине – кроз подношење предлог закона о реституцији имовине, који је креиран у сарадњи са САНУ и Матицом српском и снимање документарног филма, али и иновирања прописа из, до тада, нерегулисаних области као што је заштита људског достојанства и личног интегритета чланова универзитетске заједнице.

Поред настојања за превазилажењем наведених изазова, Универзитет је у датом периоду остварио значајне резултате у међународној сарадњи – од којих се може издвојити учешће у пројекту Европске универзитетске алијансе „Circle U“ у 2019. године, као и чланство у међународној асоцијацији CESAER 2020. године. Од резултата значајних за стандарде и просторе Универзитета издвајају се одобрење изградње Центра за спорт и рекреацију Универзитета у Београду на Бежанијској коси, повећање броја ненаставног особља, достизање стандарда ИСО 21000, који се специфично бави процесом образовања, као и обнављање рада летње сцене у сарадњи са позориштем „Театријум“ у дворишту Капетан Мишиног здања.

*Кључна вредност Универзитета
која је очувана у овом периоду*

УНИВЕРЗИТЕТ ЈЕ ОЧУВАО **ИНТЕГРИТЕТ** КАО КЉУЧНУ ВРЕДНОСТ.

1828

1848

1868

1888

1908

1928

1948

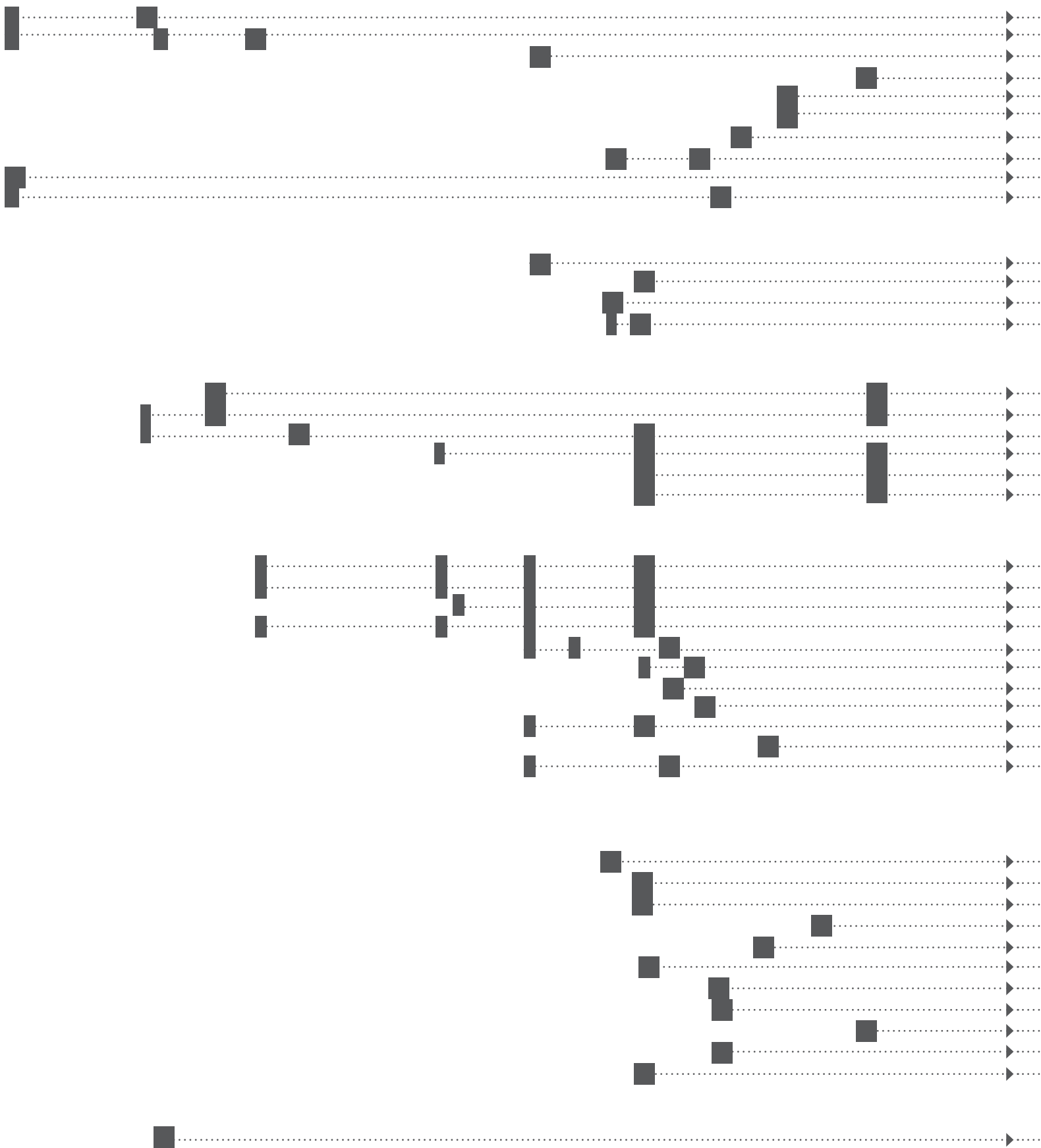
1968

1988

2008

1803

2023

ФАКУЛТЕТИ ДРУШТВЕНО-ХУМАНИСТИЧКИХ НАУКА

Економски факултет
Правни факултет
Православни богословски факултет
Учитељски факултет
Факултет безбедности
Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију
Факултет политичких наука
Факултет спорта и физичког васпитања
Филозофски факултет
Филолошки факултет

ФАКУЛТЕТИ МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Медицински факултет
Стоматолошки факултет
Факултет ветеринарске медицине
Фармацеутски факултет

ФАКУЛТЕТИ ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИХ НАУКА

Географски факултет
Биолошки факултет
Математички факултет
Факултет за физичку хемију
Физички факултет
Хемијски факултет

ФАКУЛТЕТИ ТЕХНИЧКО-ТЕХНОЛОШКИХ НАУКА

Архитектонски Факултет
Грађевински Факултет
Електротехнички Факултет
Машински Факултет
Пољопривредни Факултет
Рударско Геолошки Факултет
Саобраћајни Факултет
Технички Факултет – Бор
Технолошко-Металуршки Факултет
Факултет Организационих Наука
Шумарски Факултет

ИНСТИТУТИ

Електротехнички институт „Никола Тесла”
Институт за биолошка истраживања „Синиша Станковић”
Институт за медицинска истраживања
Институт за молекуларну генетику и генетичко инжењерство
Институт за мултидисциплинарна истраживања
Институт за нуклеарне науке
Институт за примену нуклеарне енергије – ИНЕП
Институт за физику
Институт за филозофију и друштвену теорију
Институт за хемију, технологију и металургију
Институт „Михајло Пупин”

БИБЛИОТЕКЕ

Универзитетска библиотека „Светозар Марковић”

НАСЛЕЂЕ УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

„Раскошна ограда Академског парка са два репрезентативна улаза позиционирана према Студентском тргу наспрам Капетан-Мишиног здања и зграде Универзитета (Филолошки и Географски факултет) изграђена је 1929. године према пројекту архитекте Милутина Борисављевића. Ограда је конципирана у класицистичком маниру са необарокним мотивима.”
(Раде Мрљеш, Завод за заштиту споменика културе града Београда)

БЕОГРАДСКА
ВЕЛИКА ШКОЛА
1808 – 1813. ГОДИНЕ

др Зоран С. МИРКОВИЋ,
Редовни професор Универзитета
у Београду – Правног факултета

У ослобођеној Србији, нарочито од 1807. године кад долази истакнути просветитељ Доситеј Обрадовић, почело се мислити на основно школство као општенародну потребу, али и на више школство које би, поред образованих Срба из Хабзбуршког царства, дало ослобођеној земљи преко потребне чиновнике. Оснивач Велике школе, Иван Југовић, и по своме образовању, и по својој политичкој улози и по својој наклоности, био је упућен на модел вишег и високог, универзитетског образовања у Аустријском царству крајем XVIII и почетком XIX века. Какав је био тај модел?

У време царице Марије Терезије (1740 – 1780) спроводе се реформе у просвети у духу тзв. просвећеног апсолутизма. Просвета постаје ствар државне, јавне сфере, нарочито после укидања Језуитског реда, у чијим су се рукама у многим европским државама, у целини или највећим делом, налазили школство и образовање. Царица Марија Терезија је то искористила да би, у складу са потребама апсолутистичке монархије, реорганизовала школство које је требало да ствара образовано и лојално чиновништво.

Трагање за образовним моделом на који се могло угледати при стварању Велике школе, упућује ка угарским деловима Хабзбуршког царства, јер су ту образовани Срби најчешће и завршавали студије по реформисаном школском систему. Царица Марија Терезија је, наиме, целокупан систем школства у угарским земљама уредила 1777. године прописима *Ratio educationis totiusque rei litterariae per Regnum Hungariae et provincias eidem adnexas* (у даљем тексту: *Ratio educationis 1777*), који је између осталог прописао поред гимназија и универзитета и оснивање краљевских академија наука (*Regia scientiarum Academia*) са три двогодишња течаја - филозофски, правни и теолошки (богословски). То су биле медијалне школе које су омогућавале упис на универзитете, али су такође биле и завршне школе за оне који су ступали у државне административне послове. Остави ли се по страни теолошки течај, краљевска академија се састојала из двогодишњег курса филозофије и двогодишњег курса права. Најпре би се похађао филозофски (*cursus philosophicus*), па потом правни (*cursus iuridicus*). Филозофске студије су биле предуслов за правне. Разлог за увођење академија у високошколски систем могао је бити и у томе што је Будимски универзитет (1784. године седиште Универзитета и његовог Правног факултета сели се у Пешту) студентима из удаљених крајева био тешко доступан. Ипак, извесно је да на првом месту царица Марија Терезија ствара ове образовне установе да би се добио већи број лојалних и компетентних правника спремних за чиновничку службу. Студенти су образовани на академијама у складу са идејама просвећеног апсолутизма. Према одредбама *Ratio educationis 1777* у угарским земљама постоји пет

Слика 1
Доситејев Лицеј (извор: документација
Завода за заштиту споменика културе
града Београда)

краљевских академија на којима су постојале и правне студије. Оне се налазе у пет дистриката, чија се седишта налазе у следећим местима: *Agram* (Загреб), *Raab* (Ђур) - од 1785. до 1802. *Fünfkirchen* (Печуј), *Kaschau* (Кошице), *Tyrnau* (Трнава) - 1784. премештена у *Pressburg* (Пожун, данашња Братислава) и *Grosswardein* (Велики Варадин).

Други *Ratio educationis publicae totiusque rei litterariae per Regnum Hungariae et Provincias eidem adnexas* из 1806. године (у даљем тексту: *Ratio educationis 1806*) потврдио је овакав образовни систем, уз одређене измене пре свега на правним студијама. Према одредбама *Ratio educationis 1806* предмети филозофског студија су дати у поједностављеном облику у односу на *Ratio educationis 1777*. Заправо, овде су сведени на филозофију, математику, физику и историју (што су биле катедре по одредбама *Ratio educationis 1777*).

Иако је био у знаку рестаурације старог поретка и деловао је у извесним елементима заостало у поређењу са својим предходником из 1777. године, *Ratio educationis 1806* донео је промене које су значиле напредак у правним студијама. Најпре, продужио је трајање правних студија на краљевским академијама на три године. Изоставио је са правних студија општу историју и историју сталежа, али је уврстио нове предмете: статистику, рударско право и трговачко и менично право.

Тако је изгледало стање у угарским земљама Хабсбуршког царства крајем XVIII и почетком XIX века. Али, и у другим деловима овог великог царства дешавају се важне промене. Реформе у духу просвећеног апсолутизма Јозефа II, наследника царице Марије Терезије, су посебно видљиве у образовном систему. Поред *Патента о толеранцији* из 1781. године, који је спровео секуларизацију школства отварајући врата и некатолицима, цар је спровео и редукцију универзитета, тако да су задржани само универзитети у Бечу, Прагу и Љвову (Лембергу). Остале високе школе и универзитети су претворени у лицеје са ограниченим програмом студија. Универзитет у Инсбруку цар Јозеф редуковао је на ниво Лицеја 29. новембра 1781. године, Универзитет у Грацу (*Karl – Franzens Universität zu Graz*) је под јесен 1782. године претворен у Лицеј. Примерице, на Лицеју у Грацу, поред двогодишњих филозофских студија, које су се сматрале као „пролазне“ (*Durchgangstudium*) за друге високошколске смерове, постојале су теолошке студије, који су трајале четири године, док су правне и медицинске трајале две године. За време владавине Јозефа II, универзитетско и уопште више образовање имало је за циљ, као и код Марије Терезије, првенствено да служи образовању чиновника.

Неколико критеријума би могло бити од значаја за поређење стања на београдској Великој школи и одговарајућег образовања у Хабсбуршком царству онога времена (тј. краљевских академија у угарским земљама Хабсбуршког царства и лицеја у другим деловима царства). То су: наставни план (предмети на студијама), дужина трајања наставе, број наставника, академске титуле и начин предавања.

Наставни предмети

Творци и професори београдске Велике школе су по свему судећи комбиновали предмете из *Ratio educationis 1777* и *Ratio educationis 1806*. Већ на први поглед је уочљиво да су и предмети филозофског студија са краљевских академија, у

упрошћеном облику, дати у програму прве и делом друге године Велике школе, који има карактер општег или филозофског курса. Историја, општи земљопис (географија), рачуница и геометрија (математика), који покривају целу прву и пола друге године Велике школе, заузимају највише простора (уз филозофију) и на филозофским студијама угарских краљевских академија у Хабзбуршком царству. Велика заступљеност немачког језика на све три године студија Велике школе, такође би могла бити једна врста показатеља који су утицаји на њен профил тада били најприсутнији у време њеног настанка.

Листу правних предмета на београдској Великој школи су чинили: на другој години статистика Србије, стилистика и географско – статистичка историја Мађарске, Русије, Енглеске, Француске, Пољске, Аустрије и Турске; на трећој години стилистика, географско – статистичка историја поменутих држава, међународно право, државно право, кривично право и „начин суђења криминалног“. Укупно време посвећено правним предметима је износило једну и по годину, од укупно три године. Анализирајући програме правних предмета београдске Велике школе, Љ. Кандић је закључила „да је садржина правних предмета сложена и да су аутори програма дали одговарајућу теоријску подлогу“. Непосредно поређење наставних предмета Велике школе и правних студија на угарским краљевским академијама показује следеће паралеле:

статистика Србије – *Statistica Hungariae, et Ditionum hereditariarum Caesareo-Regiarum (Ratio educationis 1806)*;

стилистика (на другој и трећој години) – *Stylus Curialis (Ratio educationis 1806)*;

географско-статистичка историја Мађарске, Русије, Енглеске, Француске, Пољске, Аустрије и Турске (на другој и трећој години) – *(Historia provinciarum europearum, Historia universalis et Collegium novorum publicorum) (Ratio educationis 1777)*;

међународно право (у суштини, међународно јавно право) – *ius gentium et ius publicum universale (Ratio educationis 1777 и Ratio educationis 1806)*;

државно право – *ius publicum (Ratio educationis 1777 и Ratio educationis 1806)*;

кривично право и „начин суђења криминалног“ – *Ius Criminale (Ratio educationis 1806)*.

Овим несумњиво правним предметима треба додати и рукопис предавања „Всеобште грађданско земљеописаније – географија (Бумага 2)“, који представља други део предмета општи земљопис, који се предавао на другој години (док се први део предавао на првој), а који се највећим делом бави државним правом. Тада се утисак о правничком карактеру Велике школе додатно појачава, као и сличност Велике школе са краљевским академијама угарског дела Хабзбуршког царства.

Занимљив резултат се добија и када се упореде правни предмети Велике школе и Лицеја у време када је почињао са радом 1838. године. Правни предмети се предају само једну годину на Лицеју - на трећој години студија.

И постоје само три (ако се узме и куријални штил, четири предмета), наспрам шест правних предмета на другој и трећој години Велике школе. Ово веома јасно потврђује да правне студије на Лицеју у својим почецима заостају за правним студијама на Великој школи.

Дужина трајања наставе

Студент на угарским краљевским академијама је предавања слушао четири сата, док је полазник Велике школе похађао наставу најмање пет сати дневно, „а више пута и по шест на дан“.

На краљевским угарским академијама настава се одржавала пет дана у недељи (две године), није се радило четвртком, недељом и празничним данима, док настава на Великој школи траје шест радних дана, осим недеље и за време празника. Из овога произлази да се трогодишња настава на Великој школи бројем сати и „оптерећењем студената“, сходно болоњског терминологији и логици, веома приближавала четворогодишњем трајању студија на угарским краљевским академијама. Година и по похађања правних предмета на Великој школи, у доброј мери одговара двома годинама правних студија на овим академијама.

По свему судећи, настава се на Великој школи одвијала школске 1808/1809, школске 1809/1810 је није било, па се наставила школске 1810/1811, 1811/1812. и 1812/1813. године.

Број професора

Мали број наставника на Великој школи је условио разредни карактер наставе. Од септембра 1811. године када је отворен, највероватније, и трећи разред, сваки од разреда има свог наставника – дакле, укупно три наставника. Оскудица професорског кадра владала је и на краљевским академијама, о чему сведочи стање на загребачкој Краљевској правној академији у то време (један до два професора). Слично је стање на Универзитету, доцније Лицеју, у Грацу - од почетка рада Правног факултета 1778. године, као и у време правног одељења Лицеја (од школске 1782/1783. до 1810/1811. године), наставу су изводила само два професора.

Академске титуле које су се добијале

Ни београдска Велика школа ни краљевске академије, ни лицеји (уз неке изузетке) у Хабзбуршком царству, нису давали академске степене бachelора (*baccalaureat*), магистра и доктора, јер је њихова суштина била оспособљавање за државну чиновничку службу. На краљевским академијама свршени студенти су добијали сведочанство о похађању предмета одређених студија и постигнутом успеху на испитима из тих предмета, што је, изгледа, практиковано и на београдској Великој школи.

Начин предавања

Био је готово исти, јер су професори који су предавали на београдској Великој школи били студенти краљевских правних академија или Правног факултета Универзитета у Пешти, где „се ниво правне подуче може објаснити апсолутистичком високошколском политиком, пошто је диктирање и понављање уџбеника, а не обрада и развијање мисли била владајућа дидактичка метода“. Посведочен је овакав начин предавања и на београдској Великој школи, али је, изгледа било и других облика наставе, као што су вежбе (*exercitationes*).

Из свега произлази да је модел образовања, а нарочито правничког, примењен у београдској Великој школи био је унеколико модификован систем краљевских академија угарских земаља Аустријског царства прописан у *Ratio educationis 1777* и *Ratio educationis 1806*. Сличан систем се примењивао и у другим деловима Аустријског царства, где постоје лицеји са ограниченим програмом студија, који обухвата најпре двогодишње филозофске, а потом двогодишње правне студије (као и теолошке, понегде и медицинске), увек са циљем да се ствара образовано и лојално државно чиновништво. Намере родољубивих И. Југовића, М. Радонића, Л. Воиновића, професора београдске Велике школе, биле су исте – бившем Београдском пашалуку, тада већ Србији, створити „велико учебно заведеније“, које ће давати способне и привржене чиновнике неопходне уређеној државној власти.

Најбољу потврду да је београдска Велика школа имала ранг који су имале краљевске академије у угарским земљама Хабзбуршког царства, пружају речи савременика. Истакнути професор Велике школе Лазар Воиновић у рукопису предавања „Свеобште грађданско земљеописаније – географија“ је записао: „Све ове науке предају се јуности учебним заведенијам која от две струке јесу: једна су висока, а друга мала; прва називају се всеучилишта и академије, а друга зову се училишта нижа.“

Полазници Велике школе, Вук Караџић и Л. Арсенијевић Баталака, јасно говоре о малим школама и овој Великој школи. Зато се тешко може спорити да професор те школе, кад говори о „учебним заведенијам“ која „јесу висока“, подразумева под њима и Велику школу, како јој и само име говори.

Због свега тога би се почетак рада Универзитета у Београду, односно његовог садашњег Правног и Филозофског факултета, с правом могао везивати за београдску Велику школу (1808 – 1813), која је направљена по моделу вишег образовања у Хабзбуршком царству.

ЗАДУЖБИНСКО НАСЛЕЂЕ УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

Задужбинарство – некада част и ствар престижа, а данас скоро заборављена реч.

Образовање и Универзитет као стубови једног друштва привлачили су у прошлости значајну пажњу добротинитеља. Финансијску подршку Универзитету пружали су успешни трговци, рентијери и индустријалци, а оставштину је чинило све оно што је имало вредност друштвеног добра; од новца, хартија од вредности и злата, преко архитектонских здања, земљишта, винограда, воћњака, до накита, уметничких предмета, музичких инструмената и књига. Бити члан задужбинских одбора сматрало се изузетном чашћу.

До Другог светског рата Универзитет у Београду је располагао са више од осамдесет пет фондова и задужбина, а његов капитал га је сврставао међу три најбогатија у Европи. Монументална здања задужбина и данас дају битан печат визуелном идентитету престонице. Само завештање Београдском универзитету моћног акционара и председника Београдске задруге, Луке Ћеловића Требињца, вредело је половину свих осталих.

Међу прве дарове Универзитету убраја се једна од најрепрезентативнијих београдских палата из деветнаестог века, тек довршено здање капетана Мише Анастасијевића, једног од најмоћнијих српских трговаца, великог просветног и културног добротвора. Краљ Милан Обреновић је, иако у абдикацији, 1899. године поконио тадашњој Великој школи имање од пет хектара које је наследио од свог претка Јеврема Обреновића за потребе подизања Ботаничке баште, док је краљица Наталија Обреновић у знак захвалности давнашњој подршци студената и професора Београдског универзитета, поклонила наслеђено имање од око осам хиљада хектара које је обухватало шуме, оранице и ливаде са рудницима злата на подручју општина Мајданпек и Кучево уз насеље Дебели Луг и рудничку колонију Благојев камен, проглашене огледним добром Шумарског факултета, а које је у част своје добротворке названо *Наталијино*. У велике задужбинаре Београдског универзитета из кругова владарских породица убраја се и краљ Александар I Карађорђевић, који је 1926. године иницирао изградњу првог студентског дома на Балкану.

Великодушним донаторима Универзитета прикључило се и неколико иностраних држављана, као што су: Ендрју Карнеги, из чије фондације је издвојено сто хиљада долара за потребе изградње библиотеке Београдског универзитета, затим Олив Келсо Кинг, Аустралијанка, па Сер Чарлс Хајд, Филип Ферари де ла Ренотијер и други многобројни добротинитељи, међу којима су и професори и сарадници на Универзитету.

После Другог светског рата сва новчана средства била су конфискована па се највећи део фондова и задужбина Универзитета обезвредио и угасио. У стамбене просторе су *усељавани* привилеговани појединци, а рента од пословног простора је ненаменски трошена. Временом је национализована имовина продавана и приватним лицима.

Упркос систематској небризи, свест о значају задужбинарства није се у потпуности изгубила у нашој средини. Крајем прошлог века пописана је сва имовина коју су појединци и институције завештали Универзитету у Београду. У том мукотпном процесу, на основу решења Министарства културе о обнови рада задужбина и фондова, донетих током 1995. и 1996. године, Универзитету је враћено право управљања над тринаест задужбина и фондова. Нешто касније основане су још четири новчане фондације, а недавно, крајем 2020. године основана је једна задужбина.

У циљу изражавања захвалности и поштовања добротиницима који су Универзитету завештали своју имовину или даровали значајну донацију, 2018. године установљен је Дан задужбинара Универзитета у Београду, који се обележава у част највећег добротвора Универзитета, Луке Ђеловића Требињца. На овој свечаности додељује се Плакета Лука Ђеловић Требињца појединцу или правном лицу за посебан допринос неговању и развоју задужбинарства, док се захвалнице додељују физичким и правним лицима за успешну сарадњу, подршку у развоју идеје задужбинарства, као и за допринос у испуњењу циљева задужбина и фондација.

Поводом прославе јубиларних 215 година Универзитета у Београду на српском и енглеском језику објављена је монографија Задужбинско наслеђе Универзитета у Београду, чији је поднаслов Заоставштина за памћење и чување. У монографији је најширој јавности дата основна информација о задужбинарима наше најстарије академске институције и циљевима које задужбине и фондације активно остварују, уз помињање најзначајнијих добротвора који су имовину завештали српском образовању, науци и омладини. Монографија представља и упозорење јавности да највећи српски универзитет неповратно губи задужбинску имовину и да се, упркос иницијативама најзначајнијих академских институција - Српске академије наука и уметности, Матице српске и Универзитета у Београду, поднетих Председнику Републике Србије, Влади Републике Србије и надлежним министарствима 2019. године, са циљем доношења *lex specialis*-а у односу на Закон о враћању одузете имовине и обештећењу ништа не догађа, док се реституција наставља и, кроз откупе станова, задужбине одвлачи у приватну својину.

Капетан Миша Анастасијевић

СИНТЕТИЧКИ ПРЕГЛЕД
АРХИТЕКТОНСКОГ НАСЛЕЂА
УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ: ОБЈЕКТИ ФАКУЛТЕТА

Владимир ЛОЈАНИЦА,
редовни професор
Универзитет у Београду –
– Архитектонски факултет

Универзитети и начелно сви научни комплекси су институције које трансформишу своје педагошке процесе, али и просторне форме пратећи неминовно друштвено-економске и политичке токове друштва. Универзитет није изолована, интровертна научна заједница, већ је виталан, интегрални део друштва због чега се с правом сматра једним од највећих доприноса народа Европе светском културном наслеђу.

У овом прилогу је приказан синтетички преглед архитектонског наслеђа које је пратило потребе, развој и ширење Универзитета у Београду (УБ) као његова тековина од оснивања до данас. Обухват текста подразумева архитектонска остварења за потребе реализације наставе на факултетима, као једну својеврсну типолошку форму објеката. Поред тога, у оквирима самог универзитета налазе се и бројне зграде које припадају различитим градитељским типологијама и представљају део универзитетског фонда, као што су: објекти института, библиотека, студентски домови, научни центри, задужбине и друго. Ови објекти функционишу у садејству у зависности од просторне дистрибуције и представљају значајну материјалну базу за развој Универзитета.

Универзитетски комплекси имају различите урбанистичко-социолошке, политичко-економске, урбано-географске утицаје на грађену средину у којој се налазе. Постоји један дискретан однос између самог универзитета и града током историје, на основу којег су универзитети, од свог постојања па до данас, заузимали важно место у плановима градова (Zite, 2011)¹, тај је однос наслеђен тековинама Европске цивилизације и образовања као јавног питања. Простори Универзитета у Београду су интензивно интегрисани у структуру старог ткива града Београда, чиме се на урбаном нивоу повећава атрактивност градских простора и развија конкуритивност града. Ако бисмо пратили раст и развој града и универзитета кроз планску документацију Београда, могли бисмо да приметимо да су сваким новим генералним планом дефинисани капацитети раста и број нових локација додељених Универзитету.

Универзитет је грађен као национална тековина, па значајну захвалност током свој развоја дугује задужбинарима који су подржавали његов рад и изградњу. Бројни знаменити и имућни Срби су своју имовину завештали Универзитету у Београду. Према подацима из децембра 1939. године Универзитет је располагао са 75 задужбина и фондова. Најстарији регистровани фонд је Фонд за подизање Ботаничког врта који је основан 1890. године. У току Другог светског рата имовина универзитетских задужбина је претрпела велике штете – бројне зграде су срушене, другима је опала вредност, а новчани фондови су се гасили због обезвређивања новца. Дуго времена након Другог светског рата Универзитет није имао право управљања својим задужбинама и фондовима. У складу са важећим законским прописима Универзитет је од 1997. године до данас обновио рад 11 задужбина и 3 фонда и улаже велике напоре за враћање ових задужбина.²

1. Zite, Kamilo. [2011]. Umetničko oblikovanje gradova. Beograd: Građevinska knjiga.
2. <https://www.bg.ac.rs/sr/univerzitet/zaduzbine.php>

3. Минић, О. (1962.) Развој високошколских центара у Београду, у: Архитектура урбанизам, број 18, стр. 2
4. Ibid, str 3
5. <http://bg.ac.rs/files/sr/univerzitet/NastanakRazvojUB.pdf>

Универзитет у Београду – развој и организација

Простор који Универзитет обухвата подразумева више организационих трансформација и са аспекта просторне диспозиције и које објекте сваки од комплекса обухвата, може се поделити на пет периода. Његов развој текао је дисперзно и примарно је своје објекте груписао на десној обали реке Саве. Иако је постојало више различитих идеја о одабиру локација за формирање универзитетског кампуса, до њихове реализације никада није дошло – од самог почетка Универзитет се развија кроз систем различитих објеката, позиционираних у централним градским зонама и на тај начин остаје константно укључен у динамичан јавни живот града.

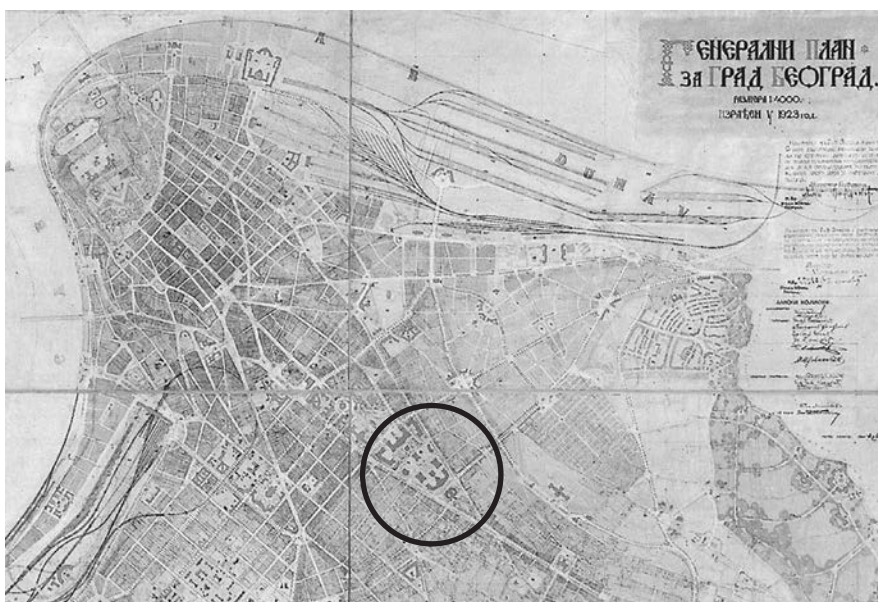
Први период развоја Универзитета у Београду обухвата све облике постојања образовне институције од 1808. године, од када је Доситеј Обрадовић основао Велику школу до 1863. године када је Лицеј трансформисан у школу која је у свом саставу имала три факултета. Прва велика школа која је радила до 1813. године, смештена је у једној турској кући са класичном поделом на селамлук, харемлук и приздане просторије за послугу. Кућа која и данас постоји у Улици Господара Јеврема као једна од најстаријих грађанских кућа у Београду након рестаурације 1948. године функционише као меморијални музеј – Музеј Вука и Доситеја. Према наводима Оливера Минића ова школа никада није носила назив Лицеј, иако је сама зграда позната као Доситејев лицеј.³ Са сломом Карађорђево Србије и сама школа је престала са радом. У Крагујевцу је 1838. године основан Лицеј, по налогу кнеза Милоша, а Законом о устројству Велике школе од 24. септембра 1863. године, Лицеј је трансформисан у Велику школу. Ова установа смештена је у здање у коме се и данас налази средиште Универзитета – Ректорат Универзитета у Београду. Када се Велика школа уселила у Капетан Мишино здање, у њему се истовремено налазила и гимназија, Министарство просвете, Народни музеј и Народна библиотека – што говори о обиму свих културних институција тадашње Кнежевине Србије.⁴

Други период развоја Универзитета у Београду је период модернизација државе и друштва, почетком 19. века коју је обележила прилично рационална изградња свих школских установа. Ову фазу развоја високог школства у Србији обележио је и период неслагања научних и политичких елита око концепције коју Универзитет треба да добије што је значајно успорило његов развој. Велика школа је у своме саставу имала три факултета – Филозофски, Правни и Технички. Године 1873. на Филозофском факултету образована су два одсека: Историјско-филолошки и Природно-математички, да би 1896. године тај факултет био реорганизован тако да обухвата четири одсека: Лингвистичко-литерарни, Историјско-географски, Математичко-физички и Хемијско-природњачки. Исте године на Правном факултету су формирана два одсека: Судски и Политичкоекономски, а на Техничком факултету три одсека: Грађевински, Механикотехнички и Архитектонски. Почетком 1905. године изгласан је Закон о Универзитету који је зајемчио аутономију Универзитета. Закон је зајемчио аутономију Универзитета, прокламујући да су „наставници слободни у излагању своје науке“.⁵

Трећи, међуратни период развоја Универзитета у Београду обухвата период обнове рада Универзитета након I светског рата 1919. године. Већ током 1920. године основани су Медицински, Богословски и Пољопривредни факултет у Београду. Ови факултети су добили засебне зграде. У саставу Универзитета основани су Филозофски факултет у Скопљу и Правни факултет у Суботици. Технички факултет подељен на пет одсека: Архитектонски, Грађевински, Машинско-електротехнички, Хемијски и Културно-технички и геодетски који је добио засебну зграду 1931. године према локацији која је била дефинисана Генералним планом 1932. године. Пољопривредни факултет је постао Пољопривредно-шумарски, а 1936. године је основан Ветеринарски факултет. Правни факултет је добио засебну зграду 1940. године, а изграђена је и зграда Студентског дома краља Александра. Непосредно пред Други светски рат Универзитет је имао пет стотина наставника и око десет хиљада студената. Универзитет је прекинуо рад 1941. године, а обновљен је 1945. године након ослобођења.

Развој Универзитета био је трасиран генералним планом Ђорђа Коваљевског из 1923. године. Овај план означио је зону изградње нових објеката намењених кампусу Универзитета и на основу њега су додељене две локације за зграде Техничког и Медицинског факултета. Комплекс је обухватао зграду Техничког факултета, Универзитетску библиотеку, Државни архив, као и локацију на којој су пре Другог светског рата изграђени Машински, Технолошки факултет, Машинска лабораторија и Правни факултет. Даља имплементација овог плана, према којем је у контексту развоја универзитетског кампуса на овој локацији планирана изградња 11 објеката није настављена, а сама планирана композиција и позиције објеката нису испоштоване ни за објекте који су реализовани.⁶ Упркос томе, сама идеја о формирању доминантно академског простора у овој зони данашњег Булевара краља Александра, а на локацији некадашњег Тркалишта је непобитно заживела и данас представља важну академску зону Београда. (Слика 1)

6. Вуксановић-Мацура, З., & Vuksanović-Macura, Z. (2014). Генерални план Београда 1923 : компарација планираног и оствареног: докторска дисертација [[З. М. Вуксановић-Мацура]]. <http://phaidrabg.bg.ac.rs/o:12298>

Слика 1
Генерални план Ђорђа
Коваљевског из 1923. године

7. Geuna, Aldo (1996). European universities: an interpretative history. Research Memorandum 008, Maastricht University, Maastricht Economic Research Institute on Innovation and Technology (MERIT). <http://digitalarchive.maastrichtuniversity.nl/fedora/objects/guid:d698f7ae-c93f-46b0-91ca-da0cf7c88e82/datastreams/ASSET1/content>, приступљено: 2. 2. 2015.
8. Babić, S. (1982.) Izmeštanje univerziteta, 1914. u: Urbanizam Beograda, br. 66-67, str. 66-68.

Карактер који је Универзитет у Београду градио био је доминантно формиран кроз јединство истраживања и наставе, под утицајем Хумболт универзитета у Берлину који је био представник новог модела аутономног универзитета који регулише и управља академском заједницом научника. Универзитети овог типа имају статус националне институције која се бави неспутаним развојем знања - у корист националне државе. Универзитет према Хумболту представља самит који окупља све у вези са моралном културом једне нације.⁷ Универзитет у Београду је на тај начин у свом корену постао институција која представља средиште научног, образовног и друштвеног живота и са отпором сваком тоталитаризму. Часопис Урбанизам Београда у броју 66-67 износи живописну хроничарску полемику Станојла Бабића о идејама и дилемама на тему измештања Универзитета, која врло сликовито показује дисперзност тадашњих ставова по овом питању.⁸

Четврти, послератни период развоја обухвата интензиван период обнове државе након Другог светског рата. Под окриљем Београдског универзитета формиран су универзитети у Новом Саду, Нишу, Приштини, Крагујевцу и Подгорици. Од краја педесетих година организоване су постдипломске студије – магистарске и докторске. Број студената на Универзитету стално се повећавао у послератном периоду. Овај период обележиле су значајне измене структуре Универзитета, као и доминантна изградња објеката за ове намене. Године 1945. основан је Фармацеутски факултет, а 1947. године се од Филозофског факултета одвојио Природно-математички факултет и основан је Економски факултет. Године 1948. долази до поделе на Универзитет, Велику медицинску школу и Велику техничку школу које су функционисале као аутономне јединице. Исте године је основан Стоматолошки факултет, а Велика техничка школа организована је у шест засебних факултета: Архитектонски, Грађевински, Електротехнички, Машински, Технолошки и Рударски. Следеће године, 1949. је основан Геолошки факултет, а Пољопривредно-шумарски факултет се поделио на Пољопривредни и Шумарски факултет. Православни богословски факултет је 1952. године издвојен из Универзитета у Београду. Велика медицинска и Велика техничка школа су се поново припојиле Универзитету у Београду 1954. године. Две године касније је Геолошки факултет фузионисан са Рударским у Рударско-геолошки факултет. Саобраћајни факултет је основан 1960. године, а Филолошки факултет се издвојио од Филозофског факултета. Годину 1968. обележили су основање Факултета за физичку културу и Факултета политичких наука, као и чувене студентске демонстрације у којима је захтевано укидање социјалних разлика у друштву. Године 1971. основан је Факултет организационих наука, а 1975. године Дефектолошки факултет (сада Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију) и затим 1977. године и Факултет цивилне одбране (сада Факултет безбедности). Нове Студентске демонстрације као отпор ретроградној и недемократској политици обележиле су 1991-92. годину. Последње велике измене у структури Универзитета подразумевале су оснивање Учитељског факултета 1993. и подела Природно-математичког факултета на Биолошки, Географски, Математички, Физички, Хемијски факултет и Факултет за физичку хемију 1995. године.

Након ослобођења урађено је мноштво урбанистичких студија, па је тако једна студија Урбанистичког завода из 1948. године, којим је тада

руководио арх. Никола Добровић, дала предлог изградње целокупног Универзитетског комплекса на јужним падинама Београда – испод Великог Мокрог Луга и Кумодража. Замишљено је да се подигне цео Универзитетски град, са факултетима, институтима, ресторанима, студентским домовима и професорским становима. Поред тога, арх. др Б. Максимовић је на личну иницијативу дао предлог Универзитету за Универзитетски комплекс на Бањичком вису.⁹

У овом периоду изграђена су два значајна универзитетска комплекса: Машински и Технолошки факултет, и Природно-математички факултет на Студентском тргу. У то време је постојала идеја и да Архитектонски факултет преузме зграду данашњег хотела Метропол, направљено чак и идејно решење, али је пропуштена и та шанса да се оствари већа концентрације највиших научних и образовних институција у старом језгру града.¹⁰

Посебан замајац овом периоду даје чињеница да је на Техничком факултету 1954. године основан Биро за пројектовање универзитетских зграда, под руководством професора Богдана Несторовића који је касније претворен у техничко одељење београдског Универзитета. По оснивању Института за архитектуру и урбанизам Србије (ИАУС) 1953. године, формиран је и Завод за пројектовање универзитетских зграда који је сарађивао са техничким одељењем Универзитета.¹¹ За овај период је посебно значајна позиција изградње објекта Филозофског факултета, у непосредној близини Капетан Мишиног здања и Студентског трга. Овом интервенцијом је први пут академски простор интегрисан са јавим градским простором.

Пети период развоја је последњи, актуелни период у оквиру којег се Универзитет укључује у европски академски простор. Након кризе и транзиционог периода деведесетих година прошлог века, враћа се у интернационалну академску заједницу. Данас је Универзитет члан Европске и Међународне асоцијације универзитета, а оснива и различите облике међууниверзитетске сарадње. У овом периоду проширен је фонд архитектонског наслеђа са прикључивањем постојећих здања, реконструкцијом постојећих и изградњом нових објеката. У овом периоду је Православни богословски факултет враћен у састав Универзитета у Београду, а реализовани су и пројекти изградње петог спрата зграде Факултета политичких наука у Београду (библиотека и читаоница) и нова зграда Факултета организационих наука.

Високошколско образовање у Србији је заузимало важно место у изградњи и обнови националног идентитета. Упркос томе, питање изградњи самосталних зграда факултета у Србији покренуто је још у периоду између два светска рата, а његов фонд је допуњен непосредно након Другог светског рата. Постоје многобројни нереализовани пројекти објеката универзитета, научних комплекса који приказују да континуирано постоји јасна свест о потреби за друштвеном иницијативом усмереном ка унапређењу универзитетске заједнице. Један од оваквих примера је Конкурс за нову зграду ЕТФ-а у новобеоградском Блоку 32 расписан је 1963. године, што је иницирало идеју могућности формирања кампуса и груписања факултета на једној локацији. Овај конкурс је затим поновљен 1996. и 2022. године, само у контексту проширења постојећег објекта.

9. Минић, О. (1962.) Развој високошколских центара у Београду, у: Архитектура урбанизам, број 18, стр. 2

10. Минић, О. (1962.) Развој високошколских центара у Београду, у: Архитектура урбанизам, број 18, стр. 3

11. Ivanović Vojvodić, J. (2016). Простори универзитета и научних комплекса у савременим трансформацијама града: докторска дисертација [[Ј. П. Ивановић Војводић]]. <http://phaidrdbg.bg.ac.rs/o:12895>, стр. 153.

Тренутно стање – број факултета и позиција

Универзитет у Београду је државни универзитет, са примарном делатношћу високог образовања и научно-истраживачког рада. Састав Универзитета чини 31 факултет и 11 научних истраживачких института, систем универзитетских библиотека и рачунских центара. Чланице Универзитета су високошколске јединице са својством правног лица (факултети и научни институти) и без тога својства (универзитетски центри; универзитетске катедре; факултети које оснива Универзитет; централна универзитетска библиотека; универзитетске истраживачко-развојне јединице; и друге организационе јединице чијом се делатношћу обезбеђују целовитост и потребан стандард остваривања универзитетских задатака). Факултети изводе високошколске студијске програме према својој матичности, која произлази из акредитованог студијског програма. Поред тога, Универзитет обавља научноистраживачку, експертско-консултантску и издавачку делатност, а може обављати и друге послове којима се комерцијализују резултати научно-истраживачког рада. Институти у саставу Универзитета имају својство високошколске јединице и обављају научно-истраживачку делатност. Због обављања делатности и стручних послова, који подразумевају већи степен самосталности, Универзитет организује центре као посебне организационе јединице. Универзитетска библиотека «Светозар Марковић» је најстарија и највећа универзитетска библиотека у Србији. Намењена је првенствено студентима, наставницима и сарадницима Универзитета у Београду, али и осталим корисницима из земље и света.¹²

Универзитет чине факултети разврстани према научним пољима у групације факултета (групација друштвено-хуманистичких наука, групација медицинских наука, групација природно-математичких наука, групација техничко-технолошких наука). У данашњој организацији Универзитет у Београду обухвата укупно 31 факултет, од којих се 30 факултета налази у Београду, док је Технички факултет у Бору једини који се физички не налази на територији Београда. Поменутих 30 факултета смештено је на укупно 23 локације од којих се 22 налазе на десној страни реке Саве и Пољопривреди факултет који је једини смештен на њеној левој страни, у Општини Земун. Укупно 11 факултета одржавају наставу у заједничким објектима, док неки од њих наставу реализују на више локација. Тако су Филолошки и Географски факултет смештени на истој адреси на Студентском тргу бр. 3, док се Биолошки, Математички, Факултет за физичку хемију, Физички и Хемијски факултет налазе у истом објекту на Студентском тргу бр. 12-16, Медицински и Стоматолошки факултет су такође смештени у оквиру истог комплекса, док Архитектонски, Грађевински и Електротехнички факултет деле зграду некадашње Велике техничке школе у Булевару краља Александра 73.

Праћење просторних трансформација Универзитета у Београду представља сложен задатак. Поред тога што је сама институција велика, она прати и турбулентне процесе у друштву које је прошло кроз два светска рата и период кризе и изолације деведесетих година. Целокупан период трансформације пратио је и рапидан развој технологија и повећање броја студената, тако да су факултети често били у ситуацији да нека прелазна решења за своје функционисање усвајају као трајна решења.

Ипак се могу уочити два периода значајна за рапидан просторни развој Универзитета, а то су међуратни период развоја и послератни период који је пратио шири развој државе и јачање свих институција. У току ова два временска интервала изграђена су најпризнатија архитектонска здања у којима се и данас налазе факултети нашег Универзитета.

Факултети смештени у објектима из међуратног периода

Период оснивање Универзитета обележен је развојем у организационом смислу, а тек након Првог светског рата почиње и просторни развој Универзитета – изван зоне данашњих објеката Ректората и Филолошког факултета који су формирали тежиште Универзитета на Студентском тргу. У међуратном периоду објекти намењени универзитетском образовању имају превасходно академски карактер и грађени су у духу великих школа. Објекти имају аутентичне стилске фасаде, са врло јасном организационом шемом која је намењена класичном образовању. Самим тим ови објекти нису се у многоме разликовали од осталих школских зграда грађених у том периоду. У том смислу (обзиром да нису постојале неке специјалне врсте лабораторија или истраживачких јединица, ни слушаонице великог капацитета као што су амфитеатри) била је могућа и честа пренамена већ постојећих објеката и других школских здања у Универзитетске зграде. Међу објекте овог периода убрајају се: Капетан Мишино здање, Филолошки факултет (некадашња зграда Новог универзитета), Пољопривредни факултет, Комплекс павиљонских објеката болничког комплекса у коме се формирају Медицински, Стоматолошки, Фармацеутски и Ветеринарски факултети, грађевина Интерната Богословског факултета Светог Саве, зграда Техничког факултета, зграда Правног факултета, Споменик културе Дом Светог Саве и објекат Женске учитељске школе. Међу њима се истиче неколицина заиста знаменитих здања која су у наставку текста детаљније приказана.

ФАКУЛТЕТИ ДРУШТВЕНО-ХУМАНИСТИЧКИХ НАУКА

- 1 ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
Чика Љубина 18-20, Београд
1968. арх. Светислав ЛИЧИНА
- 2 ФАКУЛТЕТ СПОРТА И ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА
Благоја Паровића 156, Београд
1962-68. Пројектантска организација „Лик“, Београд (арх. Нада БОГОЈЕВИЋ)
- 3 ФАКУЛТЕТ ПОЛИТИЧКИХ НАУКА
Јове Илића 165, Београд
1951. зграда Више школе политичких наука
1962. реконструкција и доградња, арх. арх. Миомир Михајловић и арх. Никола НЕШИЋА
2012. изградња петог, арх. Михаило ТИМОТИЈЕВИЋ и сарадници
- 4 ФАКУЛТЕТ ЗА СПЕЦИЈАЛНУ ЕДУКАЦИЈУ И РЕХАБИЛИТАЦИЈУ
Високог Стевана 2, Београд
1937-38. зграда Јеврејског женског друштва
- 5 ФАКУЛТЕТ БЕЗБЕДНОСТИ
Господара Вучића 50, Београд
1957. зграда Друге економске школе
- 6 УЧИТЕЉСКИ ФАКУЛТЕТ
Краљице Наталије 43, Београд
1934. арх. Јованка БОНЧИЋ КАТЕРИНИЋ
- 7 ПРАВОСЛАВНИ БОГОСЛОВСКИ ФАКУЛТЕТ
Мије Ковачевића 116, Београд
1940. арх. Александар ДЕРОКО, арх. Петар АНАГНОСТИ
1985. арх. Матеја НЕНАДОВИЋА и сарадници
- 8 ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ
Булевар краља Александра 67, Београд
1936 – 1940. арх. Петар БАЈАЛОВИЋ, арх. Петар АНАГНОСТИ
- 9 ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ
Каменичка 6, Београд
1952. зграда Савезне (планске) контролне комисије
1962. доградња, арх. Д. ЛОВРИЋ
- 10 ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ
Студентски трг бр. 3, Београд
1922. арх. Петар ГАЧИЋ, Зграда Новог универзитета
1944. реконструкција након рушења - арх. Александар СЕКУЛИЋ
1962. доградња анекса - арх. Ђорђе ПЕТРОВИЋ

ФАКУЛТЕТИ ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИХ НАУКА

- 10 ГЕОГРАФСКИ ФАКУЛТЕТ
Студентски трг бр. 3/III, Београд
1922. Петар ГАЧИЋ, Зграда Новог универзитета
1944. реконструкција након рушења - арх. Александар СЕКУЛИЋ
1962. доградња анекса - арх. Ђорђе ПЕТРОВИЋ
- 11 БИОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ
МАТЕМАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ
ФАКУЛТЕТ ЗА ФИЗИЧКУ ХЕМИЈУ
ХЕМИЈСКИ ФАКУЛТЕТ
Студентски трг бр. 12-16, Београд
1954. арх. Александар Секулић, арх. Ђорђе Стефановић (објекат пројектован као Хемијски институт)
- 12 ФИЗИЧКИ ФАКУЛТЕТ
Цара Душана 13, Београд
1890. зграда Дома Светог Саве, арх. Јован ИЛКИЋ
1923. дограђен трећи спрат, арх. Петар БАЈАЛОВИЋ

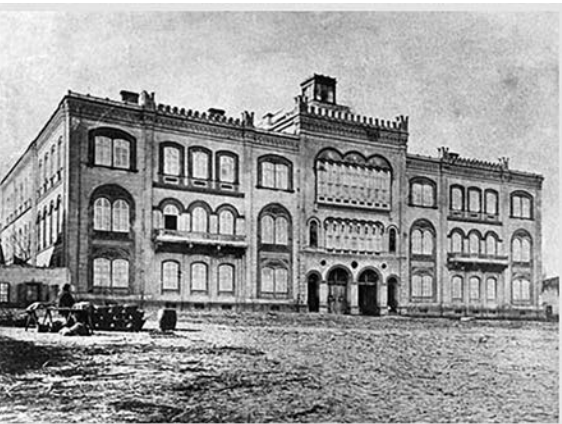
ФАКУЛТЕТИ МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

- 13 МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ И СТОМАТОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ
др Суботића 8, Београд
комплекс са више објеката и аутора
- 14 ФАКУЛТЕТ ВЕТЕРИНАРСКЕ МЕДИЦИНЕ
Булевар ослобођења 18, Београд
1939-47. арх. Јованка БОНЧИЋ КАТЕРИНИЋ
- 15 ФАРМАЦЕУТСКИ ФАКУЛТЕТ
Војводе Степе 450, Београд
1971-89. арх. Добро МИЉЕВИЋ и арх. Милена МИЉЕВИЋ

ФАКУЛТЕТИ ТЕХНИЧКО-ТЕХНОЛОШКИХ НАУКА

- 16 АРХИТЕКТОНСКИ ФАКУЛТЕТ
ГРАЂЕВИНСКИ ФАКУЛТЕТ
ЕЛЕКТРОТЕХНИЧКИ ФАКУЛТЕТ
Булевар краља Александра 73, Београд
1925. - 1931. Никола НЕСТОРОВИЋ, Бранко ТАНАЗЕВИЋ
реконструисан после II св. рата - арх. Михаило РАДОВАНОВИЋ
 - 17 МАШИНСКИ ФАКУЛТЕТ
Краљице Марије 16, Београд
 - 18 ПОЉОПРИВРЕДНИ ФАКУЛТЕТ
Немањина бр. 6, Земун
1932. арх. Војин ПЕТРОВИЋ
1947/48 - реконструисан
 - 19 РУДАРСКО-ГЕОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ
Ђушина 7, Београд
1837-38. Прва београдска касарна / Зграда болнице
 - 20 САОБРАЋАЈНИ ФАКУЛТЕТ
Војводе Степе 305, Београд
1977-1979. арх. Дејан НАСТИЋ
 - 21 ТЕХНОЛОШКО-МЕТАЛУРШКИ ФАКУЛТЕТ
Карнегијева 4, Београд
1950. Идејни пројекат. Главни пројекат отпочет после прерађеног идејног 1955.
арх. Григорије САМОЈЛОВ (пројектант), арх. Михаило РАДОВАНОВИЋ (консултатнт)
 - 22 ФАКУЛТЕТ ОРГАНИЗАЦИОНИХ НАУКА
Јове Илића 154, Београд
1935. (задужбина краљице Марије Карађорђевић)
2009. дограђује се Б блок
2015. дограђује се Ц блок
2022. нови објекат, КРИП ИНЖЕЊЕРИНГ
 - 23 ШУМАРСКИ ФАКУЛТЕТ
Кнеза Вишеслава 1, Београд
1953. Зграда школског центра Министарства саобраћаја,
арх. Бранко ПЕТРИЧИЋ
- ТЕХНИЧКИ ФАКУЛТЕТ У БОРУ
Војске Југославије 12, Бор

Прилог 1 – Приказ просторног позиционирања објеката Универзитета на подручју града Београда (Извор: цртеж аутора)

Капетан Мишино здање

Аутор: Јан Невола

Година: 1857-63.

(Ректорат Универзитета у Београду -
Студентски трг бр. 1)

Слика 2

Велика школа

(Извор: Завод за заштиту споменика
културе града Београда)

Капетан-Мишино здање

Споменик културе од изузетног значаја на Студентском тргу број 1 представља окосницу просторне идентификације Универзитета у оквиру урбане матрице Београда. Почетак постојања Универзитета који у себи садржи више факултета обележен је законом о основању 24. септембра 1863. године и када се институција сели у објекат данашњег Ректората - Капетан Мишино здање (задужбину Мише Анастасијевића - београдског трговца сољу и бродовласника).

Овај објекат за тадашње услове огромних димензија, у габариту 60x20m који формира унутрашњи атријум пројектовао је Јан Невола, тадашњи главни инжењер Попечитељства *внутрених дела*.¹³ Помоћни архитекта био је Коста Шрепловић, а радове је изводио Јозеф Штајнлехнер. Објекат је саграђен у периоду 1857-63. године као једна од најрепрезентативнијих београдских палата. Првобитна намена објекта била је двор „несуђеног владарског пара – Капетан-Мишине кћери Саре и Ђорђа Карађорђевића“. Како је тај план осујећен зграда је завештана „отечеству“ за смештај више културних и просветних установа тадашње Кнежевине Србије (Велика школа, Гимназија, Министарство просвете, Реалка, Народна библиотека и Народни музеј).¹⁴ Леополд Ранке је записао да „се причало“ да је чак сам Капетан Миша очекивао да постане владар Србије, и да столује у овоме здању.¹⁵ Зграда је првобитно имала симетричну правилну форму у основи, са два посебна дела одвојена вестибилем у приземљу и свечаном салом на другом спрату. Спољна архитектонска обрада изведена је у духу романтизма, са применом елемената историјских стилова.¹⁶ Изузетан декоративни и колоритни репертоар фасада своје изворе вуче из византијских, готичких и рано-ренесанских архитектонских извора. Овој фасади припада и један од ретко сачуваних грбова Кнежевине Србије у оквиру њене фасадне пластике. „Захваљујући довољној дистанци постепено је успостављена прецизна стилска карактеризација ове необичне, морфолошки слојевите

13. Ђурић-Замоло, Дивна. (2009). Градитељи Београда 1815-1914. Београд: Музеј града Београда.

14. https://beogradskonasledje.rs/kd/zavod/stari_grad/kapetan_misino_zdanje.html

15. Мирковић, З. (2013.) Капетан Миша и његово здање, у: Анали Правног факултета у Београду, година LXI, 1/2013. стр. 341.

16. САНУ, Споменици културе у Србији (<http://spomenikukulture.mi.sanu.ac.rs/spomenik.php?id=534>)

грађевине, која је након многих нагађања са сигурношћу повезана са примерима бечког *Рундбогенстила*.¹⁷ Коначни волумен затвореног блока ово здање највероватније добија 1905. године, када је проширена за потребе тадашњег Универзитета. Конзерваторски радови на објекту рађени су 1972, 1977 и 1989. године.¹⁸

Зграда има богату историју и културолошки значај за развој академског простора Србије. На самом почетку зграда се налазила наспрам Велике тржнице, која је тек 1928. претворена у парк.¹⁹ Трансформацијом пијаце у парк је вероватно пропуштена највећа шанса за формирање академског платоа у самом центру града, ова шанса је касније поново актуелизована изградњом платоа испред Филозофског факултета, али не у толико значајној мери. Године 1979. проглашена је за споменик културе од изузетног значаја (*Службени гласник СРС бр. 14/79*). Ово здање представљало је дуги низ година не само највећу зграду у Београду већ и седиште најважнијих образовних, културних и научних, институција – па се тако преносио (и формално и неформално) садржај репрезентације националног идентитета као део политичке културе националне еманципације у архитектури Србије.²⁰

Филолошки факултет

Објекат Филолошког факултета изграђен је непосредно после Првог светског рата као нова зграда за потребе Универзитета. Како наводи Минић – ова зграда ће се надаље називати *Нови универзитет*, док ће се Капетан Мишино здање називати *Стари универзитет*.²¹ Зграда је подигнута 1922. године према плановима Петра Гачића. На појединој архивској документацији штампаној између два светска рата може се видети и њен стари изглед зграде (када је још служила као зграда Техничких факултета). Зграда је минирана 1944. и потпуно уништена, а данашњи њен изглед је резултат послератне реконструкције Александра Секулића. Године 1962. архитекта Ђорђе Петровић добио је прилику да на веома уској парцели у самом залеђу корпуса главног објекта практично укљешти зграду анекса. Анекс Филолошког факултета пројектован је као једноставан објекат, уклопљен у градски блок – са веома функционалном основом. Објекат садржи улазни хол који је решен двоетажно, док се на четири спратне етажне налазе учионице капацитета 200 места. Иако овај анекс у сваком смислу припада периоду послератне изградње, како по начину организације, тако и по избору материјализације и рационално решеним детаљима, али и рационалности изградње, његов највећи квалитет лежи у вештини архитекте да савремену интервенцију пажљиво и ненаметљиво уклопи у старо градско језгро у непосредној вези са постојећим објектом.²² У односу на квалитет овог решења – Анекс Филолошког факултета може се назвати једном од успешно реализованих градских интерполација, што представља тему која ће постати актуелна у Београдској архитектури тек деценијама касније.²³

Пољопривредни факултет

Објекат Пољопривредног факултета саграђен је 1932. године према пројекту архитекте Војина Петровића, на простору некадашњег Контумаца, у данашњој Немањиној улици у Земуну. Првобитно је подигнут као двоспрат-

17. Kadrijević, A. (2009). Vidovi distanciranja od pojava tokom njihovog tumačenja u arhitektonskoj istoriografiji. *Nasleđe*, 10, 235-253.
18. САНУ, Споменици културе у Србији (<http://spomenicikulture.mi.sanu.ac.rs/spomenik.php?id=534>)
19. Минић, О. (1962.) Развој високошколских центара у Београду, у: Архитектура урбанизам, број 18, стр. 3
20. Ignjatović, A. (2008). Između žezla i ključa - nacionalni identitet i arhitektonsko nasleđe Beograda i Srbije u XIX i prvoj polovini XX veka. *Nasleđe*, 9, 51-73.
21. Минић, О. (1962.) Развој високошколских центара у Београду, у: Архитектура урбанизам, број 18, стр. 3
22. Радојевић, А. (1962.) Анекс Филолошког факултета у Београду, у: Архитектура урбанизам, број 18, стр. 14-15.
23. Aneks Filološkog fakuteta u Beogradu / Đorđe Petrović ; [tekst na francuski i engleski preveo Milivoje Isailović, na ruski Evgenije Bosnić]. - Uparedo štampan tekst na srp., fr., rus. i eng. jeziku // Br. 2 (1966), str. 67-70. COBISS-SR-ID 1536089851

Аутор: Петар Гачић

Година: 1857-63.

Поновна изградња након рата: 1962.

арх. Александар Секулић

Доградња анекса: арх. Ђорђе Петровић 1962.

(Филолошки факултет, Биолошки факултет, Географски факултет - Студентски трг бр. 1 – локација 10)

Слика 3

Филолошки факултет, данашњи изглед – детаљ фасаде

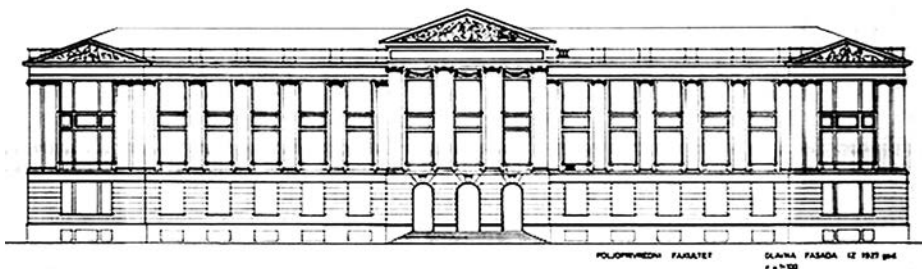
(Извор: фотографија аутора)

24. Службени гласник РС бр. 51/13 (https://beogradskonasledje.rs/kd/zavod/zemun/zgrada_poljoprivrednog_fakulteta.html)

25. Nastavni centar Poljoprivrednog i veterinarskog fakulteta Zemun-polje / Đorđe Simonović ; [tekst na francuski i engleski preveo Milivoje Isailović, na ruski preveo Filip Pavlović]. - Uporedo štampan tekst na srp., fr., rus. i eng. jeziku // Br. 4 (1966), str. 177-184. COBISS.SR-ID 1536095227

ни објекат, којем је 1947/48. године надзидан још један, трећи спрат. Затим је седамдесетих година је поново дограђен, када је са старијим делом формирана јединствена архитектонска целина. Зграда је под заштитом државе као споменик културе. Обликована је репрезентативно, у маниру закаснелог историцизма. Према извештају Завода за заштиту споменика културе Београда зграда садржајем и архитектонском композицијом чини јединство са самосталним школским објектима подигнутим раније на простору порушених контумацких зграда и успешно се уклапа у слободно конципирану југозападну зону урбанистичке целине Старог језгра Земуна. Овај објекат представља вредно ауторско остварење успешно уклопљено у контекст историјског грађевинског фонда Земуна из времена привредног, друштвеног и културно-просветног успона и сведочанство је развоја високог школства у Земуну и Београду.²⁴ На предњој фасади је наглашена китњаста орнаментика, док у унутрашњости доминирају степенице и мермерни стубови ренесансних карактеристика. Посебно је импресиван велики амфитеатар са балконом, капацитета 800 места.

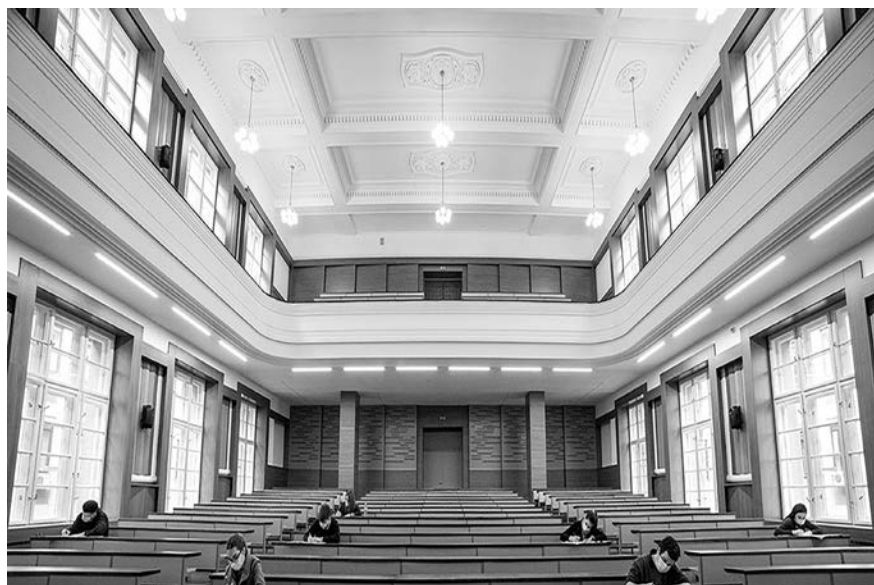
Пољопривредни факултет је током година проширивао своје капацитете, ангажујући и друге просторе – али је језгро наставе остало у првобитно пројектованој згради.²⁵

Аутор: Војин Петровић
Година: 1932.
(Пољопривредни факултет
- Немањина бр. 6, Земун – локација 18)

Слика 4
Пољопривредни факултет, фасада
(Извор: Завод за заштиту спом. културе
града Београда)

Слика 5
Пољопривредни факултет,
амфитеатар са балконом
(Извор: <https://agrif.bg.ac.rs/>)

Медицински и Стоматолошки факултет

По оснивању Медицинског факултета у Београду 1920. године приступило се изградњи Универзитетских клиника и института у оквиру Опште државне болнице и њеној непосредној близини. Оснивање факултета и непосредне потребе за смештајем болесника у тадашњем Београду била су горућа питања. Овај део универзитетског комплекса представљао је веома комплексно питање – обзиром на то да није у питању примарна изградња објеката намењених образовању – него да је примарна намена ових објеката изградња института и здравствених објеката. Зато ћемо се у овом прегледу фокусирати преваходно на сам павиљонски комплекс некадашње државне болнице.

Као локација за изградњу медицинског факултета логично је уследила одлука да се допуни започети болнички комплекс на простору Западног Врачара (данашњи Савски венац). Западни Врачар је све до почетка 20. века био периферија града, са веома повољним микроклиматским и хигијенским условима због чега је био добар избор за изградњу болница. Комплекс је подигнут у веома кратком року и са веома изузетно скромним средствима, „без добро проученог и целовито сагледаног урбанистичког плана“. Сам комплекс државне болнице пројектовао је архитекта Милан Антоновић, као систем неколико истоветних зграда павиљонског типа изграђених од 1901. до 1907. године. На западној страни Опште државне болнице био је појас зеленила, на источној страни слободан простор на коме су изграђени објекти Медицинског факултета (Анатомски институт, Институт за патологију, Интерна клиника и др). На северној страни је такође био слободан простор на којем је 1908. године завршена изградња комплекса Војне болнице.²⁶ Београд је имао ретку прилику да иако у ужој зони центра града, болнички комплекс остане прилично изолован и окружен зеленилом.²⁷

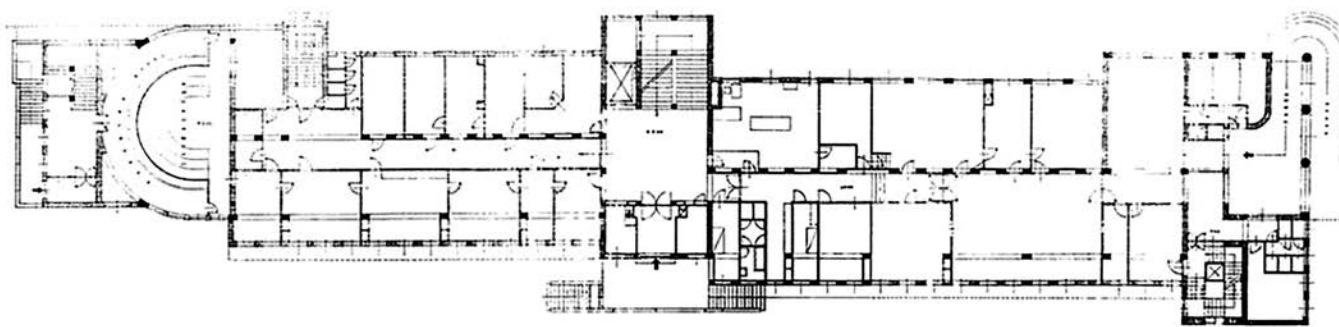
26. <https://beogradskonasledje.rs/arhiva-2/kompleks-drzavne-bolnice>

27. Urbanističko uređenje kompleksa Medicinskog fakulteta u Beogradu / Milorad Macura ; [prevod na engleski Milivoje Isailović, na ruski Ala Manželej]. - Naslovi ispod slika dati na srp., eng. i rus. jeziku // Br. 6 (1972), str. 16-19. COBISS.SR-ID 1536099835

28. Ibid.

29. Klinički blok Medicinskog fakulteta u Beogradu / Milorad Macura ; [prevod na engleski Milivoje Isailović, na ruski Ala Manželej]. - Naslovi ispod slika dati na srp., eng. i rus. jeziku // Br. 6 (1972), str. 20-22. COBISS.SR-ID 1536100091

Година: почетак градње комплекса по оснивању факултета 1920. године (Медицински и Стоматолошки факултет - гр Суботића бр.8 – локација 13)

*Слика 6
Универзитетска гечја клиника,
Основа приземља
(Извор: Завод за заштиту споменика
културе града Београда)*

Изградња самог медицинског комплекса је започета још 1861. године, а између два рата саграђено је још неколико нових зграда. Прве студије реконструкције након рата започео проф. арх. Станко Клиска. Након тога је настављено са низом истраживања и студија које су углавном постојеће објекте валоризовале као застареле и неадекватне за предметну намену.²⁸ До сада су урађени бројни пројекти и студије на основу којих је унапређивано стање комплекса.²⁹

30. <https://beogradskonasledje.rs/arhiva-2/kompleks-drzavne-bolnice>
31. <https://beogradskonasledje.rs/arhiva-2/univerzitetska-decija-klinika>
32. Службени лист града Београда бр. 26/92, https://beogradskonasledje.rs/kd/zavod/savski_venac/univerzitetska_decija_klinika.html
33. Грађевинарство Србије (р. 206 стр.). (1997). Министарство грађевина Србије; Прометеј, стр. 44
34. Stomatološki fakultet i klinike u Beogradu / Milan Mitrović ; [tekst na francuski i engleski preveo Milivoje Isailović, na ruski prevela Ala Manželej]. - Uporedo štampan tekst na srp., fr., rus. i eng. jeziku // Br. 3 (1966), str. 133-138. COBISS.SR-ID 1536093179

И приликом изградње универзитетских објеката поштован је већ примењен павиљонски болнички систем изградње који је истовремено био актуелан и у целој Европи. Сматрало се да је за лечење оболелих најбољи систем одвојених зграда, како би се смањио ризик од преношења инфекција. Из економских и функционалних разлога тежило се сведености у обликовању и рационалности уопште. Реч је о примени сведене естетичности историјског стила, са посебном пажњом усмереном на окружење, партерно уређење, мобилијар и зеленило које би болесницима омогућили што више боравка у отвореном простору.

Уз комплекс Заразне болнице Министарства народног здравља (данашња Инфективна клиника) овај простор постаје окосница формирања јединственог Клиничко-болничког центра у Србији који због својих културно историјских и архитектонско урбанистичких вредности данас има статус претходне заштите под називом „Комплекс државне болнице“.³⁰

Универзитетски клинички центар Србије, као врхунска установа здравствене заштите са седиштем у Београду, је настала удруживањем клиника и института Медицинског факултета у Београду. У свом саставу има укупно 41 организациону јединицу.

Међу њима се налази и чувени архитектонски објекат, међу најпозна-тијим модернистичким здањима у нашој средини - Универзитетска дечја клиника (утврђена је за споменик културе 1992. године). Универзитетски сенат и ректорат су 1932/1933. предузели акцију да се изгради Дечја клиника. Према пројекту архитекте Милана Злоковића, изградња је трајала од 1936 до 1940. године. Јасан просторни функционализам, у технолошком и конструктивном смислу, упоредо са применом нових материјала, непоновљива вештина пропорционисања волумена и делова пластике резултат су Злоковићевог ауторског приступа. Странице, поглавља и читаве монографске публикације заслужно су исписане у част овог и других Злоковићевих објеката. Универзитетска дечја клиника сматра се најчистијим обликом и стожером београдске модерне архитектуре између два светска рата.³¹ Њено пројектовање и грађење одвијало се у периоду пуне уметничке и стваралачке зрелости архитекте Милана Злоковића који је српску архитектуру увео у модерне европске токове. Универзитетска дечја клиника представља врхунац развоја модернизма као посебног покрета у архитектонској теорији и пракси.³²

Поред тога, својом архитектонском еминентношћу истиче се и Клинички центар Медицинског факултета у Београду (1970-86, арх. Д. Балзарено, арх. В. Стојаковић, у каснијој фази арх. Ј. Ерцеговац, арх. О. Николић). Овај објекат заузима простор површине 37,5 хектара (сама зграда 52.500m²), а по обиму и сложености пројектантског задатка, специфичности функције и технологије издваја се својом комплексношћу.³³

Током свог настанка и развоја Стоматолошки факултет делио је просторе и користио објекте истог комплекса као и Медицински факултет. Касније је и сам преузимао појединачне објекте у функцији својих института и лабораторија. Урађене су студије и пројекти за изградњу комплекса Стоматолошког факултета у Ранкеовој улици (арх. Милана Митровића) 1966. године.³⁴

Православни богословски факултет

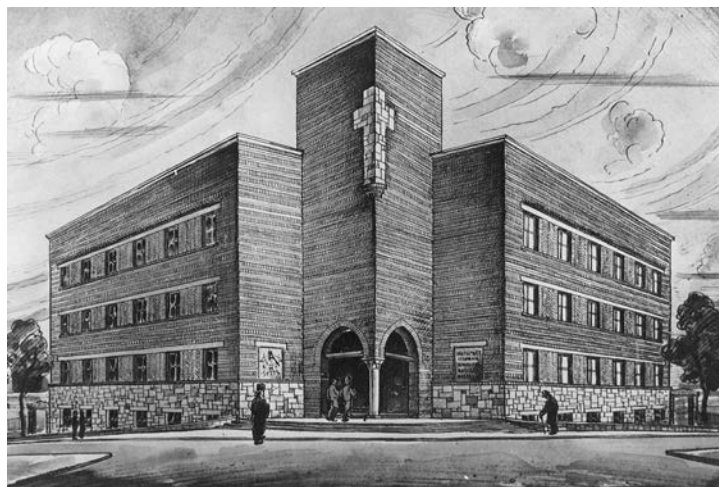
Први Интернат факултета налазио се у факултетској згради на Косанчићевом венцу 16, поред Народне Библиотеке. Ова зграда је са библиотеком изгорела у априлском бомбардовању 1941. године. Угаона грађевина Интерната Богословског факултета, данашња Богословија Светог Саве у Београду изграђена је 1940. године, као објекат наменски пројектован за потребе високошколске установе. Архитектуру трипартитног волумена кубуса бочних крила и конкавно повучене призме угаоне вертикале одликује јединство модерне форме и традиционалне фасадне пластике. Доминантна функција интерната је свакако утицала на обликовање и дисциплину модерне геометрије објекта, где није акцензован однос са окружењем него живот унутар духовног оквира. Овај објекат представља јединствен пример Ар деко архитектуре у нашој средини.³⁵ Избор локације за изградњу Интерната је од 1926. године узурпирао читав низ административних несугласица, а иницијативу за њен избор је потребно тражити у примарној функцији овог духовног центра.³⁶ Факултет, са црквом посвећеном Светом апостолу и јеванђелисти Јовану Богослову и Светом Сави, факултетским интернатом, библиотеком и књижаром, налази се од септембра 1995. године, у новим, наменски грађеним просторијама у објекту који са Интернатом чини комплекс. Топоним Богословија је усвојен као назив за шири простор овог дела Карабурме, а сам објекат иако намењен студентима није остварио своју првобитну намену.

35. Ćirić, K. (2014). Internat studenata Pravoslavnog bogoslovske fakulteta u Beogradu. *Nasleđe*, 15, 77-83. <https://doi.org/10.5937/nasledje1415077C>
36. Марковић, И. Р., [2019]. Архитектура угаоних грађевина у Београду (1865-2010): докторска дисертација [[И. Р. Марковић]]. <http://phaidrdbg.bg.ac.rs/o:20351>
37. Ćirić, K. (2014). Internat studenata Pravoslavnog bogoslovske fakulteta u Beogradu. *Nasleđe*, 15, 77-83. <https://doi.org/10.5937/nasledje1415077C>

Аутори: Александар Дероко,
Петар Анагности

Година: 1940.

(Православни богословски факултет
- Мије Ковачевића 11 – локација 7)

Објекат је до краја осамдесетих година 20. века стајао као слободностојећи, док није уз њу изграђена нова зграда Богословског факултета - ослањајући се на бочне стране крила и тако затварајући форму градског блока. Објекат је изграђен 1985. године према пројекту професора архитектуре Матеје Ненадовића. У изради пројекта учествовали су и архитекти М. Миловановић, З. Јовановић, Љ. Јовановић, С. Димић и Б. Тодоровић. Зграда је пројектована са очигледном тежњом да подржи постојеће архитектонско решење двојице великана и професора на Архитектонском факултету у Београду - Александра Дерока и Петра Анагностија. Суптилним повлачењем фасадних равни – олакшан је примарни волумен великих размера. Иако је већи у габариту – он се појављује као дискретна веза са Интернатом, коришћењем црвене опеке у обради фасада, без тежње за стилским подражавањем.³⁷

Слика 8
Богословски факултет, 1940, арх.
Александар Дероко и арх. Петар
Анагности (Извор: Архив САНУ, легат А.
Дерока, Ф8)

38. Polovina, G. (2009). Tranzitivni oblikovni koncepti na primerima arhitekture Beograda. *Nasleđe*, 10, 41-64.
39. Ibrajter Gazibara, B. (2006). Arhitektura zgrade Tehničkog fakulteta u Beogradu. *Nasleđe*, 7, 69-85. str. 73
40. Службени гласник РС бр. 73/07 (https://beogradskonasledje.rs/katalog_kd/zgrada-tehnickog-fakulteta-2)
41. Минић, О. (1962.). Развој високошколских центара у Београду, у: Архитектура урбанизам, број 18, стр. 3

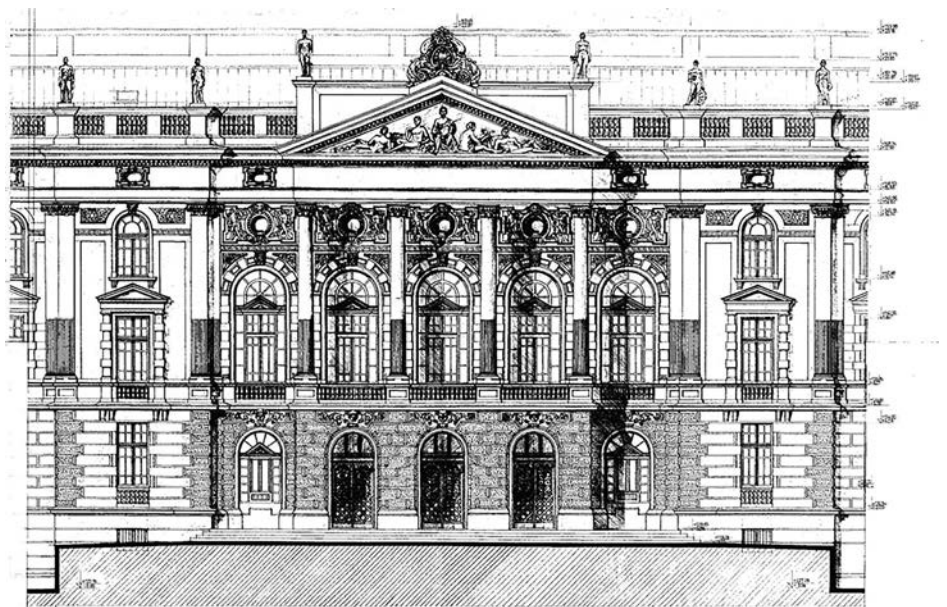
Зграда Техничког факултета

Данас се у некадашњој згради Техничког факултета налазе Архитектонски, Електротехнички и Грађевински факултети. Зграда је завршена 1931. године на месту некадашњег тркалишта, према пројекту архитеката Николе Несторовића и Бранка Таназевића. Представља наменски објекат подигнут за смештај техничких факултета, где се и данас налазе Електротехнички, Грађевински и Архитектонски факултет.

Зграда има симетричну основу, карактеристичну за овакав тип монументалних грађевина у духу академизма.³⁸ Четири унутрашња дворишта имају улогу светларника, око којих су структуриране остале просторије. Аутентично, зграда је пројектована као двоспратна, а трећи спрат је дозидан после Другог светског рата, према пројекту архитектке Михаила Радовановића и професора на Архитектонском факултету – аутора пројекта за Машински и Технолошко-металуршки факултет. Према стилским карактеристикама објекат је уклопљен у академске шеме и са зградом Универзитетске библиотеке ствара целовиту амбијенталну целину. Таваницу централног главног степеништа и свечану дворану осмислио је архитекта Богдан Несторовић³⁹ Скулптуре и рељефну пластику фасаде радили су академски вајари Илија Коларевић и Иван Лучев, док је аутор орнаменталне пластике у вештачком камену Бедрих Зелени. Зграда је због своје архитектонске и културно-историјске вредности проглашена за Споменик културе.⁴⁰

Аутори: Никола Несторовић,
Бранко Таназевић
Година: 1931.
(реконструкција и доградња - Михаило
Радовановића)
(Архитектонски, Електротехнички и
Грађевински факултет Универзитета у
Београду- Булевар краља Александра
73- локација 16)

Слика 9
Главна фасада зграде Техничког
факултета у Београду (Извор:
Документација Завода за заштиту
споменика културе Града Београда)

У периоду када је изграђена у духу познатог средњоевропског еklekticизма 19. века, представљала је највећи објекат у Југославији, а према неким изворима и на Балкану. Јасна урбанистичка концепција комплекса није постојала – објекат је оријентисан искључиво према данашњем Булевару краља Александра. Према наводима Минића, једном је Добровић за све универзитетске објекте на подручју Тркалишта изјавио да су као „расељена лица без урбанистичке домовине“.⁴¹

Објекат зграде Техничког факултета кроз историју је неколико пута био предмет конкурса у циљу проширења капацитета непосредном надоградњом. Победничко решење конкурса и 1996. године представљао је пројекат ауторског тима професора Архитектонског факултета Ружице Божовић Стаменовић и Драгана Стаменовића. Ниједно од ових решења до сада није ушло у реализацију, а последњи конкурс расписан је 2022. године.

Правни факултет

Зграда Правног факултета је грађена у периоду од 1936 до 1940. године према пројекту архитекте Петра Бајаловића, уз сарадњу Петра Анагностија, професора Архитектонског факултета. Објекат је реализован као модернистички објекат, функционалног решења и безорнаменталног фасадног обликовања. Објекат у основи има форму заобљеног троугла, са наглашеном улазном партијом. Цео корпус делује покренуто, што је постигнуто сучељавањем кубичних и заобљених форми. Као прва грађевина наменски грађена за потребе Правног факултета, једне од најстаријих установа високог образовања у Србији, има и културно-историјску вредност.⁴² Иако блиско архитектури ар декоа, модерна концепција слојевито интерпретираних елемената конструкције угаоне вертикале несумњиво је доминантна.⁴³

Слика 10
Правни факултет у Београду, Детаљ и изглед фасаде из Булевару краља Александра (Извор: Михајлов, С. et al., (2018). Модерна Београда: архитектонска баштина престонице (стр. 159). Завод за заштиту споменика културе града Београда)

Комплетан потез Ташмајданског парка и простор Малог Ташмајдана опредељен је за парковски простор пре изградње Правног факултета, тако да је Бајаловић свакако имао у виду контакт објекта са парковском површином пре пројектовања објекта. Зграда Правног факултета има равне фасаде на којима су једва наглашене хоризонтале плитких потпрозорних венаца. На ризалитима према улици истакнуте су вертикале у облику међупрозорских равних пиластера.⁴⁴

Шездесетих година урађен је пројекат реконструкције и доградње Правног факултета по пројекту арх. Дејана Настића (аутора зграде Стоматолошког факултета) који није реализован.⁴⁵

Аутор: Петар Бајаловић
Година: 1940.
(Правни факултет - Булевар краља Александра 67- локација 8)

42. Службени гласник РС бр. 73/07, Споменик културе, https://beogradskonasledje.rs/kd/zavod/palilula/zgrada_pravnog_fakulteta.html

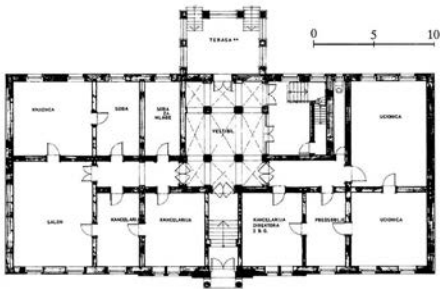
43. Марковић, И. Р., [2019]. Архитектура угаоних грађевина у Београду (1865-2010): докторска дисертација [[И. Марковић]]. <http://phaidrabg.bg.ac.rs/o:20351>

44. Михајлов, С., Божовић, А., Дабижић, А., Туцић, Х., Весковић, И., Ибрајтер Газибара, Б., Ђирић, К., Сретеновић, И., [2018]. Модерна Београда: архитектонска баштина престонице (стр. 159). Завод за заштиту споменика културе града Београда. <https://beogradskonasledje.rs/wp-content/uploads/2012/10/Katalog-moderna-bgd-final-small-resolution.pdf>

45. Dogradnja i adaptacija Pravnog fakulteta u Beogradu / Dejan Nastić ; [tekst na francuski i engleski preveo Milivoje Isailović, na ruski prevela Ala Manželej]. - Uopredo štampan tekst na srp., fr., rus. i eng. jeziku // Br. 3 (1966), str. 123-126. COBISS.SR-ID 1536092667

Аутор: Јован Илкић
 Година: 1890.
 (1923. дограђен трећи спрат, арх. Петар Бајаловић)
 (Физички факултет - Цара Душана 13-локација 12)

Физички факултет

Друштво Светог Саве је са идејом „да шири просвету и негује национално осећање и у српском народу“⁴⁶ подигло 1890. године зграду Дома Светог Саве, чија је примарна намена била за смештање институције овог друштва. Зграда је подигнута према пројекту Јована Илкића. Концепција објекта је симетрична и композиција главне фасаде заснива се на академским принципима. Архитектонски обликовни израз тежи духу романтизма, са елементима ренесансе и неовизантијског стила. Фасада је акцентована средишњим плитким ризалитом, који се завршава атиком са пирамидалном куполом. Прозорски отвори су обликовани као бифоре са луковима на кордонским венцима нижих спратова. Посебан акценат фасадној пластици дају грбови српских земаља, који се налазе у лунетама изнад прозора првог спрата, које је израдио Јован Хајнрих Нокен према цртежима сликара Ђоке Јовановића. Према пројекту архитекте Петра Бајаловића (аутора зграде Правног факултета), са мањим изменама у изгледу горњег дела главне фасаде, 1923. године је дограђен трећи спрат. У периоду када је грађена, по волумену и архитектонским карактеристикама била је једна од највећих и најлепших зграда у дунавском крају Београда. Зграда је под заштитом као споменик културе.⁴⁷

На овом објекту се могу пратити трагови историзације српског националног идентитета у оквиру профане архитектуре,⁴⁸ јер се према Игњатовићу као метод користи свесно позивање на историјско наслеђе као базу националне акције. Обликована да промовише националну културу уз коришћење архитектонског и визуелног језика интерпретирао је позицију српског народа на раскрсници између Истока и Запада.⁴⁹

Слика 11
 Дом Светог Саве, основа и изглед
 фасаде, (Извор: Документација Завода
 за заштиту споменика културе Града
 Београда)

46. Споменица Светосавског дома, Друштво Св. Саве, књ. 12, Београд, 1891, стр. 3
47. Службени лист града Београда бр. 4/83 https://beogradskonasledje.rs/kd/zavod/stari_grad/dom_svetog_save.html
48. С. В. Недић, Дом светог Саве, Годишњак града Београда, књ. XXXVI, 1989, 163–170.
49. Ignjatović, A. (2008). Između žezla i ključa - nacionalni identitet i arhitektonsko nasleđe Beograda i Srbije u XIX i prvoj polovini XX veka. Nasleđe, 9, 51-73. str. 64.
50. Боровњак, Ђ., (2008). Архитектура два школска објекта Јованке Бончић-Катеринић у Београду: зграде Женске учитељске школе и Ветеринарског факултета. Годишњак Града Београда, 55, стр. 265-290
51. Ротер Благојевић, М., Зграда Учитељског факултета у Београду, у: Учитељски факултет: 1993-2018 (р. 342 стр.). [2018]. Учитељски факултет, стр 35-37. <http://www.uf.bg.ac.rs/wp-content/uploads/2021/01/UF-monografija2018.pdf>

Учитељски факултет

Учитељски факултет смештен је у згради некадашње Женске учитељске школе. Након Првог светског рата донета је одлука о подизању овог објекта. Архитектонско одељење Министарства грађевина је тада пројектовало државне објекте, па је у оквиру њега овај задатак био поверен Јованки Бончић Катеринић.⁵⁰ Пројекат је израђен 1931– 1932. године. Архитектура објекта одражава усаглашеност функционалне просторне структуре и сведеног обликовања. Рационализам и сведеност модерног израза у архитектури били су потпуно одговарајући тадашњим потребама државе да се гради квалитетно, али и штедљиво.⁵¹ Обликовање волуметрије и фасадних платна објекта одражава јединство класичних академских принципа симетрије и модерног стила без орнаменталности.

Приземни постамент носи горњи корпус објекта ове троспратнице. „Репрезентативним прочељем ка Улици краљице Наталије, иза кога су приступни хол и аула, у приземљу и свечана сала са галеријом на

спратном делу, доминира класично компонован трочлани портал. Чине га три издужена правоугаона улаза, наткривена једноставном надстрешницом, изнад које су три квадратна прозора који додатно осветљавају улазни вестибил.⁵² Карактер квалитетне просторне организације објекта доминира над репрезентативношћу, истичући у први план обрасце једне умерене рационалности. Архитектура овог објекта представља један од значајних доприноса градитељству објеката образовања између два светска рата. Иако није наменски пројектована као универзитетски објекат, њена примарна намена јесте образовна.

Након уједињења са Вишом школом за образовање васпитача у предшколским установама 2007. године настава се одвија на две локације: Краљице Наталије 43 и Љутице Богдана 46. У њима су не само функционално већ и на естетски завидном нивоу опремљени амфитеатри, разни типови учионица и стручно профилисаних кабинета, али и холови, изложбене галерије, сале за презентације и свечана окупљања.⁵³

52. Ротер Благојевић, М., Зграда Учитељског факултета у Београду, у: Учитељски факултет: 1993-2018 (р. 342 стр.). [2018]. Учитељски факултет, стр 35-37
53. Ротер Благојевић, М., Зграда Учитељског факултета у Београду, у: Учитељски факултет: 1993-2018 (р. 342 стр.). [2018]. Учитељски факултет, стр 35-37. <http://www.uf.bg.ac.rs/wp-content/uploads/2021/01/UF-monografija2018.pdf>
54. Боровњак, Ђ., [2008]. Архитектура два школска објекта Јованке Бончић-Катеринић у Београду: зграде Женске учитељске школе и Ветеринарског факултета. Годишњак Града Београда, 55, стр. 265-290.

Слика 12
Учитељски факултет, данашњи изглед
(Извор: <http://www.uf.bg.ac.rs/wp-content/uploads/2021/01/UF-monografija2018.pdf>)

Аутор: Јованка Бончић Катеринић
Година: 1934. Женска учитељска школа
(Учитељски факултет - Краљице Наталије 43- локација б)

Факултет ветеринарске медицине

Зграде Женске учитељске школе (данашњег Учитељског факултета) и Ветеринарског факултета у Београду изведене су по плановима архитекте Јованке Бончић-Катеринић - четврте жене са дипломом архитекте у српској средини. Иако је пројектовала више школских зграда, ова два објекта заузимају посебно место у њеном опусу. Ветеринарски факултет је други по реду велики објекат који је обележио њену каријеру. За потребе изградње факултета уступљено је државно земљиште звано Јатаган мала, преко пута Карађорђевог парка, а на самом почетку планирана је изградња читавог комплекса објеката. Непосредно пред изградњу, „начелник Архитектонског одељења Министарства грађевина, Момир Коруповић и Јован Ранковић сматрали су да изабрана локација не одговара потпуно потребама Факултета, верујући да постоји погодније равно земљиште, као и да није неопходно да факултетски комплекс буде близу центра града. Посебно је наглашено да се наведени комплекс налази на раскршћу два врло прометна булевар⁵⁴ Како ове примедбе нису усвојене, наставило се са даљом урбанистичком концепцијом на основу које је кренуо и пројектовање појединачних објеката.

Зграда Ветеринарског факултета представља и данас монументални објекат, који у основи има облик ћириличног слова Ш. Улаз је монументалан, реализован у граниту и води у канцеларије управе. Значајан пад терена омогућио је смештај бројних простора у сутеренске етажне. „Фасадна платна извела је потпуно огољено, без икаквог украса... Равне и једноличне

Аутор: Јованка Бончић Катеринић
Година: 1939-47.
(Факултет ветеринарске медицине- Булевар ослобођења 18- локација 14)

Слика 13
Факултет ветеринарске медицине,
деталј фасаде - данашњи изглед
(Извор: фотографија аутора)

55. Боровњак, Ђ., [2008]. Архитектура два школска објекта Јованке Бончић-Катеринић у Београду: зграде Женске учитељске школе и Ветеринарског факултета. Годишњак Града Београда, 55, стр. 265-290

Година: 1837-38. Прва београдска касарна / Хаџи Никола Живковић (Рударско-геолошки факултет - Ђушина 7- локација 19)

Слика 14
Рударско-геолошки факултет, данашњи изглед (Извор: фотографија аутора)

површине пробила је уједначеним низом једноставних правоугаоних прозорских отвора.⁵⁵ За тадашње услове објекат је пројектован рационално, али на најсавременији начин – од опреме до архитектонских концепција у нашој средини.

Рударско-геолошки факултет

Изградња прве београдске касарне на Палилули везује се за главног кнежевог неимара Хаџи Николу Живковића, према наводима Николе Несторовића.⁵⁶ Иако је била на тадашњем ободу града, Палилуска касарна се налазила на доброј стратешкој позицији. Изграђена је у периоду 1837-38. године, нешто касније уз њу је изграђена војна болница.⁵⁷ Вероватно је чак и да је овај објекат (или његов део) био уступљен за потребе војне болнице, која је требало да се „премести у зграду која се зове Палилулска касарна и која у то доба беше завршена. Војска се није дуго задржала у тој касарни, већ је премештена у Топчидер вероватно крајем пролећа 1839, а једна од последњих одлука кнеза Милоша пре абдикације (13/25. јуна 1839) била је да се цела зграда уступи војној болници.“⁵⁸

Према неким наводима Палилулска касарна претворена је касније у седиште коњичког ескадрона (након што је болница премештена на подручје новог државног болничког комплекса). Касније је зграда дограђена и реновирана, а после Првог светског рата постала је седиште пешадијског пука Краљеве гарде. У време окупације Београда у овом објекту налазио се један од затвора специјалне полиције, најалост много невиних људи злостављано је и страдало у овом објекту. Објекат је неко време служио као затвор и представљао озлоглашено место у Београду до ослобођења 1944. године. Иако је за сам објекат 1904. године извршена размена између војног и општинског земљишта, према иницијативи „Министра Војног“⁵⁹

Осим што није пројектована као објекат намењен образовању, зграда у Ђушиној имала је трагичну историју – која је напослетку прекинута 1952. године – када је уступљена Рударско-геолошком факултету. Кроз све урбанистичке валоризације (од 80-тих година до данас) блок некадашње касарне у коме се налази објекат Рударско-геолошког факултета дефинисани су конзерваторски услови заштите.⁶⁰

Факултети смештени у објектима послератног периода

Убрзана и интензивна изградња државе након другог светског рата резултовала је истом и у контексту изградње Универзитета. Многобројни објекти су изграђени као савремена и технолошки опремљена здања. Пред тога што је постојао значајан број реализација, њему је свакако претходио веома амбициозан период планирања и пројектовања – од чега огроман број пројеката није реализован, а како је време пролазило и пројекти застаревали – за те локације су рађени нови пројекти – који такође нису доживели своју реализацију.

Међу факултетима коју си добили своја здања у послератном периоду налазе се: Економски факултет, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију (који је смештен у зграду из 1937/38. године која је некада припадала Јеврејском женском друштву), Математички факултет, Факултет за физичку хемију, Хемијски факултет и Биолошки факултет, Факултет спорта и физичког васпитања, Факултет безбедности (у објекту Друге економске школе), Факултети организационих и политичких наука (који су

56. Вићентић, Т., [2010]. Хаџи Никола Живковић у Србији кнеза Милоша Обреновића и кнеза Александра Карађорђевића. Саопштења, 42, стр. 319-338. – стр. 321.

57. Како се изграђивао Београд, у: Општинске новине, 1. 9. 1939., страна 31 (стр. 529)

58. Nedok, A. S. [2009]. Osnivanje i počeci rada prve Vojne bolnice u Beogradu. Vojnosanitetski pregled, 66(3), 245-248.

59. Београдске општинске новине, 16. 5. 1904., страна 3

60. Starec, S., [1980.] Valorizacija i konzervatorski uslovi za detaljan urbanistički plan između Ulica Takovske, 27. marta, Stanoja Glavaša i Dalmatinske u Beogradu, u: Arhitektura urbanizam, broj 85, str. 42-45.

током времена у неколико наврата реконструисани), Филозофски факултет, Машински и Технолошко-металуршки факултет, Саобраћајни факултет, Шумарски факултет (у објекту школског центра бившег Министарства саобраћаја) и Фармацеутски факултет.

Факултет спорта и физичког васпитања

Комплекс Факултета спорта и физичког васпитања на Кошутњаку састоји се од главне зграде, сале за вежбање, студентског дома и мензе. Пројекат је настао у сарадњи ауторског тима пројектантске организације „Лик“ из Београда: Генерално урбанистичко решење, Зграде интерната и ресторана – арх. Матеја Ненадовић, Зграда за школску наставу и администрацију – арх. Нада Богојевић, Спортски терени – арх. Душанка Менегело.⁶¹

Урбанистичким решењем се тежило за простирањем просторне композиције по гребену брега и повезивању у целину са Спортским центром. Главни приступ комплексу омогућен је из улице Благоја Паровића и развија се са десне стране улице. Идеја урбанистичке поставке је да се изврши диференцијација садржаја по појединачним објектима, како се фун-кције не би мешале, а да се између објеката омогући једноставна и лака комуникација. Од примарне важности била је интеграција спортских садржаја и терена у отворене површине комплекса. Непосредно уз улаз у комплекс постављени су објекти зграде школе и мензе. Док се објекти интерната налазе у залеђу комплекса интегрисани у миран простор зеленила. Зграда за школску наставу и администрацију уздигнута је на горњи плато комплекса. Тренутно у највећој мери задовољава захтеве у вези са теоријском наставом, како за потребе предавања тако и за потребе теоријских вежби. Планирана је за реализацију наставе за 300 студената и решена је у холско-коридорском систему. Два велика амфитеатра са по 120 места опремљена су одговарајућим аудио-визуелним средствима, као и два мања амфитеатра са по 100 места. Непосредно уз објекат налази се и пројектована сала за вежбање.

Од садржаја на отвореном доступни су: отворено игралиште за фудбал са травнатом подлогом, борилишта за атлетику и површине које се могу користити као рукометна, одбојкашка и кошаркашка игралишта, четири тениска игралишта са шљакастим подлогама, од којих се два у зимском периоду покривају балон-халом.⁶² Непосредна близина Кошутњака

61. Архитектура урбанизам, бр.15 (1962.), стр. 33-37.

Аутори: Пројектантска организација „Лик“, Београд
Година: 1962-68.
(првобитно комплекс Високе школе за физичко васпитање)
(Факултет спорта и физичког васпитања - Благоја Паровића 156- локација 2)

Слика 15
Факултет спорта и физичког васпитања, макета пројектованог комплекса (Извор: Архитектура урбанизам, бр.15, 1962.)

Слика 16
Факултет спорта и физичког васпитања, данашњи изглед (Извор: фотографија аутора)

62. <http://www.dif.bg.ac.rs/%D1%81%D1%80/o-fakultetu/istorijat>

63. <http://www.fon.bg.ac.rs/downloads/2022/01/FON-monografija-web.pdf>

64. <https://www.gradnja.rs/nova-zgrada-fakultet-organizacionih-nauka-krip-inzenjering/>

Година: 1935. (задужбина краљице Марије Карађорђевић)

(Факултет организационих наука - Јове Илића 154 – локација 22)

Слика 17
Факултет организационих наука,
данашњи изглед
(Извор: фотографија аутора)

обезбеђује више слободних површина које се користе за потребе практичне наставе (стазе за трчање, ливаде за вежбе обликовања и сл.), а цео комплекс подржава и друга градска инфраструктура намењена спорту у непосредној близини комплекса.

Факултет организационих наука

Године 1981. Факултет организационих наука (ФОН) се преселио на садашњу локацију, у Улицу Јове Илића 154 на Вождовцу – у зграду задужбине краљице Марије Карађорђевић (простор у бившој згради Основне школе „Бора Станковић“ на Вождовцу). Зграда је у тренутку усељења била под заштитом Завода за заштиту споменика, као вредан архитектонски и историјски објекат, изграђен 1935. године добротвором Њеног величанства краљице Марије Карађорђевић и других српских добротвора за школску децу.⁶³

На овој локацији у својој организационој структури факултет је наставио да се даље развија и проширује своје просторне капацитете. Развој ФОН-а је пратило решавање питања зграде, односно простора за реализацију наставно-образовних и научноистраживачких активности. 1996. ФОН је изградио велики амфитеатар. 2009. дограђује се Б блок ФОН-а. Добијена су два велика амфитеатра, библиотека са читаоницом и десетак кабинета. 2015. дограђује се Ц блок ФОН-а, уграђује се панорамски лифт и на располагању је неколико нових и модерних рачунарских и класичних сала.

Године 2022. просторни капацитети ФОН-а увећани су за 5000 m² према пројекту Крип инжењеринга. Нови објекат од пет надземних етажа пасарелом је повезан са постојећим објектом. У оквиру партерног уређења формиран је поплочани плато са амфитеатром, замишљен као простор за окупљање и дружење студената на отвореном.⁶⁴ Основна форма објекта, у обликовном смислу представља призматичну форму са залученим углом. Карактер ентеријера и унутрашњег простора у многоме више одговара факултетској намени зграде, него израз спољашњег волумена.

Иако сам објекат у коме је првобитно смештен објекат припада међуратном периоду – он је у међувремену толико дограђиван да је данашње здање у великој мери савременог карактера – посебно у погледу унутрашњег простора да је из тог разлога сврстан у послератни период изградње.

У смислу опремљености и задовољености просторних потреба Факултет организационих наука свакако предњачи међу осталим чланицама Универзитета.

Факултет политичких наука

Факултет политичких наука налази се у објекту некадашње Више школе политичких наука. Објекат је реконструисан неколико пута у циљу повећања просторних капацитета. Пројектом из 1962. године планирано је њено проширење на суседну парцелу. У приземљу новопроектваног објекта предвиђени су улаз за интернат и наставни део. Пројектни програм је подразумевао амфитеатар за 200 места у посебном анексу, као и салу за 100 места. Пројектом је предвиђена доградња нових капацитета, али и реконструкција постојећег објекта. Пројекат је реализован према решењу предузећа „Простор“, одговорног пројектанта Миомира Михајловића, и пројектанта Николе Нешића.

Последња фаза реконструкције реализована је 2012. године према пројекту професора Архитектонског факултета Михаила Тимотијевића. Реконструкција је обухватала изградњу петог спрата (библиотеке и читаонице) и представља пример је савременог архитектонског концепта интеграције објекта са наслеђеном физичком структуром. Поред повећања просторних капацитета, са реконструкцијом се журило и због проблема са прокишњавањем постојећег објекта. Нови садржаји су подразумевали изградњу додатних 780 m².⁶⁵ Наградом Удружења архитеката Србије за најуспешније дело из области архитектуре за 2012. годину награђена је изградња петог спрата (библиотека и читаоница), зграде Факултета политичких наука, аутора Михаила Тимотијевића (сарадници: Вера Лукић, Биљана Авакумовић).⁶⁶

Према наводима жирија доградња објекта Факултета политичких наука је пример бескомпромисног, а уједно и синтетичног поступка спајања два ткива, зграде из седамдесетих година и савремене архитектуре. Архитектура постојећег објекта је у потпуности испоштована, обзиром на то да је интервенција реализована неутралном поставком избора материјала и сведених линија доградње. Ово је ауторски гест са врло мало средстава - али упечатљиве и бескомпромисне одлуке за повезивањем унутрашњег и спољашњег простора у јединствену целину, Пре свега реконструкција испуњава све услове квалитетног функционалног споја старог и новог дела зграде. „Уочљив а не нападан у окружењу овај архитектонски резултат је подстицај и за шири архитектонски миље у нашој средини.“⁶⁷

Математички факултет, Факултет за физичку хемију, Хемијски факултет и Биолошки факултет

Архитектура и сама волуметрија зграде Математичког факултета је карактеристична и препознатљива, а током година је захваљујући локацији на којој се налази постала један од симбола универзитетског живота у Београду.

Локација за тадашњи Хемијски институт заузимала је блок правоугаоног издуженог облика – пропорције 150x50m. Својом површином представља пандан неизграђеној парковској површини према којој је оријентисан.

Драматичан волумен објекта сегментиран је у три блока. Блокови А и В, који формирају симболично латинична слова Х и Е у основи су били намењени студентским просторијама и пратећим лабораторијама, док је повезујући блок Б био намењен за професоре и научни рад. Главни корпус зграде повучен је у средину грађевинског блока, а њему пратећи паралелни трактови држе висину првог спрата. Тако је позициониран цео тракт на стубовима у предњем делу објекта.

Два главна улаза у објекат позиционирана су из Улице Студентски трг - Браће Југовића, један у осовини између два трактовска пилона, а други непосредно уз пасаж. Првобитна функционална организација омогућавала је смештање института по спратовима – што је само по себи било веома сложен програмски захтев. Поред тога постојао је и веома проблематичан захтев за билатералним осветљењем студентских лабораторија – што је у великој мери условило многе пројектантске одлуке.

Година: 1951. (Виша школа политичких наука)

(Факултет политичких наука - Јове Илића 165 – локација 3)

Слика 18

Изградња петог спрата зграде Факултета политичких наука, данашњи изглед (Извор: <http://www.u-a-s.rs/vesti/item/54->)

65. <https://www.gradjevinarstvo.rs/vesti/623/810/monterra-dogradjuje-peti-sprat-fakulteta-politickih-nauka-u-beogradu>

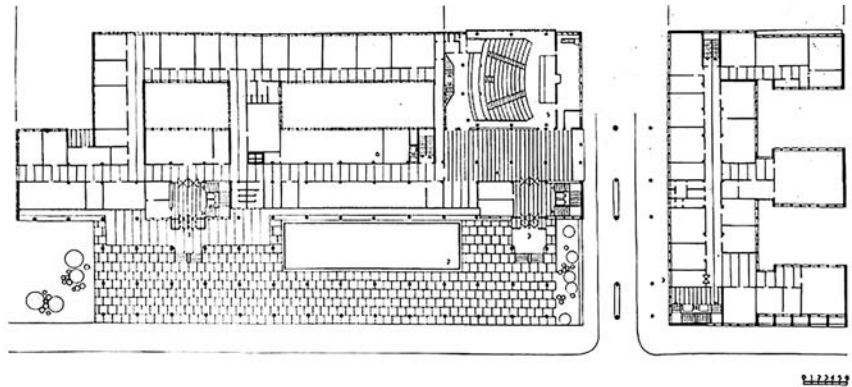
66. <http://www.u-a-s.rs/vesti/item/54->

67. <http://u-a-s.rs/konkursi/item/45-godi%C5%A1nja-nagrada-za-aritekturu-udru%C5%BEenja-arhitekata-srbije.html>

Аутори: арх. Ђорђе Стефановић, арх.
Александар Секулић
Година: 1954.
(Математички факултет, Факултет за
физичку хемију, Хемијски факултет
и Биолошки факултет Универзитета
у Београду - Студентски трг бр. 16 –
локација 11)

Према мишљењу А. Радојевића из 1962. године у тексту публикованом у часопису Архитектура и урбанизам, целокупна ситуација – заједно са добијеним решењем је резултат серије погрешно донесених урбанистичких одлука, где објекат у свом урбаном контексту делује као страном тело које је у потпуној дисхармонији са комплетним окружењем – како у смислу основних габарита, фактуре примењених материјала и другостепене пластике – система отвора.⁶⁸

Слика 19
Основа приземља (Извор:
Архитектура урбанизам, број 18,
1962.)

Слика 20
Општи изглед објекта (Извор:
фотографија аутора)

Поред доминантно решених волумена, сам габарит објекта наглашава једну прилично формалистичку одлуку, а то је да су габарити својим облицима формирали почетна слова у називу институције. Поред тога што је оваква одлука имала последице по квалитет функционалне организације простора, резултовала је и у појединим нелогичним обликовним одлукама које су очигледне у калканима самих трактова. Композиција фасадних отвора има изненађујући карактер – обзиром на то да директно произилази из намене основе - па тако имамо ситуације да се на одређеним местима појављују прозори различитих облика, висина и материјала – без јасне композиционе структуре.⁶⁹

Сама идеја подигнутог приземља са слободним простором са стубовима је веома добра идеја у контексту саме локације, али укупна висина као и сама масивност стубова не остављају утисак добро обликованог амбијента. Такође – захваљујући између осталог и начину на који је конципиран сам Студентски парк – ова два простора се никада нису на адекватан начин интегрисала, ни функционално ни амбијентално.

После више од пола века постојања ове зграде, дошло је до већег неравномерног слегања које узрокује оштећења на објекту. Из поменутог разлога се ушло у реконструкцију која се реализује према елаборату санације Грађевинског факултета, а финансира средствима Европске инвестиционе банке.⁷⁰

68. Радојевић, А. [1962.] Хемијски институт у Београду, у: Архитектура урбанизам, бр.18, стр. 37.

69. Радојевић, А. [1962.] Хемијски институт у Београду, у: Архитектура урбанизам, бр.18, стр. 38.

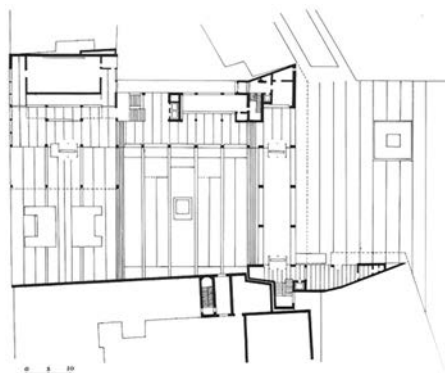
70. <https://elementarium.cpn.rs/u-centru/natemeljima-glavnjace/?script=lat>

Филозофски факултет

Објекат Филозофског факултета представља иконички пример пажљиво изведене интерполације у старом језгру града. „Налази се на средокраћу тежње да се геометријске матрице сједине са органским склоповима, или обрнуто“ успостављајући како наводи Бркић слику вишег хармонијског реда, односно тоталитет сликовитости.⁷¹ За објекат Филозофског факултета у Београду професор Личина је добио Борбину награду за најуспешније архитектонско дело у Србији 1974. год.

Иако веома сложена по својој урбанистичкој поставци и композицији, зграда има и 4 различито пројектоване фасаде, на којима је примењена линијска орнаментика.

Највећа пажња се справом посвећује пројектованом отвореном платоу који артикулише токове из околних јавних простора на веома софистициран начин. Насупрот изукрштаној просторној ситуацији градских токова, простор одише специфичном ненаметљивом атмо-сфером – и у том смислу представља сигурно једно од антологијских решења. Како сам аутор истиче, изградња факултета је створила неке нове могућности на овом простору, назначила је правце и линије које могу формирати другачије односе волумена и створити нови простор. „Непосредно доживљавање града врши се кретањем и контактима, али и приземљима објеката – у том нивоу треба пустити да се град развије и покаже своје лице.“⁷³

Посебно је значајна позиција пешачке променаде која преко платоа повезује Васину улици и Кнез Михаилову, пешачком трасом. Овај плато је место повезивања историје, архитектуре из доба националног романтизма и савременог структурализма.⁷⁴

„Док сам радио као професор на Архитектонском факултету, трудио сам се да све вежбе почнем речима да без логичних потеза нема праве архитектуре.“⁷⁵

„Зграду Филозофског факултета у Београду сам добио да радим након конкурса. Ту сам имао могућност да нешто променим кроз конкретно решење, а које није било представљено на конкурс. Код тог пројекта био сам пред великим изазовом како да све елементе из окружења повежем у смислену целину. С једне стране због тога што је у питању био значајан објекат, а са друге што је функција факултета, по мом мишљењу, требало да буде таква да се у потпуности раздвоји део објекта у коме се налазе професори, од дела у коме се одвија настава, а да између њих буду простори у којима студенти могу да комуницирају и да пређу по потреби

Аутор: арх. Светислав Личина

Година: 1968.

(Филозофски факултет Универзитета у Београду, Чика-Љубина 18-20, локација 15)⁷²

Слика 21

Основа приземља са партерним уређењем (Извор: <http://aas.org.rs/licina-svetislav-biografija/>)

Слика 22

Перспективни цртеж (Извор: Бркић, А., (1992). Знакови у камену: српска модерна архитектура: 1930-1980)

71. Бркић, А. (1992). Знакови у камену: српска модерна архитектура: 1930-1980 (р. 333 стр.). Савез архитектата Србије. 208

72. Istorijisko-Filozofski fakultet u Beogradu / Svetislav Ličina ; [tekst na francuski i engleski preveo Milivoje Isailović, na ruski prevela Ala Manželej]. - Uporedo štampan tekst na srp., fr., rus. i eng. jeziku // Br. 3 (1966), str. 127-132. COBISS.SR-ID 1536092923

73. Ličina, S. (1978). Nova mogućnost pešaka, u: Urbanizam Beograda, broj. 46, str. 84

74. Митровић, М. [2012]. Архитектура Београда 1950-2012. ЈП Службени гласник.

75. Alfirević, Đ., & Simonović Alfirević, S. (2017). Projektovanje interpolacija - razgovori sa arhitektima Svetislavom Ličinom, Spasojem Krunicem, Branislavom Mitrovićem, Goranom Vojvodićem i Jelenom Ivanović Vojvodić. Arhitektura i urbanizam, 45, 52-71. <https://doi.org/10.5937/a-u0-12539>, стр. 53

76. Alfirević, Đ., & Simonović Alfirević, S. (2017). Projektovanje interpolacija - razgovori sa arhitektima Svetislavom Ličinom, Spasojem Krunicem, Branislavom Mitrovićem, Goranom Vojvodićem i Jelenom Ivanović Vojvodić. *Arhitektura i urbanizam*, 45, 52-71. <https://doi.org/10.5937/a-u0-12539>, стр. 56
77. Polovina, G. (2009). Tranzitivni oblikovni koncepti na primerima arhitekture Beograda. *Nasleđe*, 10, 41-64.
78. Ivanović Vojvodić, J. (2016). Простори универзитета и научних комплекса у савременим трансформацијама града: докторска дисертација [[П. П. Ивановић Вojвoдић]]. <http://phaidravg.bg.ac.rs/o:12895>, стр. 154.
79. Pavlović, M. (2017). The new University Centre of the interwar Belgrade. *Kultura*, 154, 109-133. <https://doi.org/10.5937/kultura1754109Pcстр> 128

из једног дела у други... Оно на чему сам инсистирао код тог објекта је да приземље буде колико год је могуће јавно. Намера је била да приземље припада људима који туда пролазе, а не факултету. После је то промењено, па је факултет преузео тај улаз, што мислим да је штета, јер би и данас то било добро решење.⁷⁶

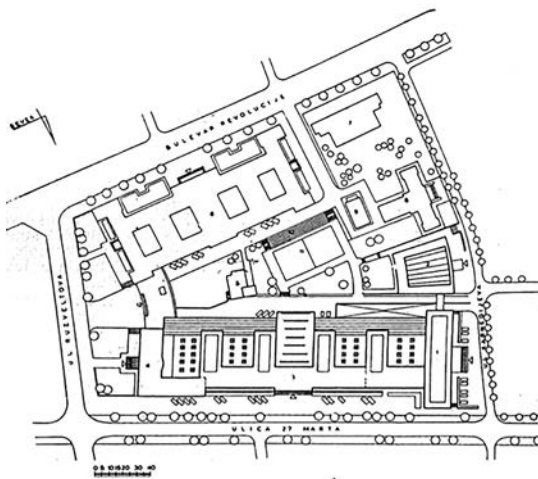
Ова интерполација према Половини представља један од карактеристичних примера транзитивних обликовних концепата - постмодернизам осамдесетих и деведесетих година двадесетог века у Београду. Карактерише је истраживање нових поља форме, испитивање нових материјала и слободније третирање облика, који су у складу са индивидуалном концепцијом аутора.⁷⁷

„Филозофски факултет је данас не само место на коме се одржава настава и развија наука већ и место окупљања студената, место на коме се организују трибине и спортска такмичења, на коме се промовишу нове књиге и одржавају стручни и научни скупови, место на коме се полемиче и где се развијају идеје.“⁷⁸

Машински факултет и Технолошко-металуршки факултет

Одлука о избору локације за ова два факултета дошла је може се рећи логично, у зони планираног кампуса факултета техничких наука – али по композицији и урбанистичком уређењу без икакве јасне идеје или смернице. Убрзани развој Универзитета, али и индустрије условили су изградњу техничких факултета и поред економске кризе, па Самојлов и Радовановић 1950-52. раде на идејном решењу објекта према идејној скици из канцеларије Главног градског архитекте. Према наводима Марине Павловић, иако аутори на други начин интерпретирају простор они се везују за претрапну концепцију посматрајући цео блок као јединствену целину. Надовезујући се на постојећи објекат граде факултет за капацитет од 7000 студената у духу касне модерне.⁷⁹

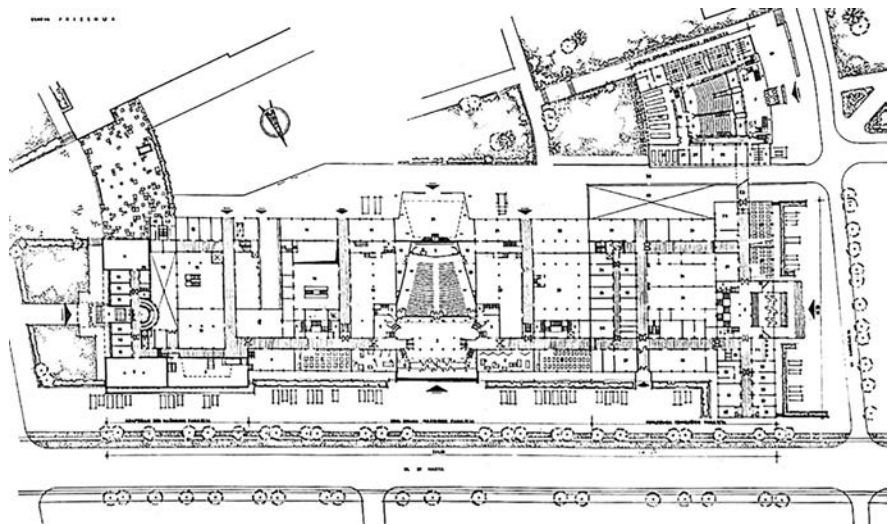
Машински и Технолошки факултет представљају дело архитеката Григорија Самојлова и Михајла Радовановића за које би се могло рећи да спада у ред најзначајнијих архитектонских решења шесте деценије прошлог века у Србији. Ово дело одише личном интерпретацијом модерног стила у

Аутори: арх. Григорије Самојлов (пројектант), арх. Михаило Радовановић (консултант)
Година: 1953-1962.
(Технолошко-металуршки факултет - Карнегијева 4 – локација 21, Машински факултет, Краљице Марије 16, локација 17)

Слика 23 – Ситуација (Извор: *Архитектура урбанизам*, број 18, 1962.)

Слика 24 – Основа приземља (Извор: *Архитектура урбанизам*, број 18, 1962.)

архитектури, али његова специфичност је то што је добро познавање начела акустике већ кроз сам пројектантски процес уткано у концепт објекта и касније до детаља спроведено у ентеријеру. Приступ модерној архитектури види се кроз развијање нестандардног ауторског израза градитеља. Како наводи Милашиновић Марић, на овај начин постављена је много шира одредница *Београдска школа модерне архитектуре*, која се односи на „специфичности београдског архитектонског амбијента који је, у једном погледу, антидогматичан, наклоњен антифункционалном, а у другом, окренут личним тумачењима и ауторским интерпретацијама модерне архитектуре.“⁸⁰ Савремени архитектонски израз није свуда подједнако примењен -лако стаклено платно над улазом у Машински факултет одступа од третмана осталих делова објекта. Било је то једно од првих решења у Београду са фасадним великим стакленим површинама како наводи Милан Просен.⁸¹ Према наводима Милице Штерић, ово комбиновање савременог израза уличне фасаде са третманима осталих делова објекта није у потпуности артикулисано и спроведено до краја.

Архитекта Григорије Иванович Самојлов био је руски имигрант, градио је у духу академизма, српско-византијског стила, модернизма и арт декоа – што је морало подразумевати врло слободне интерпретације доминантних стилова и наглашен ауторски став.⁸² Просен истиче да је „флексибилност рада Григорија Самојлова, као и његова могућност да с подједнаким успехом пројектује у разнородним стиливима, пружа нам добар пример о разноврсности архитектонских интерпретација насталих у овом периоду.“⁸³ Иако на самом крају своје стручне каријере пројектује искључиво модерне грађевина и њима се може приметити лагани призив еклектике.⁸⁴ Самојлов се упоредо са пројектантском делатношћу бавио и педагошким радом. Своју каријеру универзитетског професора градио је на Архитектонском факултету у Београду, као и Михаило Радовановић.⁸⁵

Урбанистичка поставка самог објекта је доминантно оријентисана ка тадашњој Улици 27. марта (данас Улици краљице Марије), а сам волумен новопроектваног објекта је веома добро инкорпориран уз постојећу зграду лабораторије Машинског факултета из 1935. године (аутора Бранислава Маринковића, Михајла Радовановић), која може послужити као добар пример преношења искустава предратне модерне у послератно градитељство у контексту појаве соцреализма у српској архитектури.⁸⁶ Објекат је пројектован уз примену свих технолошких достигнућа, постављен је доминантни подужни тракт са попречним крилима у форми чешља. Целокупна композиција завршена је попречним кубусом Технолошког факултета. Комплекс је грађен у фазама, као последња је изграђена зграда лабораторије технолошког факултета из 1957. године на којој је сарадник био М. Јелник. Волумен објекта са заталасаним кровом је позициониран између Технолошког факултета и зграде Државног архива.⁸⁷

Објекат ненаметљиво испуњава постојећи амбијент својим основним волуменима, из којих се може прочитати добра и функционална основа. Сам волумен објекта обухвата три корпуса – адаптирани објекат Машинске лабораторије, Машински факултет и Технолошки факултет. Планови основе показују ауторово изванредно владање сложеним пројектантским задатком. Извршено је веома вешто сегментирање различитих садржаја у оквиру објекта – као и адекватно одвајање садржаја као што су сале и друге студентске просторије, од лабораторија и кабинета професора. Кретање у

80. Milašinić Marić, D. (2011). Razvojni tokovi u srpskoj arhitekturi od 1945. do 1961. godine. *Arhitektura i urbanizam*, 33, 3-15. <https://doi.org/10.5937/arhurb1133003M>

81. <https://www.vreme.com/kultura/iz-lepog-beograda/>

82. Просен, М., Архитекта Григорије Самојлов, Београд: МНТ, Галерија науке и технике САНУ, 2006.

83. Просен, Милан (2007). Поповић, Марко, ур. „О соцреализму у архитектури и њиховој појави у Србији“ [PDF]. Наслеђе. Завод за заштиту споменика културе града Београда. 8: 95–117. ISSN 1450-605X – стр 108

84. Prosen, M. (2001). Prilog poznavanju beogradskog opusa Grigorija I. Samojlova. *Nasleđe*, 3, 89-104.

85. Вукотић-Лазар, Марта (2006). Поповић, Марко, ур. Архитекта Григорије Самојлов“ [PDF]. Наслеђе. Београд: Завод за заштиту споменика културе града Београда. VII: 231–234. ISSN 1450-605X

86. Просен, Милан (2007). Поповић, Марко, ур. „О соцреализму у архитектури и њиховој појави у Србији“ [PDF]. Наслеђе. Завод за заштиту споменика културе града Београда. 8: 95–117. ISSN 1450-605X – стр 110

87. Pavlović, M. (2017). The new University Centre of the interwar Belgrade. *Kultura*, 154, 109-133. <https://doi.org/10.5937/kultura1754109Pstr>

88. Šterić, M. (1962.) Mašinski i tehnološki fakultet u Beogradu, u: *Arhitektura urbanizam*, broj 18, str. 23-24.
89. Pavlović, M. (2017). The new University Centre of the interwar Belgrade. *Kultura*, 154, 109-133. <https://doi.org/10.5937/kultura1754109Pcpr> 129
90. Saobraćajni fakultet u Beogradu / Dejan Nastić ; [prevod na engleski Milivoje Isailović, na ruski Ala Manželej]. - Naslovi ispod slika dati na srp., eng. i rus. jeziku // *Br. 6* (1972), str. 40-41. COBISS.SR-ID 1536106491
91. Sedamdeset godina Saobraćajnog fakulteta Univerziteta u Beogradu (1950-2020), Beograd, 2020.

Слика 25

Основа приземља (Извор: *Архитектура урбанизам, број 82-85, стр. 100*)

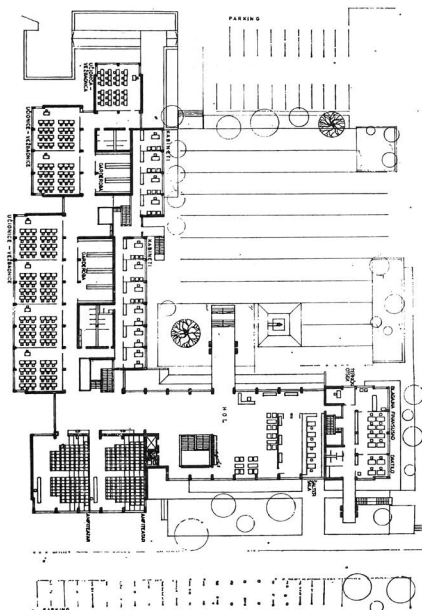
Слика 26

Општи изглед објекта Саобраћајног факултета (Извор: фотографија аутора)

Аутор: арх. Дејан Нastiћ

Година: 1977-1979.

(Саобраћајни факултет Универзитет у Београду- Војводе Степе 305 – локација 20)

објекту је јасно и логично организовано, а целокупна организација одише прегледношћу и осветљеношћу. Конструкција је коришћена као примарни елемент обликовања у ентеријеру – посебно у просторима хола, амфитеатра, металуршких хала и слично. Уз све то, колорит у ентеријеру доминантно одише топлином и пријатним тоновима. Посебна пажња посвећена је амфитеатрима – како у погледу акустике, тако и у смислу функције и амбијента. Како у амфитеатру – тако и у веома високо-фреквентним ходницима може се приметити ауторово веома добро познавање акустике. Опрема лабораторија и осталих простора била је према најсавременијим стандардима тога времена. Посебна пажња посвећена је детаљима, што се посебно може приметити у контактним зонама унутрашњег и спољашњег простора.⁸⁸ Врло модерно постављено решење објекта оставило је простор за формирање унутрашњег јавног парковског простора као алтернативне везе између парка Ђирила и Методија и Малог Ташмајдана. Међутим накнадна изградња унутар блока трајно је нарушила ову могућност – током седамдесетих година изграђен је солитер ЕДБ-а.⁸⁹ Кроз неколико расписа конкурса постојала је тежња да се активира простор унутар блока, непосредно иза зграде Техничких факултета – али до конкретнијих корака у реализацији још увек није дошло.

Саобраћајни факултет

После скоро две деценије рада без адекватног објекта – Саобраћајни факултет 1978. године добија сопствену зграду на Вождовцу. Објекат представља модерно здање од скоро 14000m² – најзначајније дело чувеног архитекте, карикатуристе и редовног професора Архитектонског факултета у Београду - Дејана Нastiћа. Програм овог објекта подразумевао је 32 учионице, 7 лабораторија, 86 кабинета, 18 канцеларија, сале за седнице, библиотеку и слично.⁹⁰ Објекат је награђен 1978. године Октобарском наградом Града Београда. Према записима архива града Београда, техничка документација за овај пројекат поднета је 1974. године. Инвеститор је била Дирекција за изградњу и реконструкцију Града Београда, а изградња је поверена ГП „Неимар“.⁹¹

Према извештају жирија Октобарске награде, зграда је изведена просторно, функционално и ликовно-обликовно у најбољим донетим савремене архитектуре. Доследним и ненаметљивим волуменима, складним односом и дискретним колоритом демонстрира хуману архитектуру намењену човеку. Функционална концепција објекта је рационално постављена у циљу постизања научне атмосфере објекта.⁹² Како Алексић примећује, на згради је доминантна примена домаћих савремених материјала тог периода. А као највећу вредност дела истиче склад волумена и простора, префињен ликовни израз и колорит.

Објекат је пројектован за капацитет од 1000 студената. А приступ и напајање објекта се реализују са стране Војводе Степе. У композиционој поставци је пројектован приступни плато испред објекта који окружује објекат у који у основи има форму слова Г – чиме је остварена дистанца у односу на приступну саобраћајницу. Улаз је наглашен динамичним продором модернистичке надстрешнице и јавни простор платоа.⁹³

Фасадна платна су постављена у чистом геометријском растеру, а сам волумен је рашчлањен на партије финим зглобним смакнутима на местима комуникационих чворишта.⁹⁴

Ово је објекат са веома јасном диспозицијом садржаја што омогућава једноставну оријентацију унутар простора. Комуникациона језгра су јасно постављена и добро осветљена. Функционалне групе простора су добро сегментирани. „Реч је о објекту концизне структуре и добро избалансираних односа између делова“⁹⁵ У укупном карактеру овог објекта нема никакве разматљивости, него управо достојанствене умерености.

Шумарски факултет

Шумарски факултет се од 1953. године налази на локацији недовршеног комплекса зграда школског центра бившег Министарства саобраћаја. Објекат се налази на Бановом брду непосредно уз шуму Кошутњак. Одлуку о изградњи овог комплекса донела је Влада Федеративне Народне Републике Југославије још 1947. године. Комплекс је био намењен згради саобраћајног научног центра на Бановом брду. Објекат је пројектовао арх. Бранко Петричић чије дело Просен убраја у појаву соцреализма у архитектури у Србији.⁹⁶

Према урбанистичкој концепцији на локацији од око 10 хектара био је планиран комплекс од 4 објекта, а данашњи Шумарски факултет је први и једини изграђени. Како изграђени објекат није био намењен за одржавање наставе на високошколским установама већ 1967. године реализована је адаптација перголе на тераси изнад библиотеке и простор за 13 кабинета за сараднике и лаборанте. Непосредно касније у залеђу факултета изграђен је и објекат Института за шумарство.⁹⁷

Зграда данашњег факултета пројектована је као зграда Интерната број 1 саобраћајног научног центра / Главне дирекције грађења железница Београд, а за њу је издата грађевинска дозвола већ 1947. године.⁹⁸

92. Алексић, Б. [1979-80.] Саобраћајни факултет у Београду, у: Архитектура урбанизам, број 82-85, стр. 100.

93. ИАБ, 185/2 [1974.] Зграда Саобраћајног факултета

94. Saobraćajni fakultet u Beogradu / Dejan Nastić ; [prevod na engleski Boško Čolak-Antić, na ruski Ala Manželej]. - Naslovi ispod slika dati na srp., eng. i rus. jeziku // Br. 7 (1975), str. 31-32. COBISS.SR-ID 1536105211

95. Алексић, Б. [1979-80.] Саобраћајни факултет у Београду, у: Архитектура урбанизам, број 82-85, стр. 100.

96. Prosen, M. [2007]. O srocaizmu u arhitekturi i njegovoj pojavi u Srbiji. Nasleđe, 8, 95-118. (стр. 111.)

97. Institut za šumarstvo u Beogradu / Momčilo Pavlović ; [tekst na francuski i engleski preveo Milivoje Isailović, na ruski Evgenije Bosnić]. - Uporedo štampan tekst na srp., fr., rus. i eng. jeziku // Br. 2 [1966], str. 105-108. COBISS.SR-ID 1536091899

98. Документација ИАБ, [1942], Signatura: I-174-1942, Министарство саобраћаја - Главна дирекција грађења железнице у Београду - Саобраћајни научни центар - интернат (касније Шумарски факултет)

Слика 27

Интерната број 1 саобраћајног научног центра / Главне дирекције грађења железница Београд, (Извор: <https://www.sfb.bg.ac.rs/fakultet/istorijat/>)

Аутор: Бранко Петричић

Година: 1953.

(зграда школског центра бившег Министарства саобраћаја)

(Шумарски факултет - Кнеза Вишеслава 1- локација 23)

*(првобитно зграда Савезне (планске) контролне комисије)
(Економски факултет - Каменичка улица 6 – локација 9)*

*Година: 1957.
(првобитно Друга економска школа)
(Факултет безбедности – Господара Вучића 50– локација 5)*

*Слика 28
Економски факултет, данашњи изглед
(Извор: фотографија аутора)*

*Слика 29
Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, данашњи изглед
(Извор: фотографија аутора)*

99. <https://fb.bg.ac.rs/2018/08/02/nova-zgrada-fb-prateci-dokumenti/>

Економски факултет

Крајем 1952. године факултет се уселио у адаптирану зграду у Каменичкој улици бр. 6 у зграду Савезне (планске) контролне комисије. У складу са нарастајућим бројем студената и потребама за просторним капацитетима – објекат је надограђен током 60-тих година. Изграђен је амфитеатар, а дворишно крило зграде је реконструисано и дограђено са две етаже неопходних кабинета. Пројекат анекса зграде за потребе наставе на факултету израдио је архитекта Д. Ловрић и оквиру пројектантског атељеа Морава.

Иако сам објекат нема специфично историјски вредноване архитектонске карактеристике – чак ни адекватан ужи урбанистички контекст, његово просторно решење формира пријатан улазни плато испред објекта – који уз наглашени колорит зграде гради веома пријатну амбијенталну композицију.

Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију

Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију налази се у Улици Високог Стевана 2. Овај објекат је некада припадала Јеврејском женском друштву које је тада представљало снажну хуманитарну организацију јеврејских жена. Године 1937/38. Друштво је подигло ову зграду за потребе организовања хуманитарних активности. У згради се налазио Дом за бригу о деци, вртић и дневни смештај и бригу за 80-оро деце од седам сати ујутро до шест увече. Током ратних година (1941-42.) у овој згради је била смештена јеврејска болница. У марту 1942. године Гестапо је ликвидирао лекаре, особље и болеснике Јеврејске болнице након чега је све до краја Другог светског рата у овој згради била стационирана једна од немачких војних болница.

Факултет безбедности

Друга економска школа почела је са радом 1939. године. Од 1957. године налази се на адреси Господара Вучића бр. 50. У овом објекту данас се налази и Факултет безбедности иако потребе факултета далеко превазилазе капацитете објекта.

Објекат је наменски грађен као образовна установа, али не и као високошколска. Сама локација и квалитет објекта презентују рационалност у пројектовању и изградњи, без сувишних детаља.

Након вишегодишњег упорног рада, а уз помоћ надлежних државних институција, факултет је успео да без надокнаде обезбеди земљиште за изградњу нове зграде Факултета 2012. године. Катастарска парцела бр. 2902/1 КО Нови Београд, са града Београда преноси на Републику Србију, а за потребе изградње објекта – зграде Факултета безбедности Универзитета у Београду.⁹⁹ Парцела величине 1,04 ха који је град Београд уступио Републици Србији за потребе изградње Факултета безбедности Универзитета у Београду, налази се на Новом Београду.

До сада су за ову локацију урађена два пројекта. Прво је израдио Архитектонски Факултет Универзитета у Београду. Након тога је урађено друго, ново решење за зграде Факултета безбедности, Биолошког и

Географског факултета. Пројекат је урађен крајем 2019. године од стране Друштва за пројектовање „Зап“. Реализацијом ове иницијативе би Универзитет у Београду добио први свој објекат на Новом Београду.

Фармацеутски факултет

Фармацеутски факултет лоциран је на Торлаку у близини Института за серуме и вакцине. Укупна површина од 7,5ha налази се уз улицу Војводе Степе. Објекат је од улице удаљен 55m. Структура објекта и кота приземља варирају пратећи топографију терена. Сама структура објекта примарно је подељена на два дела – општи и научно-лабораторијски. Општи део је лоциран уз улицу Војводе Степе и састоји се од улазног хола, административног блока и групације амфитеатара. Научно-лабораторијски део је смештен у залеђу парцеле и примарно је пројектован у 3 блока, од којих последњи није реализован. Мање-више спољна обрада свих блокова је идентична.

Цео комплекс фармацеутског факултета је последњи реализовани пројекат великих размера – на нивоу комплекса. Његова идеја заснива се на тежњи за измештањем Универзитета у својеврсну зону кампуса, макар по сродности блиских института.

На слободној локацији у непосредној близини недавно је реализован Конкурс за идејно решење новог универзитетског центра у Београду – БИО4 Кампус. Идеја је да БИО4 Кампус буде центар ових области у ширем региону, јер ће већ од самог почетка обухватити два факултета: Биолошки и Фармацеутски факултет Универзитета у Београду и Пет научних института: Институт за молекуларну генетику и генетичка истраживања, Центар за одрживо управљање биоресурсима и природним производима, Институт за биолошка истраживања Сениша Станковић, Институт за медицинска истраживања, Институт за мултидисциплинарна истраживања и део Института за развој вештачке интелигенције. Кампус би требало да буде смештен у непосредној близини Института за вирусологију, вакцине и серуме Торлак и новог седишта Агенције за лекове и медицинска средства (АЛИМС), са којима ће чинити јединствену биомедицинску целину. Реализацијом ове идеје би се употпунила мапа са просторним зонама развоја Универзитета још једном просторном тачком.

Година: 1937/38.

(Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију - Високог Стевана 2-локација 4)

Слика 30
Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију, данашњи изглед (Извор: фотографија аутора)

Слика 31
Фармацеутски факултет (Извор: Arhitekta Miljević: 50 godina – 50 projekata)

Аутор: Архитекте Добро и Милена Миљевић

Година: 1971-89.

(Фармацеутски факултет – Војводе Степе 450 – локација 15)

Импулс промена

Синтетички преглед градитељског наслеђа показује и отвара веома сложена питања не само о томе како Универзитет функционише као образовни систем – него и на који начин су сва актуелна питања и проблеми дословно отелотворени у његовим просторним концепцијама. Овај преглед сведен је на објекте факултета, али ако се у обзир узму и објекти института, библиотека и задужбина – феномен академског простора постаје неодвојив од друштвене реалности и историје.

Свеобухватан и висококвалитетан развој образовног система, као што има Универзитет у Београду је предуслов за општи напредак друштва заснованог на знању. Међутим, Универзитети овог капацитета постају прегломазни за општу трку и ширење знања уколико веома ефикасно не прилагоде своје деловање савременим потребама.

Стратегија развоја образовања у Србији наглашава значај високог образовања заснованог на истраживању и предлаже концепт предузетничког универзитета – што захтева специјализоване просторе који ће омогућити ово спајање и фузију. Ово имплицитно подразумева – оснивање инкубатора пословања, моделе Истраживачко развојних зона, успостављање мрежа центара изврсности и слично.

Увид у историјски развој високог образовања постаје веома користан и када се постави питање мисије савременог универзитета, што у великом броју случајева подразумева целоживотно учење, мобилност, као и трансфер технологија и иновација. Успешан развој универзитета у савременим условима зависи од његове интеракције са ширим академским, истраживачким и пројектним контекстом, непосредно са индустријом и тржиштем.¹⁰⁰ Најинтересантнији феномен савременог типа је процес повезивања европског простора високог образовања и европског простора науке у европски простор знања¹⁰¹ у том контексту Универзитет има потенцијал за различите нивое и системе умрежавања.

Систематизовати грађу о архитектури објеката који имају намену факултетских институција подразумева један обиман подухват. А аналитичка база постаје широко поље истраживања најразличитијих врста архитектонских извора у веома широком временском дијапазону. А оно што недостаје као кључ целом процесу анализе је експлицитно постављање питања о карактеру објеката Универзитета. Анализа појединачних објеката не значи много и не даје довољно јасан преглед о стању и тренутним вредностима. Овај преглед у том циљу износи једну периодизацију, на основу које даје анализу објеката затим изводи закључке о постојећим принципима и вредностима.

Поред свега може се уочити значајан допринос архитеката – професора Архитектонског факултета – чији пројектантски рад и ангажовање је значајно подржало и унапредило квалитет објеката грађених за потребе Универзитета.

Према диспозицији објеката Универзитета може се уочити да се просторно тежиште кроз време померало – формирајући систем едукативних тежишта према групацијама факултета. Иницијално тежиште на Студентском тргу уз зграду Ректората, Филозофски и Математички факултет свакако остаје централно место простора Универзитета у Београду. Поред тога, простор

100. Ivanović Vojvodić, J. (2016). Простори универзитета и научних комплекса у савременим трансформацијама града: докторска дисертација [[J. П. Ивановић Војводић]]. <http://phaidravg.bg.ac.rs/o:12895>, стр. 61

101. Kronja, Jasminka, ed. Sonja Avlijaš, Vlastimir Matejić, Dragoljub Todić, Aleksandar Kovačević, Jelena Branković (2011). *Vodič kroz Strategiju Evrope, 2020*. Beograd: Evropski pokret u Srbiji.

старог тркалишта и зона Медицинског факултета од међуратног периода постају две универзитетске зоне града. У последњим деценијама зона ФПН-а и ФОН-а постаје актуелна у урбаном ткиву града, као и зона на Кошутњаку у оквиру које је поред ДИФ-а изграђено још објеката намењених спорту и рекреацији.

Кроз историју су на подручју Београда постојала два периода интензивне изградње универзитетских објеката. Први је био међуратни, а други послератни. Међуратни период изградње карактерише изградња објеката универзитета на основу искуства у градњи школских објеката – без јасне истраживачке диференцијације у самим програмима за ове зграде. Ту је низ објеката који се једни у односу на друге истичу искључиво стилским карактеристикама. Оно што је представљало фокус овог приказа јесте фонд изграђених објеката послератног периода - основни разлог томе је што је базични грађевински фонд и просторни капацитет Универзитетских простора управо изграђен у овом периоду. Ту су објекти Универзитета добили своје праве просторе који су им отворили могућност да постану експертски центри за одређене области. На њима се види значајна, практично суштинска трансформација простора образовања и система знања – која из теоријских форми академизма прелази у поље примењених наука. Такви факултету дају импулс истраживањима и развоју науке. Ако се осврнемо на Универзитет, период 1960-70-тих година обележила је изградња управо оваквих објеката. Нажалост, у савременом тренутку не можемо се похвалити адекватним трансформацијама и изградњама простора Универзитета. Иако постоје у мањој мери, као тачкасте интервенције, оне нису довољне да понесу импулс промене. Нажалост многобројне иницијативе завршавају у групи сада већ бројних нереализованих планова и пројеката за факултете нашег универзитета. У вези са тим - трансформација простора би требало да поставе приоритет трансформације приступа академском образовању – не његова последица.

УСТАНОВЕ СТУДЕНТСКОГ СТАНДАРДА

Горан МИНИЋ,
директор установе
Студентски центар „Београд”

Крајем XIX века препозната је потреба да се и младима из унутрашњости омогуће што повољнији услови за живот у Београду, како би имали једнаке могућности да се образују на тадашњој Великој школи Доситеја Обрадовића, претечи универзитета. Изградња студентских домова у престоници започета је 1928. године, када је краљ Александар I Карађорђевић студентима Београдског универзитета даровао прво здање изграђено у сврху смештаја студената. Све до данас, зграда Студентског дома „Краљ Александар I” остала је једна од најлепших у Београду, па је због своје аутентичности сада под заштитом државе. У деценијама које су следиле, а нарочито по окончању Другог светског рата, градили су се студентски домови и отварале студентске мензе широм Београда. Одлуком Савета Универзитета, 1968. године, сви тадашњи домови обједињени су у Општу студентску установу Универзитета у Београду. Та година сматра се годином оснивања Установе Студентски центар „Београд”.

Данас, после 55 година постојања, Установа Студентски центар „Београд” има мисију да квалитетом својих услуга студентима пружи оптималне услове за образовање, усавршавање и лични развој. Основна делатност Установе је пружање услуга смештаја и исхране студентима. На шест београдских општина распоређено је 14 студентских домова у којима је смештено око 10.500 студената. Чак 60% смештајних капацитета су места у собама прве категорије. У 14 студентских ресторана који су лоцирани при домовима и факултетима широм Београда, дневно се произведе и подели око 20.000 obroka. Поред основне делатности, Установа пружа услуге и трећим лицима – у склопу Установе постоје два хостела, ресторани, продавнице, кафићи... Бројне стручне службе подржавају различите потребе студентске популације (Служба за спорт и рекреацију, Служба за информационе технологије, Служба за телекомуникације, Служба смештаја и остале).

Студентски стандард у Установи данас је знатно бољи него у ранијем периоду. Приликом првог усељења, студенти добијају чип картицу помоћу које могу платити све услуге у дому и ресторану, а помоћу ње могу остварити и разне погодности, попусте, бенефиције. У домовима и ресторанима налазе се инфо-киосци које студенти могу користити 24 сата дневно за уплату obroka, станарине и осталих домских услуга. Безбедност студената у Установи је приоритет. Објекти су обезбеђени видео надзором, а на улазима непрекидно дежурају радници обезбеђења. У свим домовима уграђен је најсавременији систем аутоматске дојаве пожара. Собе у домовима су најчешће двокреветне или трокреветне, с купатилом, чајном кухињом, бежичним интернетом, директном телефонском линијом. У Студентском граду, у ком живи више од 4.600 академица, све собе су климатизоване.

УСТАНОВЕ СТУДЕНТСКОГ СТАНДАРДА
Установа Студентски центар „Београд”
Установа Студентско одмаралиште „Београд”
Студентски културни центар
Дом културе Студентски град

КУЛТУРНО-УМЕТНИЧКА ДРУШТВА
АКУД Бранко Крсмановић
АКУД Шпанац

У домовима постоје и климатизоване читаонице, фотокопирнице, продавнице мешовите робе, тв сале, теретане, спортски терени, машине за прање и сушење веша. Замена постељине се обавља једном недељно, а објекте одржавају хигијеничарске службе и домари који су за хитне интервенције доступни даноноћно. Уз све то, студенте у дому очекује богат друштвени живот. Сходно својим интересовањима, студенти се могу учланити у неки од бројних клубова (спортски клубови, књижевни клуб, фото клуб, гусларско друштво и сл.). Удружења студената често организују спортске и културне манифестације које станарима домова служе као предах од факултетских обавеза и учења.

Визија Установе је здрави млади људи као носиоци развоја и просперитета. Установа тежи да одржи лидерску позицију у области студентског стандарда, па делује у смеру сталног побољшавања у складу са интересима и потребама својих корисника.

Слика 1
Студентски дом Краљ Александар I (Лола)
(фото: А. Ђорђевић)

Слика 2
Студентски град, Нови Београд

Слика 1
Студентска поликлиника
у Улици Пролетерских Бригада
(фото: А. Ђорђевић)

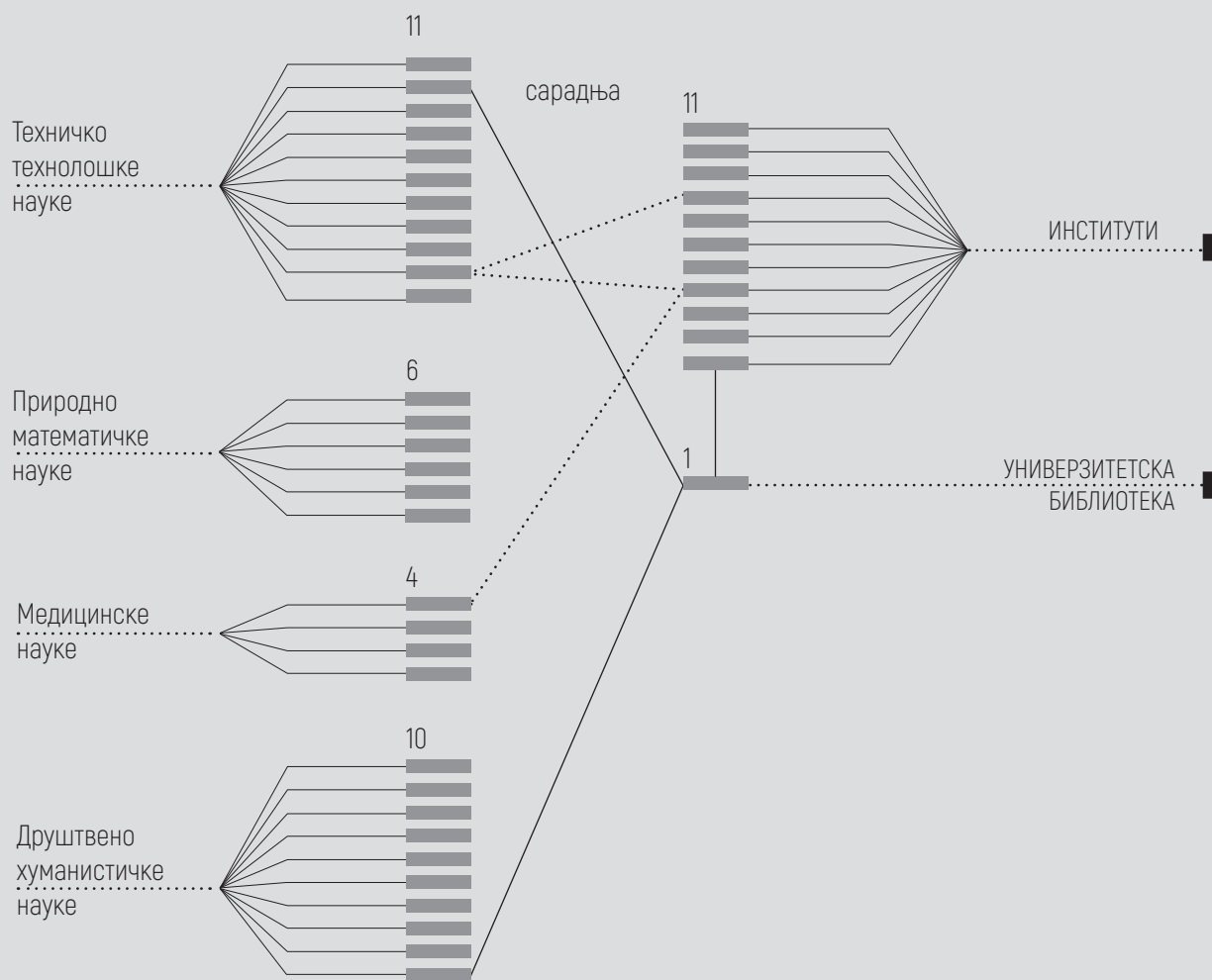
ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА СТУДЕНАТА

Прим. Др Марија Обрадовић,
директорка установе
Студентска поликлиника

Прим. Др сц мед. Мила Паунић,
помоћника директорке

Почеци здравствене заштите студената у Београду везани су за рад Универзитета. Први лекари, за све студенте Београдског универзитета у трећеј деценији 20. века били су др Милутин Копша и др Нега Јовановић. Због крхког здравља студената и све већег броја оболелих који су били лошег материјалног стања, врло је брзо основан Универзитетски фонд за здравствену заштиту студената. Након Другог светског рата студентима Универзитета у Београду уступљен је санаторијум, а за потребе здравствене заштите адаптирана је и зграда у Улици Пролетерских бригада. Свеобухватнија здравствена заштита студената са нагласком на превентивној здравственој заштити се развија од шездесетих година оснивањем специјализоване здравствене установе „Студентска поликлиника са Стационаром”. Током последње две деценије 20. века основана су саветовалишта за ментално здравље, Центар за превенцију сиде и полно преносивих инфекција, дијететско саветодавништво, као и Служба за превентивну медицину. Значај постојања установе која се посебно бави здрављем студентске популације потврђује се додатно у условима епидемија и појава нових болести, али и свакодневно у перманентном обезбеђивању приступачних и поузданих здравствених услуга и развијању специфичних приступа у превентиви и лечењу младих.

ФАКУЛТЕТИ

ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА УБ

Факултети (31), институти (11) и Универзитетска библиотека су чланице Универзитета у Београду. Имајући у виду комплексност области које се изучавају и предају на Универзитету, факултети су разврстани према научним пољима у четири групације: друштвено-хуманистичких наука, медицинских наука, природно-математичких наука и техничко-технолошких наука. Факултети организују и изводе студијске програме у складу са својом матичношћу, која произлази из акредитованог студијског програма факултета, а на основу одлуке Сената. Институти обављају научно истраживачку делатност и развијају сарадњу са факултетима и привредом. Поред своје основне улоге да служи наставним и научним потребама академској заједници, Универзитетска библиотека организује и координира универзитетским библиотечким системом.

Уз Ректорски колегијум, у организационој структури УБ издвајају се Савет (орган управљања) и Сенат (стручни орган). Савет се састоји из 41 члана од којих су 23 представници Универзитета, 12 чланови које именује Влада РС, док 6 чланова бира Студентски парламент Универзитета. Сенат се састоји од 52 члана (ректор, 4 проректора из реда редовних професора, 31 декан факултета, 11 директора Института, директор Универзитетске Библиотеке и 4 председника Већа групација; за поједина питања од значаја за студенте Сенат се проширује за 10 представника студената). Остали стручни органи Универзитета су: Већа групација, Већа научних области, Веће за интердисциплинарне, мултидисциплиниране и трансдисциплинарне студије, Веће института, Веће за студије при Универзитету. Универзитет има Одбор за статутарна питања, Одбор за финансије, Одбор за обезбеђење и унапређење квалитета, Одбор за заштиту животне средине, Одбор за родну равноправност, Одбор за професионалну етику, Универзитетског омбудсмана и остала помоћна стручна и саветодавна тела.

У оквиру делатности високог образовања, Универзитет обавља научноистраживачку, експертско-консултантску и издавачку делатност, и друге активности којима се комерцијализују и промовишу резултати научноистраживачког рада.

РЕКТОРСКИ КОЛЕГИЈУМ

РЕКТОР

проф. др Владан ЂОКИЋ

ПРОРЕКТОРИ

проректор за наставу

проф. др Дејан ФИЛИПОВИЋ

проректорка за финансије

проф. др Зорица ВУЈИЋ

проректор за међународну сарадњу

проф. др Ратко РИСТИЋ

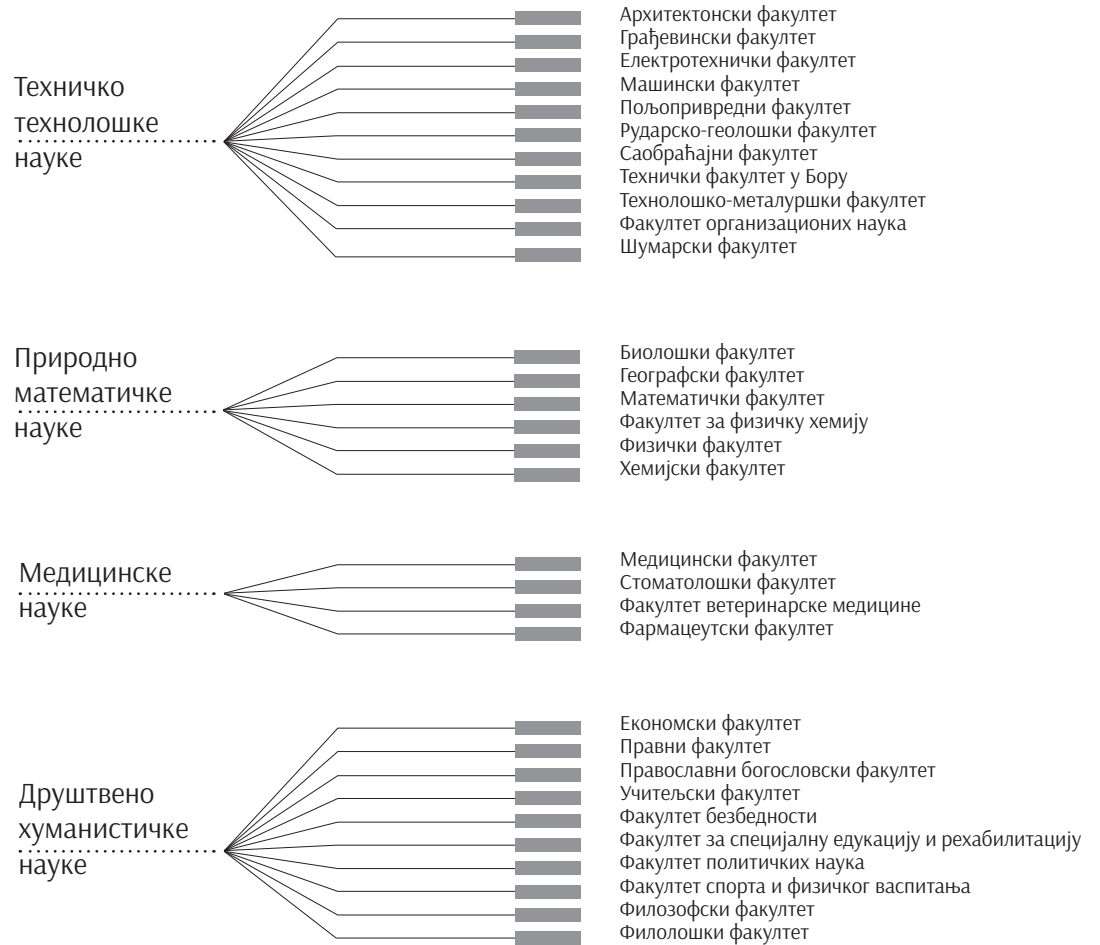
проректор за науку

проф. др Бранислав БОРИЧИЋ

У раду ректорског колегијума учествује и генерални секретар УБ, а када се разматрају питања од значаја за студенте и студент проректор.

ФАКУЛТЕТИ

ФАКУЛТЕТИ

ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ има дугу традицију која потиче од 1937. године. Званично је основан 1947. и остао је водећа образовна институција у земљи у области економије, пословног менаџмента и статистике. Према подацима из 2022. године, Факултет укупно спроводи 17 програма основних, мастер и докторских студија и уписује 2122 студента годишње. Специфичност Факултета лежи у томе што садржи сопствени Научно истраживачки центар (НИЦЕФ), који ангажује велики број наставника и сарадника на многобројним пројектима, као и истакнуте спољашње стручњаке.

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ има дугу традицију која потиче из 1808. године. Званично је основан 1863. године, а 1905. постаје Правни факултет - Универзитет у Београду и остаје водећа образовна институција у земљи у области права. Према подацима из 2022. године, Факултет реализује 6 програма основних, мастер и докторских студија и уписује 2070 студената годишње. Специфичност Факултета је у томе што реализује Мастер студије европских интеграција, и издаје диплому која је еквивалент дипломе *d'études supérieures européennes* (DESE) Европског универзитетског центра у Нансију.

ПРАВОСЛАВНИ БОГОСЛОВСКИ ФАКУЛТЕТ је основан 1905. године. Формално, Факултет је почео са радом 1920. године и остао водећа образовна установа у земљи у области богословља. Према евиденцији из 2022. године, Факултет реализује 5 програма

основних, мастер и докторских студија и уписује 342 студента годишње. Специфичност Факултета је у достизању савременог начина приступа теолошким изазовима и перспективама и неговању интензивне сарадње са низом реномираних теолошких институција у свету и земљама региона, као и кроз неколико института који чине језгро научних истраживања.

УЧИТЕЉСКИ ФАКУЛТЕТ је формално основан 1993. године и остао је водећа образовна институција у земљи у области наставног образовања док образовање наставника у Србији има традицију дужу од 180 година. Према евиденцији из 2022. године, Факултет реализује 5 програма основних, мастер и докторских студија и годишње уписује 831 студента. Специфичност Факултета је учешће у једанаест домаћих и четири међународна научна пројекта.

ФАКУЛТЕТ БЕЗБЕДНОСТИ је формално основан 1975. године и од тада је водећа образовна институција у земљи у области безбедности и одбране. Према евиденцији из 2022. године, Факултет реализује 5 програма основних, мастер, специјалистичких и докторских студија и годишње уписује 560 студената. Специфичност Факултета је у међусобном повезивању филозофских, социолошких, политичких, правних, економских, психолошких, етичких, хуманитарних, цивилно-војних и других аспеката

студија безбедности, људских и друштвених ресурса, одбране, цивилне одбране и заштите животне средине.

ФАКУЛТЕТ ЗА СПЕЦИЈАЛНУ ЕДУКАЦИЈУ И РЕХАБИЛИТАЦИЈУ има традицију од 1947. године. У састав Универзитета у Београду ушао је 1975. године и остао водећа образовна установа у земљи у области специјалне едукације и рехабилитације. Према евиденцији из 2022. године, Факултет реализује 9 програма основних, мастер и докторских студија и годишње уписује 560 студената. Специфичност факултета је у сарадњи са бројним сродним факултетима из земаља региона, Европе, САД, као и са националним удружењима особа са инвалидитетом и искуством учешћа у више од 53 научна пројекта.

ФАКУЛТЕТ ПОЛИТИЧКИХ НАУКА основан је 1960. године као Висока школа политичких наука, док је Факултет политичких наука формално основан 1968. године. Факултет је остао водећа образовна институција у земљи у области политичких наука. Према евиденцији из 2022. године, Факултет реализује 25 програма основних, мастер, специјалистичких и докторских студија и годишње уписује 1110 студената. Специфичност Факултета је да учествује у краткорочним и дугорочним пројектима са водећим регионалним и међународним академским институцијама у више од двадесет истраживачких пројеката. Факултет подстиче студенте да политичким

феноменима приступају из интердисциплинарног и компаративног угла.

ФАКУЛТЕТ СПОРТА И ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА има дугу традицију која датира од 1938. године. Формално је основан 1946. године, а у састав Универзитета у Београду ушао је 1963. године (преименован 1987. године), остајући водећа образовна институција у земљи у области спорта и физичког васпитања. Према евиденцији из 2022. године, Факултет реализује 5 програма и модула основних, мастер и докторских студија и уписује 340 студената годишње. Специфичност Факултета је у сарадњи са републичким Министарством омладине и спорта, Олимпијским комитетом, Спортским савезом Србије, Заводом за спорт и медицину спорта Србије и великим бројем спортских друштава.

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ је најстарији факултет Универзитета у Београду. Почеци Филозофског факултета датирају од 1808. године када је основан, а остао је водећа образовна установа у земљи у области филозофије. Према евиденцији из 2022. године, Факултет укупно реализује 32 програма основних, мастер и докторских студија и годишње уписује 1494 студента. Специфичност Факултета је у томе што је место где се одвија настава и развија наука, али и место окупљања студената, место где се одржавају дебате и спортска такмичења, где се промовишу нове књиге и одржавају стручни и научни скупови.

ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ је формално основан школске

1960/61. године и остао је водећа образовна установа у земљи у области филологије. Настава из области посебних филолошких дисциплина има дугу традицију која датира од 1844. године. Према евиденцији из 2022. године, Факултет реализује 11 програма основних, мастер и докторских студија, а годишње уписује 2423 студента. Специфичност Факултета је у богатој и успешној међународној сарадњи са више од 200 академских и истраживачких институција из земље и иностранства, подстичући студенте да учествују у овој сарадњи.

МЕДИЦИНСКЕ НАУКЕ

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ је у саставу Универзитета у Београду од 1905. године. Формално је основан 1920. године и остао је водећа образовна установа у земљи у области медицине. Према евиденцији из 2022. године, Факултет реализује 17 програма основних, мастер, специјалистичких и докторских студија, а годишње уписује 1296 студената. Специфичност Факултета је у међународном карактеру који се види у броју гостујућих професора и предавача по позиву из иностранства, учешћу у великом броју националних и међународних научних пројеката и изузетној истраживачкој продуктивности, како на нивоу колектива, тако и појединачно.

СТОМАТОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ је формално основан 1948. године и остао је водећа образовна установа у земљи у области стоматологије. Према евиденцији од 2022. године, Факултет реализује 4 програма основних,

интегрисаних и докторских студија и годишње уписује 280 студената. Специфичност Факултета је у препознатом квалитету и реномираној позицији у односу на наставна, научна и техничка достигнућа својих дипломаца и постдипломаца и значајно учешће у преко 30 међународних и домаћих пројеката.

ФАКУЛТЕТ ВЕТЕРИНАРСКЕ МЕДИЦИНЕ је формално основан 1936. године (преименован 1998. године) и остао је водећа образовна установа у земљи у области ветеринарске медицине. Према евиденцији из 2022. године, Факултет реализује 4 програма основних, интегрисаних, специјалистичких и докторских студија и уписује 250 студената годишње. Специфичност Факултета је у томе што је вредан члан Европске асоцијације установа за ветеринарско образовање (ЕАЕВЕ) и обавља запажене активности Факултета које обухватају научни и стручни рад.

ФАРМАЦЕУТСКИ ФАКУЛТЕТ има дугу традицију која датира од 1939. године када је на Медицинском факултету основана Катедра за фармацију. Фармацеутски факултет је формално основан 1945. године и остао је водећа образовна установа у земљи у области фармације. Према евиденцији из 2022. године, Факултет реализује 18 програма основних/интегрисаних, специјалистичких и докторских студија, а годишње уписује 671 студента. Специфичност Факултета је у координацији и учешћу у више од 50 међународних и 47 националних истраживачких пројеката са изузетним истраживачким резултатима и високом цитираношћу.

ПРИРОДНО МАТЕМАТИЧКЕ НАУКЕ

БИОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ има дугу традицију од 1853. године. Одсек за биологију је основан 1947. године у оквиру Природно-математичког факултета. Факултет је формално основан 1990. године и остао је водећа образовна институција у земљи у области биологије, молекуларне биологије и екологије. Према евиденцији из 2022. године, Факултет реализује 11 програма основних, мастер, специјалистичких и докторских студија и годишње уписује 550 студената. Специфичност факултета је у научноистраживачкој и наставној сарадњи са низом института и сродних факултета, као и у реализацији научне делатности у три института: Институту за зоологију, Институту за ботанику и Институту за физиологију и биохемију.

ГЕОГРАФСКИ ФАКУЛТЕТ има дугу традицију од 1838. године. У састав Универзитета у Београду ушао је 1990. године и водећа је образовна установа у земљи у области географије, туризма, просторног планирања, демографије и гео простора и науке о животној средини. Према евиденцији из 2022. године, Факултет реализује 12 програма основних, мастер и докторских студија и годишње уписује 465 студената. Специфичност Факултета је у обављању делатности високог образовања и научноистраживачког рада, које су део националне и међународне сарадње.

МАТЕМАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ има традицију која датира из 1873. године. Природно-математички факултет је формално основан

1947. године (од 1995. Математички факултет) и остао је водећа образовна институција у земљи у области математике, информатике и астрономије и астрофизике. Према евиденцији из 2022. године, Факултет реализује 9 програма основних, мастер и докторских студија, а годишње уписује 784 студента. Специфичност факултета је у томе што је први факултет у Србији који изводи заједничке мастер студије из астрофизике на програму ERASMUS MUNDUS (EM) програм - ASTROMUNDUS

ФАКУЛТЕТ ЗА ФИЗИЧКУ ХЕМИЈУ има дугу традицију наставе која датира од 1903. године. Природно-математички факултет је основан 1947. године, док је Факултет за физичку хемију формално основан 1990. године и остао је водећа образовна институција у земљи у овој области. Према подацима из 2022. године, Факултет реализује 4 програма основних, мастер, специјалистичких и докторских студија и уписује 230 студената годишње. Специфичност Факултета је у богатој међународној сарадњи, учешћу у 6 националних и 22 међународна научна пројекта и широкој алумни мрежи.

ФИЗИЧКИ ФАКУЛТЕТ има дугу традицију наставе која датира од 1859. године, док је прва катедра основана 1873. године. Године 1949. формирана је Катедра за метеорологију и прерасла у посебну наставно-научну јединицу, Факултет је формално основан 1995. године. остала водећа образовна установа у земљи у области физике и метеорологије. Према евиденцији од 2022. године, Факултет реализује 10 програма основних, мастер и докторских студија и уписује 285

студената годишње. Специфичност Факултета је у снажној сарадњи са Институтом за физику Београд и Институтом за нуклеарне науке „Винча“.

ХЕМИЈСКИ ФАКУЛТЕТ има дугу традицију од 1853. године. Природно-математички факултет је основан 1947. године, док је Хемијски факултет формално основан 1990. године и остао водећа образовна институција у земљи у области хемије и биохемије. Према евиденцији из 2022. године, Факултет реализује 9 програма основних/интегрисаних, специјалистичких и докторских студија и годишње уписује 365 студената. Специфичност Факултета је у спровођењу основних и примењених истраживања у циљу подстицања развоја науке и струке, унапређења квалитета наставе, научних знања и стручних вештина и мотивисања младих за рад у области науке и образовања.

ТЕХНИЧКО ТЕХНОЛОШКЕ НАУКЕ

АРХИТЕКТОНСКИ ФАКУЛТЕТ има дугу традицију која датира од 1846. године. Формално је основан 1948. године и остао је водећа образовна институција у земљи у области архитектуре и урбанизма. Према евиденцији из 2022. године, Факултет реализује 8 програма основних/интегрисаних, мастер, специјалистичких и докторских студија и уписује 631 студента годишње. Специфичност факултета лежи у потврђеном стандарду квалитета кроз РИБА акредитацију основних академских студија и Мастер академских студија Архитектура, као и чињенице да издаје диплому еквивалентну

француској националној дипломи из архитектуре, да је пуноправни члан ЕААЕ и да организује догађаје у и ван школе, који ангажују студенте, наставно особље, националне и међународне партнери и публику.

ГРАЂЕВИНСКИ ФАКУЛТЕТ има дугу традицију која датира од 1846. године. Инжињерска школа у склопу Велике школе основана је 1863. године, док је факултет формално основан 1948. године и остао је водећа образовна установа у земљи у области грађевинарства, геодезије и геоинформатика. Према евиденцији из 2022. године, Факултет реализује 10 програма основних, мастер, специјалистичких и докторских студија и годишње уписује 790 студената. Специфичност Факултета је у томе што има живу научно-техничку активност на 88 међународних и домаћих истраживачких пројеката, реализованих како самостално тако и у сарадњи са бројним институцијама и лабораторијама.

ЕЛЕКТРОТЕХНИЧКИ ФАКУЛТЕТ је формално основан 1948. године, док је у састав Универзитета у Београду је ушао 1954. године и остао водећа образовна установа у земљи у области електротехнике. Према евиденцији из 2022. године, Факултет реализује 7 програма основних, мастер и докторских студија и годишње уписује 1355 студената. Специфичност Факултета је у реализацији првог програма са заједничке дипломом, и то кроз сарадњу са Факултетом организационих наука (2019), и учешћу у више од 11 међународних истраживачких пројеката и 20 националних пројеката.

МАШИНСКИ ФАКУЛТЕТ има дугу традицију од 1846. године. Формално је основан 1948. године, док је у састав Универзитета у Београду постао је 1954. године и остао водећа образовна установа у земљи у области машинства. Према евиденцији из 2022. године, Факултет реализује 5 програма основних, мастер и докторских студија и годишње уписује 1181 студента. Специфичност Факултета је у томе што има један од најбољих истраживачко-развојних потенцијала у Србији, што се потврђује бројем и резултатима у међународним и националним научним пројектима.

ПОЉОПРИВРЕДНИ ФАКУЛТЕТ има дугу традицију од 1919. године и остао је водећа образовна установа у земљи у области пољопривреде, прехранбене технологије, биохемије и агрономије. Према евиденцији из 2022. године, Факултет реализује 18 програма основних, мастер, специјалистичких и докторских студија, а годишње уписује 1386 студената. Специфичност Факултета је учешће у око 25 међународних и више од 100 националних истраживачких пројеката који постижу изванредне резултате и високу цитираност доприносе глобалном рангирању Универзитета.

РУДАРСКО-ГЕОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ има дугу традицију од 1853. године. Формално је основан 1956. године и остао је водећа образовна институција у земљи у области геологије и рударства. Према евиденцији из 2022. године, Факултет реализује 23 програма основних, мастер и докторских студија, а годишње уписује 581

студента. Специфичност Факултета је у богатој истраживачкој делатности у око 50 међународних истраживачких пројеката, значајном научноистраживачком раду и великом броју техничких решења.

САОБРАЋАЈНИ ФАКУЛТЕТ је формално основан 1950. године и остао је водећа образовна установа у земљи у области саобраћаја и саобраћајног инжењерства. Према подацима из 2022. године, Факултет реализује 3 програма основних, мастер и докторских студија и годишње уписује 590 студената. Специфичност Факултета је у учешћу у програмима Европске комисије, кроз које је факултет стекао веома признату репутацију. Важно је нагласити да Факултет учествује у 11 пројеката ХОРИЗОН 2020, од којих 2 као водећа институција.

ТЕХНИЧКИ ФАКУЛТЕТ У БОРУ је формално основан 1961. године (преименован 1978. године) и остао је водећа образовна установа у земљи у области рударства, геологије, технолошког инжењерства и менаџмента и једина чланица Универзитета ван подручја Београда. Према евиденцији из 2022. године, Факултет реализује 12 програма основних, мастер и докторских студија, а годишње уписује 351 студента. Специфичност Факултета је у живој међународној сарадњи, активностима умрежавања, организовању бројних мобилности и богатој издавачкој делатности у виду два научна часописа.

ТЕХНОЛОШКО-МЕТАЛУРШКИ

ФАКУЛТЕТ има дугу традицију од 1925. године. Садашњи назив добио је 1966. године и остао водећа образовна установа у земљи у области хемијског инжењерства и технологије. Према евиденцији из 2022. године, Факултет реализује 27 програма основних, мастер и докторских студија и годишње уписује 720 студената. Специфичност Факултета је у томе што посебну пажњу посвећује сарадњи са привредом, трансферу технологија и знања, научно-истраживачком раду у више од 30 међународних научних пројеката.

ФАКУЛТЕТ ОРГАНИЗАЦИОНИХ

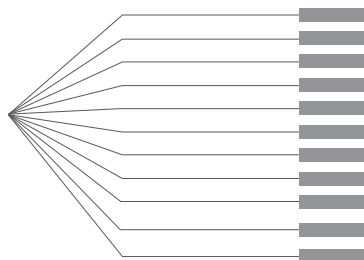
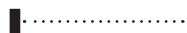
НАУКА је формално основан 1968. године (од 1970. члан Универзитета у Београду) и остао је водећа образовна институција у земљи у области менаџмента, организације и информационих система и технологија. Према евиденцији из 2022. године, Факултет реализује 17 програма основних, мастер, специјалистичких и докторских студија и годишње уписује 1715 студената. Специфичност Факултета је у богатој међународној сарадњи, сарадњи са водећим компанијама у Србији и бројним ваннаставним активностима које су имале одјек у научној и стручној јавности.

ШУМАРСКИ ФАКУЛТЕТ

има дугу традицију од 1920. године. Формално је основан 1949. године и остао водећа образовна институција у земљи у области шумарства, прераде дрвета, пејзажне архитектуре, хортикултуре и еколошког инжењерства. Према евиденцији из 2022. године, Факултет реализује 15 програма основних, мастер и докторских студија, а годишње уписује 667 студената. Специфичност Факултета је у чувању националних и културних вредности које обогаћују европску академску образовну област, и промовисању заштите природног наслеђа, одрживог коришћења природних ресурса на еколошким основама уз примену савремених технологија.

ИНСТИТУТИ

ИНСТИТУТИ

Електротехнички институт Никола Тесла
Институт за биолошка истраживања „Синиша Станковић”
Институт за медицинска истраживања
Институт за молекуларну генетику и генетичко инжењерство
Институт за мултидисциплинарна истраживања
Институт за нуклеарне науке Винча
Институт за примењену нуклеарну енергију
Институт за физику
Институт за филозофију и друштвену теорију
Институт за хемију, технологију и металургију
Институт „Михајло Пупин”

ЕЛЕКТРОТЕХНИЧКИ ИНСТИТУТ НИКОЛА ТЕСЛА

је званично основан 1936. године и тренутно окупља 136 истраживача. Доминантна делатност Института су примењена истраживања у електротехници (стратешке студије, испитивања, еталонација и дијагностика опреме и система и развој савремених електроенергетских технологија). Институт активно сарађује са међународним удружењима, као што су IEC (International Electrical Commission), CIGRE (International Council on Large Electric Systems), IEEE (The Institute of Electrical and Electronics Engineers), IMEKO (International Measurement Confederation).

ИНСТИТУТ ЗА БИОЛОШКА ИСТРАЖИВАЊА „СНИША СТАНКОВИЋ”

је званично основан 1947. године и тренутно окупља 193 истраживача. Доминантна делатност Института су истраживања у области биолошких наука (молекуларна биологија, биохемија, имунологија, неуробиологија, неурофизиологија, општа физиологија, ендокринологија, цитологија, физиологија и биохемија инсеката, физиологија биљака, еволуциона биологија, генетика, зооекологија, фитоекологија, лимнологија, ихтиологија, таксономија, биогеографија и заштита животне средине). Институт активно сарађује са Биолошким, Хемијским, Медицинским, Фармацеутским, Шумарским и Ветеринарским факултетом.

ИНСТИТУТ ЗА МЕДИЦИНСКА ИСТРАЖИВАЊА

је званично основан 1947. године и тренутно окупља око 85 истраживача. Доминантна делатност Института су фундаментална истраживања, а у извесној мери примењена и развојна истраживања у различитим биомедицинским областима. Институт активно сарађује са бројним институцијама у оквиру европских истраживачких пројеката (ЕУ оквирни програми, COST, EUREKA, SCOPES, EFSA).

ИНСТИТУТ ЗА МОЛЕКУЛАРНУ ГЕНЕТИКУ И ГЕНЕТИЧКО ИНЖЕЊЕРСТВО је званично основан 1986. године и тренутно окупља 123 истраживача. Доминантна делатност Института су фундаментална истраживања у области молекуларне биологије, молекуларне генетике, технологије рекомбинантне ДНК и биотехнологије. Институт активно сарађује са бројним факултетима и институтима који су у саставу Универзитета у Београду, Међународним центром за генетичко инжењерство и биотехнологију (ICGEB), Научним центром Петница, Регионалним центром за талентовану омладину Београд II и многим другим.

ИНСТИТУТ ЗА МУЛТИДИСЦИПЛИНАРНА ИСТРАЖИВАЊА је званично основан 1970. године и тренутно окупља 111 истраживача. Доминантна делатност Института су истраживања у области науке о материјалима и хемијских технологија, наука о животној средини и обновљивих извора енергије, ихтиологије и аквакултуре, науке о тлу, биологије биљака, биохемије, биофизику и неуронаука. Институт активно сарађује са бројним институцијама у оквиру 14 националних и 20 међународних истраживачких пројеката.

ИНСТИТУТ ЗА НУКЛЕАРНЕ НАУКЕ ВИНЧА је званично основан 1948. године и тренутно окупља 383 истраживача. Доминантна делатност Института су фундаментална, развојна и примењена истраживања у природним, техничким и технолошким наукама. Институт активно сарађује са научним институцијама широм света на више од 60 међународних

пројеката разврстаних у следеће програме: EU FP7, EU H2020, COST, IAEA, Bilateral, EUREKA, ERAZ и 3 пројекта финансирана од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја.

ИНСТИТУТ ЗА ПРИМЕЊЕНУ НУКЛЕАРНУ ЕНЕРГИЈУ је званично основан 1959. године и тренутно окупља око 50 истраживача. Доминантна делатност Института су фундаментална и примењена истраживања у биологији, хемији, биомедицини, као и праћење и заштита животне средине. Институт активно сарађује са бројним институцијама у оквиру 20 националних и 15 међународних истраживачких пројеката (COST акције, Билатерални пројекти, Мултилатерална научна и технолошка сарадња у Дунавском региону, UNDP/WHO).

ИНСТИТУТ ЗА ФИЗИКУ је званично основан 1961. године и тренутно окупља око 200 истраживача. Доминантна делатност Института су истраживања у области теоријске физике, физике елементарних честица, физике субатомских честица, физике чврстог стања, физике плазме и ласера, оптике, нуклеарне физике, метрологије и заштите животне средине. Институт активно сарађује са бројним институцијама у активностима везаним за иновације и трансфер технологије, метрологију и сертификацију, као и различите облике спонзорисаних истраживања.

ИНСТИТУТ ЗА ФИЛОЗОФИЈУ И ДРУШТВЕНУ ТЕОРИЈУ је званично основан 1992. године и тренутно окупља око 70 истраживача. Доминантна делатност Института су истраживања у области

филозофије и друштвене теорије. Институт активно сарађује са академским организацијама, јавним институцијама, активистичким групама и медијима кроз пројектне циклусе и издавачку делатност, у циљу подстицања јавног ангажовања и критичког мишљења.

ИНСТИТУТ ЗА ХЕМИЈУ, ТЕХНОЛОГИЈУ И МЕТАЛУРГИЈУ је званично основан 1961. године и тренутно окупља око 200 истраживача. Доминантна делатност Института су истраживања у области органске хемије, електрохемије, катализе, микроелектронских технологија, полимерних материјала, биохемије и биотехнологије, специјалних материјала – технологије металургије праха, синтерованих материјала, инструменталне анализе, хемијског инжењерства. Институт активно сарађује са бројним институцијама у оквиру међународних истраживачких пројеката, интегрисаних и интердисциплинарних истраживања, фундаменталних истраживања, технолошког развоја и пројеката Српске академије наука и уметности.

ИНСТИТУТ „МИХАЈЛО ПУПИН” је званично основан 1959. године и тренутно окупља 350 истраживача. Доминантна делатност Института је истраживање у области информационо-комуникационих технологија. Институт активно сарађује са бројним институцијама и спроводи истраживања на 104 европска истраживачка пројекта (Framework Programme EU, CAD-SES/Interreg, COST, EUREKA и др.), билатералним пројектима са другим земљама, уз богату сарадњу са еминентним европским институцијама као што је Fraunhofer институт из Немачке.

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА
„СВЕТОЗАР МАРКОВИЋ”

др Александар ЈЕРКОВ,
управник Универзитетске
библиотеке „Светозар Марковић”

Универзитетска библиотека је централна матична библиотека и у њеној мрежи налази се преко две стотине високошколских и истраживачких библиотека на територији Србије. Библиотека располаже фондом од око 1,5 милион библиотечких јединица и приступом до више десетина хиљада електронских часописа и књига.

У просторном смислу, корисницима су доступне читаонице, рачуарске читаонице и центри. Главна и највећа читаоница „Ендру Карнеги” опремљена је намештајем у стилу енглеске ренесансе који је специјално за ову читаоницу направљен у Немачкој и Дунавом допремљен бродовима. Зидови су обложени храстовим дрветом по угледу на античке собе. Професорска читаоница, са намештајем од ораховине, истраживачима и професорима омогућава посебан амбијент за истраживачки рад. Многи великани српске науке годинама су ту редовно радили уз стручну помоћ најбољих библиотекара. Аутентичан намештај радне собе Исидоре Секулић, део њеног драгоценог легата, предворје је библиотечког трезора који крије једну од најбољих колекција старе и ретке књиге која сеже чак до самог почетка 13. века.

Вредан део фонда Универзитетске библиотеке чине серијске публикације са преко 8.500 наслова на српском и познатим светским језицима (новине, часописи и дневне периодичне публикације од почетка 19. века па све до данас). Аустријска библиотека омогућава непосредан приступ богатој литератури на немачком језику и из свих области. Центар за дигитализацију отворен је 2008. године и до данас је у њему дигитализован огроман број драгоцених издања, од новина и монографских публикација, рукописа и старих мапа до докторских дисертација и специјалних колекција које прате судбину истакнутих научника и стваралаца, националних мањина и наших људи у расејању, те сваковрсне грађе од значаја. Од 2015. године у Библиотеци је отворен Франкофони центар за универзитетску успешност. Универзитетска библиотека је организовала велики број стручних конференција, промоција и презентација, радионица, вебинара и изложби, објавила велики број зборника, студија и посебних стручних монографија. Универзитетска библиотека је два пута на Међународном Сајму књига награђена за издавачки подухват године.

Библиотека учествује у низу међународних пројеката и има врло разгранату међународну сарадњу, а 2021. је била први домаћин са тзв. Истока најзначајнијој европској конференцији универзитетских и истраживачких библиотека окупљених у ЛИБЕР-у. Као највреднији део фонда Универзитетске библиотеке истичу се: рукописна и архивска грађа, најстарије штампане књиге, старе карте, атласи, уникати и друге посебне реткости, велики број легата и библиотека целина. Поред Центра за науку Библиотека је организовала и Центар за подршку докторским студијама који пружа стручну, информациону и едукативну помоћ докторандима и данас је основ за развој е-науке у Србији.

Слика 1
Семинар „Култура научноистраживачког рада II” у организацији Центра за подршку докторским студијама Универзитетске библиотеке „Светозар Марковић”, излагање др Јелене Беговић, мин истарка науке, технолошког развоја и иновација

НАСТАВНА ДЕЛАТНОСТ

Универзитет у Београду је 2023. године дефинисао своје циљеве у документу Стратешке вредности и развојни циљеви Универзитета у Београду. Према овом документу циљеви Универзитета у домену наставних активности су:

- Развој система образовања са фокусом на студенте;
- Обезбеђење високог квалитета савремене наставе;
- Обезбеђење националне акредитације за програме;
- Брига о запошљавању дипломираних студената Универзитета;
- Развијање мултидисциплинарних студијских програма на свим нивоима студија;
- Развијање међународних студијских програма у директној сарадњи са реномираним партнерима, или као резултат међународних пројеката;
- Обезбеђење аутономије у дефинисању наставних садржаја;
- Школовање студената за занимања и професије које сада не постоје и о којима не знамо много – обезбедити присуство преносивих теоријских и практичних наставних садржаја у студијским програмима;
- Обезбеђивање квалитетне уџбеничке, литературу и учила упоредивих са најбољим училима у свету;
- Развијање критичког мишљења код студената – неговање сучељавања ставова и идеја, и културе изношења критичког мишљења међу члановима академске заједнице;
- Неговање високих стандарда етичности наставничког позива, као и високих стандарда обављања испита и оцењивања студената; превентивно деловање у спречавању варања на испитима – етичке, дисциплинске и техничко-процедуралне мере;
- Развијање програма целоживотног учења на Универзитету.

КРЕАТИВНОСТ
АУТЕНТИЧНОСТ
РАЗНОЛИКОСТ
ОДРЖИВОСТ

„Под лупом“ - изложба
студентских радова
шк. 2019/2020. г.
Учитељски факултет,
предмет Визуелне
уметности у павиљон
Ботаничке баште
Јевремовац

НАСТАВА НА УНИВЕРЗИТЕТУ У БЕОГРАДУ

др Дејан ФИЛИПОВИЋ,
проректор за наставу
Универзитета у Београду

Велики јубилеј, 215 година универзитетског образовања у Србији, Универзитет у Београду дочекује са нешто више од 92.000 студената на свим врстама и степенима студија.

Једна од темељних вредности Универзитета је висок квалитет наставе. Заснована је на дугој традицији, високом професионализму наставника и сарадника, доброј организацији и савесном извођењу. Посебна пажња посвећена је очувању квалитета предавања и вежби сталним унапређивањем педагошких компетенција наставника и сарадника, усавршавањем техника, метода и средстава, као и јачањем веза између наставног процеса, научних истраживања и практичног рада. Тенденција увођења информационо комуникационих технологија, вештачке интелигенције и напредних система у наставни процес је императив Универзитета у наредном периоду.

Универзитет у Београду је у потпуности усагласио студијске програме који се изводе на факултетима са принципима Болоњске декларације, а самим тим су усклађени и са студијама на угледним високошколским установама у свету.. Академски програм студирања на Универзитету, који је организован на четири нивоа - основне, мастер, специјалистичке и докторске студије, има око 420 акредитованих студијских програма, од чега 110 на основним студијама.

Широк спектар резултирао је развојем интердисциплинарних и мултидисциплинарних студијских програма на свим нивоима, што је допринело повећању квалитета у настави и академским постигнућима студената и наставника. Сваке године, просечно, на бази података из претходне деценије, на Универзитет у Београду се упише око 21.000 студената (приближно 14.000 на основним, 6.000 на мастер и 1.000 на докторским студијама).

У претходним циклусима акредитације на Универзитету континуирано су ревидирани студијски програми у смислу вертикалног и хоризонталног усклађивања садржаја, повећања изборности предмета, увођења и подстицања стручне праксе. У овоме су учествовали наставници, представници студената и послодаваца, као три стране јединственог циља – унапређење и осавремењавање студијских програма.

Универзитет је тежио развијању студијских програма потребних, пре свега, друштву и привреди, као и дефинисаним националним развојним приоритетима. На свим факултетима је извршено осавремењавање студијских програма и усклађивање са потребама друштва и привреде, али и тек пројектованим променама на тржишту рада. Последњих година на Универзитету влада изузетно интересовање студената за програме из сектора информационих технологија, уз непромењену велику заинтересованост за групацију медицинских наука.

Препознатљивост и атрактивност студијских програма, допринели су да Универзитет у Београду у последњој деценији карактерише и знатно повећање међународне мобилности студената, чиме се подстиче интернационализација као још један начин унапређења наставе. Од укупног броја студијских програма, чак 65 је акредитовано на енглеском језику. На Универзитету тренутно студира око 4.500 страних студената на свим врстама и степенима студија, највише из региона, али и из Кине, Русије, Либије, Ирана, Гане и других земаља. Велики број страних студената се уписује преко пројеката Владе Републике Србије "Свет у Србији" и "Србија за Србе из региона".

Посебна предност савремене наставе и размене искустава је чињеница да бројни студенти, у оквиру програма мобилности/размене, бораве један семестар или академску годину у иностранству по основу програма *Erasmus+*, *CEEPUS*, билатералних пројеката сарадње са другим универзитетима (око 200 партнера) или по основу неког од 80 активних пројеката (*Circle U.*, *Horizon*, *IPA* пројекти, *Jean Monnet*, *Erasmus+ KA2* и др).

Највећи изазов у претходном периоду био је у време глобалне пандемије изазване вирусом COVID-19, што је пореметило начин рада свих установа, па и универзитета. Међутим, Универзитету Београду се показао као пример добро организоване институције прилагодивши новој ситуацији целокупан систем својих активности и рада. У врло кратком року након проглашења ванредног стања, успели смо да одговоримо на изазове и организујемо несметано одвијање наставе. Онлајн, а затим и комбиновани начин извођења наставе, показао је значај ИТ сектора и висок ниво одговорности свих запослених на Универзитету. Искуства су донела нове вредности, избрисала неке старе навике и променила умногоме перцепцију деловања наставног процеса на Универзитету.

Основне премисе Универзитета су неговање универзалних моралних вредности, етичности и толеранције, подстицање одрживости и културалности, како би се студенти формирали као активни припадници модерног демократског друштва. Стога, Универзитет у Београду свим студентима и запосленима обезбеђује у потпуности родну и полну равноправност, штити права мањинских група, делује против расизма, национализма, верске нетрпељивости и свих других негативних друштвених појава.

Промовисање отвореног образовања, иновативност у учењу, примена савремених достигнућа и сарадња са научним институцијама и привредом, интернационализација, уз очување идентитета Универзитета, стратешки су циљеви развоја наставе на београдском Универзитету. Њиховим остваривањем читава академска заједница постаће јача, спремна да допринесе квалитету и одрживости друштва у целини, да обезбеди компетентност и створи основе за задовољење интереса сваког студента након стицања дипломе.

На крају, обавеза Универзитета у Београду као институције од националног значаја је да континуирано прати друштвени, економски и еколошки развој државе, да анализира потребе шире друштвене заједнице и на основу тих тенденција - да уводи нове студијске програме и наставне садржаје за перспективна занимања и професије.

ФАКУЛТЕТИ ДРУШТВЕНО-ХУМАНИСТИЧКИХ НАУКА

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ проф. др Данијел СИНАНИ, декан	
ФАКУЛТЕТ СПОРТА И ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА проф. др Сања Мандарић, деканка	
ФАКУЛТЕТ ПОЛИТИЧКИХ НАУКА проф. др Драган СИМИЋ, декан	
ФАКУЛТЕТ ЗА СПЕЦИЈАЛНУ ЕДУКАЦИЈУ И РЕХАБИЛИТАЦИЈУ проф. др Марина ШЕСТИЋ, деканка	
ФАКУЛТЕТ БЕЗБЕДНОСТИ проф. др Владимир ЦВЕТКОВИЋ, декан	
УЧИТЕЉСКИ ФАКУЛТЕТ проф. др Данимир МАНДИЋ, декан	
ПРАВОСЛАВНИ БОГОСЛОВСКИ ФАКУЛТЕТ проф. др Зоран РАНКОВИЋ, декан	94
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ проф. др Зоран МИРКОВИЋ, декан	
ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ проф. др Жаклина СТОЈАНОВИЋ, декан	
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ проф. др Ива ДРАШКИЋ ВИЋАНОВИЋ, деканка	95

ФАКУЛТЕТИ ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИХ НАУКА

ГЕОГРАФСКИ ФАКУЛТЕТ проф. др Велимир ШЕЋЕРОВ, декан	96
БИОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ проф. др Љубиша СТАНИСАВЉЕВИЋ, декан	
МАТЕМАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ проф. др Зоран РАКИЋ, декан	
ФАКУЛТЕТ ЗА ФИЗИЧКУ ХЕМИЈУ проф. др Мирослав КУЗМАНОВИЋ, декан	97
ХЕМИЈСКИ ФАКУЛТЕТ проф. др Горан РОГЛИЋ, декан	
ФИЗИЧКИ ФАКУЛТЕТ проф. др Иван БЕЛЧА, декан	

ФАКУЛТЕТИ МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ проф. др Лазар ДАВИДОВИЋ, декан	99
СТОМАТОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ проф. др Алекса МАРКОВИЋ, декан	100
ФАКУЛТЕТ ВЕТЕРИНАРСКЕ МЕДИЦИНЕ проф. др Милорад МИРИЛОВИЋ, декан	101
ФАРМАЦЕУТСКИ ФАКУЛТЕТ проф. др Слађана ШОБАЈИЋ, деканка	102

ФАКУЛТЕТИ Универзитета у Београду

Специфична позиција Факултета на Универзитету и изван њега

ФАКУЛТЕТИ ТЕХНИЧКО-ТЕХНОЛОШКИХ НАУКА

АРХИТЕКТОНСКИ ФАКУЛТЕТ проф. арх. Владимир ЛОЈАНИЦА, декан	104
ГРАЂЕВИНСКИ ФАКУЛТЕТ проф. др Владан КУЗМАНОВИЋ, декан	106
ЕЛЕКТРОТЕХНИЧКИ ФАКУЛТЕТ проф. др Дејан ГВОЗДИЋ, декан	108
МАШИНСКИ ФАКУЛТЕТ проф. др Владимир ПОПОВИЋ, декан	110
ПОЉОПРИВРЕДНИ ФАКУЛТЕТ проф. др Душан ЖИВКОВИЋ, декан	
РУДАРСКО ГЕОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ проф. др Биљана АБОЛМАСОВ, деканка	
САОБРАЋАЈНИ ФАКУЛТЕТ проф. др Небојша БОЈОВИЋ, декан	112
ТЕХНОЛОШКО-МЕТАЛУРШКИ ФАКУЛТЕТ проф. др Петар УСКОКОВИЋ, декан	114
ФАКУЛТЕТ ОРГАНИЗАЦИОНИХ НАУКА проф. др Милан МАРТИЋ, декан	
ШУМАРСКИ ФАКУЛТЕТ проф. др Бранко СТАЈИЋ, декан	
ТЕХНИЧКИ ФАКУЛТЕТ – БОР проф. др Дејан ТАНИКИЋ, декан	116

проф. др Зоран РАНКОВИЋ, декан
ПРАВОСЛАВНОГ БОГОСЛОВСКОГ ФАКУЛТЕТА

*Специфична позиција
Православног богословског
факултета на Универзитету у Београду*

Православни богословски факултет основан је, заједно са још четири високошколске установе, 1905. године, када је, 27. фебруара, донет Закон о Универзитету. Ипак, због недостатка квалификованих наставника и неповољних историјских околности Факултет је 1920. започео свој до данас непрекинути наставни и научни рад. У својој свечаној беседи новоизабрани декан Факултета истакао је значај отварања ове високошколске институције за будућност наше Цркве и за развој богословске мисли у Срба, посебно нагласивши оправданост њеног деловања у окриљу Универзитета са становишта општег интелектуалног образовања и моралног усавршавања студената, као и напретка научно-наставног рада у области теологије у креативном дијалогу са свим релевантним контактним и комплементарним дисциплинама. Овакав концепт теолошких студија поздравио је 1921. године у својој светосавској беседи, посвећеној оснивању нових факултета, тадашњи ректор Универзитета Слободан Јовановић, нагласивши значај теолошких знања за студенте историјско-филолошке групе Филозофског факултета, за будуће психологе, социологе и „све оне који се баве духовним наукама“. За конституисање професорског колегијума Православног богословског факултета сарадња са другим факултетима Универзитета у Београду показала се као изузетно плодотворна: за потребе извођења наставе на студијама теологије ангажовани су корифеји српске науке, професори Филозофског факултета Веселин Чајкановић и Александар Белић, Драгутин Н. Анастасијевић и академик Љубомир Стојановић. Преузимањем са других високошколских установа или хонорарно за наставнике Богословског факултета у периоду између два светска рата биће изабрани и други еминентни универзитетски професори, у својим областима увелико афирмисани научници попут Радована Кошутића, Ђорђа Мано-Зисија, Стјепана Куљбакина, Филарета Гранића, Радослава Грујића, Николе Радојчића и других.

Током Другог светског рата Православни богословски факултет претрпео је велике материјалне и кадровске штете. Фебруара 1952. Влада Србије донела је решење којим је Православни богословски факултет у Београду укинут као државна установа и издвојен из Београдског универзитета. Тако је Православни богословски факултет од 1. јула 1952. године био под старањем Цркве. Одлуком Владе Републике Србије којом је решење о ликвидацији Православног богословског факултета проглашено нелегитимним и анулирано, од 1. јануара 2004. године Факултет је поново враћен у састав Београдског универзитета, с тим што је Факултет остао у духовном и канонском окриљу Српске Православне Цркве. Његова Светост Патријарх српски је *ex officio* врховни покровитељ Факултета.

Данас на Православном богословском факултету студира више од 1.500 студената који се оспособљавају за свештенички, вероучитељски позив и научни рад у области теологије и друштвено-хуманистичких наука. План студија представља комбинацију теоријских и примењених знања која може задовољити и потребе оних студената који желе да се баве науком или предавачком делатношћу, али и оних који би стечена знања применили у пастирској или катихетској служби.

Филолошки факултет Универзитета у Београду делује као самостална наставна и научна установа од школске 1960/61. године, када се издвојио из Филозофског факултета, али се његов настанак везује за саме зачетке високог образовања у Србији, будући да се филолошке дисциплине институционализовано изучавају од XIX века, тј. од доба оснивања Лицеја и Велике школе.

Филолошки факултет Универзитета у Београду једини је факултет у Србији који је потпуно специјализован за студије филологије (уз српски језик и књижевност, општу лингвистику са страним језиком, општу књижевност и теорију књижевности, те библиотекарство и информатику, акредитоване су студије 23 страна језика, књижевности и културе, а важан део курикулума будућих наставника језика и књижевности и посредника између култура чине и предмети на Семинару за друштвене науке) и један од малог броја таквих факултета у ширем окружењу.

У оквиру 15 катедара студенти се опредељују за неки од чак 28 студијских програма/модула. На Факултету предаје преко 300 наставника, асистената, домаћих и страних лектора, гостујућих професора итд., од чега је преко 50 предавача из иностранства. Факултет остварује и блиску сарадњу са многим страним културним центрима у Србији, а неки од међународних културних и научних центара делују управо у оквиру Факултета (нпр. Међународни славистички центар, Руски центар, Центар Камоиш, Институт Конфуције итд.). Готово све земље чији се језици студирају на Филолошком факултету у Београду подржавају студенте стипендијама за боравак на школама језика у иностранству и другим погодностима.

Факултет се може похвалити и раним препознавањем значаја изучавања компаратистике: наиме, студије светске књижевности на Филолошком факултету Универзитета у Београду утемељене су пре сличних студија на Сорбони или универзитетима у Стразбуру и Женеви; Катедра за општу књижевност и теорију књижевности, основана још 1873. године као Катедра за општу историју литературе, и данас нуди студијски програм који је јединствен у свету.

Разграната међународна сарадња – Факултет има уговоре о сарадњи са преко 220 универзитета из целог света – омогућује великом броју студената (а и запослених) да остваре краће или дуже боравке у иностранству ради усавшавања.

проф. др Ива ДРАШКИЋ ВИЋАНОВИЋ,
деканка ФИЛОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА

*Специфична позиција
Филолошког факултета
на Универзитету у Београду*

*Специфична позиција
Филолошког факултета
изван Универзитета у Београду*

Слика 1 и Слика 2
Настава на Филолошком факултету

проф. др Велимир ШЕЋЕРОВ, декан
ГЕОГРАФСКОГ ФАКУЛТЕТА

*Специфична позиција
Географског Факултета на
Универзитету у Београду*

*Специфична позиција
Географског Факултета изван
Универзитета у Београду*

Географски факултет располаже значајним научно стручним капацитетом који је ангажован на шест одсека на који се уписују студенти заинтересовани за проблеме географских истраживања и Географских информационих система, просторног и урбанистичког планирања, туризмологије, демографије и кретања становништва и заштите и унапређења животне средине. Интегралност која се негује на Географском факултету скоро је јединствена на Универзитету у Београду. Већ је сама географска наука сложена и обухвата подједнако и природни и друштвени комплекс живота на земљи и његову просторну дистрибуцију, а ако се томе додају сегменти других дисциплина и наука које се изучавају у овој установи, обухватност процеса је готово потпуна. Нарочито је важан део који се тиче унапређења и примене ГИС, који се кроз посебан смер на мастер студијама, али и кроз све одсеке и већину предмета примењује у конкретним научним областима и има апликативну вредност у серији студија, планова и анализа које се раде у овој институцији. Студенти који заврше неки од смерова на Географском факултету су оспособљени да раде у образовним и научним установама, државним и локалним органима управе, институцијама које се баве пословима истраживања природних и друштвених процеса на одређеној територији, планерским и урбанистичким кућама, заводима за заштиту природе и серији сличних организација које се старају у квалитету животне средине, туристичким организацијама, демографским истраживачким центрима, међународним институцијама и приватном сектору, невладиним организацијама и др.

Географског факултета (број истраживача и активних научноистраживачких пројеката, број публикованих радова у референтним међународним часописима и индекс цитираности истраживача, обимност издавачке делатности, утицај, видљивост и препознатљивост у друштву и др.) као критеријуме за поређење са сличном институцијом у окружењу, јасно се уочава лидерска позиција у региону. Сличност са другим институцијама у Србији, Црној Гори, Босни и Херцеговини, Северној Македонији, Словенији, Хрватској, Румунији, Бугарској и Мађарској огледа се кроз потписивање споразума о сарадњи, заједничким истраживањима, аплицирањем на различите пројекте, заједничком организацијом међународних конференција и округлих столова. Тиме се подстиче умрежавања истраживача са истим или сличним интересовањима и ствара база за будуће научне резултате и истраживачке успехе. Универзитет у Београду – Географски факултет је члан Spa-se.net мреже, WB-MIGNET мреже, CAT мреже, AESOP-а и др. И у будућем периоду настојаће се да сарадња са другим угледним водећим научноистраживачким институцијама у области геонаука буде још интензивнија што омогућава перманентан трансфер знања, актуелност истраживачких тема и савремене приступе у решавању актуелних научних проблема, а уз стално поређење остварених резултата и унапређење квалитета истраживања и рада.

Специфичност Факултета за физичку хемију огледа се пре свега у интердисциплинарном приступу који обједињује природне науке – математику, физику, хемију и биологију. Факултет је матичан за физикохемијске науке, и као такав је јединствена образовна научна установа у нашој земљи и у окружењу. Факултет за физичку хемију је институција са дугогодишњом традицијом. Управо ове године навршава се 120 година од кад је др Милоје Стојиљковић, по стицању звања доктора наука у Женеви (докторат из области физичке хемије), постављен за доцента за физичку хемију на Великој школи. Ићи у корак са временом, била је премиса иза зачетака извођења наставе физичке хемије на Високој школи. Настављајући овим утабаним стазама, научни рад на Факултету за физичку хемију се оријентише на савремене проблеме у науци, на иновативна и примењива решења. Као резултат овога позиционирао се као чланица Универзитета са једним од највећих доприноса научном развоју спрам броја запослених. Изузетно смо поносни на подстицајно окружење које нудимо студентима и на контакте са нашим колегама који се настављају и у годинама након завршетка студија. Сматрамо да је искуство студирања које пружамо студентима, а које се у великој мери заснива на менторском раду, заиста наша специфичност коју треба посебно истаћи.

Наши велики научници који су се бавили истраживањима у области физичке хемије поставили су темеље савремене науке која се данас изучава на Факултету. Мало је познато да је и Михајло Пупин имао докторат из физичке хемије, који је одбранио на Универзитету у Берлину код професора Хелмхолца 1889. Наш најпознатији физикохемијичар академик проф. Павле Савић (завршио студије физичке хемије 1932. године у Београду) је радећи на Институту за радијум у Паризу са Иреном Жолио-Кири дошао на сам праг открића нуклеарне фисије. Академик Савић је био дугогодишњи управник тадашњег Физикохемијског завода у коме се изводила настава физичке хемије. И данас, наставници Факултета за физичку хемију налазе се сваке године на листи најцитиранијих научника у свету. Факултет представља једну од водећих институција у Републици Србији у области високог образовања и научно-истраживачког рада, чији су наставни програми усклађени са међународном образовном и научном праксом. Свуда у свету, диплома Факултета је призната и нашим студентима су за наставак образовања отворена врата најпрестижнијих светских универзитета.

проф. др Мирослав КУЗМАНОВИЋ, декан
ФАКУЛТЕТА ЗА ФИЗИЧКУ ХЕМИЈУ

*Специфична позиција
Факултета за физичку хемију на
Универзитету у Београду*

*Специфична позиција
Факултета за физичку хемију
изван Универзитета у Београду*

*Специфична позиција
Медицинског факултета на
Универзитету у Београду*

Медицински факултет један је од 5 факултета дефинисаних Законом о универзитету (12.3.1905), који је Велику школу у Београду трансформисао у први српски универзитет. Иако је било потребно још 15 година (9.12.1920) да почне с радом, Медицински факултет је од свог оснивања делио судбину Универзитета и данас активно учествује у његовим активностима.

Након првог века постојања, Медицински факултет се развио у водећу високошколску установу у медицинској едукацији и научноистраживачку организацију у Србији.

Данас се на Факултету на свим интегрисаним академским и програмима основних студија едукује око 4500 студената, 53 студента на специјалистичким академским и струковним студијама, на програмима мастер академских студија 112 студената и око 4300 полазника здравствених специјализација и 1400 полазника здравствених супспецијализација. Докторске академске студије похађа 1158 кандидата.

Интегрисане академске студије медицине и већи број модула докторских студија акредитовани су и за извођење наставе на енглеском језику.

У оквиру континуиране медицинске едукације у току је реализација око 90 акредитованих семинара.

На Медицинском факултету у последње две деценије дошло је до убрзаног развоја научног рада, што је довело до континуираног повећања броја и квалитета публикованих резултата, као и броја пројеката, посебно међународних, у којима се ангажује научноистраживачки потенцијал Факултета као једне од водећих научноистраживачких организација у Србији. Научноистраживачки рад студената на Факултету је најразвијенији у земљи и одликује се не само највећим бројем публикација него и континуираним усавршавањем, у циљу побољшања квалитета и прилагођавања савременим токовима.

У реализацији ове разгранате наставе и богатог научноистраживачког рада учествује више од 1100 наставника и сарадника, организованих у 33 катедре интегрисаних основних студија и 55 катедри основне специјалистичке и супспецијалистичке наставе, а запослених у оквиру 16 института и 17 наставних база. Драгоцену и ефикасну подршку настави даје 287 запослених ненаставних радника, организованих у специјализоване службе и центре.

*Специфична позиција
Медицинског факултета изван
Универзитета у Београду*

Медицински факултет је од оснивања био широко отворен за сарадњу са другим медицинским факултетима и институцијама у области едукације и здравства, како у земљи тако и ван ње, што је у току читавог века постојања била једна од битних одредница његовог развоја.

Сарадња са факултетима медицинске групације у земљи успешно се реализује кроз Заједницу медицинских факултета Србије.

Оснивачи Медицинског факултета у Београду и први истакнути професори школовани су на медицинским факултетима у иностранству, па су у основне поставке организације и рада Факултета унели искуства стечена у овим земљама, у којима су се истовремено додатно усавршавали, па је тако иницирана међународна сарадња Факултета која траје и данас.

После Другог светског рата дошло је до снажног замаха у развоју међународне сарадње, па се појавила могућност усавршавања наставника и сарадника

Факултета кроз системе међународних стипендија и билатералне уговоре са факултетима и здравственим центрима. Истовремено почиње и развој међународне сарадње студената.

Ратови, дезинтеграција државе и међународне санкције последње деценије 20. века представљали су велики изазов за рад Медицинског факултета, посебно у међународним оквирима. Учињени су значајни напори на поновном укључивању Факултета у академску сарадњу са угледним факултетима, организацијама и појединцима у иностранству у циљу подстицања континуиране медицинске едукације и размене у области едукације и научног рада, како би се ухватио корак са изузетно брзим токовима реформе у Европи и свету.

Факултет је данас организатор или коорганизатор великог броја међународних едукативних и научних скупова и учесник у бројним међународним научним пројектима и пројектима из области образовања. Члан је Удружења медицинских факултета Европе (АМСЕ) и Организације за стандарде докторских академских студија из области биомедицине (ОРФЕУС). На основу квалитета процеса високог образовања у области медицине и континуираних реформи, добио је међународну акредитацију интегрисаних академских студија медицине на српском и енглеском језику (АМСЕ сертификат, 2019), као и докторских академских студија (Orpheus label, 2015).

проф. др Лазар ДАВИДОВИЋ, декан
МЕДИЦИНСКОГ ФАКУЛТЕТА

Слика 3
Настава на Медицинском факултету
Амфитеатар Института за патологију
(извор: Медицински факултет -
Центар за издавачку, библиотечку и
информативну делатност)

проф. др Алекса МАРКОВИЋ, декан
СТОМАТОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА

*Специфична позиција
Стоматолошког факултета
на Универзитету у Београду*

*Специфична позиција
Стоматолошког факултета изван
Универзитета у Београду*

Стоматолошки факултет је високо специјализована образовна и научна институција – највећи и најстарији стоматолошки факултет у окружењу, који се бави образовном, истраживачком и здравственом делатношћу. Приоритетни задатак Факултета је да оспособи студенте, будуће докторе стоматологије да пацијентима пружају услуге највишег квалитета. Организовањем и спровођењем континуиране едукације, дипломирани доктори стоматологије имају прилику да се даље стручно усавршавају из свих специјалности стоматологије, а они најбољи да се баве и научно-истраживачким радом.

Факултет остварује и водећу улогу у стоматолошкој здравственој заштити. Све врсте стоматолошких интервенција од оних најједноставнијих, у оквиру примарне здравствене стоматолошке заштите, до оних најсложенијих, у оквиру терцијарне здравствене заштите, са успехом се обављају на клиникама Факултета. Такође, остварује и ста-ционарну и амбулантно поликлиничку стоматолошку здравствену заштиту, прати спровођење јединствене стручно методолошке доктрине и друго.

Као први стоматолошки факултет на овим просторима, развојем и квалитетним образовањем наставног и стручног кадра, Факултет је утицао на стварање сродних факултета у региону. И данас се развија у модерну високошколску установу, признату по својим наставним, научним и стручним достигнућима свршених студената и последипомаца. У том циљу, Факултет сарађује са водећим факултетима и институтима у свету и непрекидно ради на: хармонизацији наставних планова и програма у складу са принципима Болоњске декларације, интеграцији у светске академске токове и унапређењу међународног угледа. Факултет дуги низ година остварује успешну научну сарадњу са универзитетима широм света, а пре свега европским универзитетима на којима су бројни сарадници боравили у склопу докторских или пост-докторских студија, као и различитих дужих и краћих боравака ради усавршавања. За развој научно-истраживачке делатности, посебан значај има успешна сарадња са другим факултетима и установама биомедицинске и техничке групације у земљи и региону. Ова сарадња се одвија не само кроз мултидисциплинарне пројекте већ и кроз наставу и ко-менторства на докторским студијама. Наставници, сарадници и доктори Стоматолошког факултета у Београду су чланови бројних међународних удружења

Слика 4
Стоматолошки факултет, зграда у
Ранкеовој улици (фото: А. Ђорђевић)

Факултет ветеринарске медицине Универзитета у Београду је најзначајнија едукативна институција у области ветеринарске медицине у Републици Србији. Основана је са намером школовања доктора ветеринарске медицине за обављање различитих послова у оквиру широке области људског деловања каква је ветеринарска медицина. Током свих претходних 87 година постојања, Факултет ветеринарске медицине Универзитета у Београду је дао изузетан допринос у заштити становништва наше земље од заразних болести које се са животиња могу пренети на људе, затим у унапређењу здравственог стања животиња, односно побољшавању производних карактеристика, као и унапређењу безбедности хране за становништво, али и у развоју других области привреде. Специфичност Факултета се огледа, пре свега, у разлогу његовог постојања, а то је школовање студената за једну дубоко хуману професију каква је професија која се бави одржавањем и унапређивањем здравственог стања различитих врста животиња, од домаћих производних животиња до социјалних животиња, на пример паса и мачака.

Факултет ветеринарске медицине Универзитета у Београду је институција од изузетног значаја за Републику Србију. Факултет је свих претходних година активно сарађивао са надлежним државним органима у доношењу свих закона и правилника који уређују поље ветеринарске медицине. Такође, факултет је имао и има сарадњу са свим већим привредним субјектима у области ветеринарске медицине и пољопривреде у нашој земљи чиме је значајно утицао на развој пољопривреде. Посебно треба истаћи учешће Факултета ветеринарске медицине у различитим пројектима финансираним од стране домаћих државних институција, али и страних институција чиме доприноси развоју науке у Републици Србији. Посебно треба истаћи да у Републици Србији, Факултет ветеринарске медицине активно промовише концепт „Једно здравље“ као активност која значајно утиче на унапређење здравственог стања становништва наше државе.

проф. др Милорад МИРИЛОВИЋ, декан
ФАКУЛТЕТА ВЕТЕРИНАРСКЕ МЕДИЦИНЕ

*Специфична позиција
Факултета ветеринарске медицине
на Универзитету у Београду*

*Специфична позиција
Факултета ветеринарске изван
Универзитета у Београду*

Слика 5
Настава на Факултету за
ветеринарску медицину

*Специфична позиција
Фармацеутског факултета
на Универзитету у Београду*

Фармацеутски факултет је најстарија високошколска образовна и научна институција за школовање фармацеутског кадра у Србији. На факултету се организује и изводи настава за два студијска програма интегрисаних академских студија фармација (магистар фармације и магистар фармације–медицински биохемичар), студијски програм магистар фармације на енглеском језику, као и 10 програма специјалистичких академских студија на српском језику и 3 програма на енглеском језику, један акредитовани мастер академски програм студија, два кратка студијска програма и програм докторских академских студија, Фармацеутске науке. Факултет организује и води 9 програма специјалистичког усавршавања и 3 програма субспецијалистичког усавршавања за потребе здравствених радника и сарадника.

Први предлог да се при Великој школи у Београду отвори Фармацеутски одсек појавио се 1887. године. Вишедеценијски напори апотекара у Србији, пре свега кроз активности Апотекарског друштва уродили су плодом тек 1920. године када је сачињен први наставни план за апотекарски курс који се планирао при новоотвореном Филозофском факултету. После неколико иницијатива, 1937. године је одлучено да се Фармацеутски одсек отвори при Медицинском факултету с обзиром на сродност једног дела предмета, а 24. октобра 1939. свечано је отворен Фармацеутски одсек. Прва генерација бројала је 129 уписаних студената. Одлуком Народне скупштине Народне Републике Србије 19. октобра 1945. године одсек је издвојен из Медицинског факултета и формиран као засебан факултет те стављен под непосредно руководство Министарства народног здравља Народне Републике Србије. Просторно питање факултета решено је Законом о изградњи Фармацеутског факултета 1970. године, које је реализовано 31. маја 1991. године свечаним отварањем наменске зграде у којој се факултет данас налази.

Факултет је у више наврата реформисао своје програме, од 1986/1987. има два образовна профила (дипломирани фармацеут и дипломирани фармацеут – медицински биохемичар), а са болоњским процесом акредитовао је петогодишње интегрисане академске студије. Укупан годишњи број активних студената је око 2500.

*Специфична позиција
Фармацеутског факултета изван
Универзитета у Београду*

Као акредитована научноистраживачка и образовна институција Фармацеутски факултет је партнер у реализацији великог броја научноистраживачких и образовних пројекта националног и међународног значаја. На тај начин се факултет успешно укључује као експертска и референтна установа у национални и европски научноистраживачки и образовни простор. Наставници факултета су осведочени лидери у постављању високих стандарда квалитета за формирање, евалуацију и осавремењивање наставних програма интегрисаних, специјалистичких и докторских студија, активно учествујући у формирању других фармацеутских факултета у земљи (тадашњој Југославији) и у окружењу (Фармацеутски факултети и одсеци Фармације при Медицинским факултетима у Сарајеву, Скопљу, Бања Луци, Подгорици, Тузли). Према наставним програмима Фармацеутског факултета у Београду формирали су се курикулуми других фармацеутских програма у земљи, са којима је факултет успоставио и одржава сарадњу кроз учешће професора у настави,

или кроз менторства и чланства у комисијама за одбрану магистарских, докторских и специјалистичких радова.

Значајно је учешће наставника Факултета у бројним радним групама Министарства здравља, Министарства животне средине, Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, као и у евалуаторске активности у којима их ангажују као експерте надлежна Министарства. Такође се експертизе наставника факултета из различитих научних области редовно користе у активностима бројних установа од националног значаја: Агенција за лекове и медицинска средства Републике Србије, Институт за јавно здравље Милан Јовановић Батут, Национално тело за акредитацију и обезбеђење квалитета у високом образовању, Акредитационо тело Србије), Институт за стандардизацију Србије.

Наставници Фармацеутског факултета су оснивачи и чланови бројних невладиних струковних и професионалних организација где окупљају велики број чланова око специфичних тема из различитих области (нпр. Савез фармацеутских удружења Србије, Друштво биохемичара Србије, Удружење токсиколога Србије, Друштво за исхрану Србије и друга).

У складу са захтевима струке, на Факултету се обављају и здравствени и стручни послови, лабораторијска испитивања, континуирана едукација фармацеута и фармацеута-медицинских биохемичара. Четири професора емеритуса, и три гостујућа предавача из иностранства, ангажована су поред редовних наставника на Фармацеутском факултету, а три наставника факултета обављала су функције проректора Универзитета у Београду.

проф. др Слађана ШОБАЈИЋ, деканка
ФАРМАЦЕУТСКОГ ФАКУЛТЕТА

Слика 6
Настава на Фармацеутском факултету

*Специфична позиција
Архитектонског факултета на
Универзитету у Београду*

Образовање студената у области архитектонске струке је основна делатност Факултета, којем већ историјски гледано припада место најзначајније образовне институције ове врсте у земљи и региону. Специфична позиција Факултета огледа се у поливалентној карактеристици поља архитектуре која лежи и у инжењерским и у стручно-уметничким и друштвено-хуманистичким областима. Архитектонски факултет представља савремену научну и уметничко-наставну установу са еминентном традицијом Београдске архитектонске школе, која кроз свој развој и интензивирање своје образовне улоге тежи и ширем друштвеном и културном утицају.

Од академски оформљене школе по француским и немачким узорима, Архитектонски факултет данас је један од најстаријих факултета у оквиру Београдског универзитета и водећа академска институција за студије у области архитектуре и урбанизма. Кроз 175 година дугу историју, Факултет је прошао бројне фазе трансформација и реформе развијајући се у савремену школу која нуди свеобухватно образовање будућим архитектама и урбанистима кроз различите студијске програме. Елементи поменутих континуитета развијају се кроз системе стратешког позиционирања факултета у универзитетској хијерархији и развијање свих видова интердисциплинарних сарадњи на заједничким комбинованим студијским програмима, истраживачким и стручним пројектима уз перманентно присуство у универзитетским телима и комисијама. Специфична позиција Факултета у оквиру Универзитета и дубоко разумевање за карактер стручног и научног деловања, као и уметничког аспекта струке негована је деценијама, а данас се посебно огледа кроз двоструку матичност Факултета и у пољу науке и у пољу уметности.

Кроз дугорочне пројекције, динамике кретања и подршку образовању и запошљавању специфичних профила архитеката Универзитет у Београду - Архитектонски факултет образује дипломиране инжењере архитектуре према координираном и модуларном студијском плану и програму у складу са принципима Болоњске декларације. Као високошколска јединица у оквиру групације техничко-технолошких наука, Факултет подстиче квалитет образовања и интернационализације Универзитета у области архитектуре развојем инструмената у области едукације и професије, као и у складу са општим циљевима Националне Архитектонске стратегије.

Ново време и нове релације успостављене у друштву на европском и глобалном нивоу захтевају од наставних програма да представљају одговор на актуелну трансформацију и евидентну потребу за интернационализацијом наставе, усмерене ка мобилности студената, ка интердисциплинарности, динамици и повезивањима са ширим академским контекстом.

*Специфична позиција
Архитектонског факултета изван
Универзитета у Београду*

Архитектонски факултет спроводи научно-истраживачке пројекте у склопу националног и међународног система финансирања, користећи мрежу различитих партнера и фондова. На тај начин се обезбеђује учешће и развој научно-истраживачког кадра факултета у значајним пројектима, кроз промоцију истраживачких резултата и пласман експертизе у јавне и комерцијалне сврхе. Широко постављена мрежа партнерстава која укључује привредна предузећа, општине, локалну/националну управу, министарства, јавна предузећа, све друге чланице Универзитета, друге

инострани академске институције, као и дипломатска представништва у Србији (амбасаде и културни центри).

Тренутно актуелни споразуми о сарадњи подразумевају споразуме о академској размени, споразуме са НВО и споразуме са јавним институцијама и дипломатским представништвима.

Од 2015. године Основне и Мастер академске студије акредитоване су лиценцом Краљевског института британских архитеката (RIBA – The Royal Institute of British Architects). Чланство у РИБА представља симбол професионалне изврности с обзиром да се РИБА сертификат сматра "златним стандардом" струке. РИБА и целокупна мрежа чланова раде на унапређивању и промоцији професионалних изазова, предводе у добром дизајну и утичу на владине политике и законодавство које одређује саму професију. РИБА валидација је међународно признат репер за изврност у архитектури.

Кроз учешће у поменутиим активностима и пројектима увећава се број партнера у оквиру академске заједнице Републике Србије, остварује проток информација и знања и оснажује позиција за учешће у новим пројектима националног или међународног карактера. Развој образовања будућих архитеката разуме се са становишта њихове мисије према спољњем свету у којем функционише и ради којег постоји.

проф. арх. Владимир ЛОЈАНИЦА, декан
АРХИТЕКТОНСКОГ ФАКУЛТЕТА

Слика 7
Настава на Архитектонском факултету

*Специфична позиција
Грађевинског факултета на
Универзитету у Београду*

Почеци наставе из области грађевинарства у нашој земљи везују се за 1846. годину кад је Књаз Српски Александар Карађорђевић својим указом основао Инџинирску школу при Лицеју у Београду. Стога се ова година налази и на грбу Грађевинског факултета уз латинске речи *studere, docere, aedificare* (истраживати, образовати, градити), које симболизују делатност факултета у области наставе, науке и струке. Законом о устројству Велике школе (1863-1905) основана су три факултета: Филозофски, Технички и Правни, а Велика школа је 1905. године претворена у Универзитет.

На бившем „Тркалишту“ у Булевару краља Александра 1931. године изграђена је зграда Техничког факултета, где се Грађевински факултет и данас налази заједно са Архитектонским и Електротехничким факултетом. Уредбом Владе НР Србије из 1948. године Технички факултет издвојен је из састава Универзитета у Београду у Техничку велику школу, а дотадашњи грађевински одсек постао је самостални Грађевински факултет.

Уредбом Извршног већа Народне Републике Србије из 1954. године, Техничка велика школа заједно са Медицинском великом школом укључује се у састав Универзитета и тада су сви факултети Техничке велике школе, па и Грађевински факултет, ушли у састав Универзитета у Београду.

После веома озбиљних активности на реформи наставе у духу Болоњске декларације, Грађевински факултет је од школске 2005/06. године почео упис студената према новим наставним плановима и програмима. Коначно, током 2021. на четири нивоа студија акредитовано је десет студијских програма. На основним и мастер академским студијама по први пут постоје по три програма: Грађевинарство, Геодезија и Геоинформатика, од којих је сваки по моделу 3+2. Докторске студије имају два студијска програма: Грађевинарство и Геодезија и геоинформатика, а специјалистичке студије су из области „Енергетска ефикасност, одржавања и процена вредности објеката у високоградњи“, као и „Хидротехника и водно еколошко инжењерство“.

Од свог оснивања, на Грађевинском факултету предавала су велика имена српског градитељства, међу којима и 24 члана САНУ и других иностраних академија.

*Специфична позиција
Грађевинског факултета изван
Универзитета у Београду*

Грађевински факултет Универзитета у Београду је најстарија и водећа образовна и научна институција у области грађевинарства и геодезије у нашој земљи и региону Западног Балкана. У складу са квалитетом, потенцијалом и традицијом, Грађевински факултет деценијама задржава лидерску позицију у науци, струци и афирмацији грађевинарства, геодезије и геоинформатике у Србији и региону.

Инжењери потекли са нашег факултета су остварили многе значајне успехе у пројектовању и грађењу свих врста објеката у земљи и иностранству, од којих велики број спада у врхунска градитељска остварења. Велики број бивших студената нашег факултета ради у најпрестижнијим светским грађевинским фирмама, односно на најпознатијим универзитетима у свету.

Иако Факултет у првом реду представља образовну и научноистраживачку организацију, делатност Факултета је традиционално нераскидиво повезана са привредом. На тај начин наставници обезбеђују стручне компетенције неопходне за висок квалитет наставе, уз помоћ привреди у

решавању најсложенијих задатака пројектовања и изградње. У сарадњи са привредом, приоритет Факултета су високостручни послови у којима до изражаја може доћи научни и стручни потенцијал наших наставника, као и технички капацитети лабораторија и опреме којом Факултет располаже.

У оквиру делатности високог образовања, осим извођења академских студија, Факултет је Статутом дефинисао и друге активности на овом пољу, као што су извођење програма за иновације знања и извођење програма стручног образовања и усавршавања током читавог живота. Препознајући потребу грађевинских инжењера за додатним облицима усавршавања, проширивањем и продубљивањем стеченог знања, те стицањем вештина које ће им омогућити успешнији рад у пракси, Факултет је донео Правилник о програмима образовања током читавог живота и успешно изводи више курсева перманентног усавршавања на којима је до сада сертификате стекло више стотина инжењера.

проф. др Владимир КУЗМАНОВИЋ, декан
ГРАЂЕВИНСКОГ ФАКУЛТЕТА

Слика 8
Настава на Грађевинском факултету

*Специфична позиција
Електротехничког факултета на
Универзитету у Београду*

Универзитет у Београду – Електротехнички факултет (ЕТФ) је најстарија и најистакнутија образовна и научно-истраживачка институција у области електротехнике и рачунарства, како на Универзитету у Београду, тако и у Републици Србији. Прво високошколско предавање из области електротехнике, одржано 1894. године, сматра се почетком изучавања електротехнике на Великој школи, која 1905. године прераста у Универзитет у Београду (УБ). Прве дипломе из области електротехнике на Универзитету у Београду издате су у фебруару 1923. године, а 1948. године је званично настао и Електротехнички факултет. У том смислу Електротехнички факултет се развијао и заједно растао са Универзитетом у Београду.

На Електротехничком факултету се традиционално негују и активно развијају дисциплине које не чине само фундаменте функционисања и развоја енергетике, напредних технолошких, индустријских и информационо-комуникационих привредних грана земље, већ увелико одређују трендове и концепте развоја савременог сајбер-физичког друштва и свеукупног квалитета живота. Сходно томе, у оквиру студијског програма Електротехнике и рачунарства, студенти стичу знања из области наменских, аналогних и дигиталних електронских система, електроенергетских система, претварача и погона, обновљивих извора енергије, рачунарске технике и информатике, обраде сигнала, аутоматике, телекомуникационих и информационих технологија, фотонике, наноелектронике, нуклеарне технике, биомедицинског и еколошког инжењерства, роботике, вештачке интелигенције и других, нових области, као што су квантно рачунарство и комуникације. Препознајући све наглашенију улогу софтвера и потребу за дигитализацијом, на Електротехничком факултету је 2004. године основан студијски програм основних академских студија Софтверско инжењерство, а затим, 2019. године, и студијски програм мастер академских студија Напредне информационе технологије у дигиталној трансформацији, који се изводи у сарадњи са Факултетом организационих наука.

Поред образовне улоге, Електротехнички факултет посебно развија научно-истраживачку делатност, о чему сведочи велики број публикација у водећим међународним часописима, као и истраживачких пројеката, који одговарају на актуелне изазове и померају границе струке. Значајну пажњу Електротехнички факултет посвећује сарадњи са партнерима из привреде, подстичући на тај начин изузетно битну синергију између Универзитета и компанија у Србији и иностранству.

*Специфична позиција
Електротехничког факултета изван
Универзитета у Београду*

Електротехнички факултет је водећа високошколских установа у области електротехнике и рачунарства на простору западног Балкана, посвећена поштовању највиших стандарда у настави, науци и примењеним истраживањима, специфична по томе што негује широк спектар дисциплина - почев од примењене математике и физике, преко електротехнике, па све до рачунарства и софтверског инжењерства. Традиција и посвећеност струци на којој почива, омогућили су да Електротехнички факултет и његови наставници дају значајан допринос у процесу оснивања и очувања других факултета у Републици Србији и на простору бивше Југославије у које спадају Електронски факултет у Нишу, Електротехнички факултети у Подгорици, Сарајеву, Бањој Луци, Скопљу, као и Факултет техничких наука у Чачку, Факултет инжењерских наука у Крагујевцу, итд. Ангажовање

наставника Електротехничког факултета представља значајну подршку Војној академији Београд, Државном Универзитету у Новом Пазару и другим високошколским установама у Србији и региону. Поред тога, студијски програми и предмети на појединим факултетима Универзитета у Београду, настали су као резултат подршке и несебичног залагања наставника Електротехничког факултета.

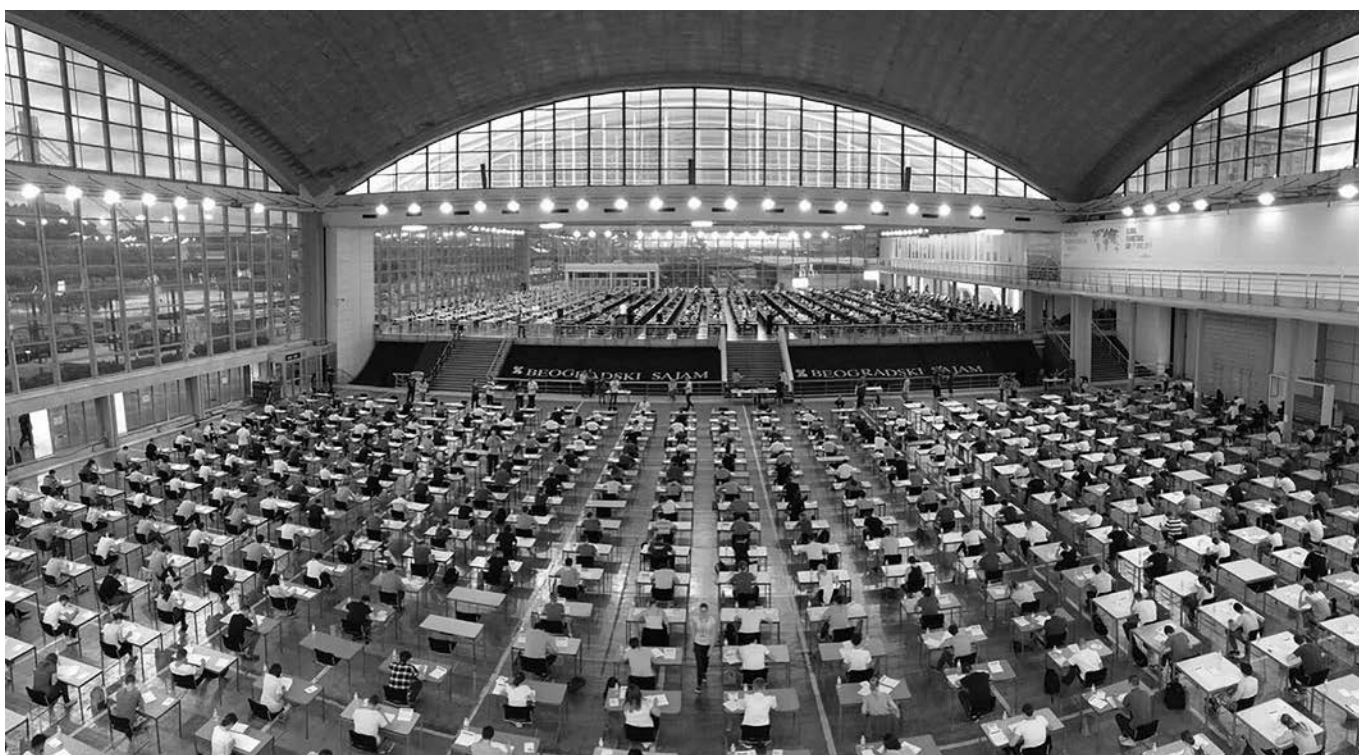
Факултет остварује научноистраживачку сарадњу са свим факултетима из области електротехнике и рачунарства на универзитетима на Балкану и учествује у више мултидисциплинарних научно-истраживачких пројеката подржаних од стране Европске уније, кроз које остварује сарадњу са страним универзитетима из Европе и света. Истраживачки тимови са Електротехничког факултета су ангажовани од стране различитих домаћих и страних компанија на комерцијалним и развојним пројектима из области електротехнике, рачунарства и софтверског инжењерства. Рачунски центар Електротехничког факултета је креирао информациони систем за финансијско пословање, евиденцију студената и рад запослених на факултетима који данас користи скоро 80% високошколских установа у Републици Србији.

У оквиру регионалних такмичења у науци из области електротехнике и рачунарства, студенти Електротехничког факултета традиционално освајају прва места, а врхунским резултатима могу се похвалити и на такмичењима у организацији различитих компанија широм региона.

проф. др Дејан ГВОЗДИЋ, декан
ЕЛЕКТРОТЕХНИЧКОГ ФАКУЛТЕТА

Слика 9
Пријемни испит на Београдском сајму
(извор: Електротехнички факултет)

*Специфична позиција
Машинског факултета на
Универзитету у Београду*

Машински факултет Универзитета у Београду ове године обележава 75 година постојања, али је настава из области машинства на тадашњој Великој школи започела давне 1873. године увођењем предмета „Механика и наука о машинама“. Током свих ових деценија Машински факултет је, захваљујући својим професорима и њиховим постигнућима у науци и струци, допринио угледу Универзитета у Београду, развијајући савремен приступ настави и истраживањима.

Факултет је од свог оснивања 1948. пратио потребе друштва, посебно привреде, темељећи се на његовом образовном, научном и пословном окружењу и већ 75 година има водећу улогу у развоју науке о машинству и образовању инжењера у овом делу Европе. Током своје богате историје створио је завидну армију стручњака, која броји 25.000 дипломираних инжењера. На Факултету тренутно студира око 4.500 студената на свим нивоима студија - основним, мастер и докторским студијама, а недавно је одбрањен је и 1.000-ти докторски рад, који представља још један у низу доприноса развоју науке и технологије у нашој земљи.

У складу с реформским тенденцијама Универзитета у Београду, вођени духом и идејама Болоњске декларације и низом других докумената везаних за европски академски простор, Машински факултет је 2005. међу првима започео реформу и иновирање наставних планова и програма у складу са долазећим технолошким изазовима.

Увођењем нових и интердисциплинарних студијских програма, Факултет је започео нову еру у образовању машинских инжењера и истраживачком раду. Наставни и научни рад се реализује кроз 25 катедри које обухватају готово све гране машинског инжењерства. Поред традиционалних инжењерских дисциплина, студенти Машинског факултета изучавају и теме као што су напредне технологије, роботика, Индустрија 4.0, вештачка интелигенција, биомедицинско инжењерство, обновљиви извори енергије, е-мобилност и многе друге.

Наставни планови и програми прате технолошки развој и захтеве тржишта и усклађени су са међународним стандардима образовања. Сви студијски програми, укључујући и програме на енглеском језику, акредитовала је национална Комисија за акредитацију и проверу квалитета, а квалитет студија потврђен је и међународним акредитацијама немачке Националне агенције за акредитацију и проверу квалитета (АСИИН) и Британског краљевског друштва бродограђевних инжењера (РИНА).

*Специфична позиција
Машинског факултета изван
Универзитета у Београду*

Машински факултет је одувек синоним за сарадњу науке и привреде. У „златно доба“ индустријског развоја некадашње Југославије, 60-тих и 70-тих година, Машински факултет је био нуклеус развоја образовања и примењених истраживања у области машинства у свим водећим индустријским центрима тадашње, заједничке државе. Професори београдског Машинског факултета поставили су чврсте темеље науке о машинству у новооснованим одељењима, касније факултетима у Новом Саду, Крагујевцу, Нишу, Краљеву, Подгорици, Сарајеву, Бања Луци, Скопљу. Београдски машинци су активно су учествовали у пројектовању свих значајних постројења и сложених машина у некадашњој држави.

У то време интензивног индустријског развоја, српско машинство доживљава експанзију увођењем компјутерске технологије. За то је заслужна управо београдска школа машинства. На Машинском факултету се уводе многи нови предмети и нови приступи инжењерству система и кибернетике. Развијени су нови технолошки програми за индустрију; међу њима су CNC -технологије, флексибилни технолошки системи, CAE/CAD/CAM технологије, индустријски роботи, интелигентни системи за монтажу, нова генерација обрадних система и др. У српском машинству су још у то време прихваћени трендови интеграција производних и информационих технологија. Они су данас, више него актуелни и обједињени у концепту Индустрија 4.0, који се на Машинском факултету изучава и у оквиру новоформираног студијског програма Индустрија 4.0.

Машински факултет је важан ослонац држави и у овом периоду несумњивог развоја. Бројне међународне компаније, међу којима су ZF, Rivian, Bosch, Brose и друге, приликом одлучивања о инвестирању у нашу земљу, као један од кључних разлога навеле су управо квалитет образовања и истраживачког рада на Машинском факултету. Машински факултет деценијама уназад студентима пружа врхунска теоријска и практична знања. Успостављањем сарадње с компанијама у области образовања и научно-истраживачког рада студентима се пружа могућност да део практичних компетенција стичу и у реалном радном окружењу.

проф. др. Владимир ПОПОВИЋ, декан
МАШИНСКОГ ФАКУЛТЕТА

Слика 10
Машински факултет

*Специфична позиција
Саобраћајног факултета на
Универзитету у Београду*

У време када је Саобраћајни факултет у Београду по први пут отворио врата студентима превозна средства попут аутомобила, авиона, брода, воза изазивала су узбуђење. Долазак поштарџија био је посебна пригода у сваком дому а разговор телефоном велика привилегија. И седам деценија касније живимо и радимо у времену невероватне мобилности и прогресу који нам доноси иста таква узбуђења као и нашим прецима пре 70 година. Ми смо генерација која ужива у благодетима достигнућа која су у данима настанка Саобраћајног факултета били део научно фантастичних романа: интернет, роботизована возила, паметни градови, дигитализоване саобраћајнице...

Наши студенти и професори мењали су друштво, али се и мењали са њим. Учили су и да је разумети куда вода иде и како се креће једнако важно као и знати пливати. Није било довољно да студентима само пренесемо инжењерско знање и научимо их како да пројектују саобраћајнице, праве алгоритме и планове, већ и да им објаснимо колико је важно да разумеју друштво у целини и његове потребе.

Саобраћајни факултет Универзитета у Београду је најстарија и најважнија високо-образовна институција у области саобраћајног инжењерства у југоисточној Европи. Његова историја почиње оснивањем Високе саобраћајне школе 13. септембра 1950. године, тачно 142 године након оснивања Велике школе, претече данашњег Универзитета у Београду. Након неколико реорганизација високог школства у области техничких наука, новим Законом о универзитетима усвојеним 8. јуна 1960. године основан је Саобраћајни факултет Универзитета у Београду.

За више од 70 година рада Саобраћајни факултет је по Закону о универзитету одшколовао 5935 дипломираних инжењера саобраћаја, 1243 инжењера са краћим студијским програмима, 270 магистара и 154 доктора техничких наука.

По Закону о високом образовању од 2008. године до данас диплому основних академских студија и звање дипломираног инжењера саобраћаја примило је 2650 студената, диплому мастер академских студија и звање мастер инжењера саобраћаја стекло је 1430 студената а диплому докторских академских студија и звање доктора техничких наука – саобраћајно инжењерство 60 доктораната.

Данас 2200 активних студената на девет модула основних академских, на 11 модула мастер академских и на докторским академским студијама, стиче научна и стручна знања и вештине из области друског, железничког, водног, ваздушног, поштанског, телекомуникационог саобраћаја и логистике.

*Специфична позиција
Саобраћајног факултета изван
Универзитета у Београду*

Бити део Универзитета у Београду значи бити део породице у чијим генима преовлађују академски интегритет, велики међународни углед, богата историја и традиција. Саобраћајни факултет наслеђује високе академске стандарде, квалитет наставе и истраживачки потенцијал. То пружа поверење студентима, родитељима, индустрији и друштву уопште да се образовање на Саобраћајном факултету испоручује на највишем нивоу.

Универзитет у Београду активно сарађује са многим међународним институцијама и универзитетима широм света. Ова међународна мрежа пружа могућности за размену студената, гостујућих професора, истраживача и идеја. Саобраћајни факултет, као део универзитетског система, користи ове везе за интернационализацију свог програма, омогућавајући студентима да стекну међународно искуство, разумевање различитих култура и прошире своје професионалне могућности. Интернационална сарадња такође помаже факултету да стекне глобалну репутацију и привуче квалитетне стране студенте и истраживаче.

Припадност универзитету такође доприноси угледу факултета и повећава његову привлачност за студенте, сараднике и партнере.

На крају, али пре свега, бити део Универзитета у Београду носи велику одговорност како би била очувана најзначајнија високообразовна установа у Србији, како би била успешно креирана следећа генерација оних који треба да преузму одговорност за наше друштво.

проф. др. Небојша БОЈОВИЋ, декан
САОБРАЋАЈНОГ ФАКУЛТЕТА

Слика 11
Саобраћајни факултет (фото: А. Ђорђевић)

*Специфична позиција
Технолошко-металуршког факултета
на Универзитету у Београду*

Технолошко-металуршки факултет Универзитета у Београду је основан 1925. године и припада групацији Техничко-технолошких наука. Дуга и богата традиција од скоро 100 година изнедрила је више од 12000 дипломираних инжењера, више од 2100 магистара и мастера и више од 1300 доктора наука који су се школовали на нашем факултету.

Факултет образује стручњаке у оквиру 5 студијских програма на основним академским (ОАС), 6 студијских програма на мастер академским (МАС) и 6 студијских програма на докторским академским студијама (ДАС). Студијски програми на основним студијама су Хемијско инжењерство, Биохемијско инжењерство и биотехнологија, Инжењерство материјала, Заштита животне средине и Металуршко инжењерство. Поред наведених, на мастер студијама акредитован је и програм Дигитално процесно инжењерство, а на докторским студијама програм Хемија. Факултет се истиче експерименталном наставом и повезивањем фундаменталних знања из основних наука и инжењерских принципа за решавање сложених практичних проблема тако да будућим инжењерима омогућава стицање практичних знања из области хемијске, фармацеутске и петрохемијске индустрије, биотехнологије, заштите животне средине, металургије и процесирања и прераде материјала. Осим пројектовања процеса и технологија из наведених и сличних области, на Факултету се негује квалитетан научно-истраживачки рад у областима као што су Биотехнологија, Биомедицински инжењеринг, Нанотехнологије, Одрживи развој, Циркуларна економија и сличне области, а планира се и отварање нових области у оквиру постојећих начелних тема, као и мултидисциплинарног приступа у развоју нових технологија, процеса и материјала Као исход снажног улагања у научноистраживачки рад проистекао је велики број међународних пројеката, усавршавања кадрова и студената, публикација у часописима са највећим импакт факторима, али и учешће у активностима прилагођавања закона и сличних аката у циљу хармонизације прописа и најбољих доступних техника у складу са захтевима предприступних преговора са ЕУ. Факултет остварује сарадњу са међународним агенцијама као што су UNIDO, UNDP, GEF, SIDA, GIZ и у специфичним позивима и акцијама програма HORIZON, COST, Erasmus+ и многи други.

*Специфична позиција
Технолошко-металуршког изван
Универзитета у Београду*

Технолошко-металуршки факултет Универзитета у Београду представља водећу и најстарију акредитовану високообразовну и научноистраживачку институцију у земљи и региону из области хемијских технологија, материјала и металургије. Светски признати научни резултати и углед, кадровски и материјални потенцијали факултета гарантују квалитет како у наставно-образовним активностима на студијама, тако и у научним и примењеним истраживањима, пројектовању, изради елабората и студија. У односу на сличне институције у региону, Факултет се истиче квалитетом у погледу активности у научноистраживачком раду, изузетном међународном сарадњом са великим бројем научних и привредних институција. У оквиру акредитованих студијских програма и припадајућих научно-истраживачких области Факултет одржава сарадњу са сродним институцијама у земљи, ширем региону, Европи и осталим земљама, првенствено из САД-а и Азије. Диверсификоване области које Факултет негује као и квалитет наставе и истраживања омогућавају учешће већег

броја тимова Факултета у асоцијацијама, пројектима и размени у доменима наставних активности. Квалитет истраживања, праћење савремених области у науци и међународна сарадња омогућавају Факултету учешћа и руковођења у истраживачким пројектима које финансира Европска комисија, међународне организације које подржавају научну сарадњу, национални фондови других земаља као и иностране компаније.

проф. др. Петар УСКОКОВИЋ, декан
ТЕХНОЛОШКО-МЕТАЛУРШКОГ ФАКУЛТЕТА

Слика 12
Технолошко-металуршки факултет

проф. др Дејан ТАНИЋИЋ,
декан ТЕХНИЧКОГ ФАКУЛТЕТА У БОРУ

*Специфична позиција
Техничког факултета у Бору
на Универзитету у Београду*

Технички факултет у Бору, Универзитета у Београду, основан је још давне 1961. године, у време када је, услед интензивног развоја Рударско-топионичарског басена Бор, проистекла потреба за великим бројем високообразованог кадра из области рударства и металургије.

Специфичност овог Факултета лежи и у чињеници да је он једини из фамилије факултета Универзитета у Београду чије се седиште не налази у Београду, већ у Бору. На овај начин, Универзитет у Београду је добио свог представника у једној од најразвијенијих индустријских области како у бившој Југославији, тако и у данашњој Србији. Као центар стицања и трансфера знања, Факултет је током свог постојања омогућио квалитетну и савремену едукацију младих овог краја и шире, доприневши укупном досадашњем економском развоју наше земље, у чему је од самог почетка имао значајну подршку Универзитета у Београду, Рударско-топионичарског басена Бор, Општине Бор и државне администрације. До краја 2022. године основне академске студије завршио је 3.251 студент, мастер академске – 341, магистарске 169, а звање доктора наука стекло је њих 146. Факултет у Бору поноси се великим бројем научника и стручњака признатих у Србији и свету који су своје каријере успешно градили и даље граде у земљи и иностранству.

Активности Факултета нераскидиво су повезане са стручном праксом која представља један од најбитнијих предуслова за добијање квалитетног високообразованог кадра. У оквиру студија на Техничком факултету у Бору пракса се стиче директно у производњи, па су на тај начин студенти континуирано укључени у сваки сегмент процеса производње. Поред тога, седиште факултета, град Бор, се налази у Тимочној крајини која је на веома битном стратешком месту на тремеђи Србије, Румуније и Бугарске. Оваква позиција Факултета отвара могућности за блиску и тесну сарадњу са свим земљама у окружењу.

Слика 12
Настава на Техничком факултету у Бору

ИНСТИТУТИ

Универзитета у Београду

Специфична позиција Института на Универзитету и изван њега

ЕЛЕКТРОТЕХНИЧКИ ИНСТИТУТ „НИКОЛА ТЕСЛА” др Драган КОВАЧЕВИЋ, директор	119
ИНСТИТУТ ЗА БИОЛОШКА ИСТРАЖИВАЊА „СИНИША СТАНКОВИЋ” др Мирјана МИХАИЛОВИЋ, директорка	120
ИНСТИТУТ ЗА МЕДИЦИНСКА ИСТРАЖИВАЊА др Диана БУГАРСКИ, директорка	121
ИНСТИТУТ ЗА МОЛЕКУЛАРНУ ГЕНЕТИКУ И ГЕНЕТИЧКО ИНЖЕЊЕРСТВО др ИВАНА СТРАХИНИЋ, директорка	
ИНСТИТУТ ЗА МУЛТИДИСЦИПЛИНАРНА ИСТРАЖИВАЊА др Драгица СТАНКОВИЋ, директорка	123
ИНСТИТУТ ЗА НУКЛЕАРНЕ НАУКЕ др Снежана ПАЈОВИЋ, директорка	
ИНСТИТУТ ЗА ПРИМЕНУ НУКЛЕАРНЕ ЕНЕРГИЈЕ – ИНЕП др Марија ГЊАТОВИЋ, директорка	
ИНСТИТУТ ЗА ФИЗИКУ др Александар Богојевић, директор	
ИНСТИТУТ ЗА ФИЛОЗОФИЈУ И ДРУШТВЕНУ ТЕОРИЈУ др Газела ПУДАР ДРАШКО, директорка	124
ИНСТИТУТ ЗА ХЕМИЈУ, ТЕХНОЛОГИЈУ И МЕТАЛУРГИЈУ др Јасмина СТЕВАНОВИЋ, директорка	
ИНСТИТУТ МИХАЈЛО ПУПИН др Никола ТОМАШЕВИЋ, директор	

Електротехнички институт Никола Тесла АД Београд је пуноправни члан Универзитета у Београду од 2007. године. Институт је основан 1936. године на иницијативу Друштва за оснивање Института Николе Тесле на чијем је челу био Проф. др Богдан Гавриловић, тадашњи председник Српске краљевске академије наука, а чланови Друштва су били и многобројни други професори Универзитета у Београду. Специфичност, и изузетна историјска вредност, је и у томе да је Никола Тесла тада прослављао 80. рођендан и да је дао писану сагласност Друштву за оснивање Института у Београду који ће носити његово име. Уз чињеницу да је Институт за све ово време био од велике користи за друштво, државу и народ, дајући велики допринос у области развоја електроенергетике, особито је корисно укључивање Института у савремене образовне, развојне и иновативне процесе на Универзитету у Београду.

др Драган КОВАЧЕВИЋ, директор
ЕЛЕКТРОТЕХНИЧКОГ ИНСТИТУТА
„НИКОЛА ТЕСЛА”

*Специфична позиција
Електротехничког института
на Универзитету у Београду*

Институт Никола Тесла (ИНТ) је основан и развијао се, у почетном периоду, као институција повезана са српском Академијом наука, чија је мисија везана за развој електроенергетике и са њом повезаних области технике и технологије у којима је Никола Тесла дао немерљив, светски важан и признат, допринос. У каснијем периоду (од 1960. године) ИНТ је постао самостална тржишно оријентисана истраживачко развојна компанија која је наставила да даје велики допринос у области електроенергетике, посебно почетној електрификацији а касније и модернизацији електроенергетског система земље. И данас, као акредитовани истраживачко развојни институт и пуноправни члан Универзитета у Београду, ИНТ ради на великом броју развојних и стратешки важних пројеката у области производње, преноса, дистрибуције и коришћења електричне енергије. Основна специфичност позиције ИНТ изван Универзитета у Београду се огледа у снажно развијеном тржишном начину рада и дугорочним стратешким везама са главним пословним партнерима (ЕПС, ЕМС, ЕДС) у све три основне делатности: стратешке студије, акредитована испитивања и еталонирања и израда система и уређаја високе технологије.

*Специфична позиција
Електротехничког института
изван Универзитета у Београду*

Слика 1
Електротехнички институт Никола Тесла

др Мирјана МИХАИЛОВИЋ, директорка
ИНСТИТУТА ЗА БИОЛОШКА ИСТРАЖИВАЊА
„СИНИША СТАНКОВИЋ”

*Специфична позиција Института за
биолошка истраживања
на Универзитету у Београду*

Институт за биолошка истраживања „Синиша Станковић“ - Институт од националног значаја за Републику Србију, Универзитет у Београду, једна је од водећих институција у нашој земљи из области биолошких наука. Идеја о формирању настала је крајем 1946. године, када је Српска академија наука упутила предлог Влади Народне Републике Србије за оснивање института посвећеног биолошким наукама. Већ у јануару 1947. године, Српска академија наука је сазвала Конференцију биолога, када је закључено да би стварање Биолошког института представљало снажан подстрек за активирање научног рада, при чему су јасно дефинисани задаци којима би се Институт бавио.

Основна делатност Института од његовог оснивања до данас јесте континуирани научноистраживачки рад, пре свега у области фундаменталних истраживања, континуирано формирање научног кадра, али и примена (трансфер знања и технологија, као и иновације).

Имајући у виду континуитет у истраживањима, кадрове, опремљеност и постигнуте научне резултате, Институт представља јединствену и изузетну научну организацију са аспекта развоја великог броја биолошких дисциплина. Данас се научноистраживачки рад у институту одвија кроз 14 одељења: Одељење за молекуларну биологију, Одељење за биохемију, Одељење за цитологију, Одељење за физиологију биљака, Одељење за физиологију, Одељење за физиологију и биохемију инсеката, Одељење за неуробиологију, Одељење за имунологију, Одељење за неурофизиологију, Одељење за генетичка истраживања, Одељење за генетику популација и екогенотоксикологију, Одељење за екологију, Одељење за хидроекологију и заштиту вода, и Одељење за еволуциону биологију.

Током више од седам деценија, у Институту су стварали најистакнутији научници наше земље, међу којима и 12 академика. Данас Институт има 330 запослених, од чега 295 истраживача и то: 229 доктора наука (86 научних саветника, 65 виших научних сарадника, 78 научних сарадника) и 66 студената докторских студија.

*Слика 2
Институт за биолошка истраживања*

Као други по величини институт у Србији и један од највећих у овом делу Европе из области биологије, Институт остварује интензивну сарадњу са институцијама у земљи и иностранству, како у академским круговима, тако

и са државном управом, јавним предузећима и привредом. Кроз актуелне теме, истраживања на Институту обухватају готово све области биологије, што омогућава да се ефикасно сагледају комплексни биолошки системи на свим нивоима и њихова интеракција са окружењем, а уједно доприноси конкурентности за међународне пројекте, као и препознатљивости ове научне институције. Уз настојање да се стално уводе актуелне теме, уједно негујући традиционалне научне приступе и дисциплине, истраживања на Институту су се издвојила у три начеле групе тема – биомедицина, биотехнологија и животна средина са биодиверзитетом, које се у значајној мери допуњавају.

Утицај Института је евидентан и кроз учешће у формирању значајног броја научних институција у Србији и региону, као на пример Института за океанографију и рибарство - данас Институт за биологију мора у Котору, Института за мултидисциплинарна истраживања Универзитета у Београду, Института за молекуларну генетику и генетичко инжењерство Универзитета у Београду, Центра за имунолошка истраживања при Институту за имунологију и вирусологију, Торлак, Међународне лабораторије за истраживање мозга у Котору и Лимнолошке лабораторије у Врањини-Подгорица (Црна Гора) и других.

Институту, је 2016. године, додељена је повеља Универзитета за посебан допринос развоју Универзитета и унапређењу његовог рада, а поводом седамдесет година од оснивања. Имајући у виду изузетан научни значај и улогу Института, Председник Републике Србије је поводом 70 година успешног рада, 2017. године, одликовао Институт као истакнуту научну установу Сретењским орденом трећег степена за нарочите заслуге и допринос развоју биолошке науке и праксе у Србији.

Институт за медицинска истраживања (ИМИ) је једини самостални национални научни институт у области биомедицинских наука. У Институту се обављају базична и примењена истраживања, а основни циљ деловања је примена и дисеминација знања у оквиру научноистраживачке делатности. Истраживања која се спроводе доприносе како обогаћивању општег фонда знања, тако и бољем разумевању настанка појединих болести, њиховој дијагностици и терапији, али и превенцији и остварују се уз примену најсавременијих метода и лабораторијских техника које се користе у свету у области биомедицине. Од самог оснивања Институт је повезан са системом високошколског образовања, а од 2005. године у саставу је Универзитета у Београду. Институт за медицинска истраживања је дуго година био наставна база Стоматолошког факултета Универзитета у Београду, и био је, а и данас јесте, укључен у последипломску наставу на многим факултетима, првенствено Универзитета у Београду - Медицински факултет, Биолошки факултет, Стоматолошки факултет, Факултет ветеринарске медицине, Факултет спорта и физичког васпитања, Технолошко-металуршки факултет, Филозофски факултет-одсек Психологија.

Поред активности које су везане за израду докторских дисертација, магистарских теза, дипломских и мастер радова у самом Институту, сарадници Института су укључени у извођење наставе, ментори су и/или чланови комисија у поступку израде и одбране докторских дисертација, а ангажовани су и у развоју других делатности у оквиру образовног процеса.

Специфична позиција Института за биолошка истраживања изван Универзитета у Београду

др Диана БУГАРСКИ, директорка
ИНСТИТУТА ЗА МЕДИЦИНСКА
ИСТРАЖИВАЊА

Специфична позиција Института за медицинска истраживања на Универзитету у Београду

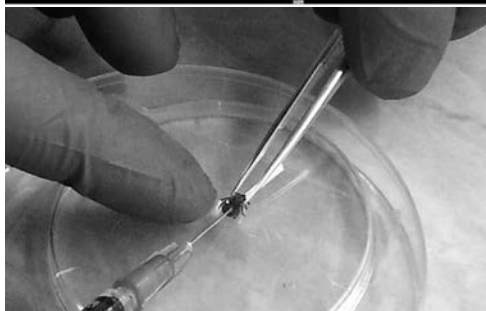
Специфична позиција Института за
медицинска истраживања
изван Универзитета у Београду

Резултат вишедеценијског рада Института у научно-образовној делатности је и близу 200 докторских дисертација, преко 100 магистарских теза, велики број дипломских, специјалистичких и мастер радова одбрањених на универзитетима широм земље, а чијом су изработом као ментори или коментори руководили сарадници Института.

ИМИ је препознат у земљи и региону по квалитету својих истраживања. Признање водеће улоге у области на националном нивоу уследило је 2018. године када је Институт стекао статус института од националног значаја за Републику Србију, који свакако и приличи кући која већ 75 година представља расадник знања и средину у којој се развија квалитетан научни кадар за области базичних и транслаторних медицинских истраживања.

Широка сарадња, са иностраним и домаћим установама, трајна је карактеристика Института, од оснивања до данашњих дана. Учешће у бројним међународним пројектима из различитих програма (у новије време пре свега Европске комисије), као и успостављање, неговање и развијање сарадње са бројним установама у земљи и иностранству, у много случајева уз закључене споразуме, омогућили су заједничку реализацију научноистраживачких пројеката, али и размену, обуку и усавршавање кадрова, одржавање предавања, курсева и семинара. Како се истраживања ИМИ одувек раде и са циљем о потреби преношења истраживачких резултата у клиничку праксу, Институт има тесну сарадњу и са низом здравствених установа и клиничких центара широм Србије. Осим заједничких примењених истраживања, за потребе здравствених установа Институт обавља и високоспецијализоване анализе од којих се неке, на научном и дијагностичком нивоу раде једино у ИМИ-у.

Претходна година је нашем Институту донела улазак у два изузетно значајна пројекта, који ће омогућити остварење визије Института као врхунске научне институције од националног значаја у области биомедицине, дубоко интегрисане у европски истраживачки простор. У оквирима јединственог националног центра БИО 4 Кампуса, који ће интегрисати неколико високошколских и научно-истраживачких установа из области биомедицине, биоинформатике, био-технологије и биодиверзитета, наш Институт има дефинисано и запажено место и улогу. Институт је недавно отпочео и процес трансформације у оквиру *Serbia Accelerating Innovation and Growth Entrepreneurship (SAIGE)* програма, са циљем да још више повећа свој значај и утицај на научној сцени Србије, као и да постане активни члан европског истраживачко-иновативног екосистема.

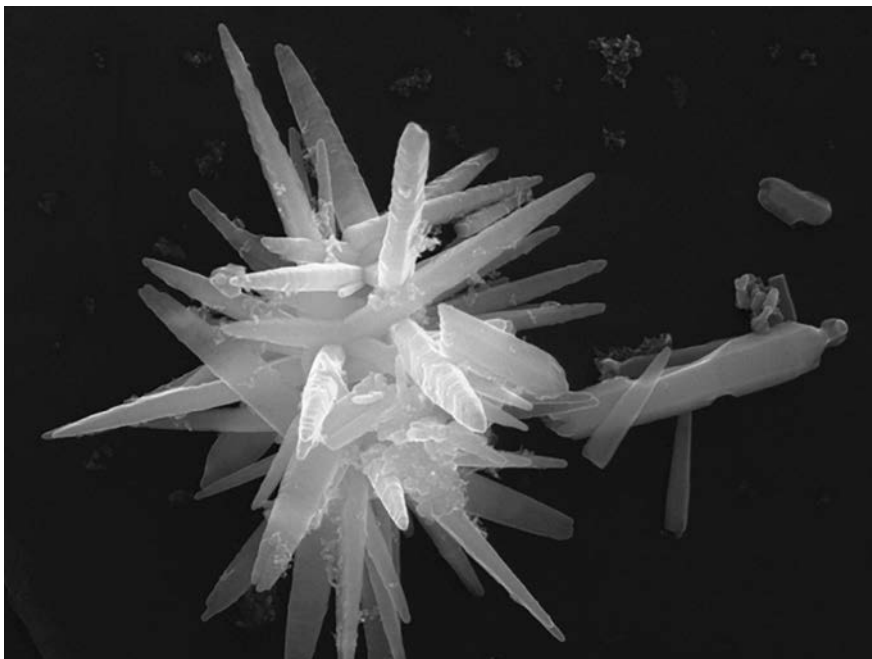

Слика 3
Крпељ – *Ixodes ricinus*
Институт за медицинска истраживања

Центар за мултидисциплинарне студије (ЦМС) Универзитета у Београду, данашњи Универзитет у Београду – Институт за мултидисциплинарна истраживања (ИМСИ), основан је одлуком Савета Универзитета у Београду број 1481/1 од 18. маја 1970. године, као научно-наставна јединица Универзитета. Институт је почео са радом са свега 8 запослених истраживача и 15 додатно ангажованих професора са факултета Универзитета у Београду, да би до данас постао један од већих института Универзитету у Београду са 112 истраживача (127 запослених). На институту је до 2005. године магистрало 770 и докторирало 64 студената. Током 50 година свог постојања Институт је непрестано растао и по бројности и квалитету кадра. Данас је ИМСИ научни институт акредитован за области природно-математичких и техничко-технолошких наука, који реализује своје научне и пројектне активности кроз четири одсека: Одсек за биологију и заштиту копнених вода, Одсек за науку о материјалима, Одсек за биљне-земљишне и нано системе и Одсек за науке о живим системима.

др Драгица СТАНКОВИЋ, директорка
ИНСТИТУТА ЗА МУЛТИДИСЦИПЛИНАРНА
ИСТРАЖИВАЊА

Слика 4
Одсек за науку о материјалима
Институт
за мултидисциплинарна истраживања

др Газела ПУДАР ДРАШКО, директорка
ИНСТИТУТА ЗА ФИЛОЗОФИЈУ
И ДРУШТВЕНУ ТЕОРИЈУ

*Специфична позиција Института за
филозофију и друштвену теорију
на Универзитету у Београду*

*Специфична позиција Института
за филозофију и друштвену теорију
изван Универзитета у Београду*

Институт за филозофију и друштвену теорију (ИФДТ) је једини институт друштвено-хуманистичких наука на Универзитету у Београду и као такав заузима посебно место међу чланицама Универзитета. Институт настоји да креира амбијент за друштвено и научно релевантна, мултиперспективна и интердисциплинарна теоријска и емпиријска истраживања која одражавају методолошку и садржајну комплексност и изазове савременог доба, узимајући у обзир историјске токове. Такав приступ је привукао готово 30 научника и научница, који су решили да се врате у Србију након завршетка постдипломских студија у иностранству, управо како би радили у ИФДТ-у. Научници повратници чине готово 40% истраживача у институту, по чему је ИФДТ јединствен, посебно у области друштвених и хуманистичких наука у Србији.

Мултиперспективност и интердисциплинарност ИФДТ-а најбоље се огледа у профилу његових истраживачких лабораторија. У овом тренутку, ИФДТ је организован у девет лабораторија: Лабораторија образовних стратегија, Лабораторија за дигитално друштво, Лабораторија за истраживање рода, Лабораторија за дигитално друштво, Лабораторија за изучавање холокауста, Лабораторије за студије филантропије, солидарности и бриге, Лабораторије за активно грађанство, Лабораторије за друштвену критику, Лабораторију за теорију, стварање и политику простора и Лабораторију за истраживање социјализма и (пост)југословенске студије.

ИФДТ настоји да делује као место окупљања научника из целе Србије и региона, о чему сведочи чињеница да свих девет лабораторија има бројне спољне чланове, које је привукао инклузиван научни приступ, органско развијање приоритета и праваца истраживачког деловања, као и могућност да преко ИФДТ успоставе сарадњу са водећим страним истраживачким центрима.

ИФДТ делује у Србији и региону као пример посвећености доследној примени и унапређењу добрих пракси у теоријским и емпиријским истраживањима, стимулишући на тај начин подизање стандарда академског рада у домаћем контексту и продуктивну сарадњу са релевантним актерима како у академској заједници, тако и ван ње, чиме се настоји нагласити значај јавне улоге друштвено-хуманистичких наука. Институт развија студије ангажованости у духу мултидисциплинарности и сталног дијалога, тематизујући друштвена, културна и политичка кретања која теже активној промени затеченог стања, моћ деловања појединаца и заједница. Истовремено се Институт бави и пропитивањем делотворности ангажмана, еманципације, солидарности и отпора, како у ширем друштвеном контексту, тако и у оквирима свакодневног искуства.

Институт све више постаје препознатљив у међународним круговима по специфичној експертизи која успешно повезује најновије теоријске трендове са правременом емпиријском провером и њеним повратним ефектом на теоријске поставке. Новија истраживања ИФДТ-а у областима демократских иновација, (пост)југословенских студија и контра-институција изузетно су добро прихваћена у међународним научним круговима, о чему сведоче позиви за укључење у научне конзорцијуме, гостујућа предавања и припрему прилога за најрепрезентативније зборнике радова.

Услед своје организације и приступа истраживањима, као и својих резултата, ИФДТ се најчешће пореди са центрима за напредне студије, утемељене у научно најразвијенијим државама. Такав реноме ИФДТ-а донела му је и позив да постане пуноправна чланица Универзитетске мреже отвореног друштва (ОСУН), као једине институције у југоисточној Европи.

ИФДТ посебно цени и развија регионалну сарадњу, као важну компоненту међународне сарадње која проистиче из његовог наслеђа. Она се пре свега стимулише различитим догађајима у коорганизацији Института и других институција из региона. Пре свега, сарадња се негује са Центром за напредне студије југоисточне Европе Универзитета у Риједи, Центром за студије југоисточне Европе Универзитета у Грацу и *Friedrich Ebert Dialogue Southeast Europe* са седиштем у Сарајеву. Институт такође развија билатералну и мултилатералну сарадњу, о чему сведоче бројни споразуми о сарадњи потписани са водећим страним институцијама у својим областима, попут Универзитета у Бергаму у области културног и дигиталног наслеђа или Универзитета Џорџија у области холокауста.

професор Триво Инђић и професори оснивачи Института: Драгољуб Мићуновић, Љубомир Тадић, Михаило Марковић, Загорка Голубовић, Небојша Попов и Миладин Животић.
(Извор: Архив Југославије, Лични фонд Љубомира Тадића, 1981.)

НАУЧНА ДЕЛАТНОСТ

Научна делатност Универзитета развија се равноправно са наставном делатношћу. Универзитет се залаже за изврсност и честитост у научно-истраживачком раду, како појединаца тако и својих чланица. Циљеви Универзитета у развоју научне делатности су:

- Изврсност у истраживању и висок квалитет научног истраживања;
- Наука у служби наставе;
- Обезбеђење равномерног развоја широког спектра научних области и дисциплина;
- Наука у служби привреде; сарадња са привредом;
- Неговање високих стандарда етичности процеса научног истраживања;
- Обезбеђење аутономије и слобода у научноистраживачком раду;
- Брига о наставничком и научничком подмлатку;
- Отварање перспективе и могућности ангажовања најбољих студената у научном истраживању;
- Учешће у националним научним пројектима;
- Интернационализација и међународна сарадња; коауторства са истраживачима из иностранства;
- Учешће у међународним научним пројектима,
- Отворена наука – изазови финансирања истраживања и објављивања;
- Међународна видљивост и упоредивост;
- Побољшање услова за постдокторска истраживања;
- Јачање научноистраживачке инфраструктуре и њена расположивост чланицама Универзитета.

Универзитет са великом пажњом прати рангирања високошколских установа на престижним листама, према успешности и утицајима оствареним у образовним и научноистраживачким подухватима. Према истраживању *Elsevier*, реномиране издавачке куће специјализоване за научна, техничка и медицинска истраживања, укупно 43 научника са афилијацијом Универзитета у Београду, од укупно 72 научника из Србије, нашло се на листи најцитиранијих научника у свету. Ова листа бележи резултате од 1788 до 2022. године, и пружа преглед 195,605 најцитиранијих научника по областима. Изузетни резултати у специфичним областима доприносе не само појединачној реномираности и утицајности истраживача, већ имају значајан допринос за позицију и Универзитета у Београду на светским ранг листама (Center for World University Rankings – CWUR, Best Global Universities badge - US News list, ShanghaiRanking's - ARWU list, NTU RANKINGS (National Taiwan University), University ranking by Academic Performance - URAP List).

Слика 1

Сужавање простора за критичко мишљење и деловање, Газела Пугар Драшко, Џудит Батлер, Иван Вејвода, Атана Атанасиу, Сања Бојанић, Адриана Захаријевић (Дом омладине, 9. октобар, 2019).

УНИВЕРЗИТЕТ У СВЕТУ

МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА,
УМРЕЖАВАЊЕ И РАНГИРАЊЕ

МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

CEEPUS (networks)

44

Agence Universitaire de la Francophonie

1

Horizon 2020/ HORIZoN EUROPE

81

Interreg

3

National Institute of Health

1

Research Council of Norway

1

EUROPAID

1

Erasmus (all actions)

+77

Jean Monnet

7

Strategic partnership in Higher Education

25

Capacity Building in Higher Education

+15

Learning mobility of individuals

5

Sport

12

Europe Universities 2020-2023

www.circle-u.eu

CIRCLE U

РАНГИРАЊЕ

Позиција УБ на светским ранглистама
високошколских установа:

Center for World University Rankings (CWUR) 2022-2023

348

Best Global Universities badge (US News list) 2022

422

QS World University Rankings® за 2024

721 – 730

ShanghaiRanking's (ARWU list) 2023

301 – 400

SCImago Institutions Rankings (SIR) - Universities 2022

395

NTU RANKINGS (National Taiwan University) 2022

342

URAP List

(University ranking by Academic Performance) 2023

290

УМРЕЖАВАЊЕ

The European University Association EUA од 2001. г.

UniAdrion од 2002. г.

Conference of the Universities of Serbia CONUS од 2005. г.

Agence Universitaire de la Francophonie AUF од 2008. г.

Danube Rectors' Conference DRC од 2010. г.

Black Sea Universities Network BSUN од 2011. г.

Institutional Network of the Universities from the Capitals of Europe UNICA од 2013. г.

Alps-Adriatic Rectors Conference AARC од 2016. г.

LERU CE7 Central European Universities од 2016. г.

Rectors Forum of Southeast Europe and Western Balkans од 2018. г.

European University Alliance Circle U. од 2020. г.

Cumulus Association of Art and Design Education and Research од 2023. г.

Сектор за међународну сарадњу
учествује у 90 пројеката,
део је 44 универзитетске мреже и
потписник 214 међуинституционалних
споразума у оквиру
10 међународних програма
(према подацима из 2022. године).

Филолошки факултет	2013	Cultures, nations, autofictions
Факултет ветеринарске медицине		EDUVET Serbia: Striving towards Excellence in Veterinary Education
ФОН		Grading Soft Skills GRASS
Пољопривредни факултет		CaSa Building capacity of Serbian Agricultural Education to link with Society
Филозофски факултет		Les traditions en Europe: modification, invention et instrumentalization des traditions
Филолошки факултет	2014	Dialogue d'expertise
Филолошки факултет		Etudes francaises aujourd'hui
Хемијски факултет	2015	Organisation de Seminaires Doctoraux
Институт за филозофију и друштвену теорију		Organisation de Seminaires Doctoraux
Пољопривредни факултет		Organisation de Seminaires Doctoraux
Фармацеутски факултет		ReFEEHS Reinforcement of the Framework for Experiential Education in Healthcare in Serbia
Ректорат	2016	Centre de réussite universitaire
Институт за медицинска истраживања		Organisation de Seminaires Doctoraux
ФОН		FINAC Financial management, Accounting and Controlling curricula development for capacity building of public administration
Правни факултет		PESHES Development and Implementation of System for Performance Evaluation for Serbian Heis and System
Правни факултет		Colloque international „L'idee d'Union europeenne de 1929 a 2016: du projet d'Aristide Briand au retrait du Royaume-Uni“
Машински факултет	2017	Dual Edu Implementation of Dual Education in Higher Education of Serbia -
Медицински факултет		HEPMP Strengthening Capacities for Higher Education of Pain Medicine in Western Balkan Countries
Медицински факултет		Specialized Teaching in Nuclear Medicine According to EU Standards Implemented Through European Association of Nuclear medicine Guideline
Шумарски факултет	2018	SETOF Soil Erosion and Torrential Flood Prevention: Curriculum Development at the Universities of Western Balkan Countries
Правни факултет		Jean Monnet Chair in European Environmental Law
Институт за филозофију и друштвену теорију		Active citizenship: promoting and advancing innovative democratic
Филозофски факултет		Antropology of EU
Ректорат	2019	KA103 - Higher education student and staff mobility within programme countries
Ректорат		KA107 HE mobility with third countries not associated to the Programme
Правни факултет		AnatrecAcademic Network Supporting EU policies towards WB with Emphasis on Regional Cooperation Based on reconciliation
Правни факултет		Jean Monnet Chair in European Environmental Law
Филозофски факултет		Eubaleuropean Union and The Western Balkans: Modernisation and Challenges of Integration
Ректорат		KA103 - Higher education student and staff mobility within programme countries
Ректорат		KA107 HE mobility with third countries not associated to the Programme
Правни факултет		LAWGEM New Quality in Education for Gender Equality – Strategic Partnership for the Development of Master's Study Program
Филозофски факултет		HERISTEM STEM in Heritage Sciences
Ректорат	2020	KA103 - Higher education student and staff mobility within programme countries
Ректорат		Eramus CM in HE with partner countries
Ректорат		KA103 - Higher education student and staff mobility within programme countries
Ректорат		KA107 HE mobility with third countries not associated to the Programme
Архитектонски факултет		HERSUS Enhancing of Heritage Awareness and Sustainability of Built Environment in Architectural and Urban Design Higher Education
Ректорат		STUDES Effective teaching for student engagement & success in digital learning environment

KA131-HED - Mobility of higher education students and staff supported by internal policy funds	2021	Ректорат
EDUQUAN Multi- disciplinary Education for Improving Quality of Nuclear Medicine Practise Based on the European Union Regulations and the International Atomic Energy Agency Programs		Медицински факултет
KA131 -HED - Mobility of higher education students and staff supported by internal policy funds	2022	Ректорат
DEVET Digital Education in Veterinary Studies		Факултет ветеринарске медицине
KA131-HED - Mobility of higher education students and staff supported by internal policy funds		Ректорат
Erasmus Higher education student and staff mobility mobility with third countries not associated to the Programme		Ректорат
HEAL IN ONE From digital technology to educational tools: Improving the quality of active learning and teaching in the online and hybrid environment in applied disciplines of agricultural sciences		Пољопривредни факултет
MICROGUIDE Developing Guidelines for the implementation of micro-credentials in higher education		Ректорат
AGROWEB Agroforestry practices in West Balkan for sustainable development: weaknesses and strengths		Шумарски факултет
KA131 - Higher education student and staff mobility within third countries associated to the Programme		Ректорат
KA171 Higher education student and staff mobility with third countries not associated to the Programme		Ректорат

Међународни научни пројекти реализовани у последњој деценији од стране Универзитета и његових чланица у својству координатора

Научни пројекти

Према подацима из 2022. године, а почетно са 2000. годином, Универзитет у Београду координира 86 пројеката а као партнер учествује на 207 пројеката.

У односу на тип пројекта, Универзитет и његове чланице учествују на 81 Horizon 2020 + Horizon Europe пројекту и око 100 Еразмус пројеката (8 Jean Monnet, 44 стратешких партнерстава у високом образовању, односно партнерства за сарадњу у новом циклусу акција, 27 пројеката изградње капацитета, мобилност у учењу појединца (5), акција спорт (12), Европски универзитети (1), Алијансе знања (1)). Поред тога, као значајни пројекти за Универзитет издвајају се и СЕЕPUS мреже (44), Интерег пројекти (3), Национални институт здравља (1), Agence Universitaire de la Francophonie – AUF (12), као и Еразмус Заједнички мастер програми (3).

Међународна сарадња

Сектор за међународну сарадњу тренутно управља са 90 пројеката, 44 универзитетске мреже и 214 међу институционалних споразума у оквиру 10 међународних програма. Према подацима из 2022. године, а почетно са 2000. годином, Универзитет у Београду координира 86 пројеката, а као партнер учествује на 207 пројеката у оквиру различитих програма међународног значаја. У односу на тип пројекта, Универзитет и његове чланице учествују на 81 Horizon пројекту (укључујући Horizon 2020 и нови циклус Horizon Europe), око 100 Еразмус+ пројеката (8 Жан Моне пројеката, 44 стратешких партнерстава у високом образовању, односно партнерства за сарадњу у новом програмском циклусу, 27 пројеката изградње капацитета, 5 пројеката мобилности у различитим областима, 12 пројеката у акцијама у области спорта, 3 пројекта у оквиру програма Еразмус Мундус, и по један пројекат у оквиру акција Европски универзитети и Алијансе знања).

Поред тога, као значајни програмски оквири финансирања и реализације пројеката за Универзитет издвајају се и СЕЕPUS мреже (44), Интерег пројекти (3), програм Националног института здравља (1), као и програми Универзитетске агенције франкофоније (12).

Универзитет у Београду има више од 196 потписаних споразума о сарадњи који одржавају широк спектар односа са културним, научним и високошколским установама у више од 47 земаља света, промовишући академску и студентску мобилност, заједничке пројекте и студијске програме.

Универзитет одржава сарадњу са низом страних универзитетских удружења, подржава учешће у разним програмима и међународним конкурсима за доделу средстава за научноистраживачки рад и развој образовног процеса. Такође, Универзитет остварује редовне контакте и сарађује са трговинским и студентским удружењима за размену, ради извођења студијских и летњих пракси (нпр. IAESTE).

Истакнути научници са афилијацијум
Универзитета у Београду према
позицији на ранг листи према
истраживању агенције Elsevier

Према истраживању Elsevier
издвајају се истраживачи чије
су највише рангиране области
истраживања **енергија** (9),
материјали (8), **вештачка
интелигенција и обрада слика**
(4), **примењена физика** (3),
електротехника и електроника (2),
општа математика (2), **логистика и
транспорт** (2), и по један из области
аеро простор и аеронаутика,
кардио-васкуларни системи
и хематологија, шумарство,
индустријско инжењерство и
аутоматизација, неорганска и
нуклеарна хемија, медицинска и
биомолекуларна хемија, мреже
и телекомуникације, неурологија
и неуро хирургија, нуклеарна и
физика честица, фармакологија
и фармација, физичка хемија,
биологија и ботаника биљака,
полимери.

Према подацима Clarivate - Web of Science
индексне базе, представљена је листа
6,938 високо цитираних истраживача у
2022. години међу којима се налазе и два
истраживача са афилијацијом Универзитета
у Београду:

Памучар ДРАГАН [Cross-Field]
Сеферовић ПЕТАР [Клиничка медицина]

Душан ТЕОДОРОВИЋ	[логистика и транспорт]
Љубомир ЋИРИЋ	[општа математика]
Миомир ВУКОБРАТОВИЋ	[индустријско инжењерство и аутоматизација]
Мирослав Д. ДРАМИЋАНИН	[примењена физика]
Паси ХУОВИНЕН	[нуклеарна и физика честица]
Гордана ЋИРИЋ-МАРЈАНОВИЋ	[материјали]
Владимир КОСТИЋ	[неурологија и неуро хирургија]
Серафим Ц. ОПРИЋОВИЋ	[вештачка интелигенција и обрада слика]
Милан ЈАНИЋ	[логистика и транспорт]
Слободан К. МИЛОЊИЋ	[материјали]
Владан ДЕВЕЏИЋ	[вештачка интелигенција и обрада слика]
Никола КОЊЕВИЋ	[примењена физика]
Стефен Александер КВЕРИ	[биологија и ботаника биљака]
Стојан РАДЕНОВИЋ	[општа математика]
Слободан Н. ВУКОСАВИЋ	[електротехника и електроника]
Татјана С. ПОТПАРА	[кардио-васкуларни системи и хематологија]
Славко МЕНТУС	[енергија]
Маја РАДЕТИЋ	[полимери]
Бранимир Н. ГРГУР	[енергија]
Бојан ЈАНКОВИЋ	[физичка хемија]
Снежана Љ ГОЈКОВИЋ	[енергија]
Марина СОКОВИЋ	[медицинска и биомолекуларна хемија]
Велимир Р. РАДМИЛОВИЋ	[материјали]
Биљана СТОЈАНОВИЋ	[материјали]
Снежана Д. ЗАРИЋ	[неорганска и нуклеарна хемија]
Весна МИШКОВИЋ-СТАНКОВИЋ	[материјали]
Антоније Р. ЂОРЂЕВИЋ	[мреже и телекомуникације]
Јован М. НЕДЕЉКОВИЋ	[материјали]
Светлана ШТРБАЦ	[енергија]
Владимир Д. ЈОВИЋ	[енергија]
Предраг В. ОСМОКРОВИЋ	[примењена физика]
Патрик ГАНЕ	[шумарство]
Момир МИКОВ	[фармакологија и фармација]
Н. В. КРСТАЈИЋ	[енергија]
Предраг ПЕЈОВИЋ	[електротехника и електроника]
Бошко РАШУО	[аеро простор и аеронаутика]
Јелена ЈОВАНОВИЋ	[вештачка интелигенција и обрада слика]
Драгиша СТАНУЈКИЋ	[вештачка интелигенција и обрада слика]
Милан М. АНТОНИЈЕВИЋ	[енергија]
Д. М. ДРАЖИЋ	[енергија]
Д. ЈОЦИЋ	[материјали]
Небојша Д. НИКОЛИЋ	[енергија]
Д. ЖИВКОВИЋ	[материјали]

ФАКУЛТЕТИ ДРУШТВЕНО-ХУМАНИСТИЧКИХ НАУКА

- ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
проф. др Данијел СИНАНИ, декан
- ФАКУЛТЕТ СПОРТА И ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА
проф. др Сања Мандарић, деканка
- ФАКУЛТЕТ ПОЛИТИЧКИХ НАУКА
проф. др Драган СИМИЋ, декан
- ФАКУЛТЕТ ЗА СПЕЦИЈАЛНУ ЕДУКАЦИЈУ
И РЕХАБИЛИТАЦИЈУ
проф. др Марина ШЕСТИЋ, деканка
- ФАКУЛТЕТ БЕЗБЕДНОСТИ
проф. др Владимир ЦВЕТКОВИЋ, декан
- УЧИТЕЉСКИ ФАКУЛТЕТ
проф. др Данимир МАНДИЋ, декан
- ПРАВОСЛАВНО БОГОСЛОВСКИ ФАКУЛТЕТ
проф. др Зоран РАНКОВИЋ, декан
- ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ
проф. др Зоран МИРКОВИЋ, декан
- ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ
проф. др Жаклина СТОЈАНОВИЋ, деканка
- ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ
проф. др Ива ДРАШКИЋ ВИЋАНОВИЋ, деканка

ФАКУЛТЕТИ ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИХ НАУКА

- ГЕОГРАФСКИ ФАКУЛТЕТ
проф. др Велимир ШЕЋЕРОВ, декан | 141
- БИОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ
проф. др Љубиша СТАНИСАВЉЕВИЋ, декан
- МАТЕМАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ
проф. др Зоран РАКИЋ, декан
- ФАКУЛТЕТ ЗА ФИЗИЧКУ ХЕМИЈУ
проф. др Мирослав КУЗМАНОВИЋ, декан | 134
- ХЕМИЈСКИ ФАКУЛТЕТ
проф. др Горан РОГЛИЋ, декан
- ФИЗИЧКИ ФАКУЛТЕТ
проф. др Иван БЕЛЧА, декан

ФАКУЛТЕТИ МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

- МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ
проф. др Лазар ДАВИДОВИЋ, декан | 135
- СТОМАТОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ
проф. др Алекса МАРКОВИЋ, декан | 134
- ФАКУЛТЕТ ВЕТЕРИНАРСКЕ МЕДИЦИНЕ
проф. др Милорад МИРИЛОВИЋ, декан | 140
- ФАРМАЦЕУТСКИ ФАКУЛТЕТ
проф. др Слађана ШОБАЈИЋ, деканка | 140

НАУЧНА ДЕЛАТНОСТ

Универзитета у Београду

Специфична улога Факултета у науци

ФАКУЛТЕТИ ТЕХНИЧКО-ТЕХНОЛОШКИХ НАУКА

- АРХИТЕКТОНСКИ ФАКУЛТЕТ
проф. арх. Владимир ЛОЈАНИЦА, декан | 142
- ГРАЂЕВИНСКИ ФАКУЛТЕТ
проф. др Владан КУЗМАНОВИЋ, декан | 138
- ЕЛЕКТРОТЕХНИЧКИ ФАКУЛТЕТ
проф. др Дејан ГВОЗДИЋ, декан | 136
- МАШИНСКИ ФАКУЛТЕТ
проф. др Владимир ПОПОВИЋ, декан | 141
- ПОЉОПРИВРЕДНИ ФАКУЛТЕТ
проф. др Душан ЖИВКОВИЋ, декан
- РУДАРСКО ГЕОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ
проф. др Биљана АБОЛМАСОВ, деканка
- САОБРАЋАЈНИ ФАКУЛТЕТ
проф. др Небојша БОЈОВИЋ, декан
- ТЕХНОЛОШКО-МЕТАЛУРШКИ ФАКУЛТЕТ
проф. др Петар УСКОКОВИЋ, декан | 139
- ФАКУЛТЕТ ОРГАНИЗАЦИОНИХ НАУКА
проф. др Милан МАРТИЋ, декан
- ШУМАРСКИ ФАКУЛТЕТ
проф. др Бранко СТАЈИЋ, декан
- ТЕХНИЧКИ ФАКУЛТЕТ – БОР
проф. др Дејан ТАНИКИЋ, декан | 143

СТОМАТОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

проф. др Алекса МАРКОВИЋ, декан

Научно истраживачка делатност се остварује кроз основна, примењена и развојна истраживања и оспособљавањем кадра за научно истраживачки рад, при чему Факултет организује и обезбеђује опште услове за рад.

Да би се представио са што квалитетнијим пројектима Стоматолошки факултет Универзитета у Београду годинама развија мултидисциплинарност и интердисциплинарност у својим истраживањима. Са том идејом, успоставља сарадњу са различитим научним установама из земље и иностранства.

У складу са статутарним и законским одредбама високошколске установе су у обавези да врше стално стручно усавршавање и оспособљавање

свих запослених, а нарочито млађих сарадника. Сврха је да се прошире и усаврше знања научноистраживачког подмлатка како би он могао да искористи најновија научна достигнућа и да их на адекватан начин примени у будућим истраживањима.

Знатан део научно-истраживачког рада одвија се у склопу докторских академских студија. Међутим, Стоматолошки факултет посебно води рачуна о томе да се докторске академске студије не омасове, односно да се избегне хиперпродукција доктора стоматолошких наука. Стога постоји ригорозна политика уписа на докторске студије и ограничавање броја нових доктораната.

Лабораторије

*Лабораторија за базична истраживања
Клиника за болести зуба
њ(истраживачка лабораторија)*

ФАКУЛТЕТ ЗА ФИЗИЧКУ ХЕМИЈУ

проф. др Мирослав КУЗМАНОВИЋ, декан

Истраживачке групе

*Група за археометрију
Група за атомску спектрохемију и физичку
хемију плазме
Група за експериментално и теоријско
испитивање антиоксидационе активности
биолошки активних молекула
Група за електрохемију и физичку хемију
материјала
Група за нелинеарну динамику
Група за квантну хемију и теоријску
спектроскопију малих молекула са
применама у астрофизици
Група за теоријску хемију
Група за физичку хемију биолошких система
– BioScope Labs*

Факултет кроз велики број домаћих и међународних пројеката, те остварених научних сарадњи, омогућава својим студентима, наставницима, сарадницима, истраживачима и свршеним студентима укључивање у најсавременија научна истраживања. Научни рад који се обавља у установи и кроз различите облике сарадње са другим научно-истраживачким установама у земљи и свету је у

функцији наставног процеса и прати савремене токове науке у свету. На Факултету се изучавају бројне научне области, а посебна пажња посвећена је развоју иновативних материјала, система за производњу и складиштење енергије, спектрохемији, форензици, заштити животне средине, рачунарској хемији, изучавању радиоактивности, каталитичких и биолошких процеса.

Слика 1
Факултет за физичку хемију

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ

проф. Лазар ДАВИДОВИЋ, декан

У континуитету дугом 102 године, научноистраживачки рад на Медицинском факултету постао је основа за остваривање дугорочних стратешких циљева, приоритета и праваца развоја најстарије образовно-научне институције из области медицинских наука у Србији.

Факултет се у научноистраживачком раду строго придржава етичких принципа, чију основу представљају Кодекс професионалне етике Универзитета у Београду, Кодекс понашања у научноистраживачком раду Националног савета за научни и технолошки развој, као и Европског кодекса истраживачке честитости.

Једно од стратешких опредељења Факултета и Универзитета је константно улагање у обезбеђивање материјалних и људских ресурса.

На Факултету се изводе истраживања из базичних, клиничких и примењених области, као и епидемиолошке студије, са нагласком на мултидисциплинарном приступу у изучавању болести и здравља. Стога је један од постулата научног рада на Факултету заснован на принципу отворене науке који промовише Универзитет, тј. обједињавању и континуираном побољшању истраживачке инфраструктуре у целине које би задовољиле потребе великог броја истраживача, што би допринело обезбеђењу веће транспарентности научног рада, смањењу трошкова дисеминације резултата научних истраживања и правичнијем вредновању доприноса истраживача.

На Факултету се тренутно реализује велики број мултицентричних националних и међународних пројеката у којима учествују истраживачи са других факултета и института Универзитета у Београду.

Медицински факултет научном продукцијом значајно доприноси препознавању и рангирању Универзитета у Београду на светским ранг листама.

Лабораторије

Микробиологија

Патологија

Судска медицина

Медицинска биохемија

Лабораторија за биосигнале

Лабораторија за биомедицинске сензоре и моделовање у хемодинамици

Лабораторија за кардиоваскуларну фармакологију и токсикологију

Лабораторија за кардиоваскуларну физиологију

Лабораторија за ћелијску респирацију

Лабораторија за експерименталну хипербаричну оксигенацију

Лабораторија за гастроинтестиналну физиологију

Лабораторија за неуроендокринологију и метаболизам

Лабораторија за целуларну физиологију

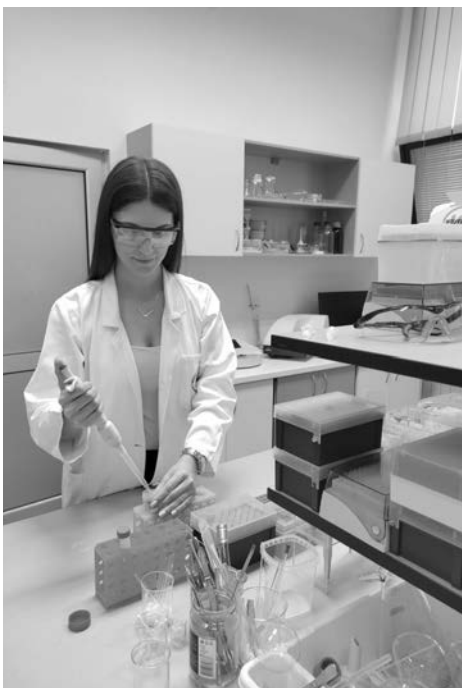
Лабораторија за неурофизиологију

Лабораторија за аналитику биомолекула

Лабораторија за масену спектрометрију протеина

Лабораторија за ензимологију *in vitro* токсикологију

Лабораторија за инфодемологију и управљање инфодемацијом

Слика 2
Лабораторија за функционалну геномику и протеомику института за хемију, Медицински факултет

ЕЛЕКТРОТЕХНИЧКИ ФАКУЛТЕТ

проф. др Дејан ГВОЗДИЋ, декан

Научноистраживачке групе и лабораторије

ЕТФ Роботика

Research group for Signal Processing Algorithms and Architectures

*Истраживачка група за БиоМедицинску
Инструментацију и Технологије*

Лабораторија за акустику

Лабораторија за радио комуникације

Power Systems Department

*Група за електромагнетику, антене и
микроталасе*

У научном погледу мисија Електротехничког факултета и Универзитета у Београду усмерена је на унапређење истраживања у актуелним областима електротехнике, рачунарства и софтверског инжењерства у складу са стратегијама и акционим плановима донесеним на државном нивоу, пре свега Стратегијом развоја образовања и васпитања, Стратегијом за паметне специјализације и Стратегијом научног и технолошког развоја „Моћ знања“. У том смислу мисија је фокусирана на развој: компоненти и управљачких система за електрична и аутономна возила, повећање енергетске ефикасности, обновљиве изворе енергије и паметне микромреже, нуклеарну енергетику, складиштење и балансирање енергије, интеграцију вештачке интелигенције и интернета ствари (AIoT), биомедицински инжењеринг, 5Г и будућих (6Г) комуникационих мрежа, машинску визију, роботiku, хардверске

акцелераторе, уграђене електронске системе, квантне рачунаре, комуникације и криптографију, обраду великих података и машинско учење, оперативне системе, паралелно и дистрибуирано програмирање, информациону безбедност, рачунарску графику и виртуелну реалност. Од свог оснивања Електротехнички факултет негује истраживачке тимове који се баве и кључним развојним технологијама (Key Enabling Technologies): информационо-комуникационим технологијама, креативном индустријом, микро и наноелектроником, нанотехнологијама, напредним материјалима, фотоником и напредним производним технологијама. На Електротехничком факултету се, од оснивања па до данас, негују врхунски критеријуми и стандарди у научно-истраживачком раду и са те позиције се наставници Факултета укључују и у одговарајућа тела и комисије на Универзитету.

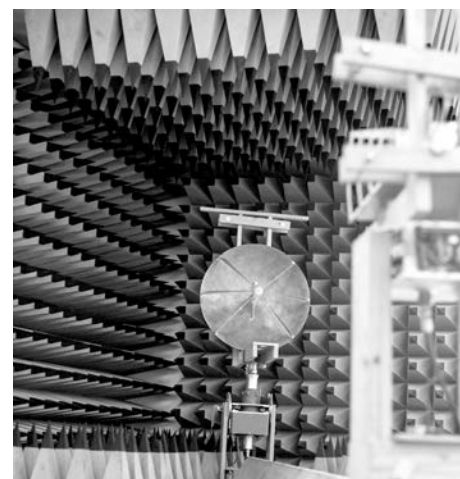
Слика 3
Лабораторија за оптичке комуникације,
Катедра за микроелектронику и техничку
физику

Слика 4
Лабораторија за високи напон, Катедра за
електроенергетске системе

Слика 5
Лабораторија за роботичку, Катедра за
сигнале и системе

Слика 6
Лабораторија за општу електротехнику,
Катедра за општу електротехнику

Слика 7
Лабораторија за антене и простирање,
Катедра за општу електротехнику

ГРАЂЕВИНСКИ ФАКУЛТЕТ

проф. др Владан КУЗМАНОВИЋ, декан

Институти

Институт за материјале и конструкције

Институт за хидротехнику

и водно еколошко инжењерство

Институт за саобраћајнице и геотехнику

Институт за управљање

пројектима у грађевинарству

Институт за нумеричку анализу и

пројектовање конструкција

Институт за геодезију и геоинформатику

Институт за математику, физику

и нацртну геометрију

Лабораторије

Лабораторија за конструкције

Лабораторија за материјале

Лабораторија за коловозне конструкције

Лабораторија за механику тла

Лабораторија за механику флуида и

мерење запремине протекле течности

Лабораторија за

хидрометрију и хидрологију

Лабораторија за комуналну

хидротехнику и квалитет вода

Лабораторија за хидраулику

и уређење водних токова

Грађевински факултет у потпуности следи мисију Универзитета у Београду у домену науке. Основно начело које Факултет промовише јесте академска честитост и примењивање етичких принципа у научноистраживачком раду, у складу са Кодексом професионалне етике Универзитета у Београду.

Ради подстицања ширег прихватања културе отворене науке, Грађевински факултет спроводи препоруке усвојене у Платформи за отворену науку. У те сврхе, Грађевински факултет је међу првима на Универзитету формирао сопствени дигитални репозиторијум ГраФаР, који омогућава отворени приступ публикацијама, као и осталим резултатима насталим у оквиру пројеката који се изводе на Грађевинском факултету. Софтверска платформа репозиторијума прилагођена је савременим стандардима који се примењују у дисеминацији научних публикација и компатибилна је са међународном инфраструктуром у овој области.

Грађевински факултет велику пажњу и значајна финансијска средства улаже у изградњу капацитета наставника и сарадника у циљу веће

сарадње са иностраним колегама и заједничком учешћу на националним и међународним научним пројектима (укључујући и оне најзахтевније). Кроз сопствени Тим за подршку писању пројектних пријава, формиран на основу претходне сарадње са међународним консултантима, Факултет тежи подизању нивоа научне изврности и по броју добијених пројеката налази се међу успешнијим факултетима Универзитета.

Иновационе активности својих наставника Факултет подржава кроз пројекте Фонда за иновациону делатност, са циљем да се научни резултати преточе у интелектуалну својину.

Слика 8
Грађевински факултет

Слика 9
Грађевински факултет

ТЕХНОЛОШКО-МЕТАЛУРШКИ ФАКУЛТЕТ

проф. др Петар УСКОКОВИЋ, декан

Слика 10
Технолошко-металуршки факултет

Слика 11
Технолошко-металуршки факултет

У складу са широким опсегом научних области које се развијају на Факултету, наставници и научници Факултета окупљају мултидисциплинарне тимове или допуњавају специфичним експертизама научне групе на другим институцијама. Осим наставних и научних области за које је Факултет акредитован и које прате основну организацију институције, у оквиру Факултета се развијају и савремене области које се налазе жижи интереса врхунских међународних институција, као што су нанотехнологије (и кроз центар изврности: Центар за нанотехнологије и функционалне материјале), складиштење и конверзија енергије, биомедицински материјали, петрохемијско инжењерство, циркуларна економија, биохемијско инжењерство и биотехнологије као и друге области које се налазе између стандардних курикулума акредитованих образовних и научних институција. Кроз руковођење и учешће у великом броју међународних и националних научних, иновационих и стручних пројеката Факултет постиже значајне резултате у развоју и имплементацији нових хемијских и биотехнолошких процеса заснованих на принципима уштеде енергије и заштите здравља људи и животне средине.

Центри

Центар за нанотехнологије
и функционалне материјале

ФАРМАЦЕУТСКИ ФАКУЛТЕТ

проф. др Слађана ШОБАЈИЋ, деканка

Истраживачке групе

Аналитика лекова
Броматологија
Фармацеутска хемија
Фармацеутска технологија и козметологија
Фармакогнозија
Фармакокинетика и клиничка фармација
Физичка хемија
Физика и математика
Физиологија
Медицинска биохемија
Микробиологија
Органска хемија
Патобиологија
Социјална фармација
Токсикологија

Фармацеутски факултет има најдужу традицију бављења науком у области фармације у нашој земљи. Од оснивања, први професори који су се школовали у иностранству између два светска рата, и учили од најбољих, поставили су темеље развоја фармацеутских научних дисциплина на којима ће се током више од осам деценија предано радити и остварити завидни научни резултати, уз креирање нових знања, развијање нових и унапређење постојећих научних метода и технологија и јачање међународне научне сарадње, а у циљу побољшања квалитета живота грађана Републике Србије. Научноистраживачки рад на Факултету одвија се у областима биомедицине, нових материјала и нанонаука, заштите животне средине и климатских промена, здраве хране

прилагођене потребама посебно осетљивих популационих група. Заснован је на слободи научног деловања, начелима отворене науке и поштовању етичности и реализује се кроз националне пројекте финансиране од стране надлежног Министарства и Фонда за науку, ПРОМИС пројекте и пројекте програма ИДЕЈЕ, као и међународне пројекте Хоризонт Европа, COST, СЕЕPUS пројекте, PANDA алијансу, пројекте билатералне сарадње, пројекат међународне сарадње са Народном Републиком Кином, EUREKA, FDA подржане пројекте. Посебна пажња поклања се унапређењу научноистраживачког рада младих истраживача, као и процесу трансфера знања у производе и процесе нове вредности који могу бити значајни за развој Републике Србије.

ФАКУЛТЕТ ВЕТЕРИНАРСКЕ МЕДИЦИНЕ

проф. др Милорад МИЛИРОВИЋ, декан

Слика 12
Факултет
ветеринарске медицине

Истраживачки центри
Центар за иновациона
и научна истраживања
Центар за научно-
истраживачки рад студената

Кроз учешће у различитим научним пројектима у својој прошлости и сада, Факултет ветеринарске медицине је дао и даје изузетан допринос развоју науке и привреде у нашој земљи. Резултати добијени реализацијом различитих научних пројеката у којима су учествовали или учествују наставници и сарадници факултета су, у већој или мањој мери, унапредили и унапређују свакодневни живот грађана Републике Србије.

МАШИНСКИ ФАКУЛТЕТ

проф. др Владимир ПОПОВИЋ, декан

Један од основних показатеља изврсности истраживача Машинског факултета је и учешће на међународним научно-истраживачким пројектима. Истраживачи Машинског факултета учествују као носиоци у више пројеката у оквиру програма Хоризонт 2020, затим Еразумус+ пројектима, а ангажовани су и на пројектима Еурека, Кост и др. Учешће у међународним пројектима је један од најважнијих параметара и за будуће међународне пројекте и зато је мисија Машинског факултета и подстицање истраживача да аплицирају на што више међународних позива. Сектор за међународну сарадњу је посебан сектор и још једна у низу новина у организационом сегменту факултета. Приоритети у овој области усклађени су са Стратегијом интернационализације Универзитета у Београду и подразумевају интернационализацију студија,

кроз акредитацију студијских програма на енглеском језику, учешће у међународним научно-истраживачким пројектима у оквиру различитих европских позива, као и кроз билатералне пројекте са иностраним партнерима. Приоритети су и сви пројекти које финансирају Фонд за науку и Фонд за иновациону делатност Републике Србије. Такође, међу приоритетима у овој области су и мобилност студената и наставника, као и остали облици сарадње с високошколским научним установама у иностранству, посебно из региона Северне Африке и Блиског Истока, где се отвара велики простор за даљи развој у области образовања страних студената. Све то доприноси бољем позиционирању и бољој видљивости Машинског факултета, а самим тим и Универзитета у Београду у Европском простору високог образовања и међународној научној сцени.

Обезбеђивање високих стандарда квалитета образовног, научно-истраживачког и стручног рада, ради стварања услова за укључивање Факултета у јединствени европски академски простор и давање доприноса развоју друштвене заједнице у условима опште трансформације друштва, као и обезбеђивање врхунског образовања студентима у области геонаука, подстичући њихову креативност, одговорност, истраживачки дух и тимски рад. Географски факултет

настоји да да одговоре на кључне изазове XXI века: климатске и демографске промене, процесе и последице урбанизације, миграције становништва, сиромаштво, геополитичке конфликте, ширење болести, губитак биодиверзитета, ограничене природне ресурсе, као и различите изазове глобализације који су представљени у Циљевима одрживог развоја (ЦОР).

Центри и лабораторије

Иновациони центар

Лабораторија ЦИАХ

Лабораторија за Испитивање Машинских Елемената и Система (ЛИМЕС)

Центар за противпожарну технику

Лабораторија за безбедност моторних и прикључних возила – ЛабМВ

Лабораторија за процесну технику, енергетску ефикасност и заштиту животне средине

Лабораторија за механику флуида

ГЕОГРАФСКИ ФАКУЛТЕТ

проф. др Велимир ШЕЋЕРОВ, декан

АРХИТЕКТОНСКИ ФАКУЛТЕТ

проф. арх. Владимир ЛОЈАНИЦА, декан

Истраживачке лабораторије

Урбана оаза

*Лабораторија за иновативне
структуре у архитектури*

*Урбан-лаб: Лабораторија за регенерацију
града и дизајн отворених јавних простора*

*Морфо-лаб: Лабораторија за
морфологију и типологију града*

*Оптимално пројектовање
осветљења у архитектури*

Иновациона лабораторија одрживог развоја

*Лабораторија за културу планирања
и дизајн просторних политика*

*SARA Лабораторија за
одрживу и отпорну архитектуру*

Витална места

Лабораторија грађевинског фонда

*Лабораторија за архитектонско
инжењерство – Проблеми конструисања
архитектонских објеката*

*Лабораторија архитектонског простора –
Форма, функција и материјализација*

*Конзервација средњевековног наслеђа -
Мултидисциплинарна истраживања*

Лабораторија за урбане студије

*Лабораторија за проучавање, валоризацију,
заштиту и презентацију културног наслеђа*

Наслеђе модернизма

*Лабораторија за брендирање
места и регенерацију градова*

*Партиципативни урбани дизајн и
партиципативна јавна уметност*

*Лабораторија за
колаборативне урбане праксе*

*Лабораторија за регенерацију створених
Архитектура и политика вредности у
руралним срединама*

Стална модернизација, унапређење и подизање квалитета наставних процеса, стратешка пажња према развоју наставног кадра и проширивање понуде студијских програма и формирање наставе на енглеском језику представљају стратешке циљеве програмског развоја Факултета, а праћени су: системима интерног и екстерног истраживачког повезивања и умрежавања, унапређењем истраживачке инфраструктуре, повећањем видљивост резултата рада истраживача у складу са двојаким матичношћу Факултета. Постављени циљеви се спроводе кроз транзиције наставних програма и акредитације, међународне валидације, матичност у пољу науке и уметности, унутрашње регулативе, даљи развој и пружање подршке истраживачким лабораторијама.

Развој и спровођење општих и примењених истраживања у различитим ужим научним и уметничким областима и тематским оквирима спроводи се кроз конципирање пројектних идеја и примену за различите националне и међународне програме истраживања, као и кроз укључивање младих истраживача и студената докторских студија у истраживачки рад. Највећи финансијер на националном нивоу је Министарство науке, технолошког развоја и иновација Републике

Србије које традиционално улаже значајна средства у развој научно-истраживачких капацитета.

Архитектонски факултет има већ добро позиционирану улогу у обликовању и спровођењу научних истраживања и проналажењу иновативних решења у оквиру водећих институција Републике Србије. Актуелни Програм научно-истраживачке делатности Архитектонског факултета заснован је на трендовима глобалних савремених тенденција и на њиховој интерпретацији, прилагођавању и примени кроз нове развојне стандарде. Ови стандарди темеље се на имплементацији и реализацији постигнутих резултата истраживања у складу са актуелним потребама и локалним околностима.

Велики број доктора наука и инжењера са Техничког факултета бави се истраживачким радом за потребе саме установе или у лабораторијама као подршка настави. Ови стручњаци држе и додатна стручна предавања, а често су ангажовани и као стручни консултанти у привреди. Технички факултет је организатор неколико угледних међународних научних скупова:

International October Conference on Mining and Metallurgy, који је проистекао из Октобарског саветовања рудара и металурга који се организује од 1969. године.

Ecological Truth and Environmental Research, који је проистекао из Еколошке истине која се организује од 1992. године.

International May Conference on Strategic Management, који се организује од 2005. године.

International Mineral Processing and Recycling Conference, који се организује од 2006. године.

International Symposium on Environmental and Material Flow Management, који се организује од 2011. године.

Технички факултет у Бору је издавач међународних научних часописа:

Journal of mining and metallurgy, са две секције *A – Mining* и *B – Metallurgy*

Serbian journal of management

Recycling and sustainable development

Факултет има и развијену међународну сарадњу са многобројним универзитетима и институтима у земљи и иностранству. Кроз заједничке пројекте и друге видове кооперације, нуди могућност студентима и наставницима да се значајније укључе у процесе мобилности карактеристичне за савремени европски и светски високообразовни простор.

Области истраживања

Рударство (експлоатација лежишта минералних сировина, припрема минералних сировина)

Рециклажне технологије и одрживи развој

Металургија (екстрактивна металургија, прерађивачка металургија)

Нови материјали

Неорганска хемијска технологија

Заштита животне средине)

Инжењерски менаџмент

Слика 13
Технички факултет у Бору

НАУЧНА ДЕЛАТНОСТ

Универзитета у Београду

Специфична улога Института у науци

ЕЛЕКТРОТЕХНИЧКИ ИНСТИТУТ „НИКОЛА ТЕСЛА” др Драган КОВАЧЕВИЋ, директор	146
ИНСТИТУТ ЗА БИОЛОШКА ИСТРАЖИВАЊА „СИНИША СТАНКОВИЋ” др Мирјана МИХАИЛОВИЋ, директорка	146
ИНСТИТУТ ЗА МЕДИЦИНСКА ИСТРАЖИВАЊА др Диана БУГАРСКИ, директорка	147
ИНСТИТУТ ЗА МОЛЕКУЛАРНУ ГЕНЕТИКУ И ГЕНЕТИЧКО ИНЖЕЊЕРСТВО др ИВАНА СТРАХИНИЋ, директорка	
ИНСТИТУТ ЗА МУЛТИДИСЦИПЛИНАРНА ИСТРАЖИВАЊА др Драгица СТАНКОВИЋ, директорка	147
ИНСТИТУТ ЗА НУКЛЕАРНЕ НАУКЕ др Снежана ПАЈОВИЋ, директорка	
ИНСТИТУТ ЗА ПРИМЕНУ НУКЛЕАРНЕ ЕНЕРГИЈЕ – ИНЕП др Марија ГЊАТОВИЋ, директорка	
ИНСТИТУТ ЗА ФИЗИКУ др Александар Богојевић, директор	
ИНСТИТУТ ЗА ФИЛОЗОФИЈУ И ДРУШТВЕНУ ТЕОРИЈУ др Газела ПУДАР ДРАШКО, директорка	148
ИНСТИТУТ ЗА ХЕМИЈУ, ТЕХНОЛОГИЈУ И МЕТАЛУРГИЈУ др Јасмина СТЕВАНОВИЋ, директорка	
ИНСТИТУТ МИХАЈЛО ПУПИН др Никола ТОМАШЕВИЋ, директор	

ЕЛЕКТРОТЕХНИЧКИ ИНСТИТУТ „НИКОЛА ТЕСЛА”

др Драган КОВАЧЕВИЋ, директор

Слика 1
Електротехнички институт Никола Тесла

Савремена наука постала је мултидисциплинарна, захтева висок ниво повезаности и тимског рада, укључује различите аспекте науке, од основних истраживања, преко иновативности до комерцијализације. Унапређење суштинске повезаности и заједничких активности факултета и института на Универзитету у Београду могли би одлучујуће допринети остварењу сложених захтева савремене науке.

ИНСТИТУТ ЗА БИОЛОШКА ИСТРАЖИВАЊА „СЕНИША СТАНКОВИЋ”

др Мирјана МИХАИЛОВИЋ, директорка

Слика 2
Институт за биолошка истраживања
Сениша Станковић

У протеклих 10 година, сарадници Института публиковали су око 5.000 библиографских јединица, од чега је више од половине у међународним часописима, а око 30% у часописима који су према утицајности у првих 30% у области истраживања. У истом периоду, публикације сарадника цитиране су преко 72.000 пута, уз Хиршов индекс h-91.

У периоду од 2010. године на Институту је реализовано, или се тренутно реализује, 50 пројеката и програма са ресорним министарством за науку, 19 пројеката са Фондом за науку РС, 6 пројеката са Фондом за иновациону делатност РС, 292 међународна пројекта различитих програма (програма Horizon 2020, Шестог и Седмог оквирног програма Европске комисије, Програма IPA инструменти подршке, Пројектног фонда за регион слива Дунава (Danube

Region Project Fund), Иновационог фонда Светске банке (Innovation Fund by the World Bank), Програма Fogarty, SCOPES, Humboldt, EFSD New Horizons Initiative...), 11 пројекта из области промоције науке.

Институт има интензивну сарадњу са институтима и факултетима у земљи, региону и иностранству. Током 2021. године формирана је српско-кinesка лабораторија „Један појас, један пут” (Институт и Шангајски институт „Материја медика”; Конкурс Министарства науке Народне Републике Кине), Сарадници Института активно учествују у раду националних и међународних научних и стручних друштава, као и организацији националних и међународних конгреса и конференција.

Институт за медицинска истраживања је организован и акредитован као научни институт, у коме се научно-истраживачка делатност одвија кроз рад 11 основних организационих јединица, научноистраживачких група. У Институту раде истраживачи различитог образовног профила - лекари, биолози, фармацеути, хемичари, физичари, инжењери, технолози, ветеринари, психолози, што омогућава континуитет у мултидисциплинарном и интердисциплинарном приступу научноистраживачком раду. Од посебног значаја је што су поједини организациони делови Института од 2010. код ресорног Министарства акредитовани, а потом од Националног савета за науку и технолошки развој и номиновани за Центре изузетних вредности. То су Центар за зоонозе преношене храном и векторима и Центар за истраживања исхране и метаболизма, који су по трећи пут реакредитовани/поново номиновани као центри изузетних вредности

Институт одликује висок квалитет научно-истраживачког рада што је видљиво кроз значајан удео публикација највиших категорија (M21a и M21 чине 54% у укупном броју M20 публикација), стални прираст цитираности (3134 цитата у 2020 и 3630 цитата у 2021. години,

2019. године. Институт је усмерен ка савременом, систематизованом и мултидисциплинарном приступу истраживањима, ка стицању и ширењу знања у области биомедицине, са циљем да унапреди разумевање различитих обољења и да допринесе развоју нових дијагностичких метода и терапијских приступа.

Овако постављени циљеви су остварљиви само уколико се има у виду да су истраживачи, њихове идеје, преданост науци и мотивисаност, највећа снага и основа развоја Института те су приоритетни стварање и одржавање окружење утемељено на интелектуалној слободи, личној сигурности, узајамном поштовању, доброј радној атмосфери, доступности научних извора и опреме, као и отворених могућности за академско и стручно усавршавање.

према 4022 цитата у 2022. години) и повећање Хиршовог индекса Института ($h=67$ за 2021. годину, $h=72$ за 2022. годину). Мултидисциплинаран приступ истраживањима омогућава дубље разумевање и решавање комплексних проблема данашњице.

ИНСТИТУТ ЗА МЕДИЦИНСКА ИСТРАЖИВАЊА

др Диана БУГАРСКИ, директорка

Слика 3
Транскранијална
електрична и магнетна стимулација

ИНСТИТУТ ЗА МУЛТИДИСЦИПЛИНАРНА ИСТРАЖИВАЊА

др Драгица СТАНКОВИЋ, директорка

ИНСТИТУТ ЗА ФИЛОЗОФИЈУ И ДРУШТВЕНУ ТЕОРИЈУ

др Газела ПУДАР ДРАШКО, директорка

Универзитет у Београду је највећи универзитет у ширем региону, са најбољим научним резултатима, о чему сведочи и позиционираност на светским ранг листама. Са своје стране, ИФДТ по својим резултатима спада у сам врх српске и регионалне науке, када је реч о друштвено-хуманистичким наукама. Снажно опредељење да се резултати истраживања превасходно публикују у међународној научној периодици и монографијама, резултира растућом препознатошћу ИФДТ у међународним научним водама, о чему сведоче и

чести позиви за гостујућа предавања у иностранству и заједничке међународне пројекте. О доброј репутацији Института у свету говори и то што су најзначајнији глобални мислиоци били и остали не само чести гости ИФДТ-а, већ и активно укључени у његов рад. ИФДТ је недавно основао Међународни научни одбор, који, између осталих, чине Ноам Чомски, Џудит Батлер, Тома Пикети, Френсис Фукујама, Ненси Фрејзер, Иван Крастев и Волфганг Меркел којим председава претходни директор Петар Бојанић.

*How the European project can be saved:
the cosmopolitan outlook, Улрих Бек,
(фото: Мариела Пудар, Загужбина Илије
М. Коларца, 13. новембар 2014).*

(...) Глава је тим Тркачима била потребна само дотле док су стајали на старту, док је поглед одмеравао даљину и висину апстракције, док је глава вршила предрачуна и правила брзе калкулације попут каквог компјутера. (...) Његови би Скакачи да полете у небо, а та се икаровска мисао не мисли више од тренутка када се тело стрекњује ка небеској празнини, ка понору.
Сада постоји само то средокраће између неба и земље.
На циљу ће поново пронаћи своју главу. Ако је успут нису изгубили.
(Данило Киш о Величковићевим Тркачима/Скакачима у *Ното poeticus*)

Мурал на фасади Филозофског факултета,
Студентски плато, Београд,
аутор: Владимира Величковић
повод: IX конгрес Несврстаних, 1986. година

СТУДЕНТСКА ДЕЛАТНОСТ

СТУДЕНТСКО ОРГАНИЗОВАЊЕ

Студентско организовање на Универзитету у Београду је део идентитета Универзитета. Током 215 година дуге традиције, али и током бројних изазовних тренутака за Универзитет и друштво у целини, једна од константи била је потреба за студентским организовањем. Поред настојања да се заштите права и интереси студентске заједнице, студенти УБ су у нашем друштву представљали будну савест и виталну силу која покреће промене и преиспитује односе у друштву. Некад су се превирања у свету одражавала на догађаје на Универзитету као што је било организовање студентског протеста поводом рата у Вијетнаму, као и студентских демонстрација 1968. године, а у новијој историји студентски протести су мотивисани проблемима у нашем друштву - деведесетих година студенти су се придружили антиратним демонстрацијама, а затим и грађанским протестима за демократизацију друштва. Данас се студенти суочавају са финансијским проблемима и етичким питањима на Универзитету, али и насиљем у друштву. Поред изражавања незадовољства кроз организовање протеста, студенти се организују и у оквиру институције студентског парламента.

Студентски парламент је основни орган деловања студената на Универзитету преко ког студенти остварују своја права и штите своје интересе. То се постиже кроз органе и комисије Универзитета у које Студентски парламент делегира своје представнике. Студентски парламент чине представници свих факултета Универзитета у Београду, у броју који зависи од броја уписаних студената. Председништво студентског парламента чине председник, заменик председника, генерални секретар, студент проректор и потпредседници који имају своје ресоре. Ресори студентског парламента указују на домене студентског деловања, али и на вредности за које се студенти залажу. Основни ресори су настава, научна и истраживачка делатност, студентски стандард, међународна сарадња и сарадња са привредом, док други ресори афирмишу области – вредности и питања одређеног тренутка.

Поред тога, Универзитет координира у стварању адекватних услова за бављењем спортом студентске популације са циљем активног учешћа студената, подстиче и подржава студентска такмичења у знању и вештинама, као и окупљање студената око друштвено корисних акција солидарности и одрживости.

Велики искорак у домену заједничког деловања свакако чини и иницијални одговор на дугогодишњи проблем нерегулисаног правног оквира којим се уређује област студентског организовања. Закона о студентском организовању који је усвојен 2021. године регулише права и обавезе студентских представника. Даљи рад на унапређењу закона и прописа који уређују студентско организовање од велике је важности не само за обнављање пуноправног чланства у Европској асоцијацији за обезбеђивање квалитета у високом образовању, већ и за заштиту права, интереса и здравља студената, унапређења њиховог животног стандарда као и за активно учешће студената у процесу доношења одлука.

МОБИЛНОСТ

Универзитет у Београду препознаје и прати савремену динамику развоја образовања и науке, као и све брже промене свих сегмената друштва, и у складу са тим, своје активности и усмерења прилагођава променама и новим потребама. Промена статуса Републике Србије у оквиру Еразмус+ програма из статуса партнерске у статус програмске земље, као и Прикључивање Универзитета у Београду универзитетској мрежи *Circle-U*, значајно су допринели интернационализацији и мобилности на Универзитету.

Три најчешћа вида мобилности за студенте са Универзитета у Београду јесу мобилности по билатералним споразумима, затим размена у оквиру СЕЕ-ПУС програма, и Еразмус+ програм.

Међууниверзитетска (билатерална) сарадња обухвата споразуме између Универзитета у Београду и партнерских универзитета у иностранству и у зависности од конкретног договора најчешће подразумева ослобађање од школарине на партнерској институцији у иностранству, без покривања других трошкова.

СЕЕПУС програм (*Central European Exchange Program for University Studies*) представља програм академске размене студената и професора земаља Средње и Источне Европе, и заснива се на међународном споразуму чије су потписнице Аустрија, Албанија, Бугарска, Црна Гора, Чешка, Хрватска, Македонија, Мађарска, Пољска, Румунија, Словачка, Словенија и Србија.

ERASMUS+ KA1 – Мобилност студената, наставног и ненаставног особља одвија се на основу интер-институционалних споразума потписаних између Универзитета у Београду и партнерских иностраних универзитета, а у оквиру Еразмус+ програма, кључна акција 1 (KA1)

НАГРАДЕ И ПРИЗНАЊА

Универзитет традиционално додељују награде студентима за Дан Универзитета, 13. септембра. Основне награде које се додељују су награда за студенте генерације и награда за најбољи научно-истраживачки и стручни рад из сваке од групација факултета.

Награда „Студент генерације“ додељују се по једном студенту са сваког факултета, који је дипломирао у току претходне школске године, у редовном року предвиђеном статутом факултета, са највишом просечном оценом. Вредности које се промовишу овом наградом односе се на извршност, склоност ка учењу и стицању знања, награђујући упорност и одлучност студента да се издвоји у академском окружењу.

Награда Универзитета у Београду за најбољи научно-истраживачки и стручни рад из сваке од групација факултета, израђен у претходној календарској години, промовише и подстиче академску извршности, развијање интересовања за научно-истраживачки и стручни рад студената, али и развој креативног и критичког мишљења. Поред тога, предуслов је да рад представља резултат додатног ангажовања студента, те да излази из оквира редовних академских обавеза.

СТУДЕНТИ КОЈИ СУ СЕ ИЗДВОЈИЛИ
У АКАДЕМСКОМ ОКРУЖЕЊУ
ПО СКЛОНОСТИ КА УЧЕЊУ И СТИЦАЊУ ЗНАЊА,
ОДЛУЧНОСТИ,
ИСТРАЈНОСТИ И
ИЗВРСНОСТИ
[СТУДЕНТИ ГЕНЕРАЦИЈЕ У ПОСЛЕДЊОЈ ДЕЦЕНИЈИ ТРАЈАЊА УБ]

школска 2020/2021. година

Архитектонски факултет
 НОВАК ЂУКИЋ (9,69)
 Биолошки факултет
 НИКОЛА СТАМЕНКОВИЋ (9,93)
 Географски факултет
 НЕМАЊА ЈОСИФОВ (10,00)
 Грађевински факултет
 ЈОВАН ВУЧЕНОВИЋ (9,41)
 Економски факултет
 САЊА МИЛЕНКОВИЋ (10,00)
 Електротехнички факултет
 ФИЛИП ВЕСОВИЋ (10,00)
 Математички факултет
 НИКОЛА ВЕЛОВ (10,00)
 Машински факултет
 ДУШАН БОЖИЋ (9,96)
 Медицински факултет
 SCHAUD MINA (10,00)
 Пољопривредни факултет
 ВАСИЛИ ВАСИЛИЈЕ ОСТОЈИЋ (9,88)
 Правни факултет
 ДАРКО СТЕВАНОВИЋ (10,00)
 Православни богословски факултет
 МИОДРАГ ПОПОВИЋ (10,00)
 МИХАИЛО МИЛЕНКОВИЋ (10,00)
 Рударско-геолошки факултет
 КСЕНИЈА МИЦИЋ (9,91)
 Саобраћајни факултет
 ЈОВАНА ПЕТРОВИЋ (10,00)
 Стоматолошки факултет
 ЈОВАН БУКОРОВИЋ (9,83)
 Технички факултет у Бору
 АЛЕКСАНДРА РАДИЋ (9,97)
 Технолошко-металуршки факултет
 ТАМАРА ЈАНКОВИЋ (10,00)
 Учитељски факултет
 СОФИЈА МАТОВИЋ (9,96)
 Факултет ветеринарске медицине
 ДРАГАНА ВАСИЉЕВИЋ (9,14)
 Факултет организационих наука
 НОВАК ЂОЈБАШИЋ (9,95)
 Факултет политичких наука
 САВА МИТРОВИЋ (10,00)
 Факултет за специјалну едукацију
 и рехабилитацију
 САРА МИЛИЋЕВИЋ (9,44)
 Факултет за физичку хемију
 ЛАЗАР БИЈЕЛИЋ (9,97)
 Факултет спорта и физичког васпитања
 АНАСТАСИЈА КРЕЈОВИЋ (9,68)
 Факултет безбедности
 МИЛЕ ОБРЕНОВИЋ (9,68)
 Фармацеутски факултет
 АНДРЕА АТАНАСОВ (9,75)
 Физички факултет
 АНА КНЕЖЕВИЋ (9,79)
 Филозофски факултет
 ПАВЛЕ АНТОНИЈЕВИЋ (9,94)
 Филолошки факултет
 АНЂЕЛА ЈОВАНОВИЋ (9,97)
 Хемијски факултет
 УРОШ СТОЈИЉКОВИЋ (10,00)
 Шумарски факултет
 АЛЕКСА КОВИНОВИЋ (9,46)

школска 2019/2020. година

Архитектонски факултет
 АНЂЕЛА МИЉЕВИЋ (9,38)
 Биолошки факултет
 УРОШ БУЛАТОВИЋ (9,90)
 Географски факултет
 НИНА ЧЕГАР (9,77)
 Грађевински факултет
 ИВАН НАЦКОВ (9,72)
 Економски факултет
 ИВА КРСМАНОВИЋ (9,55)
 Електротехнички факултет
 СТЕФАН ЂОРЂЕВИЋ (10,00)
 Математички факултет
 НИКОЛА САДОВЕК (10,00)
 Машински факултет
 МАРКО ГАВРИЛОВИЋ (10,00)
 Медицински факултет
 ЂОРЂЕ ВУКМИРОВИЋ (10,00)
 Пољопривредни факултет
 ТЕОДОРА ТОЈИЋ (9,95)
 Правни факултет
 КСЕНИЈА ЏИПКОВИЋ (10,00)
 Православни богословски факултет
 ДРАГАНА РАКИЋ (10,00)
 Рударско-геолошки факултет
 МИРОСЛАВА ПРПА (9,81)
 Саобраћајни факултет
 ТАМАРА МИКИЋ (10,00)
 Стоматолошки факултет
 КРИСТИНА КОЈИЋ (9,96)
 Технички факултет у Бору
 МИЛОШ ВУЛЕТА (9,14)
 Технолошко-металуршки факултет
 АЛЕКСАНДРА ПОПОВИЋ (9,98)
 Учитељски факултет
 МАРИЈА КОЈОВИЋ (9,91)
 Факултет ветеринарске медицине
 АЛЕКСАНДАР ГРАНДОВ (9,94)
 Факултет организационих наука
 СВЕТЛАНА ТОМИЋ (9,93)
 Факултет политичких наука
 МАРИЈА ЂУКИЋ (10,00)
 Факултет за специјалну едукацију
 и рехабилитацију
 ТАМАРА СТАНКОВИЋ (9,63)
 Факултет за физичку хемију
 НЕМАЊА ПАВКОВИЋ (9,89)
 Факултет спорта и физичког васпитања
 МАРКО ШМРКИЋ (9,62)
 Факултет безбедности
 МИЛИЦА АНДИЋ (9,61)
 Фармацеутски факултет
 МИЛАН БЕЉКАШ (9,90)
 Физички факултет
 ДУШАН ЂОРЂЕВИЋ (10,00)
 Филозофски факултет
 МИЛЕНА БАЛТИЋ (10,00)
 Филолошки факултет
 НИКОЛИНА ЈОРГИН (9,96)
 Хемијски факултет
 ПАВЛЕ КРАВЉАНАЦ (10,00)
 Шумарски факултет
 МИЛОШ ВИТОРОВИЋ (9,68)

школска 2018/2019. година

Архитектонски факултет
 ТЕОДОРА АРСЕНИЈЕВИЋ (9,53)
 Биолошки факултет
 СОФИЈА МАРКОВИЋ (9,97)
 Географски факултет
 МАРИЈА ЗЕЉКОВИЋ (10,00)
 Грађевински факултет
 ВЕРИЦА ЈУГОВИЋ (9,65)
 Економски факултет
 АНА ПЕТРОВИЋ (9,97)
 Електротехнички факултет
 ПРЕДРАГ ЛЕКИЋ (10,00)
 Математички факултет
 МАТИЈА СРЕЋКОВИЋ (10,00)
 МИЛИЦА ЂУКИЋ (10,00)
 Машински факултет
 МИЛАН ЈАНКОВИЋ (9,89)
 Медицински факултет
 ИСИДОРА БАЊАЦ (10,00)
 НЕМАЊА УСЕИНОВИЋ (10,00)
 Пољопривредни факултет
 СИМОНА ЈАЋИМОВИЋ (10,00)
 Правни факултет
 КОНСТАНТИН БАБИЋ (10,00)
 Православни богословски факултет
 НЕМАЊА ВЕЛИЧКОВИЋ (10,00)
 Рударско-геолошки факултет
 НЕДА НИШИЋ (10,00)
 Саобраћајни факултет
 НЕДА НИШИЋ (9,94)
 Стоматолошки факултет
 СТЕФАН ВУЛОВИЋ (9,87)
 Технички факултет у Бору
 МИХАИЛО ГРЕЧИЋ (9,64)
 Технолошко-металуршки факултет
 СВЕТОЗАР ГАВРИЛОВИЋ (10,00)
 Учитељски факултет
 ЈОВАН МАЦУТ (9,72)
 Факултет ветеринарске медицине
 НИКОЛА ЦУКИЋ (9,97)
 Факултет организационих наука
 МАЈА СТАМЕНОВИЋ (10,00)
 Факултет политичких наука
 СТЕФАН ДИМИТРИЈЕВИЋ (10,00)
 Факултет за специјалну едукацију
 и рехабилитацију
 ИСИДОРА ИВАНОВИЋ (9,59)
 Факултет за физичку хемију
 МИЛИЦА МАРКОВИЋ (10,00)
 Факултет спорта и физичког васпитања
 ИГОР ЗЛАТОВИЋ (9,57)
 МАРКО КАПЕЛЕТИ (9,57)
 Факултет безбедности
 НАТАЛИЈА МАНЧИЋ (9,59)
 Фармацеутски факултет
 ТЕОДОРА БУЛОГ (9,75)
 Физички факултет
 МАРИЈА ШИНДИК (10,00)
 Филозофски факултет
 ВУКАШИН ЗОРИЋ (10,00)
 Филолошки факултет
 НЕДЕЉКА ДЕЈАНОВИЋ (9,96)
 Хемијски факултет
 АЛЕКСА МИЛОСАВЉЕВИЋ (10,00)
 Шумарски факултет
 ПЕТАР НЕШКОВИЋ (9,74)

школска 2017/2018.

Архитектонски факултет
АНАСТАСИЈА ЂУКИЋ (9,34)

Биолошки факултет
ИВАНА ЏИНОВИЋ (10,00)

Географски факултет
МАРИЈАНА МИЛИВОЈЕВИЋ (9,91)

Грађевински факултет
СТЕФАН МИТРОВИЋ (9,74)

Економски факултет
АЛЕКСА МИЛОВАНОВИЋ (9,90)

Електротехнички факултет
ЈЕЛЕНА ТРИШОВИЋ (10,00)

Математички факултет
МИЛАН ЧУГУРОВИЋ (10,00)

Машински факултет
НАТАЛИЈА ПЕРИШИЋ (10,00)

Медицински факултет
ПЕТАР СИМИЋ (10,00)

Пољопривредни факултет
СТЕВАН СТОЈКОВИЋ (9,95)

Правни факултет
СТЕФАН ПЕТРОВИЋ (10,00)

Православни богословски факултет
ЈОВАН ПРОКИН (10,00)

Рударско-геолошки факултет
ТАМАРА СТОКИЋ (9,93)

Саобраћајни факултет
ЉУБИЦА ПЕЈЧИНОВИЋ (9,70)

Стоматолошки факултет
НЕДА НИКОЛИЋ (9,90)

Технички факултет у Бору
ДУШАН БОГДАНОВИЋ (9,95)

Технолошко-металуршки факултет
МИЛАН ПАВЛОВИЋ (9,96)

Учитељски факултет
ЈЕЛИЦА РИСТИЋ (9,70)

Факултет ветеринарске медицине
МИТРА ДРАГОЈЕВИЋ (9,81)

Факултет организационих наука
МАРИНА ГУЖВИЋ (9,91)

Факултет политичких наука
ПАВЛЕ НЕДИЋ (9,98)

Факултет за специјалну едукацију
и рехабилитацију
ЗОРИЦА ДАНИЧИЋ (9,55)

Факултет за физичку хемију
ИВАНА ПЕТРОВИЋ (10,00)

Факултет спорта и физичког васпитања
ЉУБИЦА ПАПИЋ (9,68)

Факултет безбедности
СЛАЂАНА ЂУРЧИЋ (9,71)

Фармацеутски факултет
НАТАЛИЈА АРСИЋ (9,86)

Физички факултет
ПЕТАР МИТРИЋ (9,97)

Филозофски факултет
НАТАША МИЈАИЛОВИЋ (10,00)

Филолошки факултет
МИША АЛЕКСИЋ (9,92)

Хемијски факултет
ОЛИВЕРА ЖИВОЈИНОВИЋ (9,91)

Шумарски факултет
АЛЕКСАНДАР МАРКОВИЋ (9,16)

школска 2016/2017.

Архитектонски факултет
ИВАН АВДИЋ (9,64)

Биолошки факултет
МИЛА ИЛИЋ (10,00)

Географски факултет
МАРКО МИЛОШЕВИЋ (9,93)

Грађевински факултет
МАРИЈА МИЛОЈЕВИЋ (9,61)

Економски факултет
ДУШАН САВИЋ (10,00)

Електротехнички факултет
КРИСТИЈАН ЖИЖА (10,00)

Математички факултет
АЛЕКСАНДАР МИЛАДИНОВИЋ (10,00)

Машински факултет
МИЛАНА ШУМАРАЦ (10,00)

Медицински факултет
МАША ЈОСИПОВИЋ (10,00)

Пољопривредни факултет
МИЛИЦА ЛАЗАРЕВИЋ (10,00)

Правни факултет
АНА ПЕТРИЧЕВИЋ (10,00)
ЂОРЂЕ ВИЋИЋ (10,00)

Православни богословски факултет
МАРИНА ЂАКИЋ (9,92)

Рударско-геолошки факултет
ЏЕВДЕТ ХАЛИЛОВИЋ (9,93)

Саобраћајни факултет
ДРАГАН САВИЋ (10,00)

Стоматолошки факултет
МИЛЕНА МИЛАНОВИЋ (9,78)

Технички факултет у Бору
КРИСТИНА БОЖИНОВИЋ (9,81)

Технолошко-металуршки факултет
ТИЈАНА ИВАНОВИЋ (10,00)

Учитељски факултет
УРОШ СИМИЋ (9,74)

Факултет ветеринарске медицине
ДИЈАНА МИТРОВИЋ (9,84)

Факултет организационих наука
БОЈАН МАРТИНОВИЋ (10,00)

Факултет политичких наука
БОЈАНА СПАЛЕВИЋ (10,00)

Факултет за специјалну едукацију
и рехабилитацију
ЈОВАНА ЈОКОВИЋ (9,62)

Факултет спорта и физичког васпитања
МИЛИЦА СИМИЋ (9,41)

Факултет за физичку хемију
ТЕОДОР АНДРЕЈИЋ (9,95)

Факултет безбедности
ДУШИЦА КОВАЧЕВИЋ (9,70)

Фармацеутски факултет
ТАМАРА АНТОНИЋ (9,85)

Физички факултет
ПЕТАР ТАДИЋ (10,00)

Филозофски факултет
ИСИДОР ТОЛИЋ (10,00)

Филолошки факултет
МАРИЈАНА КАЛИЧАНИН (9,87)

Хемијски факултет
НИКОЛА ОБРАДОВИЋ (10,00)

Шумарски факултет
МИЉАНА МИЛОСАВЉЕВИЋ (9,87)

школска 2015/2016.

Архитектонски факултет
НИКОЛА БИШЕВАЦ (9,94)

Биолошки факултет
ИВА АТАНАСКОВИЋ (10,00)

Географски факултет
МИЛИЦА ГАЧИЋ (9,95)

Грађевински факултет
ИСИДОР ЈАКОВЉЕВИЋ (9,78)

Економски факултет
РАСТКО СТЕФАНОВИЋ (9,80)

Електротехнички факултет
ЈОВАН БЛАНУША (10,00)

Математички факултет
МАТЕЈ МИЛИЋЕВИЋ (10,00)

Машински факултет
МИЛОШ ПЕТРАШИНОВИЋ (10,00)

Медицински факултет
СТЕФАН ДУГАЛИЋ (10,00)

Пољопривредни факултет
САНДРА ПОПОВИЋ (10,00)

Правни факултет
ИВАНА ДАНИЛОВИЋ (10,00)

Православни богословски факултет
СТЕФАН ЈОВАНОВИЋ (9,89)

Рударско-геолошки факултет
МИЛОШ УБОВИЋ (9,98)

Саобраћајни факултет
БОЈАНА ТОДОСИЈЕВИЋ (9,96)

Стоматолошки факултет
СТЕФАН СРЕДОЈЕВИЋ (10,00)

Технички факултет у Бору
МИЛИЦА БОШКОВИЋ (9,78)

ТЕХНОЛОШКО-МЕТАЛУРШКИ ФАКУЛТЕТ
АЛЕКСА ХАЏИ-РИСТИЋ (10,00)

Учитељски факултет
АНДРИЈАНА ЈЕВТИЋ (9,83)

Факултет ветеринарске медицине
ИЛИЈА ЈОВАНОВИЋ (9,81)

Факултет организационих наука
НИКОЛА МИЛАНОВИЋ (10,00)

Факултет политичких наука
РАЈКО ПЕТРОВИЋ (10,00)

Факултет за специјалну едукацију
и рехабилитацију
КРИСТИНА МЛАДЕНОВИЋ (9,46)

Факултет спорта и физичког васпитања
ЗОРАНА БУКВИЋ (9,33)

Факултет за физичку хемију
МИХАЈЛО НОВАКОВИЋ (10,00)

Факултет безбедности
ЈОВАНА ДИМИТРИЈЕВИЋ (9,68)

Фармацеутски факултет
МАРИЈА БАНИЋЕВИЋ (9,92)

Физички факултет
МИЛАН КОРЊАЧА (10,00)

Филозофски факултет
МАРТА ВЕЉКОВИЋ (9,93)
АНА МАЦАНОВИЋ (9,93)

Филолошки факултет
ТИЈАНА ПЕТКОВИЋ (9,96)

Хемијски факултет
ЗЛАТКО ЈОНЧЕВ (10,00)

Шумарски факултет
АЛЕКСАНДАР ПОПОВИЋ (9,70)

школска 2014/2015. година

Архитектонски факултет
ВЛАДИМИР ЈОВАНОВИЋ (9,58)

Биолошки факултет
ТИЈАНА ПЕРОВИЋ (9,95)

Географски факултет
ДРАГАНА РАШКОВИЋ (9,98)

Грађевински факултет
НИКОЛА БЛАГОЈЕВИЋ (9,12)

Економски факултет
ФИЛИП ОБРАДОВИЋ (10,00)

Електротехнички факултет
ЈОВАН СТУПАР (10,00)

Математички факултет
ДИМИТРИЈЕ ШПАДИЈЕР (10,00)
ДАНИЦА КОСАНОВИЋ (10,00)

Машински факултет
ТЕОДОРА САВАНОВИЋ (10,00)

Медицински факултет
ЂОРЂЕ МИЛИЋЕВИЋ (10,00)

Пољопривредни факултет
МИЛАН МИЛЕНОВИЋ (9,88)

Правни факултет
НИКОЛА ПАУНОВИЋ (10,00)

Православни богословски факултет
АЛЕКСАНДАР ДЕБЕЉАК (9,89)

Рударско-геолошки факултет
НЕНАД САВИЋ (9,75)

Саобраћајни факултет
ЂОРЂЕ ПЕТРОВИЋ (9,64)

Стоматолошки факултет
САЊА ЈАКОВЉЕВИЋ (9,67)

Технички факултет у Бору
БИЛИ ПЕТРОВИЋ (9,29)

Технолошко-металуршки факултет
СНЕЖАНА АЛЕКСИЋ (10,00)

Учитељски факултет
МИЛА ЈЕЛИЋ (9,77)

Факултет ветеринарске медицине
ДАЈАНА СЛИЈЕПЧЕВИЋ (9,76)

Факултет организационих наука
МИХАИЛО ЂУРЂЕВИЋ (9,98)

Факултет политичких наука
НИКОЛА СТОЈАНОВИЋ (9,95)

Факултет за специјалну едукацију
и рехабилитацију
ГОРДАНА ЦАЛИЋ (9,49)

Факултет спорта и физичког васпитања
БОРИС РИСТАНОВИЋ (9,46)

Факултет за физичку хемију
Стефан Коцић (9,73)

Факултет безбедности
Наташа Пајић (10,00)

Фармацеутски факултет
МИЛАН МИЛОЈЕВИЋ (9,90)

Физички факултет
ВУКАШИН МИЛОШЕВИЋ (10,00)

Филозофски факултет
МИЛАНА КОСТИЋ (9,91)

Филолошки факултет
МИНА МАРКОВИЋ (10,00)

Хемијски факултет
Карла Илић Ђурђић (9,97)

Шумарски факултет
СВЕТЛАНА ЦИВИЋ (9,79)

школска 2013/14. година

Архитектонски факултет
НИНА ЈОТАНОВИЋ (9,91)

Биолошки факултет
МАРИЈА ГРЕДИЋ (9,95)

Географски факултет
НИКОЛА ТОДОРОВИЋ (9,89)

Грађевински факултет
АНА ПАВЛОВИЋ (9,57)

Економски факултет
МАЈА РИБИЋ (9,97)
ЈОВАНА ЈУГОВИЋ (9,97)

Електротехнички факултет
ВЛАДИМИР ПЕТРОВИЋ (10,00)

Математички факултет
НИКОЛА ЛЕЛАС (9,95)

Машински факултет
МИЛАН РАКОВИЋ (9,93)

Медицински факултет
МИЛАН РАДОВАНОВИЋ (10,00)

Пољопривредни факултет
МИЛОРАД НЕДЕЉКОВИЋ (9,85)

Правни факултет
ЈЕЛЕНА ЈОВАНОВИЋ (10,00)

Православни богословски факултет
ОЛИВЕРА ЖИВКОВИЋ (9,32)

Рударско-геолошки факултет
НЕМАЊА КРСТЕКЕНИЋ (9,71)

Саобраћајни факултет
МИЛОШ ЂЕЛИЋ (9,98)

Стоматолошки факултет
ЈЕЛЕНА БОГОЈЕВИЋ (9,78)

Технички факултет у Бору
МИЛЕНА ВЛАДИЋ (9,26)

Технолошко-металуршки факултет
АЛЕКСАНДАР РИЗНИЋ (9,76)

Учитељски факултет
НЕВЕНА РАДОВИЋ (9,89)

Факултет ветеринарске медицине
БРАНКО СУВАЈЦИЋ (10,00)

Факултет организационих наука
МИЛИЦА ТУШЕВЉАК (10,00)

Факултет политичких наука
ЈЕЛЕНА ПЕЈИЋ (10,00)

Факултет за специјалну едукацију
и рехабилитацију
АЛЕКСАНДРА ПАНТОВИЋ (9,59)

Факултет спорта и физичког васпитања
ДАНИЦА ЈАНИЋИЈЕВИЋ (9,39)

Факултет безбедности
БОШКО МИЛОСАВЉЕВИЋ (9,50)

Фармацеутски факултет
КРИСТИНА АЛЕКСИЋ (9,71)

Физички факултет
АЛЕКСАНДРА ДИМИЋ (10,00)

Филозофски факултет
БЕЊАМИН ХЕКИЋ (10,00)

Филолошки факултет
ЈЕЛЕНА РАКИЋ (9,93)

Хемијски факултет
ЈЕЛЕНА СТЕВАНОВИЋ (9,97)

Шумарски факултет
СНЕЖАНА КЕЦМАН (9,79)

школска 2012/13. година

Архитектонски факултет
КАТАРИНА ПЕТРОВИЋ (9,83)

Биолошки факултет
САША ШВИКОВИЋ (9,86)

Географски факултет
МИЛИЦА ЖИВАНОВИЋ (9,88)

Грађевински факултет
ЈЕЛЕНА ОГРИЗОВИЋ (9,75)

Економски факултет
СНЕЖАНА УГРИНОВ (10,00)

Електротехнички факултет
ЕМИЛИЈА ПЕТРОНИЈЕВИЋ (10,00)

Математички факултет
БОБАН КАРАПЕТРОВИЋ (10,00)

Машински факултет
АНДРИЈА ПЕТРОВИЋ (9,91)

Медицински факултет
ЈЕЛЕНА ПЕТРОВИЋ (10,00)

Пољопривредни факултет
ОЛИВЕРА ТОПАЛОВИЋ (9,80)

Правни факултет
МАША МИШКОВИЋ (10,00)

Православни богословски факултет
СТАНКО ЛАКЕТИЋ (9,41)

Рударско-геолошки факултет
МИЛИЈА СТОЈАНОВИЋ (9,77)

Саобраћајни факултет
ИГОР ДАКИЋ (10,00)

Стоматолошки факултет
БОРИС ЂАЛИЋ (9,20)

Технички факултет у Бору
НЕНАД НИКОЛИЋ (9,74)

Технолошко-металуршки факултет
ИВАН ТЕРЗИЋ (10,00)

Учитељски факултет
ЈЕЛЕНА ЈАРАНОВИЋ (9,87)

Факултет ветеринарске медицине
ЂОРЂЕ МАРЈАНОВИЋ (9,71)

Факултет организационих наука
ВЕСЕЛИН МРВИЋ (9,98)

Факултет политичких наука
МИЛОШ ТОМИЋ (9,87)

Факултет за специјалну едукацију
и рехабилитацију
МАРИНА ЈАНКОВИЋ (9,75)

Факултет спорта и физичког васпитања
МИЛОШ УБОВИЋ (9,48)

Факултет за физичку хемију
ДУШАН ДИМИЋ (10,00)

Факултет безбедности
МИЛОШ МИТРОВИЋ (9,86)

Фармацеутски факултет
НИНА БИРЕШ (9,84)

Физички факултет
НИКОЛА ШИБАЛИЋ (10,00)

Филозофски факултет
МАЈА МИЛАНОВИЋ

Филолошки факултет
ТИЈАНА ЈОВАНОВИЋ (10,00)

Хемијски факултет
СТЕФАН ВУЧКОВИЋ (10,00)

Шумарски факултет
ВЕСНА ИГРУТИНОВИЋ (9,39)

2021. година

Са групације факултета природно-математичких наука

ЕМИЛИЈА ЈОВАНОВИЋ, студенткиња Биолошког факултета, под називом: „Кардиоиди – нови модели људског срца у истраживању лекова и регенеративној медицини“.

Са групације друштвено-хуманистичких наука

ТАМАРА БАБИЋ, студенткиња Филолошког факултета, за рад под називом: „Хајдегерова херменеутика и тумачење српске књижевности: преглед и перспективе“.

Са групације факултета медицинских наука

АЛЕКСА МИЈАТОВИЋ, студента Факултета ветеринарске медицине, за рад под називом: „Протективно дејство витамина Б1 на активност холинестераза, оксидативне и инфламаторне процесе у јетри пацова третираних хлорпирифосом“.

Са групације факултета техничко-технолошких наука

ЈЕЛЕНА ЧАКАРЕВИЋ, студенткиња Електротехничког факултета, за рад под називом: „Minimization of Commutation Losses in LLC Resonant Converter with GaN HEMTs and Si based MOSFETs“.

2020. година

Са групације факултета природно-математичких наука

ПАВЕЛА ДЕБОРА, Математички факултет, за рад *The Karma asteroid family: membership, age and evolution*.

Са групације друштвено-хуманистичких наука

НЕВЕНА СТАНОЈЕВИЋ, Филолошки факултет, за рад *Игра светлости и тишине*. Један поглед на две приче Јусуфа Идриса.

Са групације факултета медицинских наука:

ЈЕЛЕНА ЉУБИЧИЋ, Медицински факултет, за рад *Утицај метформина на цитолошко дејство *paclitaxela in vitro**

2019. година

Са групације факултета природно-математичких наука

УРОШ КАЧАРЕВИЋ, Биолошки факултет, за рад „Успоравање старења *Caenorhabditis elegans* модулацијом HLN-30 зависне аутофагије применом пробиотичког соја бактерије *Lactobacillus fermentum*“.

Са групације друштвено-хуманистичких наука

ЈОВАН МАЦУТ, Учитељски факултет, за рад „Дискурс моћи у роману Господар мува, Вилијама Голдинга – постструктуралистички приступ“.

Са групације факултета медицинских наука награду деле:

САЊА БЛАГОЈЕВИЋ и КОНСТАНТИН АРСОВИЋ, Медицински факултет, за рад „Испитивање инхибиције кинезе Ро протеина на оштећење неурона у ћелијском моделу неуродегенерације изазваном 1-метил-4-фенилпиридинијумом (МПП*)“.

Са групације факултета техничко-технолошких наука

СИМОНА ЈАЋИМОВИЋ, Пољопривредни факултет, за рад „Assessment of spa mineral water quality from Vrnjačka Banja, Serbia: geochemical, bacteriological, and health risk aspects“.

2018. година

Са групације факултета природно-математичких наука

Катарина Михајловић, студенткиња Биолошког факултета, за рад под називом: „Регионална и ћелијска дистрибуција екто-нуклеозид 5'-трифосфат дифосфохидролазе 2 у мозгу пацова“.

Са групације друштвено-хуманистичких наука

Сандра Илић, студенткиња Филозофског факултета, за рад под називом „О утицају ауторства на процене дубокоумности псеудо-дубокоумних вербализама: ко изговара и ко верује у бесмислице“.

Са групације факултета медицинских наука

Александра Јерemiћ и Милена Младеновић, студенткиње Фармацеутског факултета за рад под називом: „Улога калијумових канала у вазорелаксантном ефекту (-)-епикатехнина на изолованој хуманој вени сафени“.

Са групације факултета техничко-технолошких

награду деле: Јелена Ковачевић и Тамара Илић, студенткиње Техничког факултета у Бору, за рад под називом: „SWOT-АНР/ФАНР модел за приоритизацију стратегија развоја интернет предузетништва“.

2016/2017. година

Са групације факултета природно-математичких наука

Са групације факултета природно-математичких наука награду деле: ФИЛИП БОШКОВИЋ, студент Биолошког факултета, за рад под називом: „*Effect of nonsteroidal antiinflammatory drugs on the cell-cell communication via extracellular vesicles*“ и АНДРИЈА КОСТИЋ, студент Математичког факултета, за рад под називом „*Galaxy image modelling using shapelets with sparse techniques*“.

Са групације друштвено-хуманистичких наука

НИКИТА ШЕСТАК И МИЛИЦА ВЛАЈИЋ, студенти Филозофског факултета, за рад под називом: „Утеловљена интеракција: енактивистички приказ интеракционе динамике“.

Са групације факултета медицинских наука

КОСТА КОСТИЋ, студент Факултета ветеринарске медицине за рад под називом: „Испитивање антиноцицептивног ефекта монотерпена p-Sitena и инхибитора NO-синтазе L-NAME на инфламаторни бол код пацова“.

Са групације факултета техничко-технолошких наука

ТЕОДОРА СПАСИЋ, студент Архитектонског факултета, за рад под називом: „Атмосфера: чулни доживљај архитектуре“.

2015/2016. година

Са групације факултета природно-математичких наука

ФИЛИП БОШКОВИЋ, студент Биолошког факултета, за рад под називом: „*Mechanical properties of extracellular vesicles – exosomes, microvesicles and apoptotic blebs*“.

Са групације друштвено-хуманистичких наука

САРА АРВА, студент Филолошког факултета, за рад под називом: „Време као узрок сукоба између етике и естетике: Пролазност у Слици Доријана Греја“.

Са групације факултета медицинских наука

ЈОВАН ИСМА, студент Медицинског факултета за рад под називом: „Испитивање цитотоксичног ефекта новосинтетисаних полиоксопаладата на ћелије хуманог неуробластома“.

Са групације факултета техничко-технолошких наука

ДУШАН БОГДАНОВИЋ, САНДРА БЛАГОЈЕВИЋ, НАТАЛИЈА ТОМИЋ И ДАНИЈЕЛ БОГОСАВЉЕВИЋ, студенти Техничког факултета у Бору, за рад под називом: „Примена хибридног ABC – ANP модела на примеру одлучивања у прехранбеној индустрији“.

2014/2015. година

Са групације факултета природно-математичких наука

ЗОРИЦА СОФИЉ, студент Биолошког факултета, за рад под називом: „Тимол смањује покретљивост бактерија инкорпорацијом у бактеријске ћелијске мембране“

Са групације друштвено-хуманистичких наука

ЈОВАН ЈАКИЋ, студент Филолошког факултета, за рад под називом „На позорници црног идола (Трагедија Борејаца и Суденејана у Конрадовом Срцу таме)“

Са групације факултета медицинских наука

НИКОЛА БОШКОВИЋ И АЊЕЛА ДАМЊАНОВИЋ, студенти Фармацеутског факултета, за рад под називом: „Састав етарских уља ризома иђирота, *Acorus calamus* L. (Agaceae) са различитих станишта“

Са групације факултета техничко-технолошких наука

КОЧИЗ ПУРИЋ, студент Грађевинског факултета, под називом: „Утицај агрегата и филера на бази опекарског лома на својства самозбијајућих бетона“

2013/2014. година

Са групације факултета природно-математичких наука

АЛЕКСАНДАР БУКВА, студент Физичког факултета, за рад под називом „*New approaches for boosting to uniformity*“

Са групације друштвено-хуманистичких наука

ИВАН МАТИЋ, студент Филозофског факултета, за рад под називом „Општа воља и теорема пороте“

Са групације факултета медицинских наука

МИЛОШ СВИРЧЕВ, студент Медицинског факултета, за рад под називом „Утицај 4a4b полиморфизма гена за eNOS на меморијске способности студената“

2012/2013. година

Са групације факултета природно-математичких наука

МАРИАНА ОАЛЂЕ, студент Биолошког факултета, за рад под називом: „Антиоксидативни ефекат етанолних екстраката различитих биљних делова *Salvia amplexicaulis* Lam.“

Са групације друштвено-хуманистичких наука

ЈЕЛЕНА ЈАРАНОВИЋ, студент Учитељског факултета, за рад под називом "Развој аутентичних личности без обзира на ограничења школског система (на

примерима филмова Шешир професора Косте Вујића Здравка Шотре и Друштво мртвих песника Питера Вира)"

Са групације факултета медицинских наука

ЈЕЛЕНА РАДОВИЋ И ЈЕЛЕНА ГАВРИЛОВ, студенткиње Фармацеутског факултета, за рад под називом: "Испитивање антимикуробне и антиоксидативне активности екстраката гљиве *Laetiporus sulphureus* (Bull.) Murril (Polyporaceae)"

Са групације факултета техничко-технолошких наука

УРОШ ЈАНКОВИЋ, студент Шумарског факултета, за рад под називом: "Пројектовање намештаја са аспекта акустичних карактеристика дрвета – сто ТЕРЦА"

2011/2012. година

Са групације факултета природно-математичких наука

АНА СТАНОЈЕВИЋ, студент Факултета за физичку хемију, за рад под називом: "*How cholesterol effects on neuroendocrine system*"

Са групације друштвено-хуманистичких наука

МАРИНА БУДИЋ, студент Филозофског факултета, за рад под називом "Уметник у једној уметности или уметник у свим уметностима?"

Са групације факултета медицинских наука

НИКОЛА БОШКОВИЋ, студент Медицинског факултета, за рад под називом: "Повезаност метаболичког синдрома са опоравком срчане фреквенце након теста физичког оптерећења"

Why is the circle of impotence the mechanism of the social world?

Insist on emancipation by challenging the opposition between viewing and acting!

Refuse the inequality of intelligence!

Undo the opinion of inequality by un-explaining.

Is the only valid knowledge the one which is affirmed by the institution.

Who is the person qualified to transfer knowledge?

Let the institution carry out the endless task of perfecting its perfected explanations.

СТУДЕНТИ

ПРОРЕКТОРИ УБ

...	...
Братислав Велимировић, Медицински факултет	1987-1988
Милорад Вукобратовић, Филолошки факултет	1989-1990
Драган Ђилас, Машински факултет	1992-1993
Дејан Јовановић, Медицински факултет	1993-1994
Војин Ђурђевић, Факултет политичких наука	1995-1997
...	...
Марко Милутиновић, Правни факултет	2007-2008
Соња Нектаријевић, Фармацеутски факултет	2008-2009
Милан Поповић, Факултет за физичку хемију	2009-2011
Милан Крстић, Факултет политичких наука	2011-2012
Иван Шашић, Економски факултет	2012-2013
Милош Обрадовић, Факултет спорта и физичког васпитања	2013-2014
Богдан Илић, Архитектонски факултет	2014-2015
Марија Радовановић, Филолошки факултет	2015-2016
Боријан Соковић, Технолошко-металуршки факултет	2016-2018
Данило Потпарић, Православни богословски факултет	2018-2019
Јагош Стојановић, Машински факултет	2019-2021
Ана Грчић, Факултет политичких наука	2021-2023

**Шта су била кључна питања за студенте
и шта је најважније постигнуто за студенте
у периоду Вашег ангажовања као студента проректора?**

**Шта је добро, а шта је потребно унапредити
у интересу студената и њиховог образовања?**

Марија РАДОВАНОВИЋ,
студент проректор 2015/2016 године
(студент Филолошког факултета)

За студенте је један од кључних проблема 2015/2016 године био је број испитних рокова. Тадашње измене Закона о високом образовању предвиделе су да факултети сами одлучују колико ће испитних рокова бити у току школске године, али студенте је изузетно бринула неизвесност коју је то са собом носило. Због тога смо на нивоу универзитета успели да дођемо до консензуса да то буде шест рокова и да на тај начин обезбедимо неку врсту сигурности за студенте на свим факултетима. Поред тога, истакла бих и усвајање новог Правилника о дисциплинској одговорности студената који је по први пут уврстио плагирање као прекршај и предвидео санкције које ће се примењивати у том случају.

Верујем да је добро што држава жели да финансира факултетско образовање одређеног броја студената и омогући најбољима који долазе из унутрашњости да живе по повлашћеним ценама у граду који је постао тешко приуштив просечном човеку. Ипак, делује ми да се ту сав труд завршава и да је за истинску, корениту промену потребно више. Сматрам да је неопходна искрена евалуација постојећег стања, успостављање потпуно новог система који ће водити професионални менаџмент и континуирана промоција образовања као једне од највиших вредности којој би као друштво требало да тежимо.

Борјан СОКОВИЋ,
студент проректор 2016/2018 године
(студент Технолошко-металуршког факултета)

У периоду од 2016 до 2018. године мењали су се Закон о Високом образовању, Статут Универзитета, али и многи други прописи који уређују права и обавезе студената. Незавидан положај студената поправљао се постепено, на почетку без велике подршке академске заједнице. Ипак, уједињеним напорима студентских представника, транспарентношћу у раду, константним разговорима и надасве упорношћу свих студентских представника успели смо да оснажимо сарадњу између студената и управе Универзитета и свих факултета који су у његовом саставу. Заједнички смо налазили начине да унапредимо примену Болоњске декларације, покренули смо иницијативу за реституцију многих национализованих задужбина, учинили многе искорак у решавању проблема студената уписаних пре 2005. године, сачували Дом културе Студентски Град као важну установу студентског стандарда, подизали свест јавности о егзистенцијалним и наставним изазовима са којима се студенти суочавају, спречавали подизање трошкова образовања, и подржавали различите видове студентских борби за студентска права. Уз то, поносан сам на успех који смо постигли у спречавању уплива политичких субјеката у рад студентских тела и уједињен став студената против уплива политичких актера у процесе доношења одлука. Ипак, можда и најважнији ефекат било је враћање активног учешћа и вредновања гласа студената у процесу доношења већине одлука на Универзитету у Београду, поготово оних које се тичу организације рада на Универзитету, наставног процеса и могућности које се студентима пружају како би исказали свој пун потенцијал.

Умрежавање Универзитета са другим институцијама и учешће УБ у многим асоцијацијама и мрежама универзитета свакако пружа могућност за примену искуства добре праксе и унапређење свеукупног функционисања

УБ и његових чланица. Овакав приступ се позитивно одражава на студенте кроз унапређење услова студија, модернизовање наставног процеса и отварања могућности за стицањем нових знања и вештина. Мој утисак је да Универзитет на том пољу не напредује темпом који би био примерен установи такве репутације. Већ годинама недостаје одлучност у реформи студентских програма и модернизацији наставног процеса која би омогућила студентима да стичу шире и применљивије знање на ефикаснији начин. Примена Болоњске декларације, нажалост, никада није успешно приведена крају а, мада се о неким њеним аспектима може дискутовати, она остаје основ за развој самог образовног процеса и побољшање положаја студената и учесника у настави. Други аспект који се свакако надовезује на претходно наведено је неговање критичког промишљања. Установа са изузетном историјом и репутацијом какву има наш Универзитет дужна је да буде покретач друштвеног развоја на свим пољима свог деловања за шта је неговање критичке мисли основ. Тај дух се мора преносити на генерације студената које стасавају на Универзитету јер се једино тако може створити довољан број храбрих појединаца који ће се усудити да померају границе науке, остварују успешне предузетничке подухвате и одговорно се односе према свом окружењу. Оснажени студенти данас, у будућности ће Универзитету враћати вишеструко и бити најсветлији пример успеха Универзитета у Београду.

Непотпуна примена болоњског система образовања, тежак материјални статус студената, недовољан број места у студентским домовима, неадекватни услови за студирање за студенте са хендикепом су проблеми који су били за време мог студирања, а верујем да су и данас присутни. За годину дана мандата успели смо да обиђемо све факултете у саставу Универзитета и да укажемо на проблеме са којима се сусрећу студенти на свим нивоима студирања. Обновили смо рад Већа студената продекана, донели Правилник о раду тог тела и успоставили механизме за решавање ниске пролазности студената на предметима. Такође смо знали да студентски представници морају да делују афирмативно и покренули смо низ иницијатива: да се омогући студентима да до 30. године живота могу користити здравствену заштиту у студентским поликлиникама, да се српски језик уведе као обавезан предмет на првом степену студија свих студијских програма, да спорт буде присутнији на факултетима, а промовисали смо и академске вредности, а посебно сам поносан на промоцију пројекта „Академска честитост“.

Универзитет у Београду је високо позициониран у међународним оквирима и диплома нашег Универзитета заиста гарантује квалитет, међутим има великог простора за напредак. Пре свега у пољу мултидисциплинарности јер студенти треба да имају већу могућност да користе широку разгранатост научних дисциплина које се изучавају на нашем Универзитету. Студијски програми не морају нужно бити организовани само у оквиру једног факултета. Такође, постоји простор и за иновацију постојећих студијских програма где би се послушавала потреба тржишта, али и интересовања млађих генерација. Сматрам да би већа улагања у установе студентског стандарда допринела да квалитет студентског живота буде на вишем нивоу.

*Данило ПОТПАРИЋ,
студент проректор 2018/2019 године
(студент Православног
богословског факултета)*

*Јагош СТОЈАНОВИЋ,
студент проректор
2019/2020 и 2020/2021 године
(студент Машинског факултета)*

Након обављања функције потпредседника за наставу, приоритетна област ми је поред бављења наставом било подизање студентског стандарда. Нажалост, пар месеци након мог именованја проглашено је ванредно стање због пандемије стога је фокус морао бити преусмерен. Наиме, успостављена је фреквентнија и боља комуникација првенствено између представника студената свих факултета Универзитета у Београду и то председника парламената и студената продекана активним руковођењем Већа студената продекана. Поред овога, највећи проблем који је постојао било је одржавање наставе, првенствено дефинисања саме наставе на даљину и укидање предиспитних обавеза. Поред овога успели смо да се у сарадњи са Заводом за здравствену заштиту студената обезбедимо преко 10.000 јединица вакцина за студенте који су се изјаснили да желе да изврше имунизацију, а не смемо заборавити ни помоћ и заштиту пружене од Поликнике.

Сматрам да је преко потребно да студенти на свим факултетима имају што је могуће сличније услове студирања, како је немогуће имати једнаке услове из разлога превелике различитости и ширине коју пружа наш дивни Универзитет у Београду. Једно од кључних недоумица студената везана је за услове студирања и полагања испита. Неретка је ситуација да предмети који носе исти број ЕСПБ или чак носе мањи број ЕСПБ изискују знатно већи рад и спадају у групацију „тежих” испита. Самим тим верујем да би дефинисање појма предиспитних обавеза знатно унапредио образовање наших студената, јер би на тај начин испити били подједнако добро организовани.

Сматрам поражавајућом чињеницом да се дешава да чланови академске заједнице међусобно не сарађују и то чак чланови истих катедри са истог факултета и на тај начин су угрожени искључиво студенти. Кроз мотивисање професора да заједно држе предмете сматрам да би се градиво знатно боље обрадило и на тај начин студенти би могли из више углова видети исти предмет, наравно, уколико постоји више предметних професора за исти предмет.

Један од највећих изазова у периоду мог ангажовања као студентског представника био је период пандемије вируса *COVID - 19*, тренутак који представља прекретницу у целом свету, а посебно у нашем систему образовања. Овај период нас је научио колико брзо морамо да се прилагодимо новонасталим околностима, да проширимо своје видике и да пронађемо најбољи начин за рад у условима принудне и привремене изолације.

Важна су питања са аспекта студентског организовања која се односе на заступљеност и улогу студентских представника у процесу одлучивања на факултетима које су чланице Универзитета у Београду. Иако легитимно изабрани представници студената, често су суочени са неприхватањем, неразумевањем и незадовољством што је последица доношења одлука без укључивања студентског гласа и недовољно развијеног узајамног поверења због чега сматрам да је потребно перманентно развијати комуникацију између студената и чланова управа факултета/наставног кадра.

Кроз заједничке активности смо више пута показали способност да се изборимо за права својих колега са којима студирамо, да им помогнемо и унапредимо услове у којима ће равноправно стицати академско образовање и охрабрити их у креирању сопствене будућности. Такве помаке видимо у доношењу нових или промени постојећих регулатива, уважавању олакшавајућих околности у финансијском погледу, стварању прилика за примену стеченог знања у пракси или обезбеђивању првог пословног ангажовања у складу са стеченим компетенцијама.

За образовање смо одговорни заједно и ми млади, поред постојећих кључних актера образовних политика. Сматрам да је за нашу академску заједницу важно да студентски глас буде препознат и уважен на начин да студенти буду партнери у развоју образовања, како за своју генерацију, тако и за своје будуће колеге. Сматрам да је потребна воља да се кроз студентско организовање идеје студената реализују у већој мери у заједништву са наставницима, а да квалитетно образовање једног академца буде његов основни интерес, а искуство водиља за будуће генерације које долазе са великим очекивањима на студије на нашем Универзитету.

Универзитет у Београду је дом великог броја изузетних и надарених младих људи који су остварили велике успехе током студија или су на том путу и личним примером доприносе очувању угледа Универзитета.

*Ана ГРЧИЋ,
студент проректор
2021/2022 и 2022/2023 године
(студент Факултета политичких наука)*

ПРИВРЕДНА ДЕЛАТНОСТ

Универзитет настоји да успостави начине праћења савремених потреба друштва и у складу с тим усмерава свој будући развој. Залаже се за развој сарадње са различитим друштвеним субјектима, као и органима државне управе и локалне самоуправе.

Подстиче код факултета увођење стручних пракси у државним органима, различитим организацијама и предузећима за студенте током студија, укључивање ваннаставних активности и интензивно промовише своје програме.

Ради на поспешивању различитих програма запошљавања. Уписне политике факултета се усклађују са потребама друштва и привреде, као и пројектованим променама на тржишту рада. У том циљу афирмише се рад Савета послодавца на факултетима и његова улога у креирању и перманентном иновирању студијских програма, у складу са актуелним захтевима тржишта рада. Универзитет води бригу о усклађености компетенција дипломаца са потребама међународног тржишта рада и стандардима међународних професионалних удружења.

У складу са тим, Универзитет је недавно потписао Споразум о сарадњи у пружању подршке Јавне управе високошколским установама у образовном процесу. Потписивање овог Споразума представља важан корак у остваривању стратешких циљева обе стране, Јавне управе и Универзитета, како у домену унапређења високошколског образовања, тако и у домену реформе Јавне управе. Национална стратегија одрживог развоја препознаје примењено знање, образовање и науку као доминантне чиниоце развоја савремене економије и друштва, због чега континуирано унапређење система образовања представља један од водећих праваца промена ради одрживог развоја друштва.

Јачање сарадње и успостављање овог партнерства са Јавном управом препознајемо као основ за унапређење квалитета постојећих студијских програма посебно са аспекта обезбеђивања оквира за стицање практичних вештина студената и достизање високог нивоа компетенција за рад у реалном радном окружењу. Са друге стране, искуство кадрова запослених у Јавним управама препознајемо као вредан ресурс знања која могу бити подељена кроз различите врсте наставних и ваннаставних активности и допринети да будући стручњаци у различитим областима размишљају креативно и проблемски, управљају сложеним информацијама и системима, развијају свест о одрживом планирању и развоју, здрављу становништва и животне средине, паметно користе ресурсе и ефикасно комуницирају отворено износећи своје мишљење које се темељи на знању. Програми који ће бити формиран на годишњем нивоу и континуирано спроведени на свим универзитетима у нашој земљи представљају један облик унапређења и иновирања студијских програма.

**ОДРЖИВОСТ
РЕГЕНЕРАЦИЈА
ПЕРСПЕКТИВА**

Улога Универзитета
У ПРИВРЕДИ

Заједничка мисија факултета и Универзитета у привреди

Заједничка мисија института и Универзитета у привреди

*проф. др Мирјана Михаиловић
Институт за биолошка истраживања
Синиша Станковић*

Мултидисциплинарни приступ у истраживањима у Институту усмерен је и на националне приоритете у домену науке и технологије и на трансфер резултата стечених у основним истраживањима ка областима у којима је биологија основа (медицина, фармација, ветерина, биомедицина, шумарство, заштита животне средине, пољопривреда, ветерина, биотехнологија и друге). Институт је у периоду од 2010. реализовао 138 уговора са привредом, министарствима и јавним установама из Републике Србије, а планира се наставак сарадње са следећим привредним субјектима: Електропривредом Србије; Институтом за водопривреду „Јарослав Черни“; Градским заводом за јавно здравље Београд; Заводом за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“; ЈВП „Србијаводе“; ЈВП „Воде Војводине“; Министарством пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Србије; Министарством заштите животне средине Републике Србије; Републичком дирекцијом за воде; Агенцијом за заштиту животне средине Републике Србије, ЈКП Зеленило Београд, ЈП „Србијашуме“ Београд, ЈП Национални парк „Ђердап“; Резерват „Увац“ доо, Нова Варош; ПИО „Власина“; СРП „Краљевац“, као и вишегодишњим партнерима из привреде. У циљу подизања капацитета у области трансфера знања и технологија Институту ће значајно допринети могућност унапређења и трансформације сегмената рада кроз реализацију пројекта SAIGE (Пројекат акцелерације иновација и подстицања раста предузетништва у Републици Србији између Републике Србије и Међународне банке за обнову и развој).

Као тржишно оријентисана компанија и пуноправни члан Универзитета у Београду, ИНТ би, са осталим факултетима (пре свега ЕТФ, Машински факултета, Технолошко металуршки факултет,...) и институтима (пре свега Институт Михајло Пупин, ИХТМ, Институт за физику, Винча, ...), могао учествовати у већем и интезивнијем пројектно оријентисаном повезивању Универзитета у Београду и привредних субјеката у земљи и иностранству у области електроенергетике.

*др Драган Ковачевић
Институт Никола Тесла*

*др Газела Пугар Драшко
Институт за филозофију
и друштвену теорију*

Универзитет у Београду посвећен је пружању подршке за стварање окружења које подстиче сарадњу између привреде и науке. У том контексту је и основао Центар за трансфер технологије Универзитета у Београду, како би поспешао тај процес. Истовремено, снажно подржава оснивање и деловање примењених истраживачких центара и иновационих центара на факултетима. ИФДТ као научно-истраживачка организација у области друштвених наука и хуманистике, своје напоре превасходно улаже у подизање свести привредних субјеката о значају улагања у друштвено-хуманистичке науке. Такође, ИФДТ је посвећен бољем разумевању потреба привреде, како би друштвена истраживачка заједница могла да препозна потенцијале сарадње са привредом, али и како би привредни субјекти били боље упознати са врстама услуга које пружају образовне и истраживачке организације.

У ИМИ-у се у протеклом периоду радило и на развојним и примењеним истраживањима у оквиру пројеката који су реализовани у сарадњи са привредним организацијама, фармацеутском и прехранбеном индустријом (Хемофарм Концерн, Actelion Ltd., ИЦН Галеника, Сојапротеин, Zepher International, International Health, Фип Комерц д.о.о.), за чије потребе су се вршила претклиничка испитивања биолошких карактеристика и ефеката нових прехранбених и фармацеутских препарата, развијани финални производи, реализована два интернационална и објављен један домаћи патент. Институт је учествовао и у студији изводљивости за потребе пројекта магистралног гасовода „Јужни ток“. Привлачења инвестиција која су у оквиру могућности сарадника ИМИ огледају се у пријавама бројних националних и међународних пројеката који предвиђају и набавку капиталне опреме. Укључивањем у пројекат трансформације ИМИ је један сегмент својих активности трасирао у правцу интензивније сарадње са привредом и идентификацији истраживачких праваца са потенцијалом за развој иновација.

др Диана Бугарски
Институт за медицинска истраживања

проф. др Милорад Мириловић
Факултет ветеринарске медицине

Факултет ветеринарске медицине Универзитета у Београду је током своје богате историје промовисао активну сарадњу са компанијама у различитим областима привреде, са посебном пажњом на привредне субјекте из области пољопривреде. Кроз саветодавну улогу, реализацију различитих научних и стручних пројеката факултет је, а и данас је тако, значајно утицао на развој пољопривреде, али и на развој привреде у нашој земљи.

Сарадња Фармацеутског факултета и привреде одвија се путем два правца, један су реализација заједничких пројеката технолошког развоја, пројеката доказа концепта, иновационих ваучера, пројеката трансфера технологија итд, који доприносе стварању позитивног окружења и успостављању економије засноване на знању, а други је спровођење различитих врста испитивања и израда стручних мишљења за потребе привредних субјеката у земљи и региону, или релевантних институција. Факултет је овлашћен од стране Министарства здравља за извођење физичко-хемијских и микробиолошких испитивања лекова и медицинских средстава у складу са захтевима добре произвођачке праксе, као и давање услуга из области дијететике: израду стручних мишљења, категоризацију и одобрење текста декларације дијететских производа, од стране Министарства пољопривреде, шумарства и водoprивреде за издавање токсиколошких експертских извештаја и евалуације токсиколошких својстава различитих производа, од стране Министарства животне средине за спровођење обуке за Саветника за хемикалије. Подстицањем иновативног предузетништва и јачањем везе између науке и привреде, под окриљем Фонда за иновациону делатност Факултет улаже велике напоре да допринесе привредном развоју земље. Сарадња Факултета са привредом пружа значајну могућност за обезбеђење услова развоја научноистраживачког подмлатка и унапређење знања и вештине истраживача са Фармацеутског факултета кроз трансфер научних информација и њихову примену у пракси.

проф. др Слађана Шобајић
Фармацеутски факултет

*проф. др Мирослав Кузмановић
Факултет за физичку хемију*

Факултет за физичку хемију следи тенденције растуће употребе савремених технологија и та знања се преносе на студенте који већи део својих студија проводе у практичном раду. Данас су све контролне и развојне лабораторије опремљене инструментима високе технологије, те је неопходно запошљавати управо стручњаке оспособљене за решавање реалних проблема. Важно је напоменути да се већина инструменталних метода, које су незаобилазне у индустрији, медицини, контроли квалитета воде, хране, лекова итд. заснива се на физичко-хемијским принципима. Тако Факултет за физичку хемију студентима пружа могућност да се оријентишу на решавање практичних проблема у индустрији и привреди уопште. На факултету студенти стичу вештине које им омогућавају да се одмах након студија запосле. Широки спектар научних области које се изучавају на Факултету обезбеђује јединствену основу за креирање свеобухватне професионалне будућности и на ту чињеницу смо сви на Факултету изузетно поносни.

Реализацијом домаћих и међународних пројеката Факултет тежи одржавању и успостављању нових партнерских веза са привредним организацијама. У оквиру делатности високог образовања, Факултет у обавља експертско-консултантску делатност. Факултет организује и обавља основна, развојна и примењена научна истраживања у областима географије, туризмологије, просторног планирања, демографије, геопросторних основа животне средине и географских информационих система.

*проф. др Велимир Шећеров
Географски факултет*

*проф. др Дејан Гвоздић
Електротехнички факултет*

Електротехнички факултет од свог оснивања својим стручно-истраживачким и иновативним радом доприноси технолошком напретку и свеукупном развоју Републике Србије и региона. Мисија Електротехничког факултета је да оспособи врхунске инжењере, који ће бити у стању да унапреде продуктивност, унесу иновативност и повећају конкурентност предузећа на тржишту, пре свега у Србији. Дипломе Електротехничког факултета су деценијама уназад признате и цењене широм света, како на еминентним светским универзитетима, тако и у светским компанијама, где се запошљавају бивши студенти Факултета. Тренутно, Електротехнички факултет има остварену сарадњу са више од 170 домаћих и страних привредних организација, у оквиру којих студенти обављају стручне праксе, раде пројекте и дипломске радове. О квалитету сарадње и значају Електротехничког факултета за привредне субјекте говори чињеница да највећи број компанија са којима Електротехнички факултет сарађује, пружа Факултету подршку кроз Партнерски програм којим се финансирају активности сарадника и младих наставника на Факултету. Такође, истраживачки тимови са Факултета имају успешну сарадњу са многим компанијама из окружења кроз комерцијалне и развојне пројекте. Последњих неколико година ова сарадња се остварује уз подршку Фонда за иновациону делатност, на чије позиве за подношење пројеката тимови са Електротехничког факултета одговарају у великом броју. Техничка решења и патенти Електротехничког факултета се примењују у различитим сферама индустрије и привреде.

У циљу управљања квалитетом сарадње са привредом у области грађевинарства, геодезије и геоинформатике, Факултет је увео систем менаџмента квалитетом ISO 9001:2015. Факултет поседује стручни и технички капацитет који је резултовао добијањем 18 великих лиценци за пројектовање практично свих објеката од значаја за Републику Србију. У оквиру Факултета постоје 24 лабораторије које представљају наставне базе, од којих се многе користе и у сарадњи са привредом у циљу обезбеђења и контроле квалитета, а пет лабораторија је акредитовано и поседује сертификате ISO 17025. Сарадња са привредом обавља се кроз високо стручне послове на којима може доћи до изражаја сав потенцијал, експертско знање и искуство професора и инжењера Грађевинског факултета. Осим тога, сарадња са привредом изузетно је значајна и за перманентно стручно усавршавање, нарочито наставника и сарадника који су ангажовани на стручно-апликативним предметима. Факултет је посвећен поштовању правила стукe, процедура и стандарда, чиме на најбољи начин помаже реализацију капиталних пројеката и остаје поуздан партнер грађевинским компанијама и јавним предузећима.

*проф. др Владан Кузмановић
Грађевински факултет*

*проф. арх Владимир Лојаница
Архитектонски факултет*

Карактер савремене друштвене стварности, као део незаобилазног контекста у оквиру процеса повезивања универзитета са привредом, посебно индустријом представља полигон у оквиру којег се профилише повезивање исхода наставних програма са потребама тржишта рада. Веза високог образовања и науке са привредом, суштински је важна карика за пословни и професионални напредак друштва у целини. Партнерство високог образовања са привредом успешно је једино ако је обострано плодно и ако омогућује иновацијама да буду посредник између образовања и рада. Интензивирање примене истраживачких резултата у пословању привредних субјеката је један од интегрисаних елемената различитих сектора друштвеног система. Данас препознајемо као квалитетан онај процес високог образовања који даје савремено образоване, критички зреле и креативне младе људе који су једновремено оспособљени за примену стечених знања и њихов даљи развој кроз истраживање у индустрији. У процесу образовања архитекте, у структури наставног процеса неизоставно место заузима професионална пракса и сарадња Факултета са привредом. Пратећи актуелне светске моделе трансформације самих универзитета у односу на њихов концепт сарадње са привредом, Факултет тежи формирању различитих модалитета сарадње академских установа и различитих субјеката привредног и јавног сектора кроз уско профилисане, професионалне курсеве и специјалистичке студије које би могло да прати и издавање сертификата за рад у наведеним областима. Поред важне друштвене улоге који овакав вид едукације има он додатно може имати и значајне комерцијалне аспекте који проширују дијапазон могућности и јачају утицај Универзитета у друштву.

*проф. др Владимир Поповић
Машински факултет*

Машинство као грана науке захтева примењена истраживања и доказивање тих истраживања у пракси. То је један од основних критеријума за вредновање истраживача у домену научно-истраживачког рада. С друге стране, без примене резултата истраживања у пракси нема ни развоја факултета, нити квалитетног образовања нових генерација машинских инжењера. Оно што је посебно важно, сарадња с привредом отвара простор за пренос знања, трансфер технологије и комерцијализацију истраживања, што је један од кључних услова и за убрзан развој наше земље. Зато је сарадња с привредом од посебног значаја за Машински факултет. Само у протеклих годину дана потписано је око 300 уговора о сарадњи с привредом, из којих је проистекло око 3000 различитих извештаја, студија, пројеката и 529 различитих резултата, који су категорисани од стране Министарства науке Републике Србије.

Факултет од свог оснивања па до данас посебну пажњу посвећује сарадњи са домаћим и иностраним привредним субјектима у областима хемијског инжењерства, хемијских и биохемијских технологија, инжењерства заштите животне средине, инжењерства материјала и металургије. Факултет поред различитих врста услуга у области примењених истраживања, током више деценија је учествовао у изради великог броја пројеката, елабората, студија, акционих планова итд. У циљу ефикасније сарадње са привредом, ТМФ је формирао следеће центре: Иновациони центар Технолошко-металуршког факултета д.о.о. је формиран са циљем стварања иновација, развоја прототипова, нових производа и услуга, као и трансфером знања и технологија у производњу; Центар за чистију производњу уз подршку УНИДО је формиран са мисијом да промовише и реализује концепт чистије производње у компанијама у Србији и да подиже свест о важности одрживог развоја; Развојно-истраживачки центар Графичког инжењерства ТМФ-а (РИЦ) је формиран да се бави услужним делатностима везаним за процес штампе, односно пружа услуге припреме, штампања и дораде графичких производа; Центар за папирну, амбалажу и графичку индустрију (ЦПА&Г) је формиран да обједини сарадњу са субјектима из области производње папира, амбалаже и графичке индустрије. Ово указује да у сарадњи са другим областима које негује Универзитет у домену образовања, истраживања и технолошке примене, и други факултети и институти могу имати подршку да се у оквиру Универзитета могу испунити мисије образовања и знања за постојеће сложене индустријске процесе и системе као и оне најсавременије према којима наша привреда исказује интерес.

*проф. др Петар Ускоковић
Технолошко-металуршки факултет*

ЗДРАВЉЕ -
ЕНЕРГИЈА -
ПОКРЕТ -
ПОЛЕТ

ДРУШТВЕНА И КУЛТУРНА ДЕЛАТНОСТ

Универзитет има одговорност да однегује најквалитетније појединце и постави највише стандарде једног друштва, стварајући и чувајући универзалне вредности и специфичности културе једног друштва. Универзитета у Београду у области шире друштвене улоге препознаје три кључна циља деловања:

- Утицај на развој високог школства и науке у земљи и региону;
- Промовисање аутономије и слобода у раду академске заједнице;
- Утицај на развој основног и средњег образовања у земљи.

Универзитет у Београду негује традицију високог образовања и чува континуитет развоја науке и струке у нашој земљи. Као кључна институција савременог друштва и највиша образовна институција националног карактера Универзитет континуирано прати друштвени развој и анализира потребе шире друштвене заједнице те у складу са развојем науке и струке у свету уводи нове студијске програме и наставне садржаје за перспективна занимања и професије.

Универзитет заузима етички вршну позицију у друштву. Због тога он уважава највише стандарде етичности у држави. Универзитет се залаже за поштовање интегритета, достојанства и равноправности. Универзитет је пример заштите основних људских права, права мањинских група, неговања родне и полне равноправности, борбе против расизма, национализма, и верске нетрпељивости.

Универзитет подстиче сучељавање различитих ставова како у оквиру формалног, тако и неформалног образовања. Култура дијалога у друштву афирмише се кроз радионице, округле столове и расправе које Универзитет организује, подржава и подстиче. Критичко мишљење, интегритет личности и уважавање различитих ставова су основне вредности које заступа Универзитет у друштву.

Универзитет препознаје изврсноћ као поуздану водилу друштва. Учешћем у бројним међународним пројектима представници Универзитета доприносе препознатљивости наше културе и својим постигнућима стварају културно наслеђе будућности.

Улога Универзитета
У ДРУШТВУ

Заједничка мисија факултета и Универзитета у друштву

Заједничка мисија института и Универзитета у друштву

АУТЕНТИЧНОСТ
ОТПОРНОСТ
ПОРЕКЛО
ПРКОС

Ботаничка башта
Јевремовац
(фото: А. Ђорђевић)

Високо образовање је основ за **развој друштва заснованог на знању** и његовог даљег економског и културног напретка, зато Медицински факултет кроз партнерски однос са свим чланицама Универзитета негује иновативне приступе образовању, истраживању и бризи о пацијентима, комбинујући најбољу традицију медицине са принципима и најновијим научним и техничким достигнућима, у циљу откривања нових приступа у дијагностици, лечењу и превенцији болести.

*проф. др Лазар Давидовић
Медицински факултет*

*проф. др Алекса Марковић
Стоматолошки факултет*

Мисија Факултета је да, као референтна образовно-научна установа у Републици и у региону југа и истока Србије, организује, спроводи и перманентно унапређује све видове и нивое високошколског образовања доктора стоматолошких наука, **у складу са највишим стандардима квалитета**, дајући тиме **допринос развоју правног система, стоматолошке науке и струке и просперитету друштва**.

Друштвена одговорност високог образовања се огледа у напору да се промовишу **хумани** друштвени односи, **темељне људске вредности**, **етички однос према обавезама и одговорностима**. Инсистирањем на општој одговорности и посвећености студената, запослених и руководства и личним примерима постиже се шири социјални аспект којим се будући фармацеути припремају и подржавају да доприносе социјалном и одрживом развоју и праведнијем друштву.

*проф. др Слађана Шобајић
Фармацеутски факултет*

*проф. др Милорад Мириловић
Факултет ветеринарске медицине*

Одржавање аутономног статуса у креирању образовних и научних политика је од изузетног значаја за утицај на друштвена кретања у нашој земљи.

Отварање перспектива за запошљавање, стално професионално усавршавање и развој каријере дипломираних физикохемичара.

*проф. др Мирослав Кузмановић
Факултет за физичку хемију*

*проф. др Ива Драшкић Вићановић
Филолошки факултет*

Универзитет у Београду и Филолошки факултет као једна од његових чланица представљају окосницу националног и културног идентитета. Истовремено, обе институције препознају значај вишејезичности и мултикултуралности, као и неговања критичког приступа феноменима и изазовима данашњег друштва. Будући један од факултета друштвено-хуманистичког усмерења у оквиру Универзитета у Београду, Филолошки факултет има и важну наднационалну улогу, јер промовише општељудске вредности, а нарочито **дух толеранције и етичности**.

Активно учествовање у решавању актуелних друштвених проблема и изазова у области савремене наставе географије, заштите животне средине, управљања ризицима и природним непогодама, просторног и урбанистичког планирања, демографских и миграционих политика и бројних других тема.

*проф. др Велимир Шећеров
Географски факултет*

*проф. арх Владимир Лојаница
Архитектонски факултет*

Задатак Факултета на пољу институционалне афирмације је **проактивно, ефикасно деловање** у друштвеној сфери кроз механизме за адекватно јавно представљање и промоцију резултата рада, капацитета, потенцијала и свеукупне **друштвено одговорне узорности** Факултета као институције од интегритета, највиших етичких и професионалних стандарда уз изразиту одговорност према средини и друштву у целини.

Обезбедити синергију високог школства и привредних и државних субјеката, све са циљем **јачања материјално-финансијске подршке Факултету и мотивације наставника и сарадника** по питању **иновирања** наставних програма, **ефикасности** наставног процеса, повећања **квалитета** и броја уџбеничких и монографских јединица, као и **унапређења библиотечког фонда и дигиталног репозиторијума** из области електротехнике, рачунарства и софтверског инжењерства.

*проф. др Дејан Гвоздић
Електротехнички факултет*

*проф. др Владан Кузмановић
Грађевински факултет*

Високо образовање је основ за **развој друштва заснованог на знању** и његовог даљег економског и културног напретка и **основ за унапређења људских права и слобода**. Полазећи од мисије Универзитета да кроз образовање, научноистраживачки рад и учешће у развоју друштвене заједнице, омогући **највише академске стандарде** и обезбеди стицање знања и вештина у складу са потребама друштва и пројектованим националним развојем, мисија Грађевинског факултета је врхунско образовање и перманентно усавршавање студената, инжењера и истраживача у области грађевинарства, геодезије и геоинформатике.

Заједничка нам је мисија образовања кадрова у складу са друштвеним изазовима, новим технолошким концептима, захтевима за интердисциплинарним приступима, подршци уласка наших привредних и научних институција у међународним конзорцијуме, **хармонизацији са легислативама ЕУ** у областима као што су законодавство, безбедност, привреда, одрживи развој, медицина и друге области од друштвеног значаја.

*проф. др Петар Ускоковић
Технолошко-металуршки факултет*

*проф. др Дејан Таникић
Технички факултет у Бору*

Локална заједница Факултет препознаје као установу која значајно доприноси **подизању свести о важности високог образовања**.

Универзитет у Београду и Машински факултет, као његова чланица, имају посебну улогу и **одговорност у очувању и унапређењу националног интелектуалног и научног наслеђа**, те у јачању међународне **препознатљивости и атрактивности** високог образовања и науке у нашој земљи.

*проф. др Владимир Поповић
Машински факултет*

Ослањајући се на наслеђе *Praxis* школе као поља **ангажоване мисли**, ИФДТ у центар својих истраживачких активности поставља **студије ангажованости**. Водећи се њиховим наслеђем, а трагајући за могућностима **изградње хуманијег друштва**, ИФДТ има мисију да посредством студија ангажованости установи и (о)смисли један **инклузиван оквир критичког промишљања најважнијих проблема друштва**. Универзитет у Београду и ИФДТ и данас отварају своја врата за различита мишљења, чврсто уверени да само **плуралитет ставова** и њихово укрштање доноси научни и друштвени прогрес.

*др Газела Пугар Драшко
Институт за филозофију
и друштвену теорију*

*др Драгица Станковић
Институт за мултидисциплинарна
истраживања*

Мисија Института је да кроз примену и развој мултидисциплинарности и **изврности у науци** доприноси стицању нових знања и образовању висококвалитетног научног кадра и тиме повећава капацитете и ресурсе друштва да се успешније суочава са комплексним изазовима и трансформацијама.

Биомедицинске технологије су наука 21. века, а повећање компетитивности и међународне видљивости Института за медицинска истраживања и његових истраживача, **неговање истраживачке изузетности**, већа **интеграција у међународна истраживања**, омогућавају и већу **сарадњу са здравством и фармацеутском индустријом**.

*др Диана Бугарски
Институт за медицинска истраживања*

*проф. др Мирјана Михаиловић
Институт за биолошка истраживања
Синиша Станковић*

Важност промоције науке и ангажовање истраживача и сарадника у разноврсним акцијама: *Ноћ истраживача, Дан фасцинације биљкама, Недеља свести о мозгу* и др., самостално или кроз рад научних и стручних друштава, у организацији различитих предавања и изложби којима је циљ **приближавање различитих тема из области биологије широј публици**.

Република Србија, која је оснивач и Института и Универзитета, се определила да успостави и развија савремено **друштво засновано на знању, науци, иновацијама и предузетништву**. Овакву сложену и захтевну мисију ни једна институција не може остварити сама, већ је потребна **синергија**, повезано и синхронизовано деловање свих сегмената друштва, пре свега Института и Универзитета.

*др Драган Ковачевић
Институт Никола Тесла*

Академско културно уметничко друштво „ШПАНАЦ“ основано је 17. децембра 1954. године заједничким напорима студената и професора Универзитета у Београду. За седиште друштва је изабран Студенски град који је тада удомљавао преко 6.000 студената. Од самог почетка, „Шпанац“ своје постојање заснива на четири сегмента уметничког израза: фолклорно-уметничка игра, хорска музика, концертна народна музика, позоришна уметност. Добро организовано и вођено уз самопрекоран рад својих чланова и правилну програмску оријентацију, Друштво је неговало истинске уметничке вредности српске, југословенске, балканске и светске културне баштине.

Преко 16.500 младих стваралаца потекло је из АКУД „ШПАНАЦ“. Један број њих и данас активно учествује у свим областима културно уметничке делатности и доприноси образовању у Србији крз рад у великом броју средњих, виших и високих школа до Академије наука.

АКУД Шпанац

Улога Универзитета
У КУЛТУРИ

Заједничка мисија факултета и Универзитета у култури

Заједничка мисија института и Универзитета у култури

*др Газела Пугар Драшко
Институт за филозофију
и друштвену теорију*

ИФДТ континуирано производи знање које не само да активно доприноси култури и културним праксама у Републици Србији, кроз посвећено интердисциплинарно истраживање културних категорија, већ и кроз конкретно учешће у културним и уметничким пројектима. У 2022. години Институт оснива легат Трива Инђића, Љубомира Тадића и нешто скорије, легат Латинке Перовић, којим наставља традицију чувања сећања на Праксисовце и наслеђа критичке теорије, кроз остваривање јавног добра у облику јавног знања, нудећи обиље књига на коришћење студентима и заинтересованој јавности. У склопу прославе 40 година од оснивања, ИФДТ је организовао изложбу „Четрдесет година ИФДТ: Историја једне контраинституције“ у Дворани Културног центра Београда, а затим и виртуелно, како би историјска репрезентација Института и значајних личности које су обликовале друштвену и критичку теорију у Србији и региону била на располагању публици. Институт је у 2022. години организовао, а његови истраживачи и истраживачице активно учествовали у уметничком пројекту др Снежане Веснић „*The Possibility of We*“, презентованом у склопу видео инсталације на Октобарском салону. Пројекат се бави проблемом конституције мноштености, у којој заједништво искрсава у игри разлика.

Сарадници Института, у сарадњи са колегама из других институција, активно учествују у реализацији тематских изложби из области биологије, чиме се јавност упознаје са кључним материјалним доказима биолошких процеса, развојем живота на Земљи, значајем биолошке разноврсности итд. Ове активности остварују се кроз већ поменуте акције (Ноћ истраживача, Дан фасцинације биљкама, Недеља свести о мозгу), али и кроз различита предавања о познатим биолозима Србије, значају појединих истраживања, као и кроз бројне друге активности.

*проф. др Мирјана Михаиловић
Институт за биолошка истраживања
Синиша Станковић*

*проф. др Лазар Давидовић
Медицински факултет*

Музеј анатомије човека и Центар за биологију кости Института за анатомију „Нико Миљанић“, као и Музеј Института за судску медицину „Милован Миловановић“ већ неколико година отварају своја врата бројним посетиоцима у оквиру манифестације Ноћ музеја. Поставка оригиналних цртежа професора Н. Миљанића је јединствена и вредна колекција медицинских илустрација, која је 2018. године установљена за културно добро пошто је Музеј науке и технике урадио стручну експертизу. Институт за анатомију је био носилац и учесник неколико пројеката које је подржало Министарство културе и информисања РС, у циљу рестаурације и конзервације цртежа, односно анализе хуманог остеолошког материјала из различитих археолошких локалитета. У сарадњи са другим факултетима Универзитета у Београду, Медицински факултет је излагао експонате из својих музеја на бројним фестивалима науке (Фестивал науке "Нема теорије") и музејима (Музеј науке и технике, Универзитетска библиотека, Музеј Војводине, Галерија науке и технике САНУ). Године 2022. Факултет је пружио подршку организацији 56. БИТЕФ-а, па је у амфитеатру Института за анатомију одржана представа Made for Germany. Од 2016. године Медицински факултет се придружио Универзитету у Београду у чланству у европској академској асоцијацији Универзеум, која има улогу и задатак очувања европског академског наслеђа.

Имајући у виду да култура представља целокупно друштвено наслеђе које се односи на научене обрасце мишљења, осећања и деловања друштва, као и на изразе тих образаца у материјалним објектима, музејско наслеђе и друга елитна добра, која поседује Фармацеутски факултет, од посебног су значаја. Факултет баштини комплексну фармако-историјску збирку која представља историју развоја фармације у научном и стручном смислу, као и историју развоја здравствене културе и обликује однос са заједницом. Својим активностима достигао је највиши ниво на универзитету и једини међу факултетима има у свом саставу музеј препознат на културној мапи Србије на основу праксе и материјалних израза. Јединствен по освојим карактеристикама, Музеј за историју фармације равноправан је партнер институцијама културе као што су Музеј науке и технике, Етнографски музеј у Београду, Народна библиотека Србије, Галерија науке и технике САНУ, Одељење за културу амбасаде Мађарске – *Collegium Hungaricum*, као и са не мање важним институцијама на локалном нивоу са којима остварује плодносну националну и међународну сарадњу. На тај начин представља јавности фармацеутско културно наслеђе - значајан део културне баштине Србије.

*проф. др Слађана Шобајић
Фармацеутски факултет*

*проф. др Милорад Мириловић
Ветеринарски факултет*

У оквиру факултета, односно Катедре за анатомију, постављена је Збирка анатомских експоната која је отворена за грађанство и тиме активно доприноси промовисању културе посебно међу млађим становништвом. Збирка поседује значајне колекције скелета животиња, не само оних уобичајених за наше поднебље него и шире, као и записе који се односе на значај животиња у историјским догађајима. Простор је подељен на више одвојених делова у оквиру кога су смештени историјски, односно палеонтолошки експонати као и препарати различитих домаћих, дивљих али и егзотичних животиња.

Истичући се као научни радници, наставници, преводиоци, радници у библиотекама, култури, издаваштву, штампаним и електронским медијима, туризму, односима са јавношћу итд., алумни Филолошког факултета показују висок степен комуникативне и интеркултурне компетенције, аналитичности, познавања властите културе и светске културне баштине. Универзитет у Београду и Филолошки факултет као једна од његових чланица представљају окосницу националног и културног идентитета. Истовремено, обе институције препознају значај вишејезичности и мултикултуралности, као и неговања критичког приступа феноменима и изазовима данашњег друштва. Будући један од факултета друштвено-хуманистичког усмерења у оквиру Универзитета у Београду, Филолошки факултет има и важну наднационалну улогу, јер промовише општељудске вредности, а нарочито дух толеранције и етичности.

*проф. др Ива Драшкић Вићановић
Филолошки факултет*

проф. арх Владимир Лојаница
Архитектонски факултет

У складу са могућностима које се отварају пред Факултетом после афирмације матичности у пољу уметности, као и отварањем поља науке ка широј популаризацији у култури, Факултет узима учешће у многобројним културно-уметничким манифестацијама и јавним акцијама усмереним ка афирмацији културе у друштву. У многим архитектонским школама широм света данас једна од кључних, па и највећих промена у систему образовања архитеката, била је увођење истраживања путем пројектовања, као типа академске дисциплине кроз коју се методологија пројектовања користи као истраживачка метода. Будући да је овакав поступак фундаментално у основи образовања архитекта и у каснијој архитектонској професионалној пракси – његова уметничка афирмација представља директан и много интензивнији уплив у поље културе кроз област уметности. Факултет специфично развија сектор културе кроз сарадњу са различитим институцијама и манифестацијама националног и међународног карактера (Недеља са архитектуром, Венецијанско бијенале архитектуре, Прашко квадријенале сценских уметности, Фестивал науке и други), на овај начин се омогућава одрживост развоја кадрова Архитектонског факултета, укључивање великог броја студената у различите аспекте будуће професије и промоцију наставног, научног и уметничког капацитета самог факултета. Специфична врста мисије Факултета је промоција и популаризација архитектонске дисциплине, унапређење система вредности и мерила, подизање наше укупне делатности на нови ниво квалитета и делотворности, заштите професије, одбране професионалне етике и друштвене, професионалне одговорности.

Инжењери потекли са нашег факултета били су водећи стручњаци у својој области, а наслеђе које су оставили део је укупне културне баштине Србије, који настојимо да сачувамо. Стога је Факултет током 2022. године, поводом 175. годишњице, у великој галерији САНУ организовао изложбу *Великани српског градитељства – од Инџинирске школе до данас* и подсетио ширу јавност на великане српског градитељства на које је Факултет изузетно поносан, а чија дела чине значајан сегмент српског културно-историјског наслеђа. Изложба је обухватила историју Факултета, биографије и дела академика – професора нашег факултета, истакнутих грађевинских и геодетских инжењера и научника, експонате - инструменте и прибор грађевинских и геодетских инжењера, архивске материјале, као и мултимедијалне презентације најзначајнијих грађевинских подухвата у Србији од средине XX века. У циљу развоја физичке културе, спортског духа и здравља, наши студенти, кроз Студентско спортско друштво „Грађевинац”, организују низ спортских активности. „Грађевинац” се такмичи у студентским лигама и куповима у оквиру Спортског савеза Универзитета и учествују на Грађевинијади где се такмиче са осталим грађевинским факултетима из Србије и окружања.

проф. др Владан Кузмановић
Грађевински факултет

Географски факултет школује кадар који се кроз посебне специјализације ангажује у установама за заштиту културног наслеђа, промоцији и афирмацији духовних регионалних вредности и изради планских докумената који доприносе алокацији и конзервацији објеката и зона од посебног значаја у области културе. Такође, кроз свој опсег деловања Факултет утиче на туристичку промоцију локалних, регионалних, националних и наднационалних потенцијала одређене територије. Интегрално, сваки од смерова даје допринос унапређењу културног и духовног нивоа заједнице, и истиче њене специфичности.

*проф. др Велимир Шећеров
Географски факултет*

*проф. др Дејан Гвоздић
Електротехнички факултет*

Кроз своје активности у настави Електротехнички факултет негује и чува српски језик и усклађује га са модерним потребама електротехнике, рачунарства и софтверског инжењерства. Кроз све фазе наставног процеса негује се култура говора и култура писаног изражавања. Подстиче се писање уџбеника и друге стручне литературе на српском језику, а терминологија проистекла из стране литературе се у мери у којој је могуће прилагођава духу српског језика. Студентима се у току школовања нуди и одређен број општеобразовних предмета и курсева страних језика, чиме се подстиче и промовише шире образовање у односу на стриктно инжењерске предмете. Активности које се реализују на Електротехничком факултету доприносе и подизању информатичке писмености у нашој земљи. Стручњаци школовани на Електротехничком факултету учествују у различитим мултидисциплинарним пројектима који за крајњи циљ имају очување националне културне баштине наше земље. Пројекти подразумевају дигитализацију материјала, примену савремених технологија из домена електротехнике и рачунарства у археолошким и сродним истраживањима, аудио-визуелној продукцији и уметности, као и друге сличне активности на којима се тесно сарађује са истраживачким тимовима са других факултета Универзитета. Поред ових, традиционално значајних активности, кроз сарадњу на пројектима који подразумевају синергију техничких достигнућа и културе, студенти и наставници Електротехничког факултета промовишу културне вредности наше земље.

Објекти у којима се одвија настава и научноистраживачки рад представљају вредан културноисторијски споменик града Бора. Зграда Деканата и објекат у коме се налази амфитеатар, јединствени су примери културног наслеђа из времена француског управљања борским рудником бакра. Значајно је истаћи да у Србији постоје само две минералашке збирке, од којих је једна на Факултету у Бору. У овој богатој ризници налазе се минерали, руде и стене са свих континената. Студенти факултета су и активни учесници Технологијада, Рударијада и Менаџеријада. Негујући традицију Дана студената Универзитета у Београду, Факултет организује манифестацију „Скок преко коже“, уз учешће студената рударског инжењерства са свих година и са свих нивоа студија. Факултет пружа пуну подршку студентским ваннаставним активистима и хуманитарним акцијама од значаја за локалну културу.

*проф. др Дејан Таникић
Технички факултет у Бору*

проф. др Петар Ускоковић
Технолошко-металуршки факултет

У многим областима културе Факултет има одређен допринос првенствено у техничко-технолошком домену, и то у развоју и примени нових материјала, метода конзервације, хемијске анализе састава, карактеризације својстава и сл. Пружајући својим студентима мултидисциплинарна знања заснована на фундаменталним и инжењерским принципима, али и развијајући њихову иновативност, тимски дух и критичко размишљање о разним актуелним питањима од значаја за друштвену заједницу, Факултет школује студенте који ће преузети улогу главног покретача привредног, економског, научног, просветног, друштвеног, свеукупног развоја наше земље. Факултет значајно учествује у промоцији знања и науке кроз различите активности и догађаје попут технолошке студије случаја – *Tech Case Study*, Ноћи истраживача, презентације на сајмовима, учествовање на конференцијама, форумима, медијима и доприноси подизању свести о вредности знања, одрживом развоју, енергетској ефикасности, циркуларној економији и другим важним друштвеним питањима код младих и у широкој друштвеној заједници.

Деценијама уназад студенти београдских факултета се окупљају да би своје таленте и уметничке афинитете исказали кроз песму, игру свирање и глуму у ансамблима који чине Академско културно - уметничко друштво „Бранко Крсмановић“. Наиме 1884. године основан је Академски хор „Обилић“, 1922. године Академско позориште, 1945. године ансамбл народних игара и песама, а 1951. ансамбл народне музике. У време оснивања ове културне асоцијације постојала су још два оркестра; џез и симфонијски који су током шездесетих година престали са радом, а њихови чланови постали водећи музичари професионалних ансамбала - Симфонијског и џез оркестра РТС и Београдске филхармоније. Врхунски уметници су руководиоци ансамбала који су поставили високи уметнички ниво понаособ у сваком ансамблу „Бранка Крсмановића“; Богдан Бабић, диригент, Бранко Марковић, кореограф, Мирослав Беловић, редитељ, Даринка Матић Маровић, диригент ...

Тренутно сваки од ансамбала доприноси угледу и афирмацији друштва широм света ослањајући се на изузетан допринос уметника ранијих генерација који су својим уметничким квалитетима, знањем и талентом поставили високе извођачке критеријуме.

Поред активности у домаћим срединама, сви ансамбли су остварили изузетне успехе редовним наступима на угледним међународним фестивалима и у најпознатијим концертним салама широм света. Акрополис опера у Ници, Концертхусет у Стокхолму, Сала конзерваторијума "Чајковски" у Москви, Сала Берлинске филхармоније, Сала Лосанђелеске филхармоније, Конститјушн хол у Вашингтону, Иродио театар у Атини као и Златна сала Музикферајна у Бечу, Палата Шајо, Бољшој театар, Беџас Артеc, Париска и Римска опера, Карнеги хол у Њујорку ... То је ниска бисера која у континуитету све до данас постаје све богатија. Епитет „Амбасадори добре воље и културе“ наше друштво добило је у свету захваљујући високом квалитету изведених програма.

АКУД Бранко Крсмановић

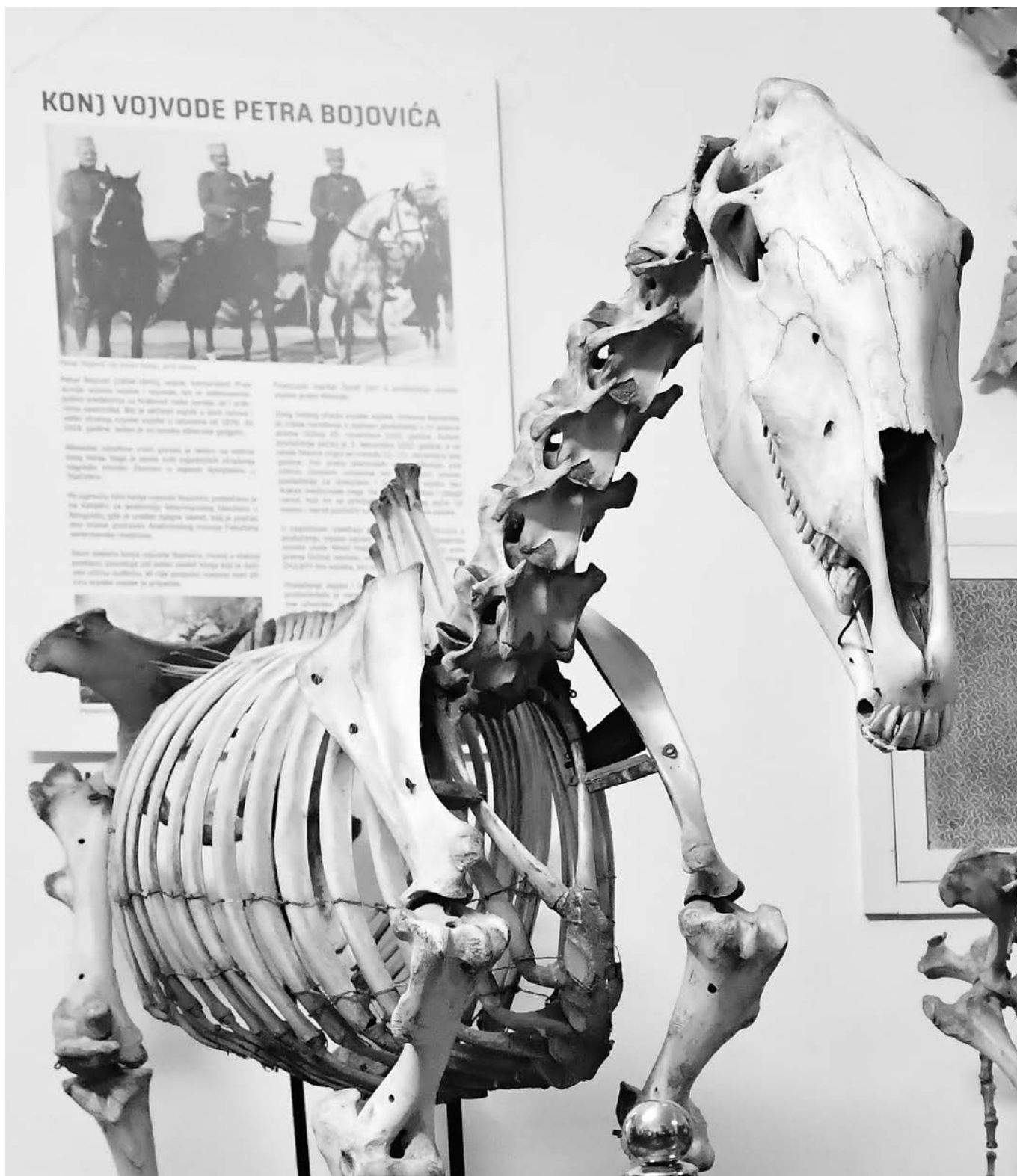

*Хор Обилић,
АКУД Бранко Крсмановић*

ВОМЪ ОТЕЧЕСТВУ.

ПАМЕТ
СНАГА
ПЛЕМЕНИТОСТ
ДОСТОЈАНСТВО
ПРИВРЖЕНОСТ
ИСТРАЈНОСТ

Скелет ратног коња војводе Петра Бојовића са којим је у Првом светском рату прешао Албанију изложен је у Анатоомском музеју Факултета за ветеринарску медицину где је обезбеђен и сачуван захваљујући професору Владети Симићу.

У чему истрајава факултет
у 215 година трајања Универзитета?

У чему истрајава институт
у 215 година трајања Универзитета?

ФАКУЛТЕТИ УБ

ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Од првих година рада до данас Филолошки факултет Универзитета у Београду настоји да однегује будуће угледне научне, просветне и културне посленике. Оспособљавање студената за успешно обављање професије наставника српског и страних језика и књижевности, књижевног и стручног преводиоца, радника у медијима и издаваштву, као и многих других професија пресудних за очување и развој националне културе, повезивање са другим народима и упознавање њихових култура.

ЕЛЕКТРОТЕХНИЧКОГ ФАКУЛТЕТА

Студијски програми Електротехничког факултета се континуирано прилагођавају брзим променама у области примењених истраживања. Промене студијских програма праћене су адекватним оснивањем нових наставно-научних јединица, које су ефикасније развијале поједине области, што је приступ у коме ће Факултет и даље истрајавати. Једна од важних предности Електротехничког факултета огледа се у преданости са којом се чува широки спектар фундаменталних дисциплина, што омогућава брзо прилагођавање и увођење у наставу актуелних области нових технологија и истраживачких праваца.

АРХИТЕКТОНСКИ ФАКУЛТЕТ

Снага деловања и критичко промишљање стручњака образованих у области архитектуре је највећа вредност сложеног процеса архитектонске едукације који у обухвату подразумева истовремено инжењерско-техничке, стручно-уметничке и друштвено-хуманистичке основе. Резултат овако комплексног програма јесу студенти и образовани стручњаци са широком инжењерском и техничком базом знања која своје утемељење и ослонац проналази кроз уметничко и пројектантско деловање. Потреба сваке архитектонске школе је да тежи ка отварању, трансдисциплинарности, покренутости која подразумева савремени напредак из дана у дан, зато на првом месту морамо ценити и развијати дух који школа носи као својеврсну филозофију струке.

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ

Факултет може одржати своју традицију само ако буде доследан и јединствен у ставу да је развој, као стална промена ка бољем квалитету овде и сада, императив његовог опстанка.

ГРАЂЕВИНСКИ ФАКУЛТЕТ

Од свог оснивања до данас Факултет брижљиво чува успомену на генерације наставника који су марљивим радом и врхунским инжењерским достигнућима градили име и традицију Факултета, као и углед српског грађевинарства.

У настојању да одговори новом времену, потребама и захтевима тржишта рада, развојни приоритети Машинског факултета у наредном периоду усмерени су ка даљој реформи наставних планова и програма, већој видљивости лабораторија и препознатљивости Машинског факултета у међународном образовном и истраживачком простору, а све у складу на нашим мотом - *Корак испред свих*.

МАШИНСКИ ФАКУЛТЕТ

Факултет тесно сарађује са привредним и друштвеним организацијама у земљи и окружењу у циљу решавања техничких проблема и подстицаја развоја, уз стално усавршавање образовног процеса. Године које су прошле пре свега су обележиле људи – сви студенти, наставници и ненаставно особље који су учествовали у раду Факултета од његовог оснивања до данас, удружени у заједничком напору стварања квалитетне високообразовне институције која има и традицију и будућност.

ТЕХНИЧКИ ФАКУЛТЕТ У БОРУ

Фармацеутски факултет Универзитета у Београду истрајава на традицији, изврности и интегритету. Као високошколска образовна институција на којој се од почетака наставе 1939. године па до данас константно унапређује квалитет образовног процеса и усклађивање са европским токовима и стандардима у области високог образовања и фармације, факултет доприноси стварању фармацеутског кадра који широком палетом знања и вештина задовољава специфичне потребе у здравственом и привредном сектору, а пре свега у заштити здравља грађана и очувању јавног здравља.

ФАРМАЦЕУТСКИ ФАКУЛТЕТ

Образовање је једини прави пут ка успеху и мисија Факултета и свих запослених је да омогући креативну и подстицајну средину за развој будућих стручњака који са Факултета одлазе, не само са свеобухватним знањем, већ и са развијеним критичким мишљењем. На таквим младим људима, спремним да се ухвате у коштац са најважнијим проблемима у науци и технологији, остаће и сав будући напредак друштва. Факултет за физичку хемију је право место за све који желе да стекну знање и праксу у интердисциплинарној, фундаменталној и примењеној науци.

ФАКУЛТЕТ ЗА ФИЗИЧКУ ХЕМИЈУ

Факултет ветеринарске медицине Универзитета у Београду активно истрајава на одржавању квалитета својих студијских програма на свим видовима студија. Као круна таквог рада, Факултет је у 2020. години добио Светосавску награду за укупан допринос развоју високог образовања у Србији.

ФАКУЛТЕТ ВЕТЕРИНАРСКЕ МЕДИЦИНЕ

ГЕОГРАФСКИ ФАКУЛТЕТ

Као образовна институција са традицијом дугом 130 година, Географски факултет велику пажњу посвећује едукацији младих. Ширење савремених географских знања и хоризоната на млађе генерације, како будућих наставника, тако и ученика основних и средњих школа, оснажује њихову спремност да предузимају одређене активности и да обликују свет у којем живимо. На тај начин је значај Географског факултета у доба глобалних изазова без преседана.

ТЕХНОЛОШКО-МЕТАЛУРШКИ ФАКУЛТЕТ

Факултет истражува у пружању квалитетног образовања, обезбеђујући широко знање засновано на хемији, физици и математици и оспособљавање студената за усвајање стручних садржаја на вишим годинама студија. Наставни план је осмишљен тако да будућим инжењерима омогући широко поље запошљавања, и лако прилагођавање и укључивање у различите пословно-производне процесе. Знање стечено на ТМФ-у признато је у свету, а посебно на реномираним универзитетима у Холандији, Данској, Немачкој, Аустрији, Шпанији, Швајцарској, Великој Британији, Француској, Белгији, Канади и САД где инжењери ТМФ-а успешно настављају своје научно усавршавање.

СТОМАТОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Током протеклих седамдесет пет година, захваљујући упорном и непоколебљивом труду својих наставника и сарадника Факултет се непрекидно развијао. И даље остаје способан да памти своја достигнућа и вредности, али и да настави да ствара и да се развија у модерну, признату и референтну високошколску установу.

МАШИНСКИ ФАКУЛТЕТ

Мисија Факултета остала је врхунско образовање које прати глобалне трендове, изврсност у научно-истраживачком раду, као и интензивна сарадња с привредом. Протеклих година много је урађено на подизању квалитета наставе и стварању бољих услова за студије. Многи програми и предмети су иновирани, а уведени су и нови, атрактивни студијски програми, као што су су мастер студијски програм Индустрија 4.0 и студијски програм Информационе технологије у машинству, на основним академским студијама. Модел дуалног образовања, на којем Факултет интензивно ради заједно са компанијама *ZF*, *Bosch* и *Brose* отвара простор за још интензивнију сарадњу с привредом. У настојању да одговори новом времену, потребама и захтевима тржишта рада, развојни приоритети Факултета у наредном периоду усмерени су ка даљој реформи наставних планова и програма, већој видљивости лабораторија и препознатљивости Машинског факултета у међународном образовном и истраживачком простору.

Садашња генерација сарадника Института наследила је од својих претходника мото „буди користан – заради плату, а уз то прати савремене токове науке и технологије, стално се усавршавај, буди иновативан“ (академик Проф. др Петар Миљанић). Осим развоја основне делатности на тржишним принципима, Институт истрајава у настојањима да се унапреди и у области акредитованог научно истраживачког рада.

Институт од свог оснивања истрајава на следећим стратешким циљевима: континуирани рад на унапређењу квалитета научноистраживачког рада; очување и развој научноистраживачких кадровских потенцијала; континуирани рад на едукацији младих истраживача; систематско подстицање мобилности истраживача у оквиру националног и европског истраживачког простора; унапређење сарадње са системом високог образовања; континуирано унапређење научне сарадње са институцијама у Србији и иностранству; одржавање и унапређење инфраструктуре за обављање научноистраживачког рада и других делатности Института; одржавање високог нивоа научног кредибилитета Института у националним научним оквирима; одржавање и подизање високог нивоа научне репутације Института у међународној научној заједници; континуирана интеграција Института у европски научноистраживачки простор; усаглашавање организације и рада Института са највишим међународним научним стандардима; повећање обима трансфера резултата научног рада и унапређење сарадње са националним и међународним научним и другим институцијама на експертском нивоу и у области примењених истраживања и промовисање науке у Републици Србији, Универзитета у Београду и Института у националним и међународним оквирима.

Основи идентитета Института постављени кроз више од седам деценија постојања и засновани на научној продуктивности, међународној препознатљивости истраживања, квалитету научног кадра и истраживачке опреме. Дугорочно посматрано, Институт има национални значај, али и позицију међународно признате и препознатљиве истраживачке институције врхунских научних и иновативних истраживања, која у сваком моменту на прво место ставља истраживаче који раде у Институту и доприносе његовој афирмацији. Као и у претходним временима Институт видимо као сигуран ослонац будућим, још бољим и мотивисанијим генерацијама истраживача, на путу њихове научне афирмације.

Квалитет научних истраживања и развој високо квалитетног научног кадра је основна вредност Института од постанка до данас.

ЕЛЕКТРОТЕХНИЧКИ ИНСТИТУТ
„НИКОЛА ТЕСЛА“

ИНСТИТУТ ЗА
БИОЛОШКА ИСТРАЖИВАЊА
„СЕНИША СТАНКОВИЋ“

ИНСТИТУТ ЗА
МЕДИЦИНСКА ИСТРАЖИВАЊА

ИНСТИТУТ ЗА МУЛТИДИСЦИПЛИНАРНА
ИСТРАЖИВАЊА

Од свог оснивања као Центра за филозофију и друштвену теорију при Институту друштвених наука Универзитета у Београду (1981), Институт је од установе за критички неподобне интелектуалце, прерастао у важан расадник научне критичке мисли. Ценећи вредности критичног јавног деловања њених професора оснивача (Миладина Животића, Љубомира Тадића, Светозара Стојановића, Небојше Попова, Драгољуба Мићуновића, Загорке Голубовић и Михаила Марковића), Институт истрајава на неговању подстицајне, интердисциплинарне заједнице истраживача и истраживачица.

Ослањајући се на наслеђе *Praxis* школе као поља ангажоване мисли, Институт је у центар својих истраживачких активности поставио студије ангажованости. Стога је Институт установио две годишње награде, сећајући се Миладина Животића и Загорке Голубовић. Награда „Миладин Животић“ додељује се за критички ангажман водећим теоретичаркама и теоретичарима чије делање производи значајне одјеке у друштвеној пракси. Ова награда додељује се изузетним појединцима који су увек испред других, који стреме напретку и промени, подстакнути хитношћу тренутка и жељом да буду бржи од снага које растачу заједнице. Досадашњи добитници награде су Џудит Батлер (2018), Аксел Хонет (2019), Етијен Балибар (2020), Џонатан Волф (2021) и Маурицио Ферарис (2022). Годишња награда „Загорка Голубовић“ се од 2021. године додељује за научни рад млађих истраживача и истраживачица који на ангажовани начин приступају регионалним или ширим друштвеним проблемима.

Као што су сусрети *Praxis* школе били јединствена места сусрета различитих традиција и теоријских праваца, Институт посвећено наставља своју мисију стварања инклузивног оквира за критичко и мултиперспективно промишљање најважнијих проблема друштва.

ТИМ ЗА ОБЕЛЕЖАВАЊЕ ЈУБИЛЕЈА 215 ГОДИНА УБ:

Милица Милојевић, Александра Ђорђевић, Сања Лубардић Анђелковић и Данило Потпарић

НАСЛОВНЕ ФОТОГРАФИЈЕ

Аутори фотографија:

Андрија Васовић: (Скелет коња Војводе Бојовића, збирка Анатомског музеја Факултета ветеринарске медицине) стр. 200

Александра Ђорђевић: (Студентски трг са Академским парком) стр. 14, стр. 28, стр. 162-163, стр. 198-199;
(Зграда Ректората) стр. 16, стр. 25; (Ботаничка башта Јевремовац) стр. 38, стр. 90, стр. 170-171;
(Студентски дом Краља Александра I, Лола) стр. 72, стр. 75; (Библиотека „Светозар Марковић“) стр. 86
(Студентски плато и зграда Филозофског факултета) стр. 152, стр. 161, стр. 164; (Стара Железара Смедерево) стр. 172

Ана Зорић: (Наставни процес на Архитектонском факултету) стр. 88

Никола Поповић: (Наставна база „Гоч“ Шумарског факултета и наставно научни истраживачки центар Србије) стр. 134

Мариела Пудар: (Сужавање простора за критичко мишљење и деловање) стр. 126

Извори фотографија:

Завода за заштиту споменика културе града Београда: (Доситејев Лицеј) стр. 30

Грађевински факултет: (Сарадња са привредом у наставном процесу) стр. 174

Факултет спорта и физичког васпитања: (Крос) стр. 182

АКУД Шпанац: (Игре из Шумадије) стр. 190

АКУД Крсмановић: (Хор Обилић) стр. 197

Фотографије које илуструју наставни и научни процес добијене су од појединачних чланица УБ.

СIP - Каталогизација у публикацији

Народна библиотека Србије, Београд

378.4(497.11)(082)

УНИВЕРЗИТЕТ у Београду : људи и простори :
[215 година] / [уредник Владан Ђокић]. - Београд
: Универзитет у Београду, 2023 (Београд :
Службени гласник). - 206 стр. : илустр. ; 28 см

Тираж 1.000. - Стр. 6-13: Уводна реч / Владимир
Костић, Владан Ђокић.

ISBN 978-86-7522-069-5

а) Универзитет (Београд)

COBISS.SR-ID 122736649